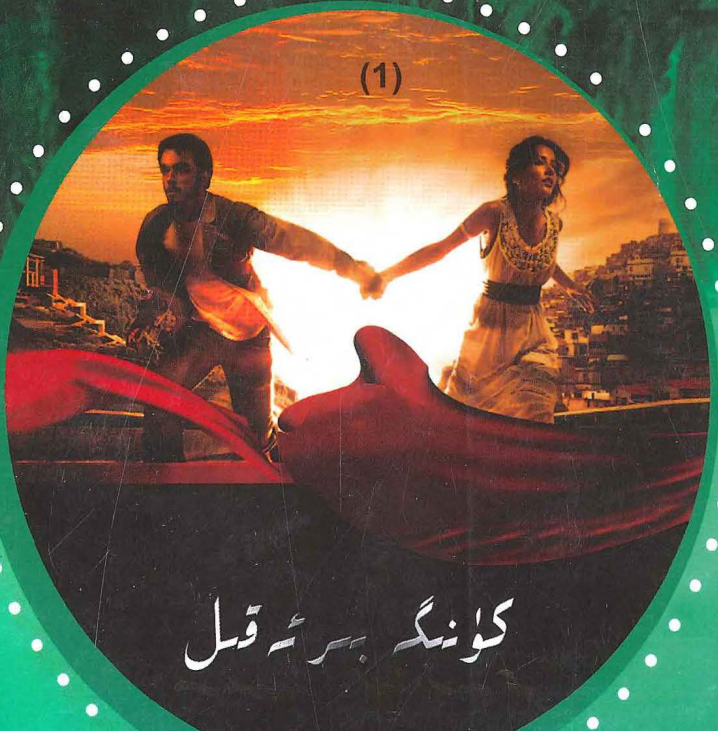
جۇڭگو - چەت ئەل مەشھۇر ئەسەرلىرىدىن زوقلىنىش

لېف . تولستوي

ھاياتنىڭ مانا مۇشۇ

شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت - فوتو سۈرەت نەشرىياتى
شىنجاڭ ئېلېكترون ئۇن - سىن نەشرىياتى

هاياتلىق ئازراق لەززەتلىنىپ چىلىكى بارمۇ

جۇڭگو - چەت ئەل مەشھۇر ئەسەرلىرىدىن زوقلىنىش

هاياتلىق ئازراق لەززەتلىنىپ چىلىكى بارمۇ

شىنجاڭ گۈزەل سەنئەتلەر - فوتو سۈرەت ئالاھىدىلىكى
ئىستىقلال تېخنىكىلىرى گۇرۇپ كۇل - شىن ئالەمچىلىق

ISBN 978-7-80744-967-6
9 787807 449676 >

总定价：25.00 元（全二册）

جۇڭگو ـ چەت ئەل مەشھۇر ئەسەرلىرىدىن زوقلىنىش

ھاياتنىڭ ئارزۇلىغۇچىلىكى بارمۇ (1)

ــ لېۋ . تولستوي ھېكمەتلىرىدىن كۈنىگە بىر ئەقىل

ئاپتورى: لېۋ . تولستوي [روسىيە]
تەرجىمە قىلغۇچى: ئەركىن ئىبراھىم پەيدا

شىنجاڭ گۈزەل سەنئەت ـ فوتو سۈرەت نەشرىياتى
شىنجاڭ ئېلېكترون ئۇن ـ سىن نەشرىياتى

مەجمۇئە ئىسمى: جۇڭگو - چەت ئەل مەشھۇر ئەسەرلىرىدىن زوقلىنىش
كىتاب ئىسمى: ھاياتنىڭ ئارزۇلىغۇچىلىكى بارمۇ (1)
—— لېف.تولستوي ھېكمەتلىرىدىن كۇنگە بىر ئەقىل
پىلانلىغۇچى: ئەركىن ئىبراھىم پەيدا
مەسئۇل مۇھەررىرى: مەرھابا مۇھەممەت
تەكلىپلىك مۇھەررىرى: ئەركىن نۇر
مەسئۇل كوررېكتورى: دىلنۇر ئابدۇراخمان
تەكلىپلىك كوررېكتورى: ئابدۇرېھىم ئابلىمىت
مۇقاۋىنى لايىھەلىگۇچى: ئايبارىس ستۇدىيىسى
نەشرىيات: شىنجاڭ گۇزەل سەنئەت - فوتو سۈرەت نەشرىياتى
شىنجاڭ ئېلېكترون ئۇن - سىن نەشرىياتى
ئادرېسى: ئۇرۇمچى شەھىرى شىخۇڭ غەربىي يولى 36 - نومۇر
پوچتا نومۇرى: 830000
تېلېفون: 0991-4690106
تارقاتقۇچى: شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسى
زاۋۇت: ئۇرۇمچى جىڭسەي يائگۇاڭ باسمىچىلىق ئوراپ قاچىلاش چەكلىك شىركىتى
فورماتى: 1230 × 880 م م 1/32
باسما تاۋىقى: 6.5

كىرىش سۆز

بۇ ئىدىيىلەرنى مەن نۇرغۇن ئەسەر ۋە توپلاملاردىن ئالدىم ، گەرچە ئۇلارنى قايسى كىتابتىن ئالغانلىقىمنى ئەسكەرتمىگەن بولساممۇ ، لېكىن ھەربىر ئىدىيىنىڭ ئاستىغا ئەسلىي ئاپتورىنى ئىزاھلاپ قويدۇم . بۇ ئىدىيىلەرنى ئەسلىي ئەسەرلەردىن تەرجىمە قىلمىدىم ، بەلكى ئۆزۈم پىششىق بىلمىدىغان تىلدىكى تەرجىمە نۇسخىسىدىن پايدىلاندىم . شۇڭا مەن تەرجىمە قىلغان مەزمۇننىڭ ئەسلىي ئەسەردىكى مەزمۇنلار بىلەن پۈتۈنلەي ماس كېلىپ كېتىشى ناتايىن . مەن نېمىس ، فىرانسۇز ، ئىتالىيان مۇتەپەككۇرلىرىنىڭ ئىدىيىلىرىنى تەرجىمە قىلغاندا ئەسلىي ئەسەرگە قاتتىق رىئايە قىلمىدىم ، بەلكى تېخىمۇ ئاددىي ۋە تېخىمۇ چۈشىنىشلىك بولۇشنى كۆزلەپ ئايرىم ئىبارىلەرنى قالدۇرۇۋەتتىم . كىتابخانلار بەلكىم بۇ ئىدىيىنى پاسكال ياكى روسسو ئەسلىدە ئۇنداق يازمىغان ، ئېھتىمال ئۆزىڭىزنىڭ ئىجادىيىتى بولسا كېرەك ، دېيىشى مۇمكىن . ھالبۇكى ، ئۇلارنىڭ ئىدىيىسىنى ۋاريانتلاشقان شەكىلدە يەتكۈزۈپ بېرىش خاتا بولمىسا كېرەك ، دەپ ئويلايمەن . شۇڭا ، ئەگەر كىمدەكىم بۇ كىتابنى باشقا بىر خىل تىلغا تەرجىمە قىلماقچى بولسا ، شۇنداق تەكلىپ بېرىمەنكى ، ئەنگلىيىلىك شائىر سامۇيىل تايلور كولىدزى ، نېمىس پەيلاسوپى كانت ياكى فىرانسىيە يازغۇچىسى روسسونىڭ ئەسەرلىرىدىكى ئەسلىي مەتىنلەرنى ئىزدەپ يۈرمەسۇن . بەلكى بىۋاستىلا مېنىڭ ئەسىرىم بويىچە تەرجىمە قىلسۇن . بۇ ئەسەردىكى بەزى پىكىرلەر ئەسلىي ئەسەردىكىگە ئانچە ئوينىۇنلە-

شىپ كەتمەيدۇ . بۇنىڭدا يەنە مۇنداق بىر سەۋەبمۇ بار : بەزىدە ئۇزۇن ھەم مۇرەككەپ تېكستلەردىن ئۇزۇۋېلىشقا توغرا كەلگەندە ، ئەسلىي مەنىنى ئېنىق ھەم چۈشىنىشلىك ئىپادىلەش ئۈچۈن ، بەزى ئىبارىلەرنى ئازدۇر - كۆپتۇر ئۆزلەشتۇرۇشكە توغرا كەلدى . بەزىدە پۈتۈنلەي ئۆز تىلىمغا ئايلاندۇرۇۋەتتىم . بۇنداق قىلىشىم ، باشقا يازغۇچىلارنىڭ ئىدىيىلىرىنى جۇملىمۇجۇملە ئاغدۇرۇپ چىقىشنى مەقسەت قىلغانلىقىمدىن ئەمەس ، بەلكى ئوخشاشمىغان يازغۇچىلارنىڭ ئىجادىيىتى بولمىش بۇيۇك ھەم نەتىجىلىك بۇ بىلىم مىراسلىرى ئارقىلىق ناھايىتى كەڭ كىتابخانلار توپىغا ھەر كۈنى ئوقۇپ ئۆز - ئۆزىنى يەڭگىللىتىۋالىدىغان ئۇگۇتلەرنى تەمىن ئېتىش ھەمدە بۇ كىتاب ئارقىلىق ئۇلارنىڭ ئەڭ ئېسىل ئىدىيە ۋە ھېسسىياتىنى ئويغىتىش .

بۇ كىتابىمنى تەييارلاش جەريانىدا ، ئىلگىرىكى نەشر نۇسخىلىرىنى تولۇقلاش ۋە ئۆزگەرتىش يۈزىسىدىن ئۇلارنى كۆز ئالدىمدىن ھەربىر ئۆتكۈرگىنىمدە ، كۈچلۈك مېھىر - مۇھەببەت ۋە يۈكسەك تۇيغۇ ۋۇجۇدۇمنى چۇلغىۋالدى . شۇڭا بۇ كىتابنىڭ ئوقۇرمەنلىرىنىڭمۇ ئوخشاش تەسىراتقا كېلىشىنى ئۈمىد قىلىمەن

لېۋ . تولىستوي

خەنزۇچە نەشرىگە كىرىش سۆز

بۇ كىتاب روسىيىلىك مەشھۇر يازغۇچى لېف . تولستويىنىڭ ھاياتىدىكى ئەڭ ئاخىرقى مۇھىم ئەسىرى . تولستوي ئەڭ ئاخىرقى چارەك ھاياتىنى «نەچچە ئەسىرلىك ئەقىل دۇردانىلىرىنى تۇگۇپ كۆچۈرلىكىنىڭ ئۇقۇشىغا باب كېلىدىغان بىر كىتاب قىلىش»تەك بىر بۇيۇك ئارمان بىلەن ئۆتكۈزگەن . «ھاياتنىڭ ئارزۇلىغۇچىلىكى بارمۇ — تولستوي ھېكمەتلىرىدىن كۇنىگە بىر ئەقىل» (1) دېگەن بۇ كىتابنىڭ روياپقا چىقىشى ئۇنىڭ بۇ خىيالىنىڭ ئاخىر ئەمەلگە ئاشقانلىقىدىن دېرەك بېرىدۇ . بۇ كىتاب ئۇنىڭ ئۆمرىنىڭ ئاخىرقى يىللىرىدىكى يۇرەك قېنىنىڭ جەۋھىرى . 1904 — 1910 ـ يىللار ـ دا ، ئۇ بۇ كىتابقا ئىلگىرى ـ ئاخىر بولۇپ ئۇچ قېتىم تۇزىتىش كىرگۈزىدۇ . بۇ كىتاب ئۇنىڭ ئەرمىكى بولۇپ قالىدۇ . ئۇ ئۆمرىنىڭ ئاداققى مەزگىللىرىدە بۇ كىتابنى ھەمىشە ھۇزۇر بىلەن ئوقۇپ تۇرىدۇ .

19 ـ ئەسىرنىڭ 80 ـ يىللىرىنىڭ ئوتتۇرىلىرىدا ، تولستوي مۇشۇنداق بىر كىتابنى يېزىش ئويىغا كېلىدۇ . 1884 ـ يىلى ، ئۇ «پېشىۋا مۇتەپەككۇرلارنىڭ ئىدىيىۋى جەۋھەرلىرىدىن كۇنىگە بىر ئۆگۈت» دېگەن كىتابنى پۈتتۇرىدۇ . بۇ ئۇنىڭ «ئەقىل ـ پاراسەت روزنامىسى» دەيدىغان مۇشۇنداق بىر ئۇقۇمنى تۇنجى قېتىم يازما شەكىلدە ئىپادە قىلىشى ئىدى . ئۇ شۇ يىلى 3 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۇنىدىكى كۇندىلىك خاتىرىسىگە : «مەن ئۆزۇمگە بىر يۇرۇش ئوقۇشلۇق توپلىشىم كېرەك ، بۇ ئوقۇشلۇقلار ئېپىكتېت (Epiktetos تەخمىنەن 66 — ؟ قەدىمكى رىمنىڭ ستوكا ئېقىمىغا مەنسۇپ پەيلاسوپ) ، مارك ئاۋرېلىيۇ (قەدىمكى رىم پادىشاھى ، يېڭى ستوكا ئېقىمىدىكى پەيلاسوپ) ، لاۋزى ، ساكيامۇنى ، پاسكال قاتارلىقلار ـ نىڭ ئەسەرلىرىنى ، جۇملىدىن ‹يېڭى ئەھد ـ زەبۇر › نىمۇ ئۆز ئىچىگە ئېلىشى كېرەك . ھەممە ئادەم بۇ ئەسەرلەرنى ئوقۇشى زۆـ

رۇر» دەپ يازىدۇ . 1885 ـ يىلى ، ئۇ يارداەمچىسى چېرنېكوۋغا يازغان بىر پارچە خېتىدە : «شۇنىسى ئېنىقكى ، سوقرات ، ئېپىكـ تېت ، ئارنولد پاكقا ئوخشاش بۇيۇك مۇتەپەككۇرلار بىلەن پىكىرلـ شىش بىر ئادەمنىڭ ئىچكى هاياتىي كۇچىنى ئاشۇرىدۇ هەمدە ئادەمـ گە خاتىرجەملىك ، بەخت ئاتا قىلىدۇ . ئۇلار بىزگە رەهىمدىللىك ، ياشاشنىڭ مەنىسى هەمدە ئەخلاقي پەزىلەتكە مۇناسىۋەتلىك ئەڭ مۇهىم ساۋاقلارنى بېرىدۇ... مەن مۇشۇنداق بىر كىتابنى يېزىش ئۈمىدىدىمەن . بۇ كىتابتا ، بىز كىشىلەرگە هاياتنىڭ چىن مەنىسىنى ئېيتىپ بېرىشىمىز ، ياشاش يولىنى كۆرسىتىپ بېرىشىمىز كېـ رەك» دەيدۇ .

بۇ بۇيۇك نامايەندىلەرنىڭ ئىدىيىلىرىنى يىغىشقا تولستوي چاـ رەك ئۆمرىنى سەرپ قىلىدۇ . 1902 ـ يىلى 12 ـ ئايدىن 1903ـ يىلى 1 ـ ئايغىچە بولغان ئارىلىقتا ئۇ ئويلىغانلىرىنى قەلەمگە ئېلىشقا باشلاپ ، تاكى 70 ياشتىن ئېشىپ كېسەل بولۇپ ئورۇن تۇتۇپ يېتىپ قالغانغا قەدەر داۋاملاشتۇرىدۇ . بۇ چاغلاردا ، ئۇ هاياتنىڭ مەنىسى ۋە ئۆلۈم ئۈستىدىكى چوڭقۇر ئويلىنىشلارنى باشـ تىن كەچۈرۈپ ، ئۆزى «كۇنگە بىر ئەقىل» دەپ ئاتىغان بۇ كىتابنىڭ ماقالىلىرىنى پائال تەھرىرلەشكە كىرىشىپ كېتىدۇ . ئەسەر ئورىگىنالىنى نەشرىياتقا تاپشۇرغان ۋاقتىدا ، هاياجىنىنى بېسىۋالالمىغان هالدا كۇندىلىك خاتىرىسىگە مۇنداق يازىدۇ : «مەن دۇنيادىكى ئەڭ نادىر ، ئەڭ ئەقىللىق كىشىلەرنىڭ ئەسەرلىرىنى ئوقۇدۇم ، يەنە كېلىپ ئۇلارنىڭ ئەقلى ۋە ئىدىيىلىرىنى ئۆز ‹ئو-قۇرمىلىرىم› گە توپلىدىم . بۇ هال مەنئۇيىتىمنى يۇكسەلدۇرىدۇ ، ئەخلاقي پەزىلىتىمنى تېخىمۇ ئۆستۇرىدۇ دەپ ئويلايمەن» . تولسـ تـوي كىتابتىكى ئىدىيىۋى پاراسەتلەر ئۈستىدە چوڭقۇر پىكىر يۈر-گۈزۈش بىلەن بىر ۋاقىتتا ، ئۆزىنىڭ ئىدىيىۋى هاسىلاتلىرىنى زوروزىنامىسىگە يېزىپ قالدۇرۇشنى ئېسىدىن چىقارمايدۇ . هالبۇـ كى ، ئۇ «دۇنيادىكى ئەڭ ئەقىللىق كىشىلەر بىلەن پىكىر ـ هېسـ سىيات ئالماشتۇرۇشتىنمۇ قىممەتلىك يەنە بىر ئىشمۇ بارمىدۇ؟» دېگەن بۇ پىكىرنى كۆپرەك تىلغا ئالىدۇ . خۇددى تولستوي هەمىشە ئۆز كەسپىداشلىرى ۋە دوستلىرىغا ئېيتىپ بەرگەنگە ئوخشاش :

«توپلىغان مەزمۇنلارنىڭ ھەممىسى ئىنتايىن مۇنەۋۋەر يازغۇچىلار-نىڭ قولىدىن چىققان» دەيدۇ ۋە ئۇلارنى ئەستايىدىل ، ئىشەنچ بىلەن تاللايدۇ . ئۇلار ئوخشاشمىغان تارىخىي دەۋرلەردە ياشىغان ، ئوخشاش-مىغان مەدەنىيەت ئارقا كۆرۈنۈشىگە ئىگە بولۇپ ، ئېتىقاد قىلىدى-غان پەلسەپىۋى نۇقتىئىنەزەرلىرىمۇ ئوخشاشمايدۇ . كىتابخانلار ھەيرانلىق بىلەن شۇنى بايقايدۇكى ، «ئۇلار كىتابىمدىن كانت ھەمدە باشقا مەشھۇر مۇتەپەككۇرلارنىڭ ئىدىيىسىنى ئۆگىنىپلا قالماي ، ئامېرىكىنىڭ ئورلېئان شتاتىدىن كەلگەن لويىس ماروتىغا ئوخشاش ئانچە تونۇلمىغان مۇخبىرىنىڭمۇ ئىدىيىسى بىلەن تونۇشىدۇ» . بۇ كىتابنىڭ تۇنجى نەشرى 1904 ـ يىلى كىتابخانلار بىلەن يۈز كۆرۈشىدۇ . كىتابنىڭ ئۇ چاغدىكى ئىسمى «دانىشمەنلەرنىڭ ئىدىـ يىلىرى» ئىدى . 1904 ـ يىلى ۋە 1910 ـ يىلى ئارىلىقىدا ، تولستوي ئۆزىنىڭ مۇچەل يىلىدا ، بۇ ئەسەرنىگە ئۇچ قېتىم تۈزە-تىش كىرگۈزىدۇ . ھەر قېتىمقى تۈزىتىلگەن نۇسخا «ھاياتلىق يولى» ، «ئوقۇلمىلار» ، «كۈنىگە بىر ئەقىل» دېگەندەك ئوخشاش-مىغان ناملار بىلەن نەشر قىلىنىدۇ .

1905 ـ يىل 8 ـ ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرى ، تولستوي بۇ كىتابقا بىر كىرىش سۆز يازىدۇ ، شۇنداقلا بۇ كىرىش سۆزنى مەزكۇر روزنامىسىگمۇ كىرگۈزىدۇ . « ‹ئەقىل ـ پاراسەت روزنامىسى› گە ئۇچ قېتىم تۈزىتىش كىرگۈزدۇم ۋە تولۇقلىدىم . ھازىر ئۇ ئىلگىرىكىدىن بىر ھەسسە كۆپەيدى . ئىككى ئايدىن بېرى ، باشقا ھېچقانداق ئىشقا قولۇم بارمىدى ، گېزىتىمۇ كۆرمۇدۇم ، ژۇرنالمۇ ئوقۇمىدىم ، ھالبۇكى سەزگۈلىرىم ئىنتايىن جايىدا ... جەمئىيىتىمىزدىكى بىلىمسىزلىكلەردىن ، بولۇپمۇ مەدەنىيەت ، مە-نىۋى ئەخلاق جەھەتتىكى بىلىمسىزلىكتىن قاتتىق ھەيران بولماقتە-مەن . بىزنىڭ مائارىپىمىز ئەجدادلىرىمىزنىڭ مەدەنىيەت مىراسلە-رىنى قوبۇل قىلمىغان ھەمدە دۇنيادىكى ئەڭ مۇنەۋۋەر مۇتەپەك-كۇرلاردىن ئۆگىنىمىغان نىشانغا يېتەكلىنىشى كېرەك» دەيدۇ ئۇ .

«مۇتەپەككۇرلارنىڭ ئىدىيىسى» دېگەن 1 ـ نەشرى بىلەن «ئەقىل ـ پاراسەت روزنامىسى» دېگەن 2 ـ نەشرى ئوتتۇرىسىدە-كى ئاساسلىق پەرق شۇكى ، تولستوي 2 ـ نەشرىدە يېغىپ توپلىغان

ئىدىيىۋى پىكىرلەرنى مەلۇم كۇن ، مەلۇم ھەپتە ، مەلۇم ئاي ئاسا-
سىدا مۇھاكىمە يۈرگۈزگەن ئاساسىي تېمىلار بويىچە تۈرلەپ چىقد-
دۇ . 1904 - يىل 6 - ئاينىڭ 3 - كۈنىدىكى كۈندىلىك خاتىرىسى-
دە ئۇ مۇنداق يازىدۇ : «ئوقۇمىلىرىم ئۈچۈن پايپېتەك بولۇۋاتد-
مەن ، باشقا ھەرقانداق ئىشقا چولام تەگمەيدۇ ... مەن ئۇلارنىڭ
ئىدىيىلىرىنى يېغدىم ھەمدە خۇدا ، ئىستېداد ، قانۇن ، مېھىر -
مۇھەببەت ، پاكلىق ، ئىمان - ئېتىقاد ، ئېزىنقىش ، لەۋز ، ۋەدە ،
پىداكارلىق ، باقىيلىق ، ئاق كۆڭۈللۈك ، رەھىمدىللىك ، ۋەھەدەت
(ئادەم بىلەن خۇدانىڭ بىرلىكى) ، دۇئا - ئىبادەت ، ئەركىنلىك ،
تاكامۇللۇق ، خىزمەت دېگەندەك تېمىلار بويىچە تۇرگە ئايرىدىم » . تولستوي
ئالاھەزەل 800 تۇرلۇك پىكرىنى ئۇنىڭغا كىرگۈزىدۇ . بۇ ئىدىيە-
لەرنىڭ بەزىلىرى ئۇنىڭ ئۇزۇن يىللىق ئىچكى تەپەككۇرىدىن كەل-
گەن بولسا ، بەزىلىرىنى ئىلگىرىكى كۈندىلىك خاتىرىلىرىدىن ئال-
غان . ئومۇمەن قىلىپ ئېيتقاندا ، ئۇ بۇ كىتابنىڭ ھەر كۇنلۇك
مۇقەددىمىسىگە ئالدى بىلەن ئۆز ئىدىيىسىنى مۇقەددىمە قىلىپ ،
ئاندىن باشقا جايلاردىن ئالغان ئىدىيىلەرگە مۇراجىئەت قىلغان .
ۋاھالەنكى ، كىتابنىڭ ھەر كۇنلۇك خاتىمىسىنمۇ ئۆز ئىدىيىسى
ئارقىلىق چۈشۈرگەن .

بۇنىڭدىن باشقا ، ئۇ ھەر ھەپتىنىڭ ئاخىرىغىمۇ بىر پارچە
قىسقا ھېكايە ياكى ئاددىي بىر ئەنزار بەرگەن بولۇپ ، ھەربىر ھېكايە
شۇ ھەپتىلىك ئەخلاقىي ، پەلسەپىۋى ياكى دىنىي تېما بىلەن بىرەكـ
لەشتۇرۇلگەن . جەمئىي 52 پارچە ھېكايە يازغان بولۇپ ، ئۇلارنى
«ھەپتىلىك ئوقۇشلۇق» دەپ ئاتىغان . بۇ 52 پارچە ھېكايىنىڭ
مۇتلەق كۆپ قىسمىنى تولستوي مەخسۇس مۇشۇ كىتابى ئۈچۈن
يازغان ، باشقا ھېكايىلەرنى بولسا ئەپلاتۇن ، سىدىھارتا ، دوستو-
يوۋسكى ، پاسكال ، رىسكوۋ ، چېخوپ ۋە باشقا مەشھۇر زاتلارنىڭ
ئەسەرلىرىدىن ئىنچىكىلىك بىلەن تاللاپ چىققان ھەمدە ئۇلارنى
ئەستايىدىل ئۆزگەرتىپ يازغان . تولستوينىڭ بۇ «ھەپتىلىك ئو-
قۇشلۇق» لاردا ئىپادىلىگەن ئۇسلۇبى ئۇنىڭ دەسلەپكى پروزا ئىجا-
دىيىتى بىلەن شۇغۇللىنىپ يۈرگەن چاغلىرىدىكى يېزىقچىلىق ئۇس-
لۇبى بىلەن ئوخشاشمايتتى .كەڭ كىتابخانلارنى بۇ ھېكايىلەرنى يەڭـ

گىلگىنە ئوقۇيالايدىغان قىلىش ئۇچۇن ، تولستوي ئىخچام ، چۈشە-
نىشلىك ، ئاددىي - ساددا تىلغا مۇراجىئەت قىلىدۇ . بۇ ئۇسلۇبنى
كېيىن پاستېرناك (1960—1890 ، سابىق سوۋېت ئىتتىپاقى دەۋ-
رىدىكى يازغۇچى ھەم شائىر ، 1958 - يىلى نوبېل ئەدەبىيات
مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن) ، سولژېنىتسىن (سابىق سوۋېت ئىتتىپاقى
دەۋرىدىكى شائىر ، يازغۇچى ، 1970 - يىللىق نوبېل ئەدەبىيات
مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن) لار ئۇلگە قىلىدۇ . بۇ ھېكايىلەردە ، تولس-
توي شەكىل جەھەتتىكى ئادەتىلىق بىلەن پەلسەپىۋى چوڭقۇرلۇقنى
ئورگانىك ھالدا بىرلەشتۇرىدۇ . بۇ ھېكايىلەر ھەممىلا نەشر نۇسخىسىغا
كىرگۈزۈلمىگەنلىكتىن ، يەنە كېلىپ ھەممىنى كىرگۈزسە ھەجمى ئېشىپ
كېتىدىغانلىقى ئۈچۈن ، بۇ نەشر نۇسخىسىغا ئېلىنمىدى .

1904 - يىل 12 - ئاينىڭ 21 - كۈنى ، تولستوي «روزىنا-
مە : ئوقۇشلۇق» نىڭ 2 - نەشرىنىڭ كورېكتور نۇسخىسىنى
كۆرۈپ بولغاندىن كېيىن ، كۈندىلىك خاتىرىسىگە مۇنداق يازىدۇ :
«مەن ئىجادىيەت جەريانىمدا دۇنيادىكى ئەڭ مۇنەۋۋەر ، ئەڭ ئەقىل-
لىق كىشىلەر بىلەن بىكىر ئالماشتۇرۇش ئارقىلىق مەنۋىيىتىم-
نىڭ كۆپ يۈكسەلگەنلىكىنى ، ئەخلاقي پەزىلىتىمنىڭمۇ يېڭى يۈك-
سەكلىكىگە كۆتۈرۈلگەنلىكىنى چوڭقۇر ھېس قىلدىم . لېكىن ئەڭ
ئاخىرقى كۈنى ئۈنى ئوقۇپ بولغان ۋاقتىمدا ئۆزۈمنى تولمۇ مەنە-
سىز ھېس قىلدىم . بۇ كىتابنىڭ 2 - قېتىملىق تۈزىتىلگەن
نۇسخىسى 1905 - 1907 - يىللىرى نەشر قىلىنىدۇ . ھالبۇكى ،
كىتابنىڭ نامى «يازغۇچىلارنىڭ ھەقىقەت ، كىشىلىك ھايات ۋە پەزىلەتكە
دائىر ئىدىيىلىرى ، لېۋ . تولستوي كىتابخانلارنى ھەر كۈنى بىر
ھېكايە ئوقۇسۇن دېگەن مەقسەتتە تۈزۈپ چىققانىكەن» .

بۇ كىتاب كىتابخانلارنى ھەر كۈنى ئوقۇيدىغان مەزمۇنلار بىلەن
تەمىنلەيدۇ . شۇنىڭ بىلەن بىرگە ، ئۇ بارلىق دوستلىرىغا مۇشۇنداق
ئوقۇش ئادىتىنى يېتىلدۈرۈشنى تەۋسىيە قىلىدۇ .

1908 - يىل 5 - ئاينىڭ 16 - كۈنى ، ئۇ گۈستاف ئىسىملىك
بىر دوستىغا يازغان خېتىدە مۇنداق دەيدۇ : «مەن قەدىمدىن بۇيانقى
ئەڭ ئەقىللىق كىشىلەر بىلەن بىكىر ئالماشتۇرمايدىغان ئاشۇ كە-
شىلەرنى راستىنلا چۈشىنەلمەيمەن··· مەن ھەر كۈنى ئۆزۈمنى

شۇنداق بەختلىك ھېس قىلىمەن ، بۇ مېنىڭ مۇشۇ كىتابنى ھەر كۈنى ئوقۇيدىغانلىقىم ئۈچۈندۇر » .

تولستوي ژاپات بولۇشتىن بىر يىل ئىلگىرى ، يەنى 1910 ـ يىلى بۇ كىتابقا ئۆچىنچى قېتىم تۈزىتىش كىرگۈزۈپ ، ئەسلىدىكى نۇسخىنى زور دەرىجىدە ئاددىيلاشتۇرىدۇ ھەمدە ئۆچىنچى قېتىم تۈزىتىش كىرگۈزگەن نۇسخىسىنىڭ نامىنى «ھاياتلىق يولى» دەپ ئۆزگەرتىدۇ . ئۇ : «بۇنداق قىلىشتىكى مەقسەت ناھايىتى ئاز تەربىيە كۆرگەن دېھقانلار بىلەن بالىلارنىڭ ئاسان چۈشىنىشىنى ئۈمىد قىلغانىدىم» دەيدۇ . تولستوي «ئەقىل ـ پاراسەت روزىنامىسى»نى «ئۇرۇش ۋە تىنچلىق» بىلەن سېلىشتۇرغاندىن كېيىن ، چوڭقۇر ھاياجان بىلەن مۇنداق يازىدۇ : «مىڭلىغان ـ ئونمىڭلىغان ئاددىي خەلق ئۈچۈن يېزىلغان بىر كىتاب ئاز ساندىكى بايلارنىڭ بىر دەملىك ئىچ پۇشۇقىنى چىقىرىش ئۈچۈن يېزىلغان ھەم ئارقىدىنلا مەڭگۈ ـ لۈك ئۇنتۇلۇپ كېتىدىغان بىر كىتابقا قارىغاندا تېخىمۇ مۇھىم ، تېخىمۇ ئەھمىيەتلىك . ئەڭ ئاددىي ، ئەڭ كەڭ خەلق ئاممىسىنىڭ ھېسسىياتىغا ھېرىپ تاقىلىدىغان سەنئەتنىڭ چەك ـ چېكى يوقتۇر . ھالبۇكى ھازىرغا قەدەر ھېچكىم بۇ ساھەگە قەدەم بېسىپ باقمىدى . » 1911 ـ 1912 ـ يىللىرى ، بۇ كىتابنىڭ باشقا نۇسخىلىرى ئودىسسا بىلەن سانت پېتۇربۇرۇگدا نەشر قىلىنىدۇ .

بۇنىڭدىن باشقا ، تولستوي پايدىلانغان بارلىق ھېكمەتلەرنىڭ نەدىن ئېلىنغانلىقى كۆرسىتىلگەن يەنە بىر نېمىسچە نۇسخىمۇ پەيدا بولىدۇ .

1912 ـ يىلى «ئەقىل ـ پاراسەت روزىنامىسى» روسىيىدە نەشر قىلىنىدۇ . 1995 ـ يىلى بۇ كىتاب روسىيىدە قايتا نەشر قىلىنىدۇ ھەمدە ناھايىتى زور مۇۋەپپەقىيەتكە ئېرىشىپ 3 مىليون نۇسخا تارقىتىلىدۇ .

بۇ ئەسەر جاھاندىكى نادىر ئەسەرلەر قاتارىدىن ئورۇن ئالغان بولۇپ ، ئۇ كەڭ كىتابخانىلارنىڭ ئەمەلىي پايدىلىنىدىغان مەنىۋى قىبلىنامىسى بولالايدۇ . ئۇ كىشىلەر بىلەن قانداق ئەپ ئۆتۈشنى ، مېھىر ـ مۇھەببەت بىلەن تولغان بەختىيارانە تۇرمۇشقا قانداق ئېرىشىشنىڭ يوللىرىنى ئۆگىتىدۇ .

مۇندەرىجە

يانۋار
بىلىمنىڭ زەھىرى 1
ئېتىقاد 2
هاياتنىڭ مەقسىتى 3
رەھمدىللىك..... 4
ئاق - قارىنى ئاستىن - ئۈستۈن قىلىۋېتىش 5
بويسۇندۇرۇش ئىستىكى 7
ئاق كۆڭۈللۈك..... 8
كۆيۈمچانلىق 9
كۆپرەك پىكىر يۈرگۈزۈڭ 10
مائارىپنىڭ نېگىزى..... 11
كەمتەر ئادەم بولۇڭ 12
«هەقىقەت» كە يەتكىلىتەكلەرچە ئىشىنىپ كەتمەڭ ... 13
ئىشەنچ - ئېتىقاد 14
بۈيۈك ئەمرىمەرۇپ..... 16
هەربىر ئادەمنى قىزغىن سۆيۈڭ 18
هاياتلىق سەپىرىگىزنى مۇۋاپىق باشلاڭ 19
تۇرمۇشنىڭ هەممە قىسمى 20
هەقىقىي بىلىم 21
ئۆزىنى قۇربان قىلىش 22
بۇگۈنگە كۆپ باش قاتۇرۇڭ 22
ئۆزلۈك تەربىيەسى..... 24

ھاياتنى قەدىرلەش 25
ئاچچىقىڭنى بېسىۋېلىڭ 26
مۇكەممەللىك 27
ئەخلاقىي مۇكەممەللىك 28
مېھىر - مۇھەببەت ئەمەلىي بولسۇن..... 29
باشقىلارغا كۆيۈنۈڭ 30
مەنىۋى پىرىنسىپقا رىئايە قىلىڭ 32
ئەقىلگە قانداق ئىرىشىش كېرەك؟ 32
يامانلىققا ياخشىلىق بىلەن جاۋاب قايتۇرۇڭ 33
يالۇرماسلىق 35

فېۋرال

تەن روھقا بويسۇنۇشى كېرەك 37
ھەقىقىي مەنىۋى تۇرمۇش 38
مەڭگۈلۈك ئاق كۆڭۈللۈك 39
ئەقىلنىڭ قوماندانلىقىغا بويسۇنۇڭ..... 40
ئويلىماسلىققا تېگىشلىك نەرسىنى چۈشىنىش لازىم ... 41
نۆۋەتتىكى ئارزۇ - ھەۋىسىڭنى بويسۇندۇرۇڭ 42
ئۆزىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش 43
باشقىلارنى ئەيىبلىمەڭ 44
بەخت تىلەش ئەڭ كۈچلۈك قورال 45
سۈنىڭ قائىدىسى 46
ئاق كۆڭۈل ماھىيىتىڭنى ساقلاڭ 47
مەڭگۈلۈك ھايات 48
ھەممە ئادەم پەلسەپە ئوقۇغاي..... 49
ھەقىقىي ئاق كۆڭۈللۈك..... 49
ئاددىي ئەقىل - پاراسەت 50

هاياتلىقنىڭ مەنبەسى روھ 51
باراۋەرلىككە قانۇنغا تايىنىپ ئېرىشكىلى بولمايدۇ..... 52
تار مەنىدىكى ئۆزلۈكتىن ساقلىنىڭ 53
ھۇرۇنلۇق قاتىلدۇر 54
ھەقىقەتنى يۈكسەلدۈرۈڭ 55
ھايۋانلارغا كۆيۈنۈڭ 56
مەڭگۈلۈك ئاقىل 57
زوراۋانلىقنى ئەقىل بىلەن يېڭىڭ 58
ھەقىقەتنى سۆزلىگەندە نىيىتىڭىز دۇرۇس بولسۇن ... 59
مۇقەددەس روھقا دىل ئىزھار قىلىڭ 60
ئالدى بىلەن ئويلاپ ئاندىن ئېغىز ئېچىڭ..... 61
ئاچ كۆزلۈك ۋە تاش يۈرەكلىك..... 62
ھەقىقىي سەنئەت..... 63
غايە ئۆزىڭىزدە 64

مارت

گۈزەل تۇرمۇش 66
ئارتۇقچە ئۈمىدلىنىپ كەتمەڭ 67
ياخشىلىق 68
زىيادە تاماقلىنىش بىر خىل گۇناھ 69
ئۆزىڭىزنى زىيادە ماختاپ كەتمەڭ 70
ئۆز رولىڭىزنى ياخشى ئېلىڭ 71
رەھمەت ـ ھەشقاللىنىڭ قۇلى بولۇپ قالماڭ 72
ئىخلاس بىلەن ئىبادەت قىلىڭ 74
بۇيرۇقتا بويسۇنۇۋېرمەڭ..... 74
هاياتلىقنىڭ ماھىيىتى 75
نىكاھ قەسىرى 76

ياخشى ئىشلارنى كۆپ قىلىڭ..... 78
قەلبىڭىزنى پاكلاڭ..... 79
ئەقىل نۇرىڭىزنى پارلىتىڭ 80
دۇشمىنىڭىزگە غەمخورلۇق قىلىڭ..... 81
زۆرۈر بىلىملەرنى تاللىۋېلىڭ 81
ئۆزىڭىزنى تىرىشىپ يۇكسەلدۈرۈڭ 82
باشقىلارنى مەڭگۈ ئەيىبلىمەڭ 83
بايلار ۋە نامراتلار 84
ھالال ، ۋىجدانلىق ياشاڭ 85
ھايات مەجبۇرىيىتى 86
ھەقىقەت ئىزدەپ بوشاشماڭ 88
بىز ھەممىمىز بۇ دۇنياغا كەلگەن مېھمان 88
چىن دىلىڭىز بىلەن ئىزدىنىڭ 89
ياردەم ئۆزئارا بولىدۇ..... 90
ئېتىقاد ۋە تۇرمۇش 91
شەيئىنىڭ يادروسىنى تۇتۇۋېلىڭ 92
باشقىلارنى ئەينەك قىلىڭ 93
ئۆزىڭىزنى يېڭىڭ 94
ئەپۇچانلىقنى ئۆگىنىۋېلىڭ..... 95
ئۆزىڭىزنى ئەيىبلەشنى بىلىڭ..... 96

ئاپرىل

خاتا بىلىملەردىن ھەزەر ئەيلەڭ..... 98
قىلىۋاتقان ئىشىڭىزغا زېھنىڭىزنى يىغىڭ 99
ھەممە شەيئىنىڭ باش ـ ئاخىرى بولىدۇ 100
تۇرمۇشتىكى خۇشاللىقلار..... 101
ھېسداشلىق تەلەپ قىلماڭ 102

روھىڭىزنى پاكلاڭ 103
يامانلىقتا ياخشىلىق بىلەن جاۋاب قايتۇرۇڭ 104
قاتىللىق بىر خىل جىنايەت..... 105
ئاق كۆڭۈللۈك ۋە ئەبەدىيلىك 106
ھەقىقىي ئىلىم..... 107
يامانلىقتىن يىراق تۇرۇڭ 108
ئۆزلۈكسىزنى يوقسىلدۇرۇڭ 109
رەھىمدىللىك ۋە مېھىر - مۇھەببەت 110
زىيادە بايلىق نامراتلىقتىنمۇ يامان 111
مەنىۋى تۇرمۇشقا بويسۇنۇڭ..... 112
كەمتەرلىك 113
باشقىلارنى ياخشى كۆرۈڭ ، خۇددى ئۆزىڭىزنى ياخشى كۆرگەندەك 114
ھەقىقىي بىلىم..... 115
رىيازەتنىڭ پايدىسى 116
باشقىلارغا پايدىلىق ئىشلارنى قىلىڭ 116
مۇھەببەتلىك قەلب 117
روھىڭىزنى پاك تۇتۇڭ..... 118
ھەقىقىي ئاق كۆڭۈللۈك 119
چىن باتۇر 120
مۇقەددەس كۈچ ھەممىلا شەيئىدە مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ ... 121
ئەڭ كىچىك نەرسە 122
باشقىلارنى مەڭگۈ ئەيىبلىمەڭ 123
خىزمەت قىلىش ئىنتايىن زۆرۈر..... 124
كېسەللىكنىڭ ئىككى ياقلىمىلىقى 125
تۇرمۇشنىڭ مەقسىتى 127

ماي

ھەقىقىي جاسارەت 128
تالاش ـ تارتىشتىن ساقلىنىڭ 129
ياخشىلىق ، گۈزەللىك 129
ئىدىيەنىڭ قۇدرىتى 130
راست گەپ قىلىڭ 131
ھايۋانلارغا ھېسداشلىق قىلىش بىر خىل ئاق كۆڭۈللۈك ... 132
تەقدىرىڭىز ئۆز قولىڭىزدا 133
ئۆزىڭىزگە باھا بەرمەڭ 134
ھەقىقىي گۈزەل ئەخلاق 135
روھىيەتلا چىن بولىدۇ 136
مۇكەممەللىك 137
تۇرمۇش بىلەن ھەر ۋاقىت «خەيرلىشپ» تۇرۇڭ 138
ھەقىقەتكە قانداق ئېرىشىش كېرەك 140
دۇنيا بىر تۇخۇم شاكىلى 140
سەمىمىي ئادەم بولۇڭ 142
ئېتىقادسىزلىق 143
گۈزەل ئەخلاق يېتىلدۈرىدىغان مەكتەپ 144
مۇقەددەس سۆيگۈ 145
ئۆزئارا نەپ يەتكۈزۈش پىرىنسىپى 146
روھى ئەركىن ئادەم بولۇڭ 147
ياخشى ئىش قىلىدىغان پۇرسەتنى ئۆتكۈزۈۋەتمەڭ ... 148
ھاياتلىق جەريانى 149
مۇڭاپىقلىقنى ساقلاڭ 151
مۇھەببەت بولۇش كېرەك 152
قايتا ـ قايتا ئويلىنىپ ئاندىن ئېغىز ئېچىڭ 153
ئۆلۈمگە توغرا مۇئامىلە قىلىڭ 154

ھەقىقەت ئاددىي بولىدۇ 155
بايلىقىڭىزنى توغرا ئىشلىتىڭ 156
مۇقەددەس ۋىجدان..... 157
تۇغما ھوقۇق - مەنپەئەت 158
روھىي خۇشاللىقىڭىزنى ساقلاڭ 159

ئىيۇن
كۆڭۈل ئېچىش ۋە خىزمەت..... 161
ئۆزىڭىزنىلا ئويلىماڭ 162
شەيئىلەر بەر - بىرىگە تايىنىپ مەۋجۇت بولۇپ
تۇرىدۇ 163
دانا خوجايىن تېپىڭ..... 164
ھاياتلىق بۇلىقى 165
يامانلىق 166
تەكەببۇرلۇق قىلماڭ..... 167
ئىشنى كېچىكتىرىن باشلاڭ 168
ئارازچىلىقنى توگىتىڭ..... 169
ھەقىقىي ھايات..... 170
گۇناھنىڭ يىلتىزى 171
جاپانىڭ ھالاۋىتى 172
ئەقىل ۋە قابىلىيەت..... 173
باشقىلارنى ئەيىبلىمەڭ..... 174
ئەركىن ئۆسۈپ يېتىلىڭ..... 175
ئەخلاقىي تەرەققىياتقا ئىنتىلىڭ 176
ئۇرۇشنىڭ باھانىسى..... 177
ئەخلاق ۋە بەخت 178
ۋىجدان ساداسى..... 179

ھايۋانلارنى ئۆلتۈرۈش جىنايەتتۇر..... 180
تۈرمۈشنى ئاقىلانە ئۆتكۈزۈڭ 181
سۆيگۈ دۇنياسى 182
ھەقىقىي بىلىم..... 182
مىننەتسىز سۆيگۈ..... 183
گۈزەل ئەخلاقنى مەشىق قىلىپ يېتىلدۈرگىلى
بولىدۇ 184
ئەقىل ۋە مۇھەببەت..... 185
بەختلىك تۇرمۇش..... 186
ئائىلە مۇھەببىتى 187
مەيۇسلەنمەڭ..... 188
ئالدى بىلەن ئۆزىڭنى قۇتۇلدۇرۇڭ 189

1 ـ ئاينىڭ 1 ـ كۈنى **بىلىمنىڭ زەھىرى**

ئەھمىيەتلىك ھەم چۈشىنىش زۆرۈر بولغان ئىشلارنى بىلىش ئەھمىيەتسىز ھەم چۈشىنىش زۆرۈر بولمىغان ئىشلارنى بىلىشتىن كۆپ ئەۋزەلدۇر .

كۆلىمى كىچىك بولسىمۇ ، كىتابلىرى تۈجۈپىلەپ تاللانغان بىر كۈتۈپخانىدا نەقەدەر كۆپ بىلىم بايلىقلىرى ساقلىنىپ ياتقان-ھە ! ئەسىرلەر مابەينىدە ، دۇنيادىكى ھەرقايسى مەدەنىيەتلىك ئەلـ-لەردىكى ئەڭ ئەقىللىق ، ئەڭ ھۆرمەتكە سازاۋەر كىشىلەرنىڭ ئەسەرلىرى مۇشۇنداق كۈتۈپخانىلاردا ساقلىنىپ كەلمەكتە . بىز مۇشۇنداق كۈتۈپخانىلارغا بېرىپ ئۇلارنىڭ تەنقىدات مېۋىلىرىنى ۋە ئەقىل ـ پاراسىتىنى ئۆگىنەلەيمىز . ئۇلارنىڭ سىرداش دوستلىرىـ-غىمۇ ئاشكارىلىمىغان بەزى ئىدىيىلىرى ئاددىي ، چۈشىنىشلىك خاتىرىلىنىپ ، بىزگە ئوخشاش ئۆزگە ئېقىملاردىن كەلگەن كىشىـ-لەرنىڭ ئوقۇشىغا نىسىپ بولماقتا . شۇنداق ، بىز ئۇلارنىڭ مۇـ-شۇنداق نادىر ئەسەرلەرنى ھەمدە تۇرمۇشتىكى ئەڭ ئېسىل مەنىۋى ئوزۇقلارنى بەرگەنلىكىگە سەممىي رەھمەت ئېيتىشىمىز كېرەك .

— رالىف ۋالدو ئېمېرسون

كىشىلەرنىڭ ئىچ پۈشۈقىنى چىقىرىشنىلا كۆزلىگەن چاكىنا ئەسەرلەر ئاز ئەمەس . شۇڭا ، بىز كىشىلەر ئېتىراپ قىلىدىغان مۇنەۋۋەر ئەسەرلەرنىلا ئوقۇشىمىز كېرەك .

— سېنېكا

ئەڭ مۇنەۋۋەر ئەسەرلەرنى ئالدى بىلەن ئوقۇڭ ، بولمىسا

ئۇلارنى ئوقۇغۇدەك يېتەرلىك ۋاقىت قالمىغانلىقىنى ھېس قىلىپ قالىسىز .

— ھېنرى تورو داۋېي

ھەقىقىي زەھەر بىلەن بىلىم زەھىرى ئوتتۇرىسىدىكى پەرق شۇ يەردىكى ، مۇتلەق كۆپ ساندىكى ھەقىقىي زەھەر-لەرنىڭ پۈرىقى كىشىلەرنىڭ كۆڭلىنى ئېلىشتۇرىدۇ . لې-كىن يامان يېرى شۇكى ، چاكىنا گېزىت - ژۇرنال ياكى ناچار كىتابىي شەكىل بىلەن ئوتتۇرىغا چىققان بىلىم زە-ھەرلىرىنىڭ جەلپكارلىقى بەزىدە تولىمۇ كۈچلۈك بولىدۇ .

1 - ئاينىڭ 2 - كۈنى **ئېتىقاد**

دەۋرىمىزدىكى نۇرغۇنلىغان ئۆلىمالىرىمىز تولىمۇ بىر تەرەپ-لىمە بولغان ئىنتايىن ئوسال بىر قاراشتا بولۇۋاتىدۇ . ئۇلار : ئادەم بۇ دۇنيادا ئېتىقادسىز ياشىسىمۇ بولىدۇ ، دېگەننى جار سېلى-ۋاتىدۇ .

قەدىمدىن ھازىرغىچە ، مەيلى قايسى ياش باسقۇچىدىكى كىشى-لەر بولسۇن ، ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئۆزلىرىنىڭ مەۋجۇتلۇق ئاساسى-نى ، يارلىش مەنبەسىنى ھەمدە ئاداقتى نىشانىنى ياكى ھېچبولمى-غاندىمۇ بۇلارغا قارىتا بىر ئومۇمىي چۈشەنچىدە بولۇشنى ئارزۇ قىلىپ كەلدى . دىن ئۇلارنىڭ بۇ خىل ئېھتىياجىنى قاندۇردى . ئۇ بارلىق كىشىلەرنىڭ قەبرىنداشلارچە ئۇيۇشۇشىدىكى ئىچكى مۇنا-سىۋەتنى شەرھلىدى ھەمدە ئۇلارغا ئۇلارنىڭ ئوخشاش مەنبەگە ، ئوخشاش ھاياتلىق بۇرچىغا ، ئومۇمەن قىلىپ ئېيتقاندا ، ئوخشاش ئاخىرقى نىشانغا ئىگە ئىكەنلىكىنى كۆرسەتتى .

— گاسپو مادزىنى

ھەربىر دىنىنىڭ تۈپ ئەھمىيىتى ئۇنىڭ «مەن ئېمىشقا ياشاي-

مەن ، ئەتراپىمدىكى بۇ چەكسىز دۇنياغا قانداق پوزىتسىيە تۇتىمەن ؟ » دېگەن بۇ مەسىلىگە جاۋاب بەرگەنلىكىدە . ئەڭ مۇرەككەپ دىندىن ئەڭ ئاددىي ئىپتىدائىي دىنغىچە بولغان ھەرقانداق بىر دىن ئادەمنىڭ دۇنياغا تۇتقان پوزىتسىيەسىنى ئۆزىنىڭ تۇپ نېگىزى قىلغان .

بارلىق دىنلارنىڭ يادروسىغا ئوخشاش بىر ھەقىقەت تەۋەللۇت بولغان . مەيلى پارسلار ئۆزلىرىگە خاس ئۇستىباشلىرىنى كىيىۋالسۇن ، يەھۇدىيلار ئۆزلىرىنىڭ ئاشۇ ئۆزگىچە بۆكىنى كىيىۋالسۇن ، خرىستىيانلار كرېستنى ئېسىۋالسۇن ، مۇسۇلمانلار ھىلال ئاي شەكىللىك بېزەكلىرىنى تاقىۋالسۇن ، بىز شۇنى ئەستە چىڭ تۇتۇشىمىز كېرەككى ، بۇلار پەقەت ئوخشاشمىغان دىنىي ئېتىقادلارنىڭ تاشقى ئىپادىلىرى ، خالاس . بارلىق دىنلارنىڭ تۇپ ماھىيىتى بىزنى قولۇم ـ قوشنىلارنى سۆيۈشكە چاقىرىدۇ . مانى ، زورو-ئاستېر ، سىدھارتا ، مۇسا ، سوقرات ، ئەيسا ، پاۋلو ۋە مۇھەممەد ئەلەيھىسسالاملار بىزنى مۇشۇنداق قىلىشلار دەپ تەلىم بېرىدۇ .

بىر ئادەمدە ئېتىقاد بولمىسا ، ئۇنىڭ ھاياتى چارپايلارنىڭ ھاياتىغا ئوخشاپ قالىدۇ .

1 ـ ئاينىڭ 3 ـ كۈنى **ھاياتنىڭ مەقسىتى**

بىز ھەمىشە ئۆزىمىزدىن بىز توغرا قىلىۋاتامدۇق ؟ بىز كىشىلىك ھايات دەپ ئاتىغان بۇ قىسقىغىنە ۋاقىت ئىچىدە ، ئىش-ئەمەللىرىمىز بىزنى مۇشۇ دۇنياغا كەلتۈرگەن ئاشۇ سىرلىق كۈچنىڭ ئىرادىسى بويىچە بولۇۋاتامدۇ ؟ بىز توغرا قىلدۇقمۇ ؟ دەپ ئۆزىمىزدىن سوراپ تۇرۇشىمىز كېرەك .

بىز خۇدا بۇيرۇغان مەجبۇرىيىتىمىزنى سەممىي ، قۇسۇرسىز

ئادا قىلىشىمىز كېرەك . مەيلى بىز كۆنلەرنىڭ بىرىدە پەرىشتە بولۇشنى ئۈمىد قىلايلى ياكى ئۆزىمىزنى ھاشاراتتىن ئۆزگەرگەن دەپ قارايلى ، بۇلارنىڭ ھېچقايسىسى ئانچە مۇھىم ئەمەس .

— جون روسكىن

ئەگەر ھاياتلىق مەقسىتىڭىزنى شەخسىي بەخت ئىزدەش دەپ چۈشىنىپ قالسىڭىز ، ئۇ ھالدا ھاياتىڭىز تولىمۇ رەھىمسىز ، ئەھمىيەتسىز بىر نەرسىگە ئايلىنىپ قالىدۇ . شۇنىسى سەمىڭىزدە بولسۇنكى ، ئىنسانىي ئەقىل ـ پاراسەت ، ئەقلىڭىز ۋە ۋىجدانىڭىز ـ نىڭ ختابىغا قۇلاق سېلىڭ : كىشىلىك ھاياتىنىڭ مەنىسى سىزنى بۇ دۇنياغا زاھىر قىلغان ئاشۇ سىرلىق قۇدرەت ئىگىسى ئۈچۈن خىزمەت قىلىش . ئەگەر بۇنى بەجا كەلتۈرەلىسىڭىز ، ھاياتىڭىزدا پۈتمەس خۇشاللىققا نائىل بولىسىز .

قىينىچىلىققا يۈزلەنگەندە ، خۇدادىن ياردەم تىلەيمەن ، لېكىن خۇدا يولىدا خىزمەت قىلىش مېنىڭ بۇرچۇم ، ماڭا خىزمەت قىلىش ئۇنىڭ بۇرچى ئەمەس . بۇ نۇقتىنى ئاللـ بۇرۇن تونۇپ يەتتىم . شۇڭا زىممەمدىكى يۈكنىڭ يېنىكـ لەپ قالغانلىقىنى ھېس قىلدىم .

1 ـ ئاينىڭ 4 ـ كۈنى رەھىمدىللىك

بىز كەسپىي ئالاقە ، سودا ـ سېتىق ، سەنئەت ، بىلىم ھەمدە ئادەمنىڭ ھامان ئۆلۈپ كېتىدىغانلىقىدەك مۇشۇنداق بىر ئورتاقلـ قىمىز تۇپەيلى ئۆزئارا مۇناسىۋىتىمىز بارلىقىنى ئىختىيارسىز ھېس قىلىپ تۇرىمىز ، گەرچە مۇشۇنداق تەسىراتنا بولۇشنى ئويلـ مىساقمۇ ، لېكىن ھەمىشە ئۆزىمىز بىلەن باشقا ئىنسانلار ئوتتۇرـ سىدا مەلۇم باغلىنىش بارلىقىنى تەبىئىي ھېس قىلىمىز .

ئاق كۆڭۈل كىشىلەر باشقىلارغا ياردەم بېرىشتىن خۇشاللىققا چۆمگەندە ، ھەتتا ئۆزىنىڭ نېمە قىلۋاتقانلىقىنىمۇ بىلمەيدۇ . بەتـ ـنىيەتلەر مېڭىسىنىڭ قېتىقى چىقىپ كەتكۈچە ئۆزئارا ئۇزەڭگە سوقۇشتۇرىدۇ .

— جۇڭگو ماقالى

ھەربىر ئادەمنىڭ زىممىسىدە باش تارتىپ بولمايدىغان مەسئۇـ لىيەت بولىدۇ . باشقىلارنىڭ قوللىشى ۋە ياردىمىدىن ئايرىلغاندا ، بىر ئادەم بۇ دۇنيادا ياشاشقا ئامالسىز قالىدۇ . شۇڭا ، بىز سالاملـ ـشىش ، تەكلىپ بېرىش ، ئۆزئارا سەمىگە سېلىش قاتارلىق شەكىلـ ـلەر بىلەن بىر - بىرىمىزنى قوللايمىز ۋە ياردەم بېرىمىز .

— «مۇقەددەس ئىنجىلەر» دىن

ئادەم ئەلەيھىسسالامنىڭ بارلىق بالىلىرى ئوخشاش بىر گەۋدەـ ـنىڭ ئەزالىرى . ئۇلارنىڭ بىرى ئازابلانغاندا ، باشقىلارمۇ ئازابلىـ ـنىدۇ . ئەگەر سىز باشقىلارنىڭ ئازابىغا پەرۋا قىلمىسىڭىز ، سىز ھەقىقىي بىر ئادەم بولۇشقا مۇناسىپ كېلەلمەيسىز .

— زەيدى

ئىنسانىيەتنىڭ تارىخى ئىنسانىنىڭ رەھىمدىللىكتىن ئىبارەت ئورتاق نىشانغا قاراپ ئىلگىرىلەش تارىخىدۇر .

1 ـ ئابزاس 5 ـ كۈنى ئاق - قارىنى ئاستىن - ئۈستۈن قىلۇېتىش

بىز بەزىدە نامۇۋاپىق سۆزلەر بىلەن باشقىلارغا زەخمەت يەتكۈـ زىمىز . بۇ بەزىدە ناھايىتى روشەن ، بەزىدە ئانچە ئېنىق ئىپادىلەنـ ـمەيدۇ . لېكىن مەيلى قانداق بولسا بولسۇن ، كىشىلەرگە راستىنلا زىيان - زەخمەت يەتكۈزگەنلىكىمىزنى بىلىشىمىز كېرەك .

تىغ يارىسى ساقىيىدۇ ، لېكىن زەھەرخەندىلىك پەيدا قىلغان يارا مەڭگۈ ساقايمايدۇ .

— پارس ئەھلىيىلىرىدىن

مۇكەممەل ئادەمنىڭ ئاغزىدىن يامان گەپ چىقمايدۇ... تىلنىڭ ئادەم بەدىنىدىكى كىچىككىنە بىر ئەزا ئىكەنلىكىگە قارىماڭ ، ھە دېگەندىلا چاغلىماي گەپ قىلىپ چوڭ زىيان تارتىپ قالماڭ .

— جامىس

كىشىلەرنىڭ باشقىلار ھەققىدىكى يامان غەرەزلىك گەپلىرىنى ئاڭلىغاندا ، بىردىنلا ھاياجانلىنىپ ئۇلار بىلەن بىر سەپتە ئاق - قارىنى ئاستىن - ئۈستۈن قىلىۋەتمەڭ . باشقىلارنىڭ ناچار ئىش-ھەرىكەتلىرىنى ئاڭلىغان ۋاقتىڭىزدا ، ئۇنىڭ مۇددىئا - مەقسىتىنى سۈرۈشتۈرمەڭ ، بەلكى بىر ئامال قىلىپ ئاڭلىغانلىرىڭىزنى پاك-پاكىز ئۇنتۇپ كېتىڭ . باشقىلارنىڭ ياخشى گەپلىرىنى ئاڭلىغان ۋاقىتىڭىزدا ،ئۇلارنى ئېسىڭىزدە چىڭ ساقلاڭ ھەمدە باشقىلارغا ئېيتىپ بېرىڭ .

— شەرق ئەقىل - پاراسىتى

خەقنىڭ تالاش - تارتىشلىرىنى ئاڭلاپ بېقىش كېرەك ، لېكىن بۇلارغا زىيادە بېرىلىپ كەتمەڭ .

— گوگېل

مەن شۇنداق دېگەنمەن : ھاياتلىق يولۇم ئۈستىدە ئويلىنىمەن ، نالايىق گەپ قىلىپ يېڭىلىشىپ قالمايمەن .

— «مۇناجات» تىن

ئاق - قارىنى ئاستىن - ئۈستۈن قىلىپ ئىناقسىزلىق پەيدا قىلىپ ، كىشىلەرنىڭ ئىتتىپاقلىقىغا تەسىر يەتكۈزمەسلىك كېرەك .

1 ـ ئاينىڭ 6 ـ كۈنى **بويسۇندۇرۇش ئىستىكى**

خەير ـ ساخاۋەتلىك ئىش قىلىش ئۈچۈن تىرىشىش ئىنتايىن مۇھىم ، يامانلىقتىن نېرى بولۇش ئۈچۈن تىرىشىش تېخىمۇ مۇھىم .

ئۆزىڭىزنى چەكلەپ تۇرۇش تۇرمۇشتىكى بىر ئادەتتىڭىز بولسۇن ، ئۇ سىزنىڭ گۈزەل ئەخلاقلىق بولۇپ يېتىلىشىڭىزگە ياردەم بېرىدۇ . بىر ئادەم ياخشى ئىش قىلىشقا بەللا باغلايدىكەن ، ئۇ يېڭىلمەيدىغان باشقا قىيىنچىلىق بولمايدۇ .

— لاۋزى

ھېچبولمىغاندا زېھنىڭىزنىڭ يېرىمىنى كاللىڭىزدىكى ئەخمىقانە خىياللارنى چىقىرىۋېتىشكە سەرپ قىلغايسىز . ئۆزۈن ئۆتمەي ئۇنىڭ ناھايىتى زور قانائەت ۋە بەخت تۇيغۇسى ئەكەلگەنلىكىنى بايقايسىز .

— ئېپېكتېت

خۇدا ھەربىر ئادەمنى سىنايدۇ . مەيلى ئۇ كەمبەغەل ياكى باي بولسۇن ، بايلار ــ ياردەمگە موھتاج ئاشۇ ئادەملەرگە ياردەم قولىنى سۇندىمۇ ـ يوق ؟ دېگەن نۇقتىدا سىنىلىدۇ ؛ نامراتلار نامراتلىقىغا رازى بولۇپ ، نارازى بولماي ياشىيالىدىمۇ ـ يوق ؟ دېگەن نۇقتىدا سىنىلىدۇ .

— «يەھۇدىي قانۇنى» دىن

ئۆز غەزىپىنى باسالىغان ئادەمتى لاياقەتلىك ھارۋىكەش دېيىشكە بولىدۇ . ئۇ ھەيدىگەن ھارۋا ئەڭ ئىتتىك جەڭ ھارۋىسىغا ئوخشاش تېز سۈرئەتتە يۈرىدۇ . باشقىلاردا ھەقىقىي كۈچ ـ قۇۋۋەت كەمچىل بولىدۇ . ئۇلار تېز

ماڭمەن دەپ چۈلۈۋرنى تۆتۈشنىلا بىلىدۇ .

1 ـ ئاينىڭ 7 ـ كۈنى **ئاق كۆڭۈللۈك**

ئاق كۆڭۈللۈك كىشىلىك مۇناسىۋەتتە كەم بولسا بولمايدۇ . ئەگەر باشقىلارغا ياخشى مۇئامىلە قىلمىسىڭىز ، ئۆزىڭىزنىڭ ئاساسلىق مەجبۇرىيىتىڭىزنى ياخشى ئادا قىلمىغان بولىسىز .

ھەربىر ئادەمنى ھۆرمەت قىلىشىڭىز كېرەك . مەيلى ئۇنىڭ ئەھۋالى قانچىلىك ئېچىنىشلىق بولسۇن ۋە ياكى ھەرقانچە كۈلكىلىك بولسۇن ، شۇنىسى ئېسىڭىزدە بولسۇنكى ، ھەربىر ئادەمنىڭ ۋۇجۇدىدا ھەممىمىزدە بار بولغان ئورتاق روھ بالقىپ تۇرىدۇ .
— شوپېنھاۋار

ئېزىققان ئاشۇ كىشىلەرگە شەپقەتسىزلىك قىلماڭلار ، خۇددى ئۆزۈڭلارغا تەسەللى ئىزدىگەندەك ، بىر ئامال قىلىپ ئۇلارغىمۇ تەسەللى بېرىڭلار .
— «مۇقەددەس ئىنجىل» دىن

(1) بۇگۈن قىلغىلى بولىدىغان ئىشنى ئەتىگە سۈرمەڭلار ؛ (2) ئۆزۈڭلار قىلالايدىغان ئىشنى باشقىلارغا زورلىماڭلار ؛ (3) يېمەك ـ ئىچمەك ، تۇرالغۇ جەھەتتىكى تۇرمۇش لاۋازىمەتلىرىگە سېلىشتۇرغاندا ، تەكەببۇرلۇقنىڭ ئادەمگە سالىدىغان زىيىنى تېخىمۇ ئېغىر بولىدۇ ؛ (4) بىز يۇز بېرىش ئېھتىمالى بولغان ئىشلارنى زىيادە ئويلاپ كېتىپ ، ئەمەلىيەتتە ئاللىقاچان يۇز بەرگەن ئىشلارنى ئەستايىدىل ئويلىنىپ باقمىغاچقا ، ئۆزىمىزنى تېخىمۇ كۆپ گۇناھقا دۇچار قىلىمىز ؛ (5) ئەگەر سىز خاپا بولماقچى بولسىڭىز ، ھەرقانداق گەپ ياكى ئىشنى قىلىشتىن بۇرۇن بىردىن

10 گىچە ساناڭ ؛ ناۋادا يەنىلا پەسكويغا چۈشمىگەنلىكىڭىزنى بايقىسىڭىز ، 100 گىچە ساناڭ ؛ ئەگەر 100 گىچە سانىغاندىن كېيىنمۇ يەنىلا بېسىقمىغان بولسىڭىز ، ئۇنداقتا 1000 غىچە ساناڭ .

— توماس جېففېرسون

بىر ئادەم قانچە ئاق كۆڭۈل بولسا ، باشقىلارنىڭ غېمىنى قىلىشقا شۇنچە ھېرىس كېلىدۇ ، ئۇ ھالدا باشقىلارنىڭ ئاق كۆڭۈلىگە ئۇكىنى شۇنچە بەك بايقىيالايدىغان بولىدۇ .

ئاق كۆڭۈللۈك تۇرمۇشىمىزنى تولۇقلايدۇ . ئاق كۆڭۈل بولغاندىلا سىرلىق ئىشلارمۇ روشەنلىشىپ كېتىدۇ ، مۇشكۈلاتلار ئاسانلىشىپ كېتىدۇ ، مەنىسىز ئىشلار قىزغارلىقلىشىپ كېتىدۇ .

1 ـ ئاينىڭ 8 ـ كۈنى كۆيۈمچانلىق

دىنىي ئەقىدىلەر مانا مۇشۇنداق ئاددىي بولىدۇ . ئۇنىڭ مەنىسىنى كىچىك بالىمۇ چۈشىنىۋالالايدۇ . لېكىن دىنغا ھەقىقىي ئېتىقاد قىلمىسىمۇ ئۆزىنى تەقۋادارلارچە تۇتىدىغان ۋە ياكى باشقىلارنىڭ ئۆزىنى مۇرىت ـ مۇخلىس كەبى ئاتىشىنى ياخشى كۆرىدىغان كىشىلەر ئۇنىڭ مەنىسىنى دېگەندەك چۈشىنىپ كەتمەيدۇ .

بۇددا : «گۈزەل مەنىۋى ئىستەكلەرگە ئىنتىلىپ ياشايدىغان كىشىلەر قاپقاراڭغۇ ئۆيگە چىراغ ئەكىرگەن ئادەمگە ئوخشايدۇ . قاراڭغۇلۇق دەرھال يوقىلىدۇ ، بۇنىڭغا قىلچىمۇ بوشاشماي ئىنتىلىشىڭىز كېرەك ، شۇندىلا قەلبىڭىز يورۇقلۇققا چۆمكىلىدۇ» دېگەن .

ئەيسا بارلىق تەلىماتلىرى ئىچىدە ئەڭ ئاخىرقى بىر ئەھكامنى مۇنداق شەرھلەيدۇ : «مەن سىلەرگە كۆيۈنگەنگە ئوخشاش سىلەرمۇ بىر ـ بىرىڭلارغا كۆيۈنۈڭلار . ئەگەر ئۆزئارا كۆيۈنسەڭلار ، ھەربىر

ئادەم سىلەرنىڭ مېنىڭ ھەقىقىي مۇرىتلىرىم ئىكەنلىكىڭلارنى چۈ-شىنىدۇ .» ئەيسا ھەرگىز : «ئەگەر ئىشەنسەڭلار» دېمىگەن ، بەل-كى : «ئەگەر سىلەر كۆيۈنسەڭلار» دېگەن . ئەقىدە ، چۈشەنچە ۋاقىتنىڭ ئۆتۈشى بىلەن ئۆزگىرىدۇ ، چۈنكى ھاياتمۇ ئۇزلۇكسىز ئۆزگىرىپ تۇرىدۇ . دەل بۇنىڭ ئەكسىچە ، كۆيۈنۈش مەڭگۈ ئۆز-گەرمەيدۇ ، كۆيۈنۈش مەڭگۈلۈكتۇر .

بارلىق جانلىقلارغا كۆيۈنۈش مەن ئېتىقاد قىلىدىغان بىرىنبىر دىنىدۇر .

1 ـ ئاينىڭ 9 ـ كۈنى **كۆپرەك پىكىر يۈرگۈزۈڭ**

ئۆلۈك يادلاشقا تايىنىپ ئەمەس ، بەلكى ئىجتىھات قىلىش ئارقىلىق ئالغان بىلىمىڭىزلا ھەقىقىي بىلىمدۇر . باشقىلار قىلىش-نى بۇيرۇغان بارلىق نەرسىلەرنى ئۇنتۇپ كەتكەن ۋاقتىمىزدىلا ، ئاندىن ھەقىقىي بىلىمگە ئىگە بولىمىز .

— ھېنرى دېۋىس تورىرو

باشقىلار بايان قىلغان پىكىرلەر كەينى ـ كەينىدىن سىڭدۈرۈ-لۈۋەرسە ، سىزنىڭ پىكرىڭىزگە توسقۇنلۇق قىلىپ ، يېڭىلىق يارە-تىش ئىستىكىڭىزنى باسىدۇ... مانا بۇ يىل بويى ئۆگىنىشىنىلا بىلىپ ، تەپەككۇر قىلىشنى بىلمەي ، كاللىمىزنى ئاددىيلاشتۇرۇ-ۋەتكەنلىكىمىزدۇر... باشقا كىتابلاردا بايان قىلىنغان ئىدىيەلەرنى سىغدۇرغۇدەك بوشلۇق ئىزدەپ ، ئۆزىنىڭ ئىدىيەسى ۋە يېڭىلىق يارىتىش خاھىشىغا ھالاقەت بېرىشتەك مۇناق ئۇسۇللار شېكىس-پىرنىڭ زامانداشلىرى ئۇستىدە توختىلىپ دېگەن گەپلىرىنى ئې-سىمگە سالىدۇ : ئۇلار باشقا دۆلەتلەرنى كۆرۈش ئۈچۈن ، ئۆز دۆلىتىنى سېتىۋېتىدۇ .

— ئارتۇر شوپېنھاۋار

قەلب سوئاللىرىڭىزغا ئىدىيەلا جاۋاب بېرەلىگەن چاغلار هاياتلىق كىمىڭىزنىڭ توغرا يۆنىلىشكە قاراپ ماڭغان ۋاقتىدۇر . ئالدى بىلەن باشقىلاردىن ئۆتۈنە ئېلىپ ، ئاندىن كاللىڭىزغا ئۆلۈك قاچىلىغان بىلىملەر هاياتىڭىزغا هەقىقىي تەسىر كۆرسىتەلمەيدۇ ، بەلكىم گېزى كەلگەندە سىزنى تۈيۈق يولغا ئەكىرىپ قويۇشىمۇ مۇمكىن .

ئازراق ئوقۇپ ، ئازراق ئۆگىنىش ، كۆپرەك تەپەككۇر قىلىش كېرەك . مۇئەللىملىرىڭىزدىن هەمدە ئوقۇغان كىتابلىرىڭىزدىن ئۆزىڭىز هەقىقىي ئېهتىياجلىق بولۇۋاتقان هەمدە هەقىقەتەن ئىگىلىمەكچى بولغان بىلىملەرنى ئۆگىنىڭ .

1 ـ ئايىنىڭ 10 ـ كۈنى **مائارىپنىڭ نېگىزى**

بارلىق تەربىيەنىڭ ئاساسى بىزنىڭ بارلىق شەيئىلەر ىلەن بولغان مۇناسىۋىتىمىزنى تۇرغۇزۇشتا هەمدە ئۆزىمىزگە بېرىپ تاقىلىدىغان بارلىق هەرىكەت ئىپادىمىزدىن يەكۈن چىقىرىشتا .

كىمكى بۇ نۇقتىغا سەل قارايدىكەن ، ئۇ ياخشىسى بوينىغا تۇگمەن تېشىنى ئېسىپ ، تەگسىز دېڭىزغا ئۆزىنى تاشلىسۇن .

— «ئىنجىل مەتتا» دىن

بىز بالىلارنى تەربىيەلەۋاتقان ۋاقتىمىزدا ، كەلگۈسىنى تەربىيەلەۋاتقانلىقىمىزنى ئېسىمىزدە چىڭ تۇتۇشىمىز كېرەك . ئۇلارغا تېخىمۇ كۆپ تەربىيەنى قوبۇل قىلدۇرۇش ئارقىلىق ، ئىنسانىيەتنىڭ كەلگۈسىنى ، دۇنيانىڭ كەلگۈسىنى تېخىمۇ گۈزەللەشتۈرۈشىمىز كېرەك .

— ئىممانۇئىل كانت

مېنىڭچە ئاتا ـ ئانىلار بىلەن مائارىپنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىيىتى بالىلارغا ئۇلارنىڭ مۇقەددەسلىكىنى بىلدۈرۈشتە .

— ۋىلىيام ئېللاربي كاننىن

ياخشىلىق تەربىيىسى بارچە تەربىيەنىڭ ئۇلتېشى .

1 ـ ئاينىڭ 11 ـ كۈنى **كەمتەر ئادەم بولۇڭ**

كەمتەرلىكتىن ئايرىلغاندا مۇكەممەللىك مۇقامىغا يەتكىلى بولمايدۇ . «كەم ـ كوتسىز ياخشى ئادەم تۇرسام ، مۇكەممەللىككە يېتىمەن دەپ كۈرەشكىنىمنىڭ نېمىسى ؟ »

ئىجتىمائىي ئورنىڭىز يۇقىرى بولغانسېرى شۇنچە كەمتەر بولۇشىڭىز كېرەك . نۇرغۇن كىشى يۇقىرى مەرتىۋىگە چىقىپ ، باياشاتچىلىق ئىچىدە تۇرمۇش كەچۈرىدۇ .لېكىن دۇنيانىڭ سىرلىرى ئاشۇ كەمتەر كىشىلەرگە يۇز ئاچىدۇ . ئىشلارنى مۇرەككەپلەشتۈرۈۋەتمەڭ ، ئۆز مەجبۇرىيىتىڭىزنى سالماقلىق بىلەن ئادا قىلىڭ . ئۆگىنىشكە تېگىشلىك بولمىغان نەرسىلەرنى ئۆگەنمەڭ ، سىزگە ئايان قىلىنمىدىغان ھەمدە بىلمىسىڭىز بولمايدىغان نەرسىلەر ھەقىقەتەن بەك كۆپ .

— «زەبۇر .ئەلچىلەر» دىن

بالىلار دۇنياغا باشقىلارنى ئۆزىگە خىزمەت قىلدۇرغىلى ئەمەس ، چوڭ بولغاندىن كېيىن باشقىلارغا خىزمەت قىلغىلى كېلىدۇ . ئۇ ئۆزىنىڭ ئۆمۈرلۈك ئەمگىكى ئارقىلىق كىشىلەرنىڭ تەربىيەلىگەنلىك ۋە پەرۋىش قىلغانلىق ئەجرىگە رەھمەت ئېيتىدۇ .

— «ئىنجىل مەتتا» دىن

دوستلىرىڭىزنىڭ بەزىلىرى سىزنى ئۇچۇرۇشنى ياخشى كۆرىدۇ.

دۇ ، بەزىلىرى سىز بىر ئىشنى خاتا قىلىپ قويغاندا سىزنى تەنقىد قىلىدۇ . سىز سىزنى تەنقىد قىلغان دوستلىرىڭىزغا يېقىنلىشىسىز ، سىزنى ماختاپ ئۇچۇرغان دوستلىرىڭىزدىن يىراقلا قېچىسىز . ئۆز كىبرىڭ .

— «يەھۇدىي قانۇنى» دىن

ئوق نىشانغا تەگمىگەن چاغدا ، مەرگەن ئۆزىنى ئەيىبلەيدۇ . كى ، باشقىلارنى ئەيىبلىمەيدۇ . ئاقىللارمۇ ئىشلارنى ئەنە شۇنداق تەرىددە بىر تەرەپ قىلىدۇ .

— كۆڭزى

قىلغان خاتا ئىشلىرىڭىز ئېسىڭىزدە بولسۇن ، قايتا خاتا ئىش قىلىپ سېلىشتىن كۆچىڭىزنىڭ بارىچە ساقلىنىڭ . ئۆزىنىڭ ياخشى ئىشلىرىنىلا ئېسىدە تۇتۇش كەلگۈسىدە تېخىمۇ كۆپ ياخشى ئىشلارنى قىلىشقا توسقۇنلۇق قىلىدۇ .

1 ـ ئايىنىڭ 12 ـ كۈنى «ھەقىقەت» كە يېڭىلىتەكلەرچە ئىشىنىپ كەتمەڭ

بەزىلەر خەقنىڭ ئىشىغا چات كىرىۋېلىپ ، باشقىلار ئۈچۈن قارار چىقىرىشقا ئامراق كېلىدۇ ھەمدە ئۇلارغا ۋاكالىتەن ئۇلارنىڭ بۇ دۇنيا بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنى بەلگىلەپ بېرىدۇ . يەنە ئاز ساندىكى بەزى كىشىلەرمۇ بارکى ، ئۇلار ئۆزىنىڭ بۇ خىل ھوقۇقىنى باشقىلارغا قوش قوللاپ ئۆتۈنۈپ بېرىپ ، باشقىلارنىڭ دېگەن گەپلىرىگە قارىغۇلارچە ئىشىنىدۇ . ئەمەلىيەتتە ، بۇ ئىككى خىل ئادەم ئوخشاش گۇناھ سادىر قىلىدۇ .

بىز ھەممىمىز كىچىك بالىغا ئوخشاش ، ئالدى بىلەن مومىلىرىمىز ئېيتىپ بەرگەن قىلچە سۇ كىرمەس «ھەقىقەت» نى تەكرار-

لايمىز ، ئاندىن مۇئەللىملىرىمىز ئېيتىپ بەرگەن «ھەقىقەت» نى تەكرارلايمىز . ھالبۇكى ، چوڭ بولغان چاغلىرىمىزدا بولسا ، ئاشۇ مەشھۇر شەخسلەر ئېيتىپ بەرگەن «ھەقىقەت» نى تەكرارلايمىز .

— رالىف ۋالدو ئېمېرسون

ئاشۇ ساختا ئەنئەنىيالار خۇددى قوي تېرىسىگە ئورىنىۋالغان بۆرىگە ئوخشايدۇ ، قارىماققا ناھايىتى ئاق كۆڭۈل كۆرۈنىدۇ . ئۇ- چىدە بولسا توڭگۇز قاترايدۇ . شۇڭا ، ئۇلارنىڭ ئەسلىي ماھىيىتى- نى پەرق ئېتىشكە ماھىر بولۇش كېرەك . سەن ئۇنىڭ ئىش - ھەرىكىتىنى كۆزىتىپ ئاندىن ئۇنىڭ قانداق ئادەم ئىكەنلىكىنى بىلىۋېلىشىڭ كېرەك . ئازغان شېخىدا ئۇزۇم چۈشەمدۇ ؟ قەدىمدىن بۇگۈنگىچە ، ياخشىلىق دەرىخىدە ياخشىلىق مېۋىسى ، يامانلىق دە- رىخىدە يامانلىق مېۋىسى چۈشكەن . بىر تۇپ ياخشىلىق دەرىخىدە يامانلىق مېۋىسى چۈشۈشى مۇمكىن ئەمەس . بىر تۇپ يامانلىق دەرىخىدە ياخشىلىق مېۋىسى چۈشۈشى تېخىمۇ مۇمكىن ئەمەس . ياخشىلىق مېۋىسى چۈشمەيدىغانلىكى دەرەخنى كېسىۋېتىش ھەمدە ئۇلۇغ ئوتقا تاشلاپ كۆيدۈرۈۋېتىش كېرەك . بۇنىڭدىن كۆرۈۋالغە- لى بولىدۇكى ، سەن بىر دەرەخنىڭ مېۋىسىگە قارىپلا ئۇنىڭ قانداق دەرەخ ئىكەنلىكىگە ھۆكۈم قىلالايسەن .

— «ئىنجىل مەتتا» دىن

ئادەم بۇرۇنقى دانىشمەنلەر ۋە ئەۋلىيالاردىن ئالغان مەنىۋى مىراسلىرىدىن پايدىلىنىشى كېرەك . بىراق ئۇ ئۇنىڭغا دىققەت قىلىشى كېرەككى ، ئۇلارنى ئۆز ئەقلىگە تايىنىپ تەكشۈرۈشى ھەمدە جەۋھىرى- نى قوبۇل قىلىپ ، شاكىلىنى تاشلىۋېتىشى كېرەك .

ھەربىر ئادەم بۇ دۇنياغا تۇنجان پوزىتسىيەسىنى ئۆزى شەرھلىشى لازىم .

1 ـ ئاينىڭ 13 ـ كۈنى **ئىشەنچ ـ ئېتىقاد**

ئىشەنچ ـ ئېتىقاد ھاياتنىڭ مەنىسىنى چۈشىنىش ھەمدە شۇ-

نىڭغا مۇناسىۋەتلىك مەسئۇلىيەت ۋە بۇرچنى ئۈستىگە ئېلىش دېمەكتۇر .

ياخشى ئادەم دېگەن نامغا زادى كىم مۇناسىپ؟ پەقەت ئىشەنچ - ئېتىقادلىق ئادەملەرلا ياخشى ئادەم دەپىشكە مۇناسىپ . بىر ئادەمنىڭ ئەقىدىلىك ياكى ئەقىدىلىك ئەمەسلىكىنى قانداق ئايرىش كېرەك . ئۇنىڭ روھىي دۇنياسى ئەخلاققا ئۇيغۇن كەلگەنده ، ئەقىل - پاراسەتكە مۇشەررەپ بولغاندا ، بىز ئۇنى ئىشەنچ - ئېتىقادلىق ئادەم دېسەك بولىدۇ .

— «جۇڭگو ھېكمەتلىرى»دىن

بىز باشقىلارغا ئۇلاردىن كۆتكەن شەكىل بىلەن مۇئامىلە قىلىشىمىز كېرەك . يەنى باشقىلاردىن بىزنىڭ ھوقۇقىمىزغا ھۆرمەت قىلىشنى كۆتكەنگە ئوخشاش باشقىلارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئەتىگىمۇ ھۆرمەت قىلىشىمىز كېرەك . بۇ پەقەت بىر شەخس ئۈچۈنلا مۇكەممەل پىكىر بولۇپ قالماستىن ، بەلكى بىزنىڭ ئىجتىمائىي ئاپپاراتىمىز ۋە دۆلەت سىياسىتىمىز قەتئىي رىئايە قىلىدىغان پىرىنسىپ . ئەگەر بىز خۇددى بىزگە ئاتا قىلىنغان ئاسايىشلىق ۋە تىنچلىققا ھۆددە قىلىشنى ئويلايدىكەنمىز .

— ھېنرى ئېمىل

ئۇلار مەھشەرگاھ يېتىپ كەلدى دەپ ، يەنە كېلىپ خۇدانىڭ قەھرى تۇتتى دەپ جاكارلاشتى . لېكىن ئەقىللىق ھەم مۇقەددەس خۇدا ياخشىلىقلا قىلىدۇ . شۇڭا چۆچۈپ كەتمەسلىك كېرەك ، ئىنسانىيەتنىڭ ئاقىۋىتى جەزمەن خۇشاللىنارلىق بولىدۇ .

— «پارس ئەقلىيەلىرى»دىن

ئۆلگەندىن كېيىن يۇز بەرگۈسى ئىشلاردىن ۋايىم يەپ قورقۇپ كەتمەسلىكىمۇ بولىدۇ . ئۆزىڭىزنى مۇقەددەس ئىنسانىيەتنىڭ

بىر ئەزاسىمەن دەپ بىلىگ ھەم بۇنى قۇتلۇقلاگ : مانا بۇنىگ مۇھەببەت ئىكەنلىكىنى بىلىسىز ، شۇنداق ئىكەن ، بۇنىگ يەنە نېمە قورقۇچلۇكى بولسۇن ؟

خرىستۇس قەبزى روھ قىلىنغاندا : «ئېھ ، رەببىم ، روھىمنى ئىلكىڭگە تاپشۇردۇم» دېگەن . تىلى بىلەن ئەمەس ، بەلكى مۇشۇنداق گەپلەرنى ۋىجدانى بىلەن قىلالىغان كىشىلەرلا باشقا ھەرقانداق نەرسىگە موھتاج بولمايدۇ . ئەگەر مېنىگ روھىم رەببىمنىگ دەرگاھىغا يېتىپ بارالىسا ، ئۇنداقتا بۇ جاي ئۇنىگ ياخشى مەنزىلىدۇر ، بۇنىڭدىن ياخشى جاينىگ بولۇشى مۇمكىن ئەمەس .

قەلبىمدە ئىشەنچ ـ ئېتىقاد بولمىسىمۇ تىنچ ـ خاتىرجەم ياشىيالايمەن ، دەپ ئويلىمىگ .

1 ـ ئاينىگ 14 ـ كۈنى **بۇيۇگ ئەمرىمەرۇپ**

ۋۇجۇدۇڭنىگ ئىچكى قىسمىدىكى ئاشۇ بىر نۇقتىنى سۆيگىن ، بۇ نۇقتا ھەربىرىمىز ئۈچۈن ئورتاق ، بۇ نۇقتىنى سۆيۈش ، خۇدانى سۆيگەنلىگ بىلەن ئوخشاش .

ئەگ بۇيۇگ ئەمرىمەرۇپ دېگەن زادى نېمە ؟ ئەيسا خۇدانى قەلبىڭلار بىلەن ، روھىڭلار بىلەن ، ئەقلىڭلار بىلەن سۆيۈڭلار دەپ كۆرسەتكەن . مانا بۇ بىرىنچى ، شۇنداقلا ئەگ بۇيۇگ ئەمرىمەرۇپ ؛ ئىككىنچى ئەمرىمەرۇپ . ئۇنىگ سوزۇلۇشى ، يەنى ئۇ سىلەر ئۆزۈڭلارنى سۆيگەنگە ئوخشاش قۇۋۇم ـ قوشنىلىرىڭلارنى سۆيۈڭلار دەپ تەلەپ قىلغان . بارلىق شەرىئەت مەھكىمىلىرى ۋە بارلىق ۋەھىيلەرنىگ ھەممىسى مۇشۇ ئىككى ئەمرىمەرۇپ ئۈستىگە قۇرۇلغان .

— «ئىنجىل مەتتا» دىن

سەمىمىيلىگ ، دوستانىلىكىنىگ تاپىدىغىنى ئاز ، خەجلەيدىغى-

نى تېخىمۇ ئاز بولىدۇ . بۇلارنى قوشقاندا ، ئۇلارنىڭ شاراپىتىدىن بىر ئائىلىنى تېخىمۇ بەختلىك قىلغىلى بولىدۇ . ۋاز كېچىش ئامالسىزلىقتىن بولىدۇ ، ۋاز كەچكەنلىك ئۈچۈن پەرىشان بولۇش كەتمەيدۇ ؛ بەزى دوستلارنى دەپ ئۆز پىرىنسىپىدىن ۋاز كېچىشكە بولمايدۇ ؛ ئەڭ مۇھىمى ، دوستلار بىلەن ئوخشاش شارائىتتا ئارد-لىشىش كېرەك . بۇ ھەممە ئادەم شەرتسىز ئۈستىگە ئالىدىغان بىر تۈرلۈك قەتئىي ، كونكرېت ۋەزىپە .

— روبېرت لۇئىز ستۇېنسون

ئۆز نەپسى - خاھىشىڭىزنى بويسۇندۇرۇش يولىدا قانچىلىك جەبىر - مۇشەققەت تارتسىڭىزمۇ رايىڭىزدىن قايتماڭ . سىزنىڭ ھەر قېتىملىق تىرىشچانلىقىڭىز ئارزۇ - ھەۋەسلەرنىڭ كۈچىنى بىر قېتىم ئاجىزلاشتۇرىدۇ ، ئۇنى سىزگە تېخىمۇ ئاسان بويسۇند-ىدىغان قىلىدۇ .

ھاياتقا قورقماي يۈزلىنىڭ ؛ تەبىئەتنىڭ پىرىنسىپىنى قوبۇل قىلىڭ ؛ لېكىن ياۋاشلىق بىلەن بويسۇنماڭ ، بەلكى ئۇنىڭ يۈرەك پارىلىرىغا ئوخشاش باتۇرلارچە ئىزدىنىڭ ۋە گۈمانلىنىڭ ؛ قەلب تىنچلىقىڭىزنى ساقلاڭ ھەمدە روھىڭىزغا ئىشىنىڭ — بۇلار خۇشاللىق ئېلىپ كېلىدىغان ئەقىدىلەردۇر .

— مېتتىرلىنىك

قولۇم - قوشنىلارنى ئۆزىنى سۆيگەنگە ئوخشاش سۆ-يۈش ، نەقەدەر ئاددىي جاھاندارچىلىق پەلسەپىسى - ھە ! بۇنىڭدىن بىزنىڭ دۇنيايىمىز تېخىمۇ ئىناق ، دوستانە بول-ماسمۇ ؟

1 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى **ھەربىر ئادەمنى قىزغىن سۆيۈڭ**

سىلەر مەندىن ئەيسانىڭ پەزىلىتىدىكى ئەڭ مۇھىم ئالاھىدە-لىك نېمە ، دەپ سورامسىلەر ؟ مەن شۇنداق جاۋاب بېرىمەنكى ، ئۇ ئىنسان روھىنىڭ ئۇلۇغلۇقىغا تولۇق ئىشەنگەن . ئۇ ئىنسانىنىڭ ۋۇجۇدىدىن خۇدانىڭ سىيماسىنى كۆرگەن ، شۇڭا مەيلى بۇ ئادەم كىم بولسۇن ، مەجەز ـ خاراكتېرى قانداق بولسۇن ، ھەربىر ئادەمنى قىزغىن سۆيگەن .

— ۋىلىيام كانىن

ھەربىر دۆلەت ، ھەربىر ئەلنىڭ پۇقرالىرى بىر تەرەپلىمە قاراشلاردىن قەتئىي ساقىت بولۇشى كېرەك ، سىز شۇنداق قىلىڭ-لار ، ئىزدىگەن ئاشۇ سەجدىگاھنىڭ جەننەتكە ئوخشاش پايانسىز ئىكەنلە-كىنى بايقايسىز .

— رالىف ۋالدو ئېمېرسون

خۇدانى چۈشىنىشنىڭ ئىككى خىل يولى بار : بىرى ، ئىلىم-ئېرپان يولى ؛ بىرى ، ئىشەنچ ـ ئېتىقاد ۋە مەنىۋى ئەخلاق يولى . ئىلىم ـ ئېرپان يولى ئارقىلىق خۇدانى چۈشەنگەندە كۈپايە قىلغۇ-دەك خاتىرجەملىككە ئېرىشكىلى بولمايدۇ ، يەنە كېلىپ يېڭىلىشىپ قېلىش خەۋپى تۇغۇلىدۇ ؛ مەنىۋى يول ئارقىلىق خۇدانى چۈشەنگەن-دە ، ئەخلاقىي ئەمەلىيەتنى باشتىن كەچۈرۈشكە توغرا كېلىدۇ . بۇنداق ئەقىدە ھەم تەبىئىي ، ھەم رېئاللىققتىن ھالقىغان بولىدۇ .

— ئېممانۇئېل كانت

تاشقى دۇنيا بىلەن تۇيۇق يول ئارقىلىق ئۆچراشقاندا ئۆزىڭىز بىلەن باشقىلار ئوتتۇرىسىغا بىر توسالغۇ سالغان بولىسىز .

1 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى هاياتلىق سەپىرىگىزنى مۇۋاپىق باشلاڭ

خاتا ئەقىدە بىزنى بەختسىزلىككە دۇچار قىلىدىغان ئاساسلىق سەۋەبتۇر .

كىشىلىك هاياتنىڭ مەقسىتى نامۇۋاپىق باشلانغان تۇرمۇشنى مۇۋاپىق يولغا سېلىشتۇر . بۇ نۇقتىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئورۇنداش ئۈچۈن ، تۆۋەندىكى مۇنۇ ئىككى ئىشنى ئوبدان قىلىشىڭىز كېرەك :

(1) هاياتلىقتا نامۇۋاپىق ،ئاقىلانە بولمىغان ئىشلارنى كۆرگەندە ، دەققەت ـ ئېتىبارىڭىزنى ئۇلارغا ئاغدۇرۇشىڭىز ، ئۇلارنى ئەستايىدىل تەنقىق قىلىشىڭىز كېرەك ؛

(2) هاياتىڭىزنى مۇۋاپىق ، ئاقىلانە ئورۇنلاشتۇرۇشنى چۈشىنىشىڭىز كېرەك . ئىنسانىيەت دۇنياسىدىكى بارلىق پېشۋالارنىڭ كىشىلەرنى تەربىيەلەشتىكى مەقسىتى ، كىشىلەرگە ئەسلىي هاياتىدىكى مۇۋاپىقسىزلىقنى بىلدۇرۇپ ، ئۇلارنىڭ هاياتىنى يەنىمۇ مۇۋاپىق بىر باشلىنىشقا ئىگە قىلىش .

بىز ئۆزىمىزنىڭ خاتا نۇقتىئىنەزەرلىرىنى ئۆزگەرتكەنلىكىمىزدىن خۇشال بولۇشىمىز ، ئۆزىمىزنىڭ بىر تەرەپلىمە قاراشلىرىنى چۆرۈۋېتىشىمىز هەمدە كۆكسى ـ قارنىمىزنى كەڭ تۇتۇپ ، تىرىشىپ ئۆگىنىشىمىز كېرەك . ئەگەر بىر ماتروس كېمىدىكى يەلكەنلەرنى هەمىشە بىر خىل شەكىل بىلەن ئىشلىتىپ ئادەتلەنسە ، شامال يۆنىلىشىنى ئۆزگەرتكەن تەقدىردىمۇ ،ئۇ كېمە ماڭىتىسىنى هەرقانداق قىلىپمۇ ئۆزگەرتەلمەيدۇ . ئۇنداقتا ئۇ ئۆزى بارماقچى بولغان پورتقا مەڭگۈ يېتىپ بارالمايدۇ .

— هېنرى گېئورگى

ئەيسانىڭ ئۆگۈتلىرى تولىمۇ ئاددىي ، ئەگەر ئۇلارنى ئەستايىدىل قوبۇل قىلىسىڭىز ، تۇرمۇشىمىزنىڭ ناھايىتى زور يالغانچىلىق بىلەن تولغانلىقىنى ھېس قىلىسىز .

1 ـ ئاينىڭ 17 ـ كۈنى **تۇرمۇشنىڭ ھەممە قىسمى**

كىشىلەر دەۋاتقان مۇۋەپپەقىيەتكە ئېرىشىش ئۈچۈن ، ئادەم ئۆز كەسپى بىلەن ئەستايىدىل شۇغۇللىنىشى ھەمدە مەڭگۈ دەۋرىنىڭ ئالدىدىراق مېڭىشقا كاپالەتلىك قىلىشى كېرەك .

چوققىغا يەتكەن ئادەم تەلەپ قىلىنىۋاتقان ئىشلارنى قىلىش بىلەنلا قانائەتلەنمەيدۇ ، تېخىمۇ كۆپ ئىشلارنى قىلىشنى ئويلايدۇ . ھەربىر ئادەم قەتئىي نىيەتكە كېلىشى كېرەككى ، ئەگەر ئۇ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشنى ئۈمىد قىلسا ، باشقىلار تۆلىگەن ھەربىر دولارغا ئۆزىنىڭ سەمىمىي خىزمىتىنى بەدەل قىلىش ئارقىلىق جاۋاب قايتۇرۇش كېرەك .

يېڭىلىق يارىتىش ئىشەنچى خىزمەتتىكى تىرىشچانلىق ئارقىلىق قولغا كېلىدىغان مۇۋەپپەقىيەت بىلەن ئاخىرلىشىدۇ . بىز ئۈچۈن ئېيتقاندا ، ئۇ تۇرمۇشنىڭ ھەممە قىسمىدۇر .

— ئېدۋارد .خ .خارىمان

قاچىلانغان سۇيى ئوخشاش بولمىغان ئىككى قاچىنى بىر ـ بىرىگە تۇتاشتۇرسا ، سۇيى كۆپ قاچىدىكى سۇ تەبىئىي ھالدا سۇيى ئاز قاچىغا ئاقىدۇ ، تاكى ئىككى قاچىدىكى سۇنىڭ مىقدارى تەڭلەشكۈچە شۇنداق بولىدۇ . ناۋادا ئەقىلنى سۇغا قىياس قىلساق ، ئەقىل ئەقىل بىلەن تولغان ئادەمنىڭ كاللىسىدىن ئەقلى كەم ئادەمنىڭ كاللىسىغا ئاقىدۇ . شۇنداق بولسا نەقەدەر ياخشى ـ ھە ! بىراق گەپ شۇ يەردىكى ، ئەقلىگە ئېرىشىش ئۈچۈن ، جاپالىق ،

بوشاشماي تىرىشچانلىق كۆرسىتىشكە توغرا كېلىدۇ .

بىر ئادەمنى ياخشىلىققا ۋە كۆيۈمچانلىققا دەۋەت قىلالايدىغان تۈرۈقلۇق ئۇنداق قىلمىساڭ ، بىر قېرىندىشىڭدىن ۋاز كەچكەن بولىسەن .

— «جۇڭگو ئەقلىيەلىرى»دىن

جەمئىيەتنىڭ بىر ئەزاسى بولغانىكەنسەن ، ئۆز قەلبىڭنى پاكلاپ تۈرۈشۈڭ كېرەك ، يەنە كېلىپ مۇشۇنداق قىلغاندىلا ، ئاندىن جەمئىيەتنىڭ تەرەققىياتىغا تۆھپە قوشالايدىغانلىقىڭغا ئىشەنسەڭ بولىدۇ .

1 ـ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى **ھەقىقىي بىلىم**

ئۆلىمالار دەستە ـ دەستە كىتابلارنى ئوقۇيدۇ ؛ ياخشى تەربىيە ئالغان كىشىلەر بىلىمگە ۋە ماھارەتكە ئىگە بولىدۇ ؛ ئارىغلار (ئويغاتقان ، بىلگەن) هاياتنىڭ مەنىسىنى ۋە ئىستىكىنى چۈشىنىدۇ .

پەن تۈرىنىڭ ھەددى ـ ھىسابى يوق ، ھالبۇكى «هاياتنىڭ مەنىسى نېمە ؟ نېمىنىڭ هاياتقا پايدىسى بار ؟ » دېگەنلەر ئەڭ ئەقەلىي جۈزئىي پەنلەردۇر . ناۋادا بۇ پەندىن ئايرىلساق ، باشقا شەكىللەردىكى بارلىق بىلىم ۋە سەنئەت خىرە ، مەنىسىز ، ھەتتا ئىنتايىن خەۋپلىك بىر نەرسە بولۇپ قالىدۇ .

بەزىلەر قىلچە مەنىسىز ياشايدۇ ، ھەرقايسى دەۋرلەردىكى ئەڭ ئەقىللىق كىشىلەر ئاڭقىرغان هايات ھەقىقەتلىرىدىن يۈز ئۆرۈگەن بولىدۇ . مۇشۇنداق ئەھۋاللارنىڭ يۈز بېرىشىدىكى سەۋەب ، بىزنىڭ ياش بوغۇنلىرىمىز بىر خىل خاتا شەكىلدىكى تەربىيەنى قوبۇل قىلغاندۇر . ئاللىكىملەر ئۇلارغا تۈرلۈك پەنلەردىن ساۋاق بېرىدۇ- يۇ ، ئەمىيەتلىك ياشاش ھەققىدە ساۋاق بەرمەيدۇ .

بىردىنبىر توغرا بولغان ئىلىم ئادەم قانداق قىلغاندا ھاياتنى مەنىلىك ئۆتكۈزەلەيدۇ دېگەن ھەقىقىي بىلىملەر-نى بايان قىلىدۇ. بۇنداق ھەقىقىي بىلىملەرنى ھەربىر ئادەم ئۆگەنمىكى زۆرۈر.

1 ـ ئاينىك 19 ـ كۈنى ئۆزىنى قۇربان قىلىش

جەمئىيەت پەقەت پىداكارلىققا تايىنىپلا ئاندىن ئالغا باسىدۇ. كۆك بىلەن يەر مەڭگۈلۈكتۇر. چۈنكى ئۇلار ئۆزلىرى ئۈچۈنلا مەۋجۇت بولمايدۇ. مادامكى، ئارىقلىق مۇقامىغا يەتكەن ھەربىر چىن ئىنسان دۇنيادا ئۆزى ئۈچۈنلا ياشىمايدۇ، شۇڭا ئۇ ئۆچمەس ئادەم بولالايدۇ؛ شۇڭا ئۇ ھەممىدە مۇۋاپىقىيەت قازىنالايدۇ.
— لاۋزى

ئىجتىمائىي ۋە شەخسىي تۇرمۇشىڭىزدا شۇنداق بىر پىرىنسىپ بارکى، ناۋادا ئالغا ئىلگىرىلىمەكچى بولىدىكەنسىز، جەزمەن رازىمەنلىك بىلەن ئۆزىڭىزنى قۇربان قىلىشىڭىز كېرەك.

بىر ئادەمنىڭ تەرەققىياتىنى ئۇنىڭ مەنسۇپ ئەركىنلىكە سەۋىيەسى بىلەن ئۆلچەش كېرەك، بىر ئادەم پەس، چاكىنا ئۆزلۈكتىن قانچىكى قۇتۇلالىسا، ئۇ مەنسۇپ ئەركىنلىككە شۇنچىكى ئېرىشەلەيدۇ.

1 ـ ئاينىك 20 ـ كۈنى بۇگۈنگە كۆپ باش قاتۇرۇڭ

ئۆلۈم بىلەن كۆرۈم ئىككى قۇتۇپتۇر. ھەربىر قۇتۇپنىڭ كەينىگە مۇشۇنىڭغا ئوخشىشىپ كېتىدىغان بەزى ھالەتلەر يوشۇرۇنغان بولىدۇ.

ئۆلگەندىن كېيىن روھىم قانداق بولار؟ دېگەننى ئويلىغان

ۋاقتىڭىزدا ، تۇغۇلۇشتىن ئىلگىرى روھىم قانداق بولغىيتى ؟ دېگەنىمۇ ئويلاپ بېقىشىڭىز كېرەك . مۇبادا سىز قايسىبىر جايغا بارماقچى بولغان بولسىڭىز ، ئۇنداقتا سىز دۇنياغا ئاشۇ جايدىن كەلگەندۇرسىز .

ئۆلگەندىن كېيىن نەگە بارىمىز ؟ نەدىن كەلگەن بولساق شۇ يەرگە بارىمىز . ئۇ يەردە بىز ئۆزىمىز دېيىلىگۈدەك ھېچنېمە يوق ؛ شۇڭا ، بىز ئۇ يەردە باشتىن كەچۈرگەن بارلىق نەرسىنى ئەسته تۇتالمايمىز .

بىر ئادەم ھاياتىنىڭ ئەڭ گۈزەل مىنۇتلىرىغا ھەقدار بولۇۋاتقاندا ، كۆز ئالدىدىكى ئۇشبۇ دەقىقىلەردە ئىنتايىن بەختلىك بولىدۇ ، يەنە كېلىپ بۇنىڭدىن كېيىن نېمە ئىشلارنىڭ يۈز بېرىدىغانلىقىنى خىيالىمغىمۇ كەلتۈرمەيدۇ .ئەگەر ئۇ ئۆلۈمنى خىيالىغا كەلتۈرسە ، بۇ ھاياتىنىڭ ناھايىتى ئوبدان ئورۇنلاشتۇرۇلغانلىقىنى كۆرىدۇ . يەنە كېلىپ ئۆلگەندىن كېيىنكى ھەممە ئىشلارنىڭ مۇشۇنداق ياخشى بولىدىغانلىقىغا ئىشىنىدۇ . خۇدانىڭ بىزگە بۇيرۇغانلىرىنىڭ پۈتۈنلەي ياخشى بولىدىغانلىقىغا جەزمەتتىكى بارلىق ھۆرۈر - ھالاۋەتلەرگە بولغان ئىشەنچىنىمۇ ئېشىپ كېتىدىغانلىقىغا ئىشىنىدۇ .

ئۆلگەن ۋاقتىمىزدىلا ، روھىمىز ئاندىن ئەركىنلىككە ئېرىشىدۇ .
— ھېراكلىت

ئادەم ئاخىرەتتە نېمە ئىشلارنىڭ يۈز بېرىدىغانلىقىنى كۆپ ئويلاپ كەتمەسلىكى بولىدۇ . بىزنى مۇشۇ دۇنياغا ئۆزىتىپ قويغان ئاشۇ كىشىلەرنىڭ ئىرادىسىگە بويسۇنۇش كېرەك ؛ ئۇ ئىرادە كاللىمىزدا ئەكس ئېتىپ تۇرىدۇ ھەمدە يۈرەك قېتىمىزدا چوڭقۇر ساقلىنىدۇ .

1 ـ ئاينىڭ 21 ـ كۈنى ئۆزلۈك تەربىيەسى

بىر ئادەم ئىشنى قىلىچىكى ئاقىلانىلىك بىلەن قىلسا ، ئارزۇ ـ ھەۋەسلىرىنى شۇنچىلىك بېسىۋالالايدۇ ـ دە ، تېخىمۇ يۇكسەك دەرىجىدىكى مەنىۋى دۇنياسىغا يۈرۈش قىلالايدۇ . خۇدا-نىڭ ھىمايىسىگە ۋە قولۇم ـ قوشنىلىرىنىڭ غەمخورلۇقىغا شۇنچە-لىك ئېرىشەلەيدۇ .

ئەگەر بىر ئادەم دەھشەتلىك بوران ۋە چېلەكلەپ قۇيۇلۇپ تۇرغان قارا يامغۇرغا دۇچ كەلگەندە ، يامغۇر ئۆتۈپ كېتىدىغان ئۆگزىلىرىنى ۋە ئىشىك ـ دېرىزىلىرىنى ئەتمەي ، سىرتقا چىقىپ بوران ، يامغۇر ۋە قارا بۇلۇتلارنى تىللاپ ، قاقشاپ دادلىسا ، جەز-مەن روھىي جەھەتتىن بىنورمال ئادەم ئىكەن ، دەپ قارىلىدۇ . لېكىن بىزمۇ باشقىلارنىڭ ۋۇجۇدىدىكى يامانلىقنى ئەيىبلەپ ، ئۆز ۋۇجۇدىمىزدىكى يامانلىق بىلەن كۈرەش قىلمىساق ، بىزمۇ ئوخ-شاشلا ساراڭلىق قىلغان بولىمىز . ۋۇجۇدىمىزدىكى يامانلىقنى چە-قىرىۋېتىش خۇددى ئۆگزە ۋە ئىشىك ـ دېرىزىلەرنى ئەتكەنگە ئوخشاشلا قىلغىلى بولىدىغان ئىش . بۇلارنىڭ ھەممىسىگە قۇربە-مىز يېتىدۇ . بىراق ، بۇ دۇنيادىكى يامانلىقنى بىتچىت قىلىش ، خۇددى كىلىماتنى ئۆز رايىمىز بىلەن ئۆزگەرتىشكە بۇيرۇق قىلال-مىغاندەك ، ئاسماندىكى قارا بۇلۇتلارنى يوقىتىشقا ئامال قىلالمىغان-دەك چامىمىز يەتمەيدىغان ئىش . ئەگەر ھە دېگەندىلا باشقىلارغا ساۋاق بەرمەي ، بەلكى ئۆزىمىزنى ئۆزلۈكسىز تەربىيەلىسەك ، ئۆ-زىمىزنى يۇكسەلدۇرسەك ، بۇ دۇنيادىكى يامانلىقلار جەزمەن ئازلاي-دۇ ، كىشىلەر تېخىمۇ گۈزەل ، ئىناق ياشايدۇ .

ئازراق يېڭىلىشىپ قالغانلىقىمىز ئۈچۈنلا بېشىمىز چۈشۈپ كەتسە بولمايدۇ . ئۆز خاتالىقىنى تونۇشتىنمۇ ئارتۇق ئۆزىنى تەربە-

يەلەيدىغان نەرسە يوق . بۇ ئۆزىنى تەربىيەلەشنىڭ ئەڭ ئېسىل يولى .

— توماس كارلىل

بىز ئوچۇق خىزمەتنى ، يەنى كۆز بىلەن كۆرگىلى بولىدىغان خىزمەتنى بۇ دۇنيادىكى ئەڭ مۇھىم خىزمەت دەپ ھېس قىلىمىز . بىنا سېلىش ، بوزيەر ئېچىش ، كالا بېقىش ، مېۋە ئۆزۈش ، ۋەھاكازا . ھالبۇكى ئاشۇ مەۋھۇم خىزمەتنى ، يەنى قەلبىمىزدە ئۇن ـ تىنسىز ئارتقۇرىدىغان خىزمەتنى ئانچە مۇھىم بىلمەيمىز . ئەمەلىيەتتە ، قەلبىمىزنى ئېرىقداشنى مەقسەت قىلغان ئاشۇ مەۋھۇم خىزمەتلەر بۇ دۇنيادىكى ئەڭ مۇھىم خىزمەتتۇر . پەقەت مۇشۇ ئاساسلىق خىزمەتلەرنى ياخشى ئىشلىسەكلا ، بىز قىلماقچى بولغان باشقا ئوچۇق خىزمەتلەردە ئاندىن نەتىجە قازىنالايمىز .

1 ـ ئاينىڭ 22 ـ كۈنى **هاياتنى قەدىرلەش**

ھەرقانداق ئىش ۋە ھەرقانداق پەۋقۇلئاددە ئەھۋال بىر ئادەمنى ئۆلتۈرۈشنىڭ ھەققانىي ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلىيالمايدۇ . ئۆلتۈرۈش خۇدانىڭ قانۇنى ئالدىدىكى ئەڭ چوڭ گۇناھتۇر . بۇ نۇقتا بارلىق دىنىي ئەقىدىلەرنىڭ ھەممىسىدە بايان قىلىنغان ، يەنە كېلىپ ھەممە ئادەم ۋىجدانەن ئېتىراپ قىلغان .

ھەربىي مەجبۇرىيەت ئادەمنى چۇشكۈنلەشتۈرۈۋېتىشى مۇمكىن ، چۈنكى تىنچ دەۋرلەردىكى قىسىم تۈرمۇشى ئادەمنى ئاسانلا بىكار تەلەپلەشتۈرۈۋېتىدۇ ؛ قىسمدا ھەربىي خىزمەت ئۆتكەن ئادەم پايدىلىق ئەمگەكلەر بىلەن ناھايىتى ئاز شۇغۇللىنىدۇ . ئۇلار بۇنداق ئەمگەك مەجبۇرىيىتىدىن خالاس قىلىنغان بولىدۇ . شۇنىڭ بىلەن ، ئۇلار ئەكسىچە دىنىي تېررورلۇقنى ، باشقا دۆلەتلەرنىڭ دۇشمەنلىكىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ . بىر ئادەم يەنە بىر ئادەمنىڭ

دەرىجە كۆز قارىشىنى مۇتلەق بويسۇندۇرۇشقا تۇغرا كېلىدۇ .

پۇقرالار مۇشۇنداق ئەھۋالغا دۇچ كەلگەندە ، ئۇلار بۇنداق تۈرمۇش شەكلىدىن خجىللىق ھېس قىلىدۇ . دەل بۇنىڭ ئەكسىچە ، ئارمىيە بۇ خىل تۈرمۇش شەكلىدىن ئىپتىخارلىق ھېس قىلىدۇ . يەنە كېلىپ بۇنىڭ ئۈچۈن جېنىنىڭ بارىچە پۇ ئاتىدۇ . بولۇپمۇ ئۇرۇش مەزگىللىرىدە تېخىمۇ شۇنداق بولىدۇ . ئۇلار ھەمىشە مۇنداق دەيدۇ : «بىز ئۇرۇشتا ھاياتىمىزنى قۇربان قىلىشقا ھەر ۋاقىت تەييارلىنىپ قويدۇق . شۇڭا بۇنداق بىمالال خۇشال تۈرمۇش بىز ئۈچۈن ئىنتايىن مۇھىم . بىز مۇشۇنداق تۈرمۇش كەچۈرۈشكە ھەقلىق .»

ھەممە ئادەم مانا مۇشۇنداق مۇقەددەسلىككە ئىگە ، ھەرقانداق ئادەم ياكى ھەرقانداق بىر توپنىڭ بۇ خىل مۇقەددەسلىك بىلەن ئادەمنىڭ جىسمانىيىتىدە مەۋجۇت بولۇپ تۇرغان بۇ خىل باغلىنىشنى نابۇت قىلىش ھوقۇقى يوق ، يەنى ھەرقانداق ئادەم ياكى ھەرقانداق بىر توپنىڭ بىر ئادەمنىڭ ھاياتىنى تارتىۋېلىش ھوقۇقى يوق .

1 ـ ئاينىڭ 23 ـ كۈنى **ئاچچىقىڭنى بېسىۋېلىڭ**

كىشىلەر ئارىسىدىكى ئۆزئارا كۆيۈنۈش ئىنسانىيەت جەمئىيىتىدىكى ئاساسلىق بەختتۇر ، لېكىن بارلىق گۇناھلار ئىچىدە بۇ ئاساسلىق بەختنى بېسىپ كېتىدىغان بىر خىل گۇناھ بار : باشقىلارغا غەزەپلىنىش ، نەپرەتلىنىش ئارقىلىق ھاياتلىقتىكى بۇ خىل بەختنى دەپسەندە قىلىدىغان باشقا بىر خىل گۇناھ بولمايدۇ .

سېنىكا رىمدىن چىققان بىر دانىشمەن ، ئۇ سىز غەزەپلەنمەكچى بولغاندا ، قەلبىڭىزدىكى ئاچچىقىنىڭ ئۆرلەۋاتقانلىقىنى ھېس

قىلغان ۋاقتىڭىزدا ، قولىڭىزدىن كېلىدىغان ئەڭ زور ۋاستە ئاچ-چىقىنى بېسىۋېلىش ، دەپ جاكارلىغان . بۇنداق چاغدا ھېچقانداق ئىش قىلماسلىقىڭىز كېرەك . ماڭماسلىقىڭىز ، بەدىنىڭىزنى مەدىرلاتماسلىقىڭىز ، گەپمۇ قىلماسلىقىڭىز لازىم . ئەگەر تېنىڭىز ياكى تىلىڭىز بۇ ۋاقىتتا مەدىرلاپلا سالسا ، ئاچچىقىڭىز شۇئان ئۆرلەيدۇ .

ئاچچىق ھەرقانداق كىشى ئۇچۇن زىيانلىق . ھالبۇكى ، ئۇنى بېشىدىن كەچۈرۈۋاتقان ئادەم ئۇچۇن ئۇنىڭ زىيىنى تېخىمۇ چوڭ .

بىر رەزىل ئادەم باشقىلارنىلا نابۇت قىلماستىن ، ئۆزىنىمۇ نابۇت قىلىدۇ .

— سوقرات

دۇشمىنىڭىز سىزگە غەزەپلىك مۇئامىلە قىلىپ ، سىزنى ئازابلايدۇ ، لېكىن سىز ئۇچرىغان ئەڭ زور زەربە قەلبىڭىزدە ساقلىنىۋاتقان غەزەپ ۋە ئاداۋەتتىن كېلىدۇ . ئەگەر سىز ئىچىڭىزدە باشقىلارنى كەچۈرسىڭىز ، باشقىلارنىڭ سىزگە كەلتۈرگەن زەخمەتلىرىنى ئۇنتۇۋەتسىڭىز ، ئۇ ھالدا سىز خاتىرجەم ياشىيالايسىز . ھالبۇكى ئاتا - ئانىڭىز ۋە پۈتۈن ئائىلىڭىزدىكىلەرمۇ سىزنىڭ بۇنداق قىلىشىڭىزغا يارىدەم بېرەلمەيدۇ .

— «بۇددا ئەقلىيەلىرى»دىن

ھەرقانداق ئىش غەزەپلىنىشنىڭ يوللۇق ئەمەسلىكىنى ئىسپاتلىيالمايدۇ . غەزەپلىنىشنىڭ سەۋەبى ئۆزىڭىزدە .

1 - ئاينىڭ 24 - كۈنى **مۇكەممەللىك**

ئىنسانىيەتنىڭ نەگە باردىغانلىقىنى ھېچكىم بىلمەيدۇ ، ئەڭ ئالىي ئەقىل سىزنىڭ قەيەرگە بېرىشىڭىز كېرەكلىكىنى ، مۇكەممەللىككە يۈزلىنىشىڭىز كېرەكلىكىنى بىلىدۇ .

ئەقىللىق ئادەم ئۆزلۈكسىز ئەقىل تاپىدۇ ، ساراڭلارلا ئاللىقاچان ئەقىللىق بولدۇم دەپ ئويلايدۇ .

— پارس تەمسىلى

بىز ئىگىلەپ تۇرغان ئورۇن ئانچە مۇھىم ئەمەس ، مۇھىمى بىز ئىلگىرىلەيدىغان نىشان .

— ئولىۋېر ۋېندىل هولمېس

ئىش ـ هەرىكىتسىز ئەتراپىڭىزدىكى كىشىلەر خاھىشىنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىماسلىقى ، بەلكى پۈتكۈل ئىنسانىيەتنىڭ ئارزۇسى تەرىپىدىن بەلگىلىنىشى كېرەك .

1 ـ ئاينىڭ 25 ـ كۈنى **ئەخلاقىي مۇكەممەللىك**

هەربىر ئادەم چوقۇم ئىگىلىمىسە بولمايدىغان بىر ئاساسىي بىلىم بار . بۇ ئاساسىي بىلىمنى ئىگىلەشتىن ئىلگىرىكى باشقا هەرقانداق بىلىم ئادەم ئۆچۈن زىيانلىقتۇر .

سوقرات تالىپلىرىغا مۇنداق دەيدۇ : ئېسىل ماۋارىپ تۇزۇلمىسىدە هالقىپ ئۆتۈپ كەتكىلى بولمايدىغان بىر چەك ـ چېگرا بار . سىز بىر پارچە يەرنى ئالماقچى ياكى ساتماقچى بولغاندا ، ئۇنى قانداق ئۆلچەشنى بىلىشىڭىز لازىم ؟ سىز مىراسنى قانداق تەقسىم قىلىشنى ياكى خىزمەتنى قانداق ۋاقىتتا باشقىلارغا مۇۋاپىق تەقسىم قىلىپ بېرىشنى بىلىشىڭىز لازىم . گەرچە ئۇ هەممىنى بىلىمۇ ، ئۇنچىۋالا كۆپ مۇرەككەپ ئىلىملەرنى ياقتۇرمايدۇ . ئۇ مۇنداق مۇرەككەپ بىلىملەر ئوقۇغۇچىلارنىڭ زىيادە تىرىشچانلىق كۆرسىتىشىنى تەلەپ قىلىدۇ ، ئىنسانىيەت ئۆچۈن ئەڭ ئاساسىي ، ئەڭ مۇھىم بولغان ئىستەك : ئەخلاقىي مۇكەممەللىكنى ئۆگىنىشكە يېتەرلىك ۋاقىتنى بولمىسمۇ ، بۇ ئوقۇغۇچىلارنىڭ قىممەتلىك ۋاقىتىنى ئىگىلىۋالىدۇ .

— سېنوفېن

نەزىرىڭىزنى يالغان ـ ياۋىداق دۇنياسىدىن نېرى قىلىڭ . تۇيغۇ ـ ڭىزغا ئىشىنىپ كەتمەڭ . سىز پەقەت ئۆز ۋۇجۇدىڭىزنىلا ، پەقەت شەخسىيەتچىلىكتىن ئايرىلغان ئۆزلۇكىڭىزنىلا ئاساس قىلىڭ ، ئاندىن مەڭگۈلۈك مەنزىلنى تاپالايسىز .

— بۇددا ئەقلىيەلىرىدىن

هاياتلىقنىڭ تۈپ پىرىنسىپلىرىنى ئىگىلەش نۇرغۇن ـ لىغان زۆرۈرىيەتسىز ئىلىملەرنى ئۆگەنگەندىن ئەلا . هاـ ياتلىقتىكى ئاساسلىق پىرىنسىپ سىزنىڭ يامانغا يانتاياق بولۇشىڭىزنى توسىدۇ . بەلكى سىزگە توغرا هاياتلىق يو ـ لىنى كۆرسىتىپ بېرىدۇ ؛ لېكىن قىلچە زۆرۈرىيىتى بولمە ـ غان ئىلىملەرنى ئىگىلەش سىزنى تەكەببۇرلۇق قاپقىنىغا سەكرىتىپ ، ياشاشنىڭ تۈپ پىرىنسىپىنى ئىگىلىشىڭىزگە توسقۇنلۇق قىلىدۇ .

1 ـ ئاينىڭ 26 ـ كۈنى مېهىر ـ مۇھەببەت ئەمەلىي بولسۇن

بېيىش ئۈچۈن شەپقەتسىز بولۇش كېرەك . ئەگەر باي ، زەر ـ دارلار رەھىمدىللىشىپ كەتسە ، ئۇ مال ـ دۇنياسىدىن ناھايىتى تېزلا ئايرىلىپ قالىدۇ .

باشقىلارنىڭ مال ـ دۇنياسىنى تالان ـ تاراج قىلماسلىق كېرەك ، يەنە كېلىپ تىلەپ يۈرگەن دۇئانىلەرگە ئۈچرىغاندا ، سەـ خىيلىق بىلەن ئاز ـ تولا سەدىقە قىلىشىڭىز كېرەك . بىز ئىككى قولىمىزغا تايىنىپ باشقىلاردىن تاپقان پۇلنى يەنە شۇ ئىككى قولـ ـ مىز ئارقىلىق ئۆزىمىزدىن نامراتلارغا هەدىيە قىلىپ بېرىشىمىزگە توغرا كېلىدۇ . نامراتلارنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن ، بىز تېخىمۇ نامراتـ ـ لاردىن بايلىق شىلىۋالىمىز ، بۇنداق «خەير ـ ساخاۋەت» نى قىلـ ـ مىغان تۇزۇك .

— سانت جون كرىسوستو

بايلارنىڭ تۇرمۇشىدىكى زەھەرخەندىلىك ئۇلارنىڭ رەھىمدىلىلىك ئەخلاقىنى ئېغىزدىن چۈشۈرمەيدىغانلىقى .

دۇنيادىكى بايلىققا كىم ئىگە بولسا بولسۇن ، ناۋادا باي بولۇشىنى كۆزلەپ رەھىمدىللىكنى چۆرۈۋەتسە ، خۇدانىڭ مۇھەببىتى ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدىن ئورۇن ئالالىسۇنمۇ ؟

بالىلىرىم باشقىلارغا كۆيۈنۈشنى ئاغزىمىزدىلا داۋراڭ سېلىپ قالماي ، مۇھەببەتنىڭ چىن مەنىسىنى چۈشىنىشىمىز ، مېھىر - مۇھەببىتىمىزنى ھەرىكىتىمىزگە سىڭدۈرۈشىمىز لازىم .

مېھىر - مۇھەببەتنىڭ ئېغىزدىلا توختاپ قالماي ، ھەرىكىتىمىزدىمۇ ئەمەلىيلىشىشى ئۈچۈن ، ھەربىر ئادەم ياردەمگە موھتاج ، ھەربىر ئادەمگە ياردەم بېرىشى كېرەك .

ئەگەر بىراۋ سەندىن ياردەم تىلىسە ، قارشى تەرەپنىڭ قانداق ئادەم ئىكەنلىكى بىلەن ھېسابلاشماي ياردەم قىلىشىڭ كېرەك ، ھەرقانچە باي بولسىڭمۇ ئۆزۈن ئۆتمەي پۇتۈنلەي سورۇلۇپ كېتىسەن .

1 - ئاينىڭ 27 - كۈنى **باشقىلارغا كۆيۈنۈڭ**

باشقىلارغا كۆيۈنۈش ئادەمگە ھەقىقىي ياخشى تۇيغۇ بېغىشلايدۇ ، بەلكى ئۇ ئادەمنى باشقىلار بىلەن بىر تەن - بىر جان قىلىدۇ .

ئاقىللار شۇنىڭ ئۈچۈنمۇ باشقىلارغا كۆيۈنىدۇكى ، ھەرگىزمۇ ئۇلاردىن پايدا - مەنپەئەت ئىلىشنى كۆزلىمەيدۇ . بەلكى ئۇ باشقىلارغا كۆيۈنۈشتىن بەخت تاپىدۇ .

ئۆتكەن ئىشلار ئۈچۈن ئۆكۈنمىگۈلۈك ، غۇم ـ ئاداۋەتنىڭ نېمە ئەھمىيىتى بولسۇن ، يالغانچىلىق غۇم ساقلاشنى ئۆگەتسە ، چىنلىق قەلبىمىزنى مۇھەببەتكە چۈمكەپ ، بارلىق ئازاب ، ھەسرەتـ لەرنى ئۇنتۇپ كېتىپ ، كەچكىچە تەگەۋەرمەسلىكنى سەممىزگە سالىدۇ . مۇھەببەت نۇرىغا چۆمۈلۈپ ياشىسىڭىز ئارمىنىڭىز چېـ چەك ئاچىدۇ .

— «پارس ئەقلىيەلىرى» دىن

ئۇلار بىر جۈڭگولۇقتىن «ئىلىم دېگەن نېمە ؟ » دەپ سوراپـ تۇ . جۈڭگولۇق : «ئىلىم دېگەن ئادەمنى چۈشىنىش » دەپ جاۋاب بېرىپتۇ . ئۇلار ئارقىدىنلا : «ئۇنداقتا ، گۈزەل ئەخلاق دېگەن نېـ مە ؟ » دەپ سوراپتۇ . جۈڭگولۇق : «گۈزەل ئەخلاق ئادەمگە كۆيۈـ نۈشتۇر » دەپ جاۋاب بېرىپتۇ .

بىر ئانا ئۆزىنىڭ يالغۇز پەرزەنتىنى قۇتۇلدۇرۇش ئۈچۈن خېيىم ـ خەتەرگە پەرۋا قىلمىغانغا ئوخشاش ، ھەربىر ئادەم ئۆز ۋۇجۇدىدىكى باشقىلارغا بولغان كۆيۈنۈش ھېسسىياتىنى پۈتۈن كۈـ چى بىلەن قوغدىشى كېرەك .

كۆيۈنۈش بىزگە باتۇرلۇق ، تىنچلىق ، مەنىۋى خاتىرجەملىك ۋە خۇشاللىق ئاتا قىلىدۇ . ئۇ شۇقەدەر قىممەتلىككى ، دۇنيادىكى باشقا ھەرقانداق نەرسىنى ئۇنىڭ بىلەن سېلىشتۇرغىلى بولمايدۇ . غەمخورلۇقنىڭ ھەقىقىي بەخت ئەكېلىدىغانلىقىنى چۈشىنىدىغانلـ كى كىشىلەر بۇ قائىدىنى تېخىمۇ چۈشىنىدۇ .

دانىشمەنلەر مېھىر ـ شەپقەتكە ئېرىشىش ئۈچۈن باشقىلارغا كۆيۈنمەيدۇ ، بەلكى ئۇ باشقىلارغا بولغان مېھىر ـ مۇھەببىتىدىن شەپقەتكە ئېرىشىدۇ .

1 ـ ئاينىڭ 28 ـ كۈنى مەنىۋى پىرىنسىپقا رىئايە قىلىڭ

بىر ئادەم باشقىلارنى ھەقىقىي ئەركىنلىككە ئېرىشتۈرىدىغان پىرىنسىپنى بىلمەكچى بولسا ، ئۆز ھاياتىنى ماددىي قاتلامدىن مەنىۋى قاتلامغا يۆكسەلدۈرۈشى كېرەك .

دېيىشكە تېگىشلىك نۇرغۇن گەپلىرىم بار ، سەن ئېچىڭدىكى ئاشۇ مەنىۋى ئادەمنى يۆكسەلدۈرۈشۈڭ كېرەك . بۇنى ئورۇندىغان ۋاقتىڭدا ، ئۇ ئادەمنىڭ ئالەمدىكى باشقا ھەرقانداق ئادەمدىن پەرقلەنمەيدىغانلىقىنى بىلىپ قالسەن .

سىرتىدىن قارىغاندا ، بىز ھەممىمىز مەنىۋى جەھەتتىن پەرقلىنىدىغاندەك قىلىمىز . دەرەختە ئېچىلغان بىر تال گۈل بىر ئايرىم گەۋدە دەپ قارىلىشى مۇمكىن ، لېكىن ھەممە گۈللەر بۇ گۈلگۈن دەرەخنىڭ تەركىبىي قىسمى ، ئۇلار ئوخشاش بىر ئۇرۇقنى مەنبە قىلغان .

بىز بۇ دۇنيادا بىردەملىكلا ياشايمىز ، لېكىن مەڭگۈلۈك ھايات قانۇنىيىتى بويىچىلا ياشىشىمىزغا توغرا كېلىدۇ .

— ھېنرى داۋېي تورو

ئىنسانىيەت پەيدا قىلغان سۇنئىي قانۇنىيەتلەرگە بويسۇنۇش ئادەمنى قۇل قىلىدۇ . خۇدا يارالتقان پىرىنسىپلارغا ئەمەل قىلىش بىر ئادەمنى ئەركىنلىككە ئېرىشتۈرىدۇ .

1 ـ ئاينىڭ 29 ـ كۈنى ئەقىلگە قانداق ئېرىشىش كېرەك؟

ئەقىل دېمەك ، ھاياتلىق ئىستىكىنى چۈشىنىش ھەمدە ئۇنى

قانداق ئەملگە ئاشۇرۇش دېمەكتۇر .

ئەقىلگە مۇناسىق ئۇچ خىل شەكىل بىلەن ئىپادىلىنىدۇ : بىرىنچى خىل شەكلى ئويلىنىپ تەپەككۇر قىلىش ، بۇ ئالىيجاناب بىر خىل شەكىل ؛ ئىككىنچى خىل شەكلى تەقلىد قىلىش ، بۇ ئادەمنى ئەڭ ئاسان هاياجانلاندۇرىدىغان بىر خىل شەكىل ؛ ئۈچىنچى خىل شەكلى تەجرىبە قىلىش ، بۇ ئەڭ قىيىن بىر خىل شەكىل .

— كۆڭزى

ئادەمنىڭ ئەۋزەللىكى ئۇ ئىگىلىگەن بىلىملەردە ئەمەس ، بەلكى ئۇنىڭ بىلىم ئىگىلەش ئۇچۇن كۆرسەتكەن تىرىشچانلىقىدا .

— راسسىن

ئەگەر سەن ئۆزۈڭنى تەنقىد قىلماقچى بولساڭ ، ئۇنداقتا باشقىلارنىڭ روهىي دۇنياسىنى كۆزەتكىن ؛ ئەگەر باشقىلارنى تەنقىد قىلماقچى بولساڭ ، ئۇنداقتا ئۆزۈڭنىڭ ئىچكى دۇنياڭنى كۆزەتكىن .

— فرېدېرىچ ۋون شىللېر

قەلبىڭ سېنىڭ سوراقخانىڭدۇر ، شۇنداقلا سېنىڭ پاناهگاهىڭدۇر . ئۆز قەلبىڭ سېنىڭ ئەڭ ئالىي سوديەيىڭدۇر .

— مانى

هەقىقىي ئەقىل بارلىق شەيئىلەردە ئايان بولۇپ تۇرىدۇ .

1 ـ ئاينىڭ 30 ـ كۈنى ياماناتلىققا ياخشىلىق بىلەن جاۋاب قايتۇرۇڭ

بەزىلەر سوقراتنىڭ كىملىكىنى سورىغاندا ، سوقرات ئۆزىنى

دۇنيا پۇقراسى دەپ جاۋاب بەرگەن . ئۇ ئۆزىنى ئالەم ئادىمى دەپ قارىغان .

— سىتسىرو

قەدىمكى دەۋرلەردە ، كىشىلەر بىرەر ئېيىقنى ئۆلتۈرمەكچى بولسا ، بىر ئاياغ ھەسەلنىڭ ئۈستىگە ناھايىتى ئېغىر بىر ياغاچنى ئېسىپ قويۇاتقىكەن . ئېيىق ئاياغدىكى ھەسەلنى يەيمەن دەپ ، ئېسىلىق ياغاچنى ئىتتىرىدىكەن ، ياغاچ ئىتتىرىلگەن ھامان ، ئۇيان - بۇيان تەۋرىنىدىكەن . ئۇ تەۋرەنگەندە ھەسەل يېمەكچى بولغان ئېيىققا سوقۇلىدىكەن ، ئېيىق ئۆزىگە ئۇرۇلغان ئۇ ياغاچقا غەزەپلىنىپ ، ئۇنى تېخىمۇ جەھلى بىلەن ئىتتىرىدىكەن . ياغاچ ئالدىغا تەۋرىنىپ ئارقىغا يانغان چاغدا ئېيىققا تېخىمۇ قاتتىق ئۇرۇ-لىدىكەن . مۇشۇنداق قىلىپ ، غەزەپلەنگەن ئېيىق تاكى ئۆزى يا-غاچقا سوقۇلۇپ ئۆلگەنگە قەدەر ياغاچنى توختىماي ئىتتىرىدىكەن . ئەمەلىيەتتە نۇرغۇن كىشىلەر ئاشۇنداق شەكىلدە ئىش قىلىدۇ . ئۇلار رەزىللەرنىڭ دامىغا چۈشكەندە ، جەھلى قېتىپ ئۇنداق قازانغا مۇنداق چۆمۈچ قىلماقچى بولىدۇ . بۇنداق ئەھۋالدا ئادەمنى ئېيىق-تىن قانچىلىك ئەقىللىق دېگىلى بولسۇن ؟

رەزىللەر ئۆزلىرىنىڭ يامانلىقلىرىدىن لەززەتلىنىدۇ . لېكىن سەن يامانلىققا ياخشىلىق بىلەن جاۋاب قايتۇرۇشۇڭ كېرەك . شۇن-داق قىلساڭ ئۇلارنىڭ يامان غەرەزدىكى ئېرىشمەكچى بولغان خۇ-شاللىقىنى يوقىتالايسەن .

چىن مۇھەببەت ئەقىدىسى كۈچ - قۇۋۋەت بىلەن تولغان بولىدۇ . يامانلىق يېتىلىپ قانات - قۇيرۇقلىرىنى چىقىرىپ بول-غىچىلا ئۇنى يوقىتىدۇ .

باشقىلارنىڭ زەھەرخەندىلىكىگە رەھىمدىللىك بىلەن مۇئامىلە قىلماق زۆرۈر . بۇنىڭ بىلەن يامانلىقتىن ھۇزۇر ئېلىش غەرىزىنى يوقىتىۋېتەلەيسەن .

1 ـ ئاينىڭ 31 ـ كۈنى **يالۇرماسلىق**

ئىنتايىن مەمەدان تەكەببۇر كىشىلەرلا بىر خىل دىنىي پىرىنسىپنى ئورناتماقچى بولىدۇ ھەمدە كىشىلەردىن ئۇنى ھېچقانداق بەس ـ مۇنازىرىسىز ياكى شەك ـ شۇبھىسىز قوبۇل قىلىشنى تەلەپ قىلىدۇ .

كىشىلەر نېمىشقا بۇنداق قىلىدىغاندۇ ؟

نېمىدېگەن غەلىتىلىك ـ ھە ! مۇتتەھەم لۇكچەكلەر دىنىي مەنپەئەت ئۈچۈن ئۆزىمىزنى قۇربان قىلىمىز دەپ جېنىنىڭ بارچە داۋراڭ سېلىشىدۇ ، ئۆزلىرىنى ئەڭ يۇكسەك پەزىلەت ئىگىسى ياكى ۋەتەنپەرۋەر دەپ لاپ ئۇرۇشىدۇ . ئۇلار بۇ ئارقىلىق ئۆزلىرىنىڭ ئىپلاس قىلمىشلىرىنى يوشۇرماقچى بولىشىدۇ .

— مېنىرىخ ھېينى

سەن ئىنسانىيەتنىڭ ھاياتلىق ۋە مەدەنىيەت بالاغىتىنى مەجبۇرىي تېزلىتەلمەيسەن ، خۇددى ئاستا كۆكلەۋاتقان دەرەخنىڭ ئۆسۈشىنى زورلاپ تېزلەتكىلى بولمىغاندەك . بۇ ھەممىگە قادىر خۇدانىڭ ئىنايىتىدۇر . بارلىق گۈزەل شەيئىلەرنىڭ ھەممىسى ئاستا ـ ئاستا ئۆسۈپ يېتىلىدۇ .

— گاينور

ئەگەر بىز باشقا دۆلەتلەر بىلەن ئۇرۇش قىلىشقا كۈشكۈرتۈلىسەك ، ئۆز مەدەنىيىتىمىزنىڭ بىر ئېلىمېنتىنى ، يەنە كېلىپ ئۇنىڭ ئەڭ مۇھىم بىر ئېلىمېنتىنى يوقاتماقچى بولۇۋاتقانلىقىمىز.

مىزنى ئۇنتۇپ قالماسلىقىمىز كېرەك . پەقەت ئۇرۇش رەزىللىك دەپ قارىلىدىكەن ، ئۇنىڭ جەزبىسى مەڭگۈ يوقالمايدۇ . پەقەت ئۇ چاكىنا ، پەس دەپ قارالغان ۋاقىتتىلا ، ئۇ ئاندىن قايتا بازار تاپالمايدۇ .

يەڭگىل ، ئازادە خاراكتېرگە ئىگە بولۇشنى ئويلىساق ، كۆرگەن - بىلگەنلىرىمىز كۆپ بولۇشى زۆرۈر .

2 ـ ئاينىڭ 1 ـ كۈنى تەن روھقا بويسۇنۇشى كېرەك

روھنىڭ مەنبەسىنى ماددىي نۇقتىدىن ئىزاھلىشىمىز مۇمكىن ئەمەس .

ئادەم تەن بىلەن روھتىن تۇزۇلگەن . لېكىن كىشىلەر ئادەتتە تەنگە بەك قىزىقىدۇ . بولۇپمۇ ياش ۋاقتىدا تېخىمۇ شۇنداق . ھالبۇكى ، ئادەمنىڭ ئەڭ ماھىيەتلىك تەرىپى ئۇنىڭ تېنى ئەمەس ، بەلكى روھىدۇر . سىز تېنىڭىزنى ئەمەس ، روھىڭىزنى تۇجۇپلەپ پەرۋىش قىلىشىڭىز كېرەك . بۇ قائىدىنى چۈشىنىشىڭىز كېرەك ، بەلكى ھەقىقىي ئادەمىيلىكىڭىزنىڭ مەنىۋىيىتىڭىزدە ئىكەنلىكىنى ، يەنى روھىڭىزدا ئىكەنلىكىنى مەھكەم ئەستە تۇتۇشىڭىز كېرەك . روھىڭىزغا پانىيلىقنىڭ كىرلىرىنى قوندۇرماڭ ، تېنىڭىزنى ئۇنىڭغا قوماندانلىق قىلدۇرماڭ ؛ تېنىڭىزنى روھىڭىزغا بويسۇندۇرۇڭ ، شۇندىلا ئۆز تەقدىرىڭىزگە ئۆزىڭىز ئىگە بولالايسىز ھەمدە تۇرمۇشىڭىزنى بەختلىك ئۆتكۈزەلەيسىز .

— ماركۇس ئاۋرىلىيۇ

گەپنىڭ پوسكاللىسى بىزنىڭ روھىيەت ئالىمىنىڭ مەۋجۇتلۇقىغا ئىشىنىش ـ ئىشەنمەسلىكىمىزدە . ئادەم ئىككى چوڭ توپقا بۆلۈنىدۇ : ھايات ئادەملەر ۋە ئۆلگەن ئادەملەر ؛ مۇناقىچە قىلىپ ئېيتقاندا ، روھىيەت ئالىمىنىڭ مەۋجۇتلۇقىغا ئىشىنىدىغانلار ۋە ئىشەنمەيدىغانلار .

روھىيەت ئالىمىنىڭ مەۋجۇتلۇقىغا زادىلا ئىشەنمەيدىغان بىر ئادەم : «روھىيەت دېگەن نېمە ؟ مەن ھەر كۈنى تاماق يەيمەن ، ھەر

كۆنى ھۆزۈرلىنىمەن ، مانا بۇلار ماڭا تەۋە ، مانا بۇ ماددا ، يەنە كېلىپ بۇلار ھەقىقەت» دەپ خىتاب قىلىپتۇ . ئۇنىڭغا ئوخشاش مۇنداق بىر ئادەم ئەزەلدىن ئەستايىدىل ئويلاپ باقمايدۇ . زاھىرىي نەرسىلەرگىلا كۆڭۈل بۆلىدۇ . پەقەت ئۆزىنىڭ ئىپلاس ، رەزىل ئىشلىرىنىلا بىر تەرەپ قىلىشنى بىلىدۇ . ئۇ دېگەن بىر يالغانچى ، مەنپەئەتپەرەس چۈپرەندە ، بىر قۇل ، بەلكى ئۇ ئۆزىنىڭ ئەركىنلىك ، ھەقىقەت ۋە كۆيۈمچانلىققا ئوخشاش تېخىمۇ ئالىي ئېھتىياجى بارلىقىنى ھېس قىلالمايدۇ . بۇنداق ئادەملەر ئەقىل نۇرىنى مەڭگۈ كۆرەلمەيدۇ . بۇ ئەمەلىيەتتە ئۇنىڭ ئاللىبۇرۇن ئۆلگەنلىكىدىن بولىدۇ . ئەقىل نۇرى پەقەت ھايات ئادەملەرگىلا ھاياتىي كۈچ بەخش ئېتىدۇ ، ئۆلگەن ئادەملەرنى بولسا سۈپۈرۈپ تاشلايدۇ .

— ئالېكساندىر ئالخانگرسكىي

مەيلى بىر گۆدەكنىڭ نەزەرىدە بولسۇن ياكى بىر ئەقىللىق ئادەمنىڭ نەزەرىدە بولسۇن ، روھىي ئالەم بىلەن ماددىي دۇنيانىڭ پەرقى ناھايىتى ئېنىق بولىدۇ . كىشىلەرنىڭ بۇ خىل پەرق ئۇستىدە يەنە قايتا پەرەز قىلىپ ئولتۇرۇشنىڭ ئورنى يوق .

2 ـ ئاينىڭ 2 ـ كۈنى ھەقىقىي مەنىۋى تۇرمۇش

سىز ئۆز تۇرمۇشىڭىزنى ماددىي قاتلامدىن مەنىۋى قاتلامغا قانچىكى بەك يۈكسەلدۈرسىڭىز ، ئۆلۈمگە بولغان ئەنسىرىشىڭىز شۇنچىكى ئازىيىدۇ . ھەقىقىي مەنىۋى تۇرمۇشتا ياشايدىغان ئادەم ئۆلۈمگە نىسبەتەن ھېچقانداق قورقۇنچتا بولمايدۇ .

قىلماقچى بولغان ئىشلىرىڭىزدىن شەكلىنىپ قالغاندا ، پەقەت شۇ كۈنى ئاخىرلاشقان ھامان دۇنيا بىلەن خوشلىشىدىغانلىقىڭىزنى تەسەۋۋۇر قىلىڭ . شۇنان بارلىق گۇمانلىرىڭىز بىردىنلا يوقىلىپ

كېتىدۇ . ۋىجدانىڭىز ئېيتقان ئىشلارنى ناھايىتى ئېنىق بىلەلەيسىز ، ئۆزىڭىزنىڭ ھەقىقىي ئۇمىدىڭىزنىڭ نېمىلىكىنى ئايدىڭلاشتۇرۇۋالالايسىز .

ھازىرلا ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنىدىغان بىر ئادەم مال ـ دۇنيا-سىنىڭ كۆپىيىشى ، شان ـ شەرەپ قازىنىشى ، باشقىلارنى يېڭىش ، يېڭى بىر دۇنيا تېپىشنى ئويلاپ ئولتۇرمايدۇ . لېكىن ئۆلۈشتىن بىر مىنۇت ئىلگىرى ، خورلانغان بىر ئادەمگە تەسەللى بېرىش بىر بۇڭاينىڭ ئورنىدىن تۇرۇشىغا ياردەملىشىش ، بىر ئادەمنىڭ جارا-ھەتنى تېڭىپ قويۇش ياكى بىر بالىنىڭ ئويۇنچۇقىنى ئوڭشاپ بېرىشنى ئۇمىد قىلىشى مۇمكىن .

> ئادەمنىڭ تۇرمۇش ھالىتى ئىككى خىل بولىدۇ : بىرىنچى خىلى ، خۇشال ـ خۇرام ياشاپ ، ئۆلۈمنى ئويلىماسلىق ؛ ئىككىنچى خىلى ، غەم ـ ئەندىشە بىلەن ياشاپ ، كاللىسىدا ئاداققى كۈنلىرىنىڭ يېقىنلىشىپ كېلىۋاتقانلىقىنى ئويلاش .

2 ـ ئايىنىڭ 3 ـ كۈنى **مەڭگۈلۈك ئاق كۆڭۈللۈك**

ئاق كۆڭۈللۈك روھىڭىزغا خۇددى ساغلاملىق بەدىنىڭىزگە مۇھىم بولغاندەك مۇھىم . سىز ئۇنىڭغا ئىگە بولغىنىڭىزدا ، ئۇنىڭغا ئانچە تارتىشىپ كەتمەيسىز .

بىر ئادەم باشقىلارنى قانچىلىك بەختلىك قىلالىسا ، ئۇمۇ ئۆزىنى شۇنچىلىك بەختلىك ھېس قىلىدۇ .

— جېنىتام

خۇدا بىزنىڭ بەختلىك ياشىشىمىزنى ھەمدە باشقىلارغا كۆيۈنۈشىمىزنى ئۇمىد قىلىدۇ .

— جون روسكىن

پەقەت بىر ئادەم يەنە بىر ئادەم ئۈچۈن ئۆزىنى قۇربان قىلغان چاغدىلا بېغىشلىغان مۇھەببەت ھەقىقىي مۇھەببەت بولىدۇ . پەقەت بىر ئادەم باشقىلارنى دەپ ئۆزىنى ئۇنتۇغان ھەمدە باشقىلارنى دەپ ياشىغان چاغدىكى قەلب مۇھەببىتىلا چىن مۇھەببەت دەپ ئاتىلىشقا مۇناسىپتۇر ، ھالبۇكى پەقەت مۇشۇنداق مۇھەببەتتىلا ، بىز كىشى-لىك ھاياتتىكى بەختنى ۋە جاۋابىنى كۆرەلەيمىز ، مانا بۇ دۇنيانىڭ ئۇل تېشىدۇر .

ھاياتىمىزنى ۋە باشقىلارنىڭ ھاياتىنى تېخىمۇ گۈزەل-لەشتۈرىدىغان مەڭگۈلۈك ئاق كۆڭۈللۈكتىن باشقا يەنە بىر نەرسە يوق .

2 ـ ئاينىڭ 4 ـ كۈنى ئەقىلنىڭ قوماندانلىقىغا بويسۇنۇڭ

بىر ئادەم پەقەت ھەقلىق ياشىغان چاغدىلا ئاندىن ئەركىن بولالايدۇ ، ھالبۇكى بۇنداق ھەقىقەتنى ئەقىللىق ئادەملەرلا پەرق ئېتەلەيدۇ .

ئەگەر سىز ئازراق گۈلە ـ قاق ۋە پېچىنە ـ پىرەنىكنى يولغا تاشلاپ قويسىڭىز ، بىرمۇنچە بالىلارنىڭ كېلىپ ئۇلارنى تالىشىپ ، تالاش ـ تارتىش قىلىپ ، ھەتتا ئۇرۇش ـ جېدەل قىلىشقانلىقىنى كۆرىسىز . چوڭلار بۇنداق ئىشلارنى دەپ ئۇرۇشمايدۇ .

بىر ئاقىل ئۈچۈن ئېيتقاندا ، بۇ دۇنيادىكى بايلىق ، شان ـ شەرەپ ۋە مۇكاپات دېگەن نەرسىلەر خۇددى يول بويىغا تاشلاپ قويۇلغان پېچىنە ـ پىرەنىك ۋە گۈلە ـ قاقلارغا ئوخشايدۇ . پەقەت ئىش ئۇقمايدىغان بالىلار ئۇلارنى تېرىۋالسۇن ھەمدە ئۇلارنى تالە-شىپ جەڭگى ـ جېدەل قىلىشسۇن ، ئۇلار بايلارنى ، ھۆكۈمرانلارنى ھەمدە ئۇلارنىڭ غالچىلىرىنىڭ قوللىرىنى سۆيسۇن ! ئاقىللار ئۇ-

چۈن ئېيتقاندا ، بۇلارنىڭ ھەممىسى قىلچە ئەھمىيىتى يوق شاكالـ
لاردۇر .

— ئېپىكتېت

بىر مۇتەپەككۇرنىڭ روشەن ئالاھىدىلىكى تەقدىرنىڭ ئورۇنـ
لاشتۇرۇشىغا بويسۇنۇش ، ھالبۇكى تەقدىر بىلەن نومۇسسىزلارچە
قارشىلىشىش ھايۋاننىڭ روشەن ئالاھىدىلىكىدۇر .

— ماركۇس ئاۋرېلىيۇ

**بىز بۇ دۇنيادا ئانچە ئەركىن ئەمەسمىز ، بىز ئۆز
ئەپسانىيىتىمىزگە بويسۇنغانمىز ، باشقىلارنىڭ كەيپىياتـ
نىڭ تەسىرىگە ئۇچرايمىز ، ئەقلىمىزنىڭ ئاگاھلاندۇرۇـ
شىنى ئۇنتۇغانمىز . ئەگەر بىز راستىنلا ئەركىنلىككە ئىـ
گە بولماقچى بولساق ، ئەقلىمىزنىڭ قوماندانلىقىغا بويـ
سۇنىشىمىز شەرت .**

2 ـ ئاينىڭ 5 ـ كۈنى ئويلىماسلىققا تېگىشلىك نەرسىنى چۈشىنىش لازىم

مەيلى شەخسنىڭ تۇرمۇشىدا كۆرۈلگەن بولسۇن ياكى ئىنسانـ
نىيەت جەمئىيىتىدە كۆرۈلگەن بولسۇن ، ھەممە ئىشنىڭ ئىدىيىۋى
ئاساسى بولىدۇ . شۇڭا باشقا كىشىلەرنى ۋە باشقا جەمئىيەتلەرنى
ئېنىق چۈشىنىش ئۈچۈن ، بىز نەزەرىمىزنى ئىلگىرى يۈز بەرگەن
ئىشلاردىن ھالقىتىپ ، ئۇنى پەيدا قىلغان ئىدىيىۋى مەنبەلەر بىلەن
ئۇچراشتۇرۇشىمىز كېرەك .

بەلكىم بىر ئادەم ئۈچۈن ، نېمە توغرۇلۇق پىكىر يۈرگۈزسە
ئەڭ مۇھىم بولىدىغانلىقىنى ، نېمە توغرۇلۇق پىكىر يۈرگۈزسە
بولمايدىغانلىقىنى چۈشىنىش تېخىمۇ مۇھىم بولسا كېرەك .

بىز يامانلىقنىمۇ ، ياخشىلىقنىمۇ ئىدىيىۋى ئاساس قىلىپ ،
ئۆزىمىزنى يا جەننەتكە ، يا دوزاخقا ئاپىرىمىز . بۇنداق ئەھۋال

جەننەتتىمۇ ، دوزاختىمۇ يۈز بەرمەيدۇ ، پەقەت بۇ يەردە ، مۇشۇ دۇنيادىلا يۈز بېرىدۇ .

— لۇتسى مالللورى

ئىدىيە ئەركىن ، مۇستەقىل كۆرۈنىدۇ ، لېكىن ئادەم ئىدىيە-دىنمۇ كۆچلۈك نەرسىلەرگە ئىگە بولىدۇ . ئىدىيەلىرىمىزگە قوماندانلىق قىلىدىغان نەرسىلەرگە ئىگە بولىدۇ .

ئۆزىڭىزنىڭ ئىچكى ماھىيىتىڭىزنى ياكى باشقىلار-نىڭ مەنىۋى ماھىيىتىنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن ، ئادەم نەزە-رىنى ئۆزگەرگەن نەرسىلەرگە ئەمەس ، بەلكى ئاشۇ شەيئى-لەرنى ئۆزگەرتكەن ۋە پەيدا قىلغان ئىدىيەگە ئاغدۇرۇش كېرەك .

2 ـ ئايىنىڭ 6 ـ كۈنى نۆۋەتتىكى ئارزۇ ـ ھەۋىسىڭىزنى بويسۇندۇرۇڭ

جىنسىي ئارزۇ ئەڭ كۈچلۈك بىر خىل ئارزۇدۇر . بۇ خىل ئارزۇ مەڭگۈ تولۇق قانائەت تاپمايدۇ ، ئۇ قانچىكى بەك قانائەتلەندۈ-رۈلسە ، شۇنچىكى بەك كۈچىيىدۇ .

نۇرغۇن چاغلاردا كىشىلەر ئۆز ئارزۇ ـ ھەۋىسىنى كونترول قىلالىغانلىقىدىن ئۆچۈن ئۆزلىرىنى مەغرۇر ھېس قىلىشىدۇ ، ئۆز ئارزۇ ـ ھەۋىسىنى قىزغىنلىقتا تاپىنىپ باسالىغانلىقى ۋە بويسۇن-دۇرالىغانلىقىدىن ئىپتىخار ھېس قىلىشىدۇ . بۇ نېمىدېگەن كۈل-كىلىك ، خاتا تۇيغۇ ـ ھە !

ئىلگىرىكى ئەسەبىيلەرچە ئىنتىلىشلىرىڭىزنى ئەستە چىڭ تۇ-تۇش ، بۇگۈنكى كۈندە تولىمۇ نەپرەتلىك ۋە بىر قاراپ قويۇشقىمۇ ئەرزىمەيدىغان ئىشلاردۇر .

ئۆزىڭىزنىڭ نۆۋەتتىكى ئارزۇلىرىڭىزنى قاندۇرۇش ئۈچۈن قولدىن بەرگەن نەرسىلىرىڭىزنى مەھكەم ئەستە تۇتۇڭ . نۆۋەتتىكى سىزنى هاياجانلاندۇرىدىغان ئارزۇ ـ هەۋەسلەرنىڭ هەيدەكچىلىكىدە شۇنىڭغا ئوخشاش ئىشلار يەنە يۈز بېرىشى مۇمكىن . كۆز ئالدىڭىزدىكى ئارزۇ ـ هەۋەسلىرىڭىزنى تىرىشىپ بويسۇندۇرۇڭ ، ئۇلارنى تىنچلاندۇرۇڭ ؛ بۇ سىز ئۈچۈن ئىنتايىن پايدىلىق ، يەنە كېلىپ بۇلارنىڭ هەممىسى سىزنىڭ قولىڭىزدىن كېلىدۇ .

نۇرغۇن كىشىلەر شۇنىڭ ئۈچۈن غەم تارتىپ ئازابلىنىدۇكى ، ئۇلار هاياتىدا نۇرغۇن ياماق ئىشلارغا ئارىلىشىپ قالغان . ئەمەلىيەتتە نۇرغۇن ئىشلار بىز تەسەۋۋۇر قىلغاندەكىدەك ئۇنچىۋالا ئوسالمۇ ئەمەس ، ياخشى ئىشلار هامان يۈز بېرىپ تۇرىدۇ .

2 ـ ئايىنىڭ 7 ـ كۈنى ئۆزىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش

ئۆزىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش هەم ئىچكى ، هەم تاشقى قۇرۇلۇش . ئەگەر سىز باشقىلار بىلەن ئارىلاشمىسىڭىز ، ئۇلارغا تەسىر كۆرسەتمىسىڭىز هەم ئۇلارنىڭ تەسىرىنى قوبۇل قىلمىسىڭىز ، ئۆزىڭىزنى يوقسىلدۇرەلمەيسىز .

كىشىلەرنى ئازابلايدىغان ئۈچ خىل ۋەسۋەسە بار : جىنسىي تەلەپ ، مەغرۇرلۇق ۋە مال ـ دۇنيا هەۋىسى . ئىنسانىنىڭ بەختسىزلىكى مۇشۇ ئۈچ خىل ۋەسۋەسىنى مەنبە قىلغان . ئۇلاردىن قۇتۇلغاندىلا ، كىشىلەر بەختلىك ياشىيالايدۇ . لېكىن بىز بۇ يىرىگىنىشلىك كېسەللىكنى قانداق چىقىرىۋېتەلەيمىز ؟ پۈتۈن كۈچىنى ئۆزىمىزگە قارىتىپ ، ئۆزىمىزنى تىرىشىپ يوقسىلدۇرۇشىمىز كېرەك . مانا بۇ جاۋاب . ئىشنى ئۆزىمىزنى يوقسىلدۇرۇشتىن باشلاپ ، دۇنيانىڭ تەرەققىياتىنى ئالغا سىلجىتايلى .

— روبېرت .د .لېمونىز

هاياتىڭىزدا ، ماددىي ، هايۋانىي تەرەپلەرنى ئاشۇرۇۋېتىشتىنمۇ بەك زىيانلىق يەنە بىر نەرسە بولمىسا كېرەك . ئۆزىڭىز ۋە باشقىلار

ئۇچۇن ئېيتقاندا ، روھىڭىزنى ئىلگىرىلىتىدىغان يۆنىلىشكە قاراپ تىرىشىڭ. تىنمۇ ئارتۇق سىزگە پايدىلىق يەنە بىر نەرسە بولمىسا كېرەك .

ھەربىر ئادەم ئۆزىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش ئۇچۇن تىرىشىش كېرەك .

2 ـ ئابزاس 8 ـ كۇنى باشقىلارنى ئەيىبلىمەك

كىشىلەر باشقىلارنى ئەيىبلەشنى نېمانچىۋالا ياخشى كۆرىدىغاندۇ ؟ باشقىلارنى ئەيىبلىگەن ئادەم كەلگۈسىدە بۇنداق ئىشنى قايتا سادىر قىلسا بولمايدىغانلىقىنى ناھايىتى تېزلا بايقاپ قالىدۇ . باشقىلارنىڭ نەسىھەتنى ئاڭلاشنى ياخشى كۆرىدىغان ئاشۇ كىشىلەر ئۇچۇنمۇ بۇ قائىدە ئوخشاش قىممەتكە ئىگە .

ئىككى ئادەم تالاش ـ تارتىش قىلىشقاندا ، بىر ـ بىرىنى ئەيىبلىشى مۇمكىن . پەقەت بىر تەرەپ خاۋاتىرلىنىش ھېس قىلمىغۇچە ئۇلارنىڭ تالاش ـ تارتىشى توختىمايدۇ .

باشقىلارغا خالىغانچە باھا بەرمەك ، باشقىلارنىمۇ خالىغانچە باھالىنىشۇرمەك . سىز باشقىلارغا نېمە بىلەن باھا بەرسىڭىز ، باشقىلارمۇ سىزگە شۇنىڭ بىلەن باھا بېرىدۇ ؛ سىز باشقىلارنى قانداق مېتىر بىلەن ئۆلچىسىڭىز ، باشقىلارمۇ سىزنى شۇنداق مېتىر بىلەن ئۆلچەيدۇ .

ـــ «ئىنجىل مەتتا»دىن

باشقىلارنى ئەيىبلەشۇرمەك ، سىز ھاراق ئىچىدىغان ئادەم ھاراق تاشلىغان چاغدىكى ياكى تاماكا چېكىدىغان ئادەم تاماكا تاشلىغان چاغدىكى تۇيغۇغا كېلىسىز . ئۆز قەلبىڭىزگىمۇ خاتىرجەملىك ئەكەلگەنلىكىڭىزنى ھېس قىلىسىز .

2 ـ ئاينىڭ 9 ـ كۈنى **بەخت تىلەش ئەڭ كۆچلۈك قورال**

ئۈرۈش مەزگىلىدە ، كىشىلەرنىڭ ياخشى ـ يامانلىق قارىشى بۈرمىلىنىشى مۇمكىن ؛ ئۈرۈشنىڭ پاكىتى ئارقىلىق ، بەزىلەر نېمىنىڭ ياخشىلىق ، نېمىنىڭ رەزىللىك ئىكەنلىكىنى چۈشىنىدىغان بولىدۇ . ئۈرۈش پەيدا قىلىدىغان ماددىي زىيانلار غايەت زور بولىدۇ ، لېكىن بۇنى ئۈرۈش كىشىلەر قەلبىدە پەيدا قىلغان جاراھەت بىلەن سېلىشتۇرغاندا ، ئۇ ھېچنېمىگە ئەرزىمەيدۇ .

بالىلار بىللە بولغاندا بىر ـ بىرى بىلەن دوستانە بولۇپ ، خۇشال ـ خۇرام ئويناپيالايدۇ . ئازادە ، خاتىرجەم كىشىلەرمۇ شۇنداق بولالايدۇ . ھالبۇكى ، نۇرغۇن چاغلاردا ، بىر دۆلەت كىشىلىرى يەنە بىر دۆلەت كىشىلىرى بىلەن ئۇچراشماي تۇرۇپلا بىر ـ بىرىگە ئۆچمەنلىك قىلىشقا باشلايدۇ . قارشى تەرەپنى ئازابلاشقا ، ھەتتا يەر بىلەن يەكسان قىلىشقا ئاران تۇرىدۇ . دۆلەت بىلەن دۆلەت ئوتتۇرىسىدا ئۆچمەنلىك تېرىيدىغان بۇنداق كىشىلەر ئالەمچە گۇناھ ئۆتكۈزگەن جىنايەتچىلەردۇر .

بىز بىلىدىغان بارلىق قورال ـ ياراغلار ئىچىدە ، تەھدىت كۈچى كۆچلۈكى بەخت تىلەش دېگەن بۇ قورالدۇر . شۇڭا ئەقىللىق كىشىلەر ھەمىشە ئۇنىڭدىن پايدىلىنىدۇ . ئۇ ئۈرۈشقا تايىنىپ ئەمەس ، تىنچلىققا تايىنىپ غەلىبىگە ئېرىشىدۇ .

ئۈرۈش بىر خىل نورمالسىزلىقنى پەيدا قىلىدۇ . بۇنداق ئەھۋالدا ، ھوقۇق بىلەن شان ـ شەرەپ ھەمىشە ئۇنىڭغا لايىق بولمىغان ئەڭ رەزىل ئادەملەر تەرىپىدىن ئىگىلىنىپ كېتىدۇ .

2 ـ ئاينىڭ 10 ـ كۈنى سۈنىڭ قائىدىسى

بىر ئادەمنىڭ ئۆزىگە بەرگەن باھاسى قانچە يۇقىرى بولغانسېرى، ئۇنىڭ تۇرغان ئورنى شۇنچە لىڭشىپ قالىدۇ؛ بىر ئادەم قانچە كەمتەر بولغانسېرى، ئۇ شۇنچە پۇختا تۇرىدۇ.

كۆچلۈكلەردىن بولماقچى بولسىڭىز، چوقۇم سۈغا ئوخشاش بولۇڭ، ئەگەر توسالغۇ بولمىسا سۇ ئاقىدۇ؛ ئەگەر توسالغۇ بولسا، ئۇ ئېقىشتىن توختايدۇ؛ ئەگەر توسما ئاغدۇرۇلۇپ كەتسە، ئۇ تېخىمۇ يىراققا ئاقىدۇ. ئەگەر قاچا تۆت چاسا بولسا، ئۇ چاسا شەكىلگە كىرىدۇ. ئەگەر قاچا يۇمىلاق بولسا، ئۇنىڭ سىرتقى شەكلى يۇمىلاق بولىدۇ. سۇ مانا مۇشۇنداق يۇمشاق، جانلىق بولغاچقا، ئۇ ئەڭ ئېھتىياجلىق، ئەڭ قۇدرەتلىك نەرسە بولالىغان.

— لاۋزى

بىر ئادەم ئۆز مەنىۋىيىتىنى قانچە كۆپ تەھلىل قىلسا، ئۆزىنىڭ ئۇنچىۋالا مۇھىم ئەمەسلىكىنى شۇنچىكى ھېس قىلىدۇ. بۇ بىرىنچى سائەتلىك ئەقىل دەرسى. بىز كەمتەر بولۇشىمىز كېرەك، شۇندىلا تېخىمۇ ئەقىللىق بولىمىز، بىز كەمچىلىكىمىز-نىڭ تېمىلىكىنى بىلىشىمىز كېرەك، بۇنىڭدىن كۇچ ـ قۇۋۋەت ئالىمىز.

— ۋىللىيام ئېللېرى چاننىنگ

سۇ تاغنىڭ چوققىسىدا توختىمايدۇ، بەلكى جىلغىغا ئېقىپ كىرىپ كېتىدۇ. شۇنىڭغا ئوخشاش، ھەقىقىي گۈزەل ئەخلاق باشقىلاردىن بىر بالداق ئېگىز تۇرۇشنى ئويلايدىغان كىشىلەر بىلەن بىللە بولمايدۇ. گۈزەل ئەخلاق پەقەت ئاشۇ كەمتەر كىشىلەرگىلا يار بولىدۇ.

— «يەھۇدىي قانۇنى»دىن

يوشۇرۇن ئىقتىدارىڭىزنى بىر ئامال قىلىپ قېزىڭ ، ئۇنى بايقىغان ۋاقتىڭىزدا ، ئۇنى تۆۋەن مۇلچەرلەپ قويغانىمەنكىن دەپ ئەنسىرىمەڭ . سىزنىڭ پەخەس بولىدىغىنىڭىز ، ئۇنى ئاشۇرۇۋەتمەڭ .

2 ـ ئايىنىڭ 11 ـ كۈنى ئاق كۆڭۈل ماھىيىتىڭىزنى ساقلاڭ

بىر ئادەم ماددىنىڭ ، ھايۋاننىڭ مەۋجۇتلۇق پىرىنسىپىنى ئۆزىنىڭ ئاساسلىق ياشاش مىزانى قىلسا ، ئۇنداقتا ، ئۇنىڭ نەزەرىدە ، جەبىر ـ جاپا ۋە ئۆلۈم شەكلىدە گەۋدىلەنگەن يامانلىق ھەممىلا يەردە بولۇپ تۇرىدۇ .

پەقەت بىر ئادەم ئۆز دەرىجىسىنى ھايۋان دەرىجىسىگە چۈشۈرگەندىلا ، ئۆلۈم ۋە مۇشەققەت ئۇنى چەكسىز قورقۇنچلۇق ھېس قىلدۇرىدۇ . ئۇنى قورقۇنچلۇق ئويغا سالىدىغان بىرلا يول بار ، ئۇ بولسىمۇ خۇدانىڭ ئەھكاملىرىنى ئادا قىلىدىغان يولدۇر ، سۆيگۈ بىلەن ئىزھار قىلىنىدىغان ئەمرىمەرۇپ يولىدۇر . خۇدانىڭ ئەھكامى بويىچە ياشايدىغان كىشىلەر ئۈچۈن ئېيتقاندا ، دۇنيادا ئۆلۈمۇ بولمايدۇ ، جەبىر ـ جاپامۇ بولمايدۇ .

ياخشى ئادەم بولماقچى بولسىڭىز ، ئاق كۆڭۈللۈكىڭىزنى ساقلاڭ ، قالغىنى ئىشلارغا خۇدا ئىگە .

ـــ ھېنرى ئېمىنس

ئۆز مەجبۇرىيىتىمزنى ئادا قىلىش بىلەن ئۆزىمىزنى قانائەتلەندۇرۇش ئوخشاشمايدىغان ئىككى ئىش ، مەجبۇرىيەتنىڭ ئۆز پىرىنسىپى بولىدۇ . بىز مەجبۇرىيىتىمىز بىلەن خۇشاللىقىمىزنى ئۆزئارا بىرلەشتۈرمەكچى بولساقمۇ ، ئۇلار يەنىلا بىر ـ بىرىدىن ئايرىلىپ تۇرىدۇ .

ـــ ئېممانۇئېل كانت

بىز دۇنيادىكى ھەرخىل دىنىي تەرىبىيەلەرنى قوبۇل قىلغان ۋاقتىمىزدا ، خۇدانىڭ ئەھكامىنى چۈشىنىمىز ؛ ۋىجدانىمىز ئەپسانىيەت ۋە بىر تەرەپلىمى تۈپەيلى ئۆزىنى يوقىتىپ قويمىسلا ، بىز خۇدانىڭ ئەھكامىنى چۈشىنەلەيمىز ، بۇ پىرىنسىپنى چۈشىنىش تەس ئەمەس .

2 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى **مەڭگۈلۈك ھايات**

ئۆزۈن ھاياتلىق مۇساپىسىنى بېسىپ بولغاندىن كېيىن ، بىز ھەممىمىز ئۆلۈمگە يۈزلىنىمىز ، ھالبۇكى بىز زادىلا ئۆلمەيدىغانغا ئوخشاش غەم ـ غۇسسىسىز ياشاۋېرىمىز .

ئەگەر خۇدا قەلبىمىزدە مەڭگۈ مەۋجۇت بولسىلا ، ھەممە ئۆزگىچە بولىدۇ . بىز يامانلىق بىلەن ياخشىلىقنى ، يورۇقلۇق بىلەن قاراڭغۇلۇقنى پەرق ئېتەلەيمىز ، يەنە كېلىپ قەلبىمىزدىكى ئۇمىدسىزلىكمۇ ئۇن ـ تىنسىز غايىب بولىدۇ .

— ئىراسموس

بىز ئۆلگەندىن كېيىن ھاياتىمىز چېكىگە يېتەمدۇ ، قانداق ؟ بۇ بىز دۇچ كېلىدىغان ئەڭ ئاساسلىق مەسىلىلەرنىڭ بىرى . ھاياتىنىڭ مەڭگۈلۈكلۈكىگە ئىشىنىش ـ ئىشەنمەسلىكىمىز بىزنىڭ قانداق ئۇسۇل قوللىنىشىمىزنى بەلگىلەيدۇ . شۇڭا ، بىز نېمىنىڭ ھامان بىر ئۆلۈم ، نېمىنىڭ مەڭگۈلۈك ئىكەنلىكىنى بىلىشىمىز كېرەك ھەمدە مەڭگۈلۈك قىممەتكە ئىگە ئاشۇ نەرسىلەرنى قەدىرلىشىمىز كېرەك . بۇنىسى ھەممىدىن مۇھىم . نۇرغۇنلىغان كىشىلەر بۇنىڭغا ئەكسىچە يول تۇتىدۇ .

— بلېس پاسكال

ئىنسانىيەتنىڭ دەسلەپكى مەنبەسىنى مەيلى قانداق نام بىلەن ئاتاڭ ، ئىنسانىيەتنىڭ بۇ خىل روھىي ماھىيىتى ھامان مەۋجۇت

تۇر . ئۇنى بىلگىلى ۋە ھېس قىلغىلى بولىدۇ . ئۇ مۇقەددەستۇر ، ۋاھالەنكى ، ئۇ مەڭگۈلۈكتۇر .

— سىتسىرو

سىزنىڭ ھاياتلىققا بولغان چۈشەنچىڭىز قانچىكى چوڭقۇر بولغانسېرى ، ئۆلۈم ھالاكىتى پەيدا قىلىدىغان ئازابىڭىز شۇنچىكى ئاز بولىدۇ .

2 ـ ئاينىڭ 13 ـ كۈنى **ھەممە ئادەم پەلسەپە ئوقۇغاي**

دىن — ھەممە ئادەم ئوقۇپ چۈشىنەلەيدىغان پەلسەپە .

بىر ئادەم ئۆزىنىڭ تەقۋادارلىقى ۋە پارىغلىقى بىلەن خۇدانى سۆيۈندۈرىدۇ . ئەگەر بىر ئادەم خۇداغا ئىشەنگەندەك قىلغان بىلەن ، ئەمەلىي تۇرمۇشتا دېگەندەك ئاق كۆڭۈل ، سەمىمىي ۋە كەمتەر بولمىسا ، ئۇنداقتا ئۇ بىر رىياكار ئادەمدۇر ، ئۇ خۇداغا رىياكارلارچە بەندىچىلىك قىلىدۇ .

دىن كىشىلەرنىڭ پەلسەپىۋى ئويلىرىغا ئىلھام بېرىدۇ . پەلسەپىۋى تەپەككۇر كىشىلەرنىڭ دىنىي ئېڭىنى كۈچەيتىدۇ . شۇڭا ، بىز ھەقىقىي دىنىي ئىخلاسمەنلەر ۋە ھەقىقىي پەيلاسوپلار بىلەن پىكىر ئالماشتۇرۇشىمىز كېرەك . مەيلى ئۇلار ھازىر دۇنيادا ھايات بولسۇن ، بولمىسۇن .

دىن ئاددىي ئەقىل ، ئونىڭغا ئاقىللار ، ئىخلاسمەنلەر چوقۇنىدۇ .

2 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى **ھەقىقىي ئاق كۆڭۈللۈك**

ئەقىل ـ پاراسەت بىر ئاق كۆڭۈل ئادەمنىڭ ۋۇجۇدىدا رويابقا

چىقىدۇ ؛ بىر ئادەم ئۆز ئەقلى - پاراسىتىنلا قازغان ۋاقتىدا ، ئۇ ئاندىن تېخىمۇ ئاق كۆڭۈللىشىدۇ ، ئىككىسى بىر - بىرىنى تولۇقلايدۇ .

— جۇڭگو ئەقلىيلىرىدىن

بىر مەلىكە بىر سودىگەرگە ياتلىق بولۇپتۇ . سودىگەر مەلىكىنى بەختلىك قىلىش ئۈچۈن مەلىكىگە بىر قەسىر سالدۇرۇپ بېرىپتۇ ھەمدە ئېسىل شاھانە ئۇستىباش ئېلىپ بېرىپتۇ ۋە مەخسۇس نەچچە يۈزلىگەن چاكار ، خىزمەتكار ياللاپ بېرىپتۇ . ھالبۇكى ، مەلىكە بۇنداق تۇرمۇشنى مەنسىزلىك ھېس قىلىپ ، مەلۇم بىر نەرسىنى ياقتۇرۇپ قاپتۇ . ئىچىدە ئۇ ئۆزىنىڭ خان جەمەتىنىلا ئويلايدىكەن . ئادەمنىڭ روھىدىن ئېلىپ ئېيتقاندا ، بۇنىڭ ئاساسى ئوخشاش : سەن بۇ دۇنيادىكى بارلىق ھۇزۇر - ھالاۋەتنى يىغىپ بەرسەڭمۇ ، ئۇ يەنىلا ئۆز ئۆيىنى ئويلايدۇ . بىز خۇدانىڭ مۇقەددەس جايى دەپ ئاتىغان ئاشۇ يەرگە تارتىشىدۇ .

كىشىلەر ھەقىقىي ياخشىلىقنىڭ نېمىلىكىنى بىلمىگىنىمۇ ، ئۇ يەنىلا ئۆلارنىڭ ۋۇجۇدىغا مۇجەسسەملەنگەن بولىدۇ .

2 - ئاينىڭ 15 - كۈنى ئاددىي ئەقىل - پاراسەت

دۇنيادا ئاددىي - ساددا پەزىلەتمۇ ، ئاددىي - ساددا ئەقىل - پاراسەتمۇ بولىدۇ . بىر ئادەم بۇ ئىككى سۈپەتكە تەڭ ئىگە بولالىسا ، كىشىلەرنىڭ ھەمخورلۇقىغا ۋە ھۆرمىتىگە ئېرىشىدۇ .

كىمىكى ئەتەي سىلىق بولۇۋېلىپ چۈشىنىكسىز گەپلەرنى قىلىدىكەن ، ئۇ بىر بولسا يالغان گەپ قىلماقچى ، بىر بولسا باشقىلارنى ئۆزىگە چوقۇندۇرماقچى . بۇنداق كىشىلەرگە ئىشەنمەسلىك كېرەك . ياخشى نۇتۇق ئېنىق ، چۈشىنىشلىك ، ھەممە ئادەم

چۈشىنەلەيدىغان بولۇشى كېرەك .

— جېئان دې ئارامومسىبەت

نۇتۇق شەكلىدىن پايدىلىنىپ كىشىلەرنى ئىتتىپاقلاشتۇرغىلى بولىدۇ . شۇڭا نۇتۇق سۆزلىگەندە ئوي - پىكىرنى ئېنىق سۆز-لەش ، يەنە كېلىپ راست گەپ قىلىش كېرەك ، چۈنكى ئېنىق بايان قىلىنغان راست گەپتىنمۇ بەك ئادەمنى ئىتتىپاقلاشتۇرىدىغان نەر-سە يوق .

ئەڭ بۈيۈك ھەقىقەت ئەڭ ئاددىي - ساددا بولىدۇ .

2 - ئاينىڭ 16 - كۈنى **هاياتلىقنىڭ مەنبەسى روھ**

بىر ئادەم قانچىكى كىچىك بولسا ، ئالغان تەربىيەسى شۇنچە ئاز بولىدۇ . ئۇ هاياتلىقنىڭ روھ ئەمەس ، ماددا ئىكەنلىكىگە ، ئۇنىڭ پەقەت ئادەمنىڭ تېنىدە مەۋجۇت بولىدىغانلىقىغا شۇنچىكى ئىشىنىدۇ . بىر ئادەمنىڭ يېشى قانچىكى چوڭ بولسا ، شۇنچە ئەقىللىق بولىدۇ . بارلىق هاياتلىقنىڭ روھنى مەنبە قىلىدىغانلىقى-غا شۇنچە ئىشىنىدۇ .

كۆكلەرگە قاراڭ ، ئاندىن يەرگە قاراڭ ، ئاندىن ئۆتكەن ئىش-لارنى راسا بىر ئەسلەڭ ، ئۆزىڭىز كۆرگەن بارلىق ئېگىز تاغ ۋە دەريا - ئېقىنلارنى كۆز ئالدىڭىزغا كەلتۈرۈڭ ، تۈرلۈك - تۈمەن هاياتلىقلارنى كۆز ئالدىڭىزغا كەلتۈرۈڭ . ئاللا يارالقان بارلىق جانلىقلارنى ئويلاڭ . ئۆتۈپ كەتكەن بارلىق ئىشلارنى ئويلاڭ ، ئاندىن سىز ھەقىقەتنى چۈشىنىسىز ، شۇندىلا نېمىنىڭ مەڭگۈلۈك-كە ئايلىنىدىغانلىقىنى ، نېمىنىڭ بىر دەملىك ئىكەنلىكىنى چۈشە-نەلەيسىز .

— بۇددا ئەقلىيەلىرىدىن

مەڭگۈ ئۆلمەيدىغانلىقىڭىزنى ، پەقەت تەننىڭلا ئۆلىدىغانلىقىنى ھەر ۋاقىت ئېسىڭىزدە چىڭ تۇتۇڭ ، مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشىدۇ. غېنى سىزنىڭ تېنىڭىز ئەمەس ، تېنىڭىزدا ياشاپ تۇرۇۋاتقان رو- ھىڭىز . كۆرۈنمەس بىر خىل كۈچ تېنىڭىزنى يېتەكلەيدۇ ، كۆرۈ- مەس بىر خىل كۈچ دۇنيانى يېتەكلەيدۇ .

— ستىسرو

بىر ئادەم ئۆزىنى بۇ ماددىي دۇنيادىن بىر ئامال قە- لىپ خالاس قىلىپ چىققاندىلا ، ئۇ ئۆزىنىڭ ھەقىقىي ھا- ياتلىق مەقسىتىنى ئاڭقىرىۋالالايدۇ .

2 ـ ئاينىڭ 17 ـ كۈنى باراۋەرلىككە قانۇنغا تايىنىپ ئېرىشكىلى بولمايدۇ

بۇ دۇنياغا كەلگەن ھەممە ئادەم ئوخشاش ھوقۇققا ئىگە ، خۇددى بەزىلەر ئويلىغىنىغا ئوخشاش ، باراۋەرلىككە قانۇنغا تايىنىپ ئېرىشكىلى بولمايدۇ . ئۇ پەقەت كىشىلەرنىڭ مېھىر ـ مۇھەببىتى ئارقىلىق ئەمەلگە ئاشىدۇ . ھالبۇكى ، بۇنداق مۇھەببەتكە قانۇنغا تايىنىپ يەتكىلى بولمايدۇ . ئۇ مەنۇى ئويغىنىشتىن تۇغۇلىدۇ .

ئۇلار : بەزىلەر باشقىلاردىن كۆچلۈك ، ئەقىللىق بولغانلىقى ئۈچۈن باراۋەرلىكتىن سۆز ئېچىشى مۇمكىن ئەمەس ، دەپ جار سېلىشىدۇ ، بىراق رېدلېبېرگ كۆرسەتكەنكى ، دەل مۇشۇنداق بول- غانلىقى ئۈچۈن ، توغرىراقىنى ئېيتقاندا ، دەل بەزىلەر باشقىلاردىن كۆچلۈك ، ئەقىللىق بولغانلىقى ئۈچۈن ، باراۋەرلىك پىرىنسىپى بولمىسا بولمايدۇ .

كەمبەغەللەرگە قارىغاندا ، بايلار روشەن ئەۋزەللىككە ئىگە ، بۇ خىل ئەۋزەللىك كۈچ ۋە بىلىم جەھەتتىكى بارا-

ۋەرسىزلىكتىلا ئەمەس ، بەلكى خەلق هوقۇقى جەهەتتىكى باراۋەرسىزلىكتىمۇ ئىپادىلەنمەكتە .

2 ـ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى تار مەنىدىكى ئۆزلۈكتىن ساقلىنىڭ

خاسلىق ، ئۇ بىر نىقاب ، ئۇ هەربىر ئادەمنىڭ ئىچىدىكى مۇقەددەس ماهىيەتنى يوشۇرىدۇ . بىر ئادەم خاسلىقتىن قانچىكى ساقلانسا ، ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدىكى بۇ خىل مۇقەددەسلىك شۇنچە كۆپ ئايان بولىدۇ .

ياخشى كۆرسىڭىز باشقىلارنى ياخشى كۆرۈڭ ، نەپرەتلەنسىڭىز ئۆزىڭىزگە نەپرەتلىنىڭ .

— بلېس پاسكال

تەڭرى مېنى شۇنىڭ ئۈچۈن ياقتۇرىدۇكى ، جىسمانىيىتىم ئۆلسىمۇ ، روهىم يەنىلا مەڭگۈلۈك مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇۋېرىدۇ . مەندە كۇچ ـ قۇدرەت بار ، هېچكىم ئۇنى مېنىڭدىن تارتىۋالالمايدۇ . بۇ مەن تەڭرىمدىن ئۆگەنگەن ئەمرىمەرۇپلار .

— يوهان

ئاشۇ تار مەنىدىكى ئۆزلۈكتىن ساقىت بولغان كىشىلەرلا دىنىڭ ئەقىدىلىرىنى چۈشىنەلەيدۇ .

— «تالمۇد»دىن

هاياتلىقنىڭ مەنىسى هەش ـ پەش دېگۈچە ئۆتۈپ كېتىدىغان نام ـ مەنپەئەت ياكى هۇزۇر ـ هالاۋەت قوغلىشىش ئەمەس دەپ قارايدىغان كىشىلەرلا هاياتلىقنىڭ هەقىقىي مەنىسىنى چۈشىنەلەيدۇ .

— «بۇددا ئەهكاملىرى» دىن

بىز پەقەت شەخسىي مەنپەئەتنى نەزەر - ئېتىبارىمىز - نىڭ سىرتىدا قالدۇرۇپ ، خۇسۇسىي مەنپەئەت كۆز قارد- شىدىن ۋاز كەچسەكلا ، ئاندىن كىشىلەر بىلەن مۇڭدىشىد- يەتلىك ئالاقە قىلالايمىز ، باشقىلارنىڭ ئاگاھلاندۇرۇشىد- رىغا قۇلاق سېلىپ ، يەنىمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا باشقىلار- غا تەسىر كۆرسىتەلەيمىز .

2 ـ ئاينىڭ 19 ـ كۈنى ھۆرۈنلۈق قاتىلدۇر

جاپادىن كېيىنكى بىردەملىك ئارام ئەڭ ئېسىل ، ئەڭ ساپ خۇشاللىقتۇر .

— ئىممانۇئېل كانت

ئەبەدىلئەبەد قىزغىنلىق بىلەن خىزمەت قىلىڭ ، خىزمەتنى ئاپەت دەپ قارىماڭ ، ماختاش ۋە مۇكاپات ئۈچۈنمۇ خىزمەت قىل- ماڭ .

— ماركۇس ئاۋرېلىيۇ

پەۋقۇلئاددە ئىستېدادتىمۇ ھۆرۈنلۈقتا يەم بولىدۇ .

— مىچىل دې مونتەينى

ناۋادا ھەقىقەتنى راۋا كۆرسەك ھەمدە خاتالىقلىرىمىز ئۈچۈن توۋا قىلساق ، ئۇ ھالدا بىز دۇنيادا ئالاھىدە ئىمتىيازدىن بەھرىمەن بولسا بولىدىغان ئاللىقانداق ئادەمنىڭ يوقلۇقىنى ، باشقىلاردىن ئەۋزەل ئورۇندا تۇرسا بولىدىغان ئاللىقانداق بىر ئادەمنىڭ يوقلۇ- قىنى بايقايمىز . بىزنىڭ مەجبۇرىيىتىمىز ۋە مەسئۇلىيىتىمىز توخ- تاپ قالغىنى يوق ، چەكلىمىمۇ يوق . بىز ئۈچۈن ئېيتقاندا ، بىرىن- چى ئورۇندىكىسى ئۆزىمىزنىڭ بەختلىك تۇرمۇشى ۋە باشقىلارنىڭ بەختلىك تۇرمۇشى ئۈچۈن ئاداقىلى كۈچىمىز قالغۇچە ئۆزلۈكسىز بىلەن كۈرەش قىلىش .

خىزمەتكە ئوخشاش ئادەمنى ئالىيجاناب ھېس قىلدۇ. رىدىغان باشقا يەنە بىر نەرسە يوق، خىزمەتتىن ئايرىلغان ئادەمنىڭ ھېچقانداق ئىززىتى - ھۆرمىتى بولمايدۇ. دەل مۇشۇنداق بولغانلىقى ئۈچۈن، ھۆرۈن - يالقاۋلار كۆرۈنۈش ئۈچۈنلا خىزمەتنىڭ مۇھىملىقىنى ئىپادىلەپ قويىدۇ. ئۇلار خىزمەتتە تاشقى كۆرۈنۈش جەھەتتە بولسىمۇ ئانچە-كىم ئۆزىنى ئىپادىلەپ قويمىسا، ھېچكىممۇ كۆزگە ئىلمايدىغانلىقىنى ئوبدان بىلىدۇ.

2 - ئابزاس 20 - كۈنى ھەقىقەتنى يۈكسەلدۈرۈڭ

ھەرقانداق ئادەمنىڭ تۇرمۇش ئىپادىسى ئۇنىڭ ئېتىقادىغا باغلىق. ۋاقىتنىڭ ئۆتۈشىگە ئەگىشىپ ئېتىقادى تېخىمۇ ئاددىي - ساددىلىشىدۇ، تېخىمۇ ئېنىقلىشىدۇ، ھەقىقەتكە تېخىمۇ يېقىنلىشىدۇ. كىشىلەرنىڭ ئېتىقادىمۇ تېخىمۇ ئېنىقلاشقان، تېخىمۇ روشەنلەشكەن چاغدا، ئۇلار ئۆزئارا تېخىمۇ ئىتتىپاقلىشالايدۇ.

مەلۇم بىر چاغقا كېلىپ ئەمدى ھەقىقەت ئىزدەش يولىدا ئاز - تولا ئارام ئالىدىغان ۋاقتىم كەلدى دەپ ئويلىسىڭىز، ئۆزىڭىزنىڭ ھەقىقەتتىن شۈنچىۋالا يىراقلىشىپ كەتكەنلىكىڭىزنى ھېس قىلىسىز. بىز بۇ ئەزىزانە ھاياتلىقىمىزدا ئۇنىڭدىن ھېيىقىش ئەمەس، بەلكى ئۇ (ھاياتلىقىمىز)نىڭ چىن مەنىلىرىنى ئىزدىشىمىز كېرەك.

— يوھان مىلتون

ئىنسانىيەتنىڭ ئېتىقادى يۈكسەلگەن چاغدا، ئىنسانىيەت تەرەققىي قىلىدۇ. ئەگەر دىندا ئاللىقانداق بىرەر يۈكسىلىش بولسا، بۇ خىل تەرەققىيات مەلۇم بىر نەرسىنىڭ بايقالغانلىقىدا گەۋدىلەنمەستىن، بەلكى بىزگە ئايان بولغان ھەم بايان قىلىنغان ئاشۇ ھەقىقەتنىڭ يۈكسەلگەنلىكىدە گەۋدىلىنىدۇ.

ئىنسانىيەت بىر مىنۈتمۇ توختىماستىن ئىلگىرىلە-
مەكتە . ئىنسانىيەتنىڭ بىر ئەزاسى بولۇش سۈپىتىڭىز بە-
لەن سىزمۇ توختىماستىن ئالغا ئىلگىرىلىشىڭىز كېرەك .

2 ـ ئاينىڭ 21 ـ كۈنى **ھايۋانلارغا كۆيۈنۈڭ**

بۇنىڭدىن ناھايىتى ئۇزاق زامانلار ئىلگىرىكى ياۋايىلىق دەۋرە-
دىلا ، ئىنسانىيەتتە ئادەم ئادەمنى يەيدىغان قورقۇنچلۇق ئەھۋال
پەيدا بولغان . ھازىرقى كىشىلەر بۇنداق ئىشنى ئەسلا قىلمايدۇ .
لېكىن ئۇلار ھېلىمۇ ھايۋانلارنى يېمەكتە . بارغانسېرى كۆپ كە-
شىلەر بۇ خىل رەزىل ئادەتنى تاشلىۋېتىدىغان دەۋر ئاخىر يېتىپ
كېلىدۇ .

نۇرغۇنلىغان كىشىلەر : بىز ھايۋاناتقا مۇئامىلە قىلىشتا ئاللە-
قاندا بىرەر ئەخلاقىي ئەقىدىگە رىئايە قىلىپ كەتمىسەكمۇ بولە-
دۇ ، ھايۋانلارنى قوغداشتەك ئەخلاقىي مەسئۇلىيەتنى ئۈستىمىزگە
ئېلىشىمىزنىڭمۇ ئورنى يوق ، دېگەن بىر خىل خاتا قاراشتا بولماق-
تا . ئۇلارنىڭ بۇ خىل خاتا ئىدىيىسى پەقەت ئىنسانىيەتنى ياۋايە-
لاشتۇرىدۇ ، قوپاللاشتۇرىدۇ ، خالاس .

— شوپېنھاۋار

بەزىلەر ھايۋانات خۇدانىڭ ئىنسانلارغا بەرگەن ئىنايىتى ، شۇ-
نا ھايۋاناتنى ئۆلتۈرگەنىڭ ھېچقانداق خاتاسى يوق ، دەپ قارايدۇ .
مانا مۇشۇنداق بىر تەرەپلىمە قاراشلارنىڭ يېتەكچىلىكىدە ، ئۇلار
ھايۋانلارنى ئۆلتۈرۈپ يېيىشكە بەك قىزىپ كەتكەن . ئەمەلىيەتتە
بۇنداق قىلىش خاتا . گەرچە بەزى كىتابلاردا ھايۋاننى ئۆلتۈرۈش-
نىڭ گۇناھ ھېسابلانمايدىغانلىقى ئېنىق يېزىلغان بولسىمۇ ، بىراق
قەلبىمىزدە ھايۋانلارغا باشقىلارغا كۆيۈنگەندەك كۆيۈنۈشىمىز كېرەكلىكى
ناھايىتى ئېنىق يېزىلغان . ئەگەر بىز قەلبىمىزدىكى ۋىجدانىي خىتاب-

لىرىمىزنى ئۆز مەيلىگە قويۇپلا بېرەلىسەك ، بۇ نۇقتىنى تېخىمۇ ئېنىق ئايدىڭلاشتۇرۇۋالالىغان بولاتتۇق .

ئۆز ۋىجدانىنىڭ ساداسىغا قۇلاق سالالايدىغان ئادەم ئۆز مەھبۇبىنى ئاسرىغاندەك ھايۋانلارغا كۆيۈنۈشى كېرەك .

2 ـ ئاينىڭ 22 ـ كۈنى **مەڭگۈلۈك ئاقىل**

تولۇق چۈشەنگىلى بولمىدىغان ئاقىل مەڭگۈلۈك ئاقىل ئەمەس ؛ ئىسمىنى چاقىرغىلى بولمىدىغان ئادەم مەڭگۈلۈك ئادەم ئەمەس .

— لاۋزى

يارچە مەۋجۇداتتا مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدىغان بىر خىل قۇدرەت بار . ئۇنىڭدىن ئايرىلغاندا ، ئاسمانۇزىمىنىدىن نە بىر سۆز ھاسىل بولغان بۇ خىل قۇدرەتنى سەزگىلى بولمايدۇ . كىشىلەر ئۇنىڭ ماسسىسىنى تەسۋىرلەشكە ئۇرۇنۇپ بېقىشتى ھەمدە ئۇنىڭغا «ئەقىل» ياكى «سۆيگۈ» دېگەندەك ئىسىملارنى قويۇشتى .لېكىن ئۇنىڭ ئىسمى يوق . ئۇ بىزدىن شۇنچە يىراق ھەم بىز بىلەن ئېچىل ـ ئىناق .

— لاۋزى

خۇدا نەدە دەپ سورايدىغان ئاشۇ كىشىلەر تولىمۇ كۈلكىلىك ؛ خۇدا يوق يەر يوق ، ئۇ ھەممىلا جايدا بار ، ئۇ يەنە ھەربىر ئادەمنىڭ قەلبىدە . دۇنيادا ئوخشاشمايدىغان نۇرغۇن دىنلار بار . لېكىن خۇدا پەقەت بىرلا . ئەگەر بىراۋ ئۆزىنىمۇ چۈشەنمىسە ، ئۇ خۇدانى قانداق مۇ چۈشەنسۇن ؟

خۇدا ھەقىقەتنى راۋا كۆرىدۇ ھەمدە ھەرقانداق چەكلىمىلىككە ئورۇن بەرمەيدۇ .

2 ـ ئاينىڭ 23 ـ كۈنى **زوراۋانلىقنى ئەقىل بىلەن يېڭىڭ**

نۆۋەتتىكى ھاياتلىق فورماتسىيەسى ۋىجدانىنىڭ تەلىپىگىمۇ ، ئەقىلنىڭ تەلىپىگىمۇ ئۈيغۇن كەلمەيدۇ . قوناقلىقتا بىر توپ كەپ- تەر بار دەپ تەسەۋۋۇر قىلىڭ . توقسان توققۇز پىرسەنت كەپتەر ئۆزلىرى ئېھتىياجلىق بولمىغان قوناقنى چوقۇپ بىر يەرگە دۆۋە- لىگەن ئەمەس ھەمدە ھەرقايسىسى ئۆز ئېھتىياجىغا ئاساسەن ، دانلىغان شۇنداقلا ئۇلارنى بىر يەرگە دۆۋىلىگەن . ئۇلار ئۆزىگە ئانچە كۆپ قوناقنى قالدۇرماي ، چوڭ دۆۋە قوناقنى ئارىسىدىكى ئەڭ رەزىل ، ئەڭ نومۇسسىز بىر كەپتەرگە قالدۇردى دەپ تەسەۋ- ۋۇر قىلىڭ ھەمدە ئۇلارنى ئاشۇ كەپتەرنى چۆرىدەپ ئۇنىڭ ئۆزلە- رىنىڭ ئەمگەك مېۋىسىدىن ھۇزۇرلىنىشقا ، ئۆزلىرى توپلىغان بايلىقنى خالىغانچە ئىسراپ قىلىشقا كۆزلىرىنى پارقىرىتىپ قاراپ تۇرىدۇ ، دەپ تەسەۋۋۇر قىلىڭ ، ئاندىن يەنە بۇ كەپتەرلەر ئارىسىدا ئاجىز ، ئاچ قورساق بىر كەپتەر بار دەپ ئويلاڭ . بۇ كەپتەر باشقا كەپتەرلەرنىڭ ئىجازىتىنى ئالمايلا قوناق دۆۋىسىگە بېرىپ دانلايدۇ . كەپتەرلەر توپلىشىپ ھۇجۇم قىلىپ ، بۇ ئاجىز كەپتەرنى قاتتىق جازالايدۇ .

ئەگەر سىز يۇقىرىدىكى ئەھۋاللارنى تەسەۋۋۇرىڭىزغا سىغدۇ- رالىسىڭىز ، ئۇنداقتا سىز ئىنسانىيەتنىڭ كۈندىلىك ھەرىكەت شەكلىنى چۈشىنەلەيتىسىڭىز .

— ۋىللىيام پېللى

مەن كىشىلەرنىڭ ئۆزئارا دەتالاشلىرىنى ، بىر ـ بىرىگە يوشۇ- رۇن ئورا كولاشلىرىنى ، ئۆزئارا يالغان ئېيتىشلىرىنى ، ئۆزئارا خىيانەت قىلىشلىرىنى كۆردۈم . ياخشى ـ يامانلىق مىزانىنىڭ ئاللىقاچان ئۇنتۇلغانلىقىنى ، ھەتتا بەزىدە بۇ ھەقتە ھېچنېمە بىلـ- مەيدىغانلىقىنى ھەسرەت بىلەن كۆردۈم .

— دىئوگېنىس

ئادەم ئىدراكلىق مەخلۇق ، شۇنىڭ ئۈچۈنمۇ ئۆزئارا ئالاقىلىشىدىغاندۇ ، ھەمىشە ناھايىتى يەڭگىلتەكلىك بە- لەن زوراۋانلىققا مۇراجىئەت قىلىدىغاندۇ ، نېمىشقا مەس- لىنى ئەقىل بىلەن بىر تەرەپ قىلايدىغاندۇ؟

2 ـ ئاينىڭ 24 ـ كۈنى ھەقىقەتنى سۆزلىگەندە نىيىتىڭىز دۇرۇس بولسۇن

كىشىلەرگە ھەقىقەتنى ئاڭلاتماقچى بولىدىكەنسىز ، ئۇنى چو- قۇم دۇرۇس نىيەت بىلەن سۆزلەش كېرەك . ھەقىقەتنى كىشىلەرگە سەمىمىي قەلب بىلەن بايان قىلغان ۋاقتىڭىزدىلا ھەقىقەت ئاندىن ياخشى بولىدۇ . شۇنى بىلىشىڭىز كېرەككى ، ئەگەر سىز يەنە بىر ئادەمگە يەتكۈزگەن ئۈچۈرنى خەق چۈشىنەلمىسە ، تۆۋەندىكى ئىككى خىل ئەھۋالنىڭ بىرى راست بولىدۇ : دېگەنلىرىڭىز چىن ئەمەس ، شۇنىڭ ئۈچۈنمۇ ياكى سىز ئۇنى ياخشى نىيەت بىلەن باشقىلارغا يەتكۈزمىگەن .

ھەقىقەتنى بايان قىلىشنىڭ بىردىنبىر يولى . ئۇنى ياخشى نىيەت بىلەن تىلغا ئېلىش كېرەك . كۆڭلى ـ كۆكسى مېھىر ـ مۇھەببەت بىلەن تولغان ئادەم سۆزلىگەن گەپلا خەققە ياقىدۇ .

— ھېنرى دېۋىس جۇنىرو

ھەقىقەتنى بايان قىلىش ، بىر ياخشى تىككۈچى ، بىر ياخشى دېھقان بولۇش ياكى بىر پارچە ئېسىل ئەسەر يازغان بىلەن ئوخ- شاش . بىر ئىشنى ياخشى قىلىمەن دەيدىكەنسىز ، ناھايىتى ياخشى مەشىق قىلىشقا توغرا كېلىدۇ : ھەرقانچە قىلساڭمۇ ، زادىلا تەكرار مەشىق قىلىپ باقمىغان ئىشنى تەبىئىي ياخشى قىلىپ كېتىشىڭ مۇمكىن ئەمەس . ئادەت خاراكتېرلىك راست گەپنى قىلىش ئۈ- چۈن ، ئادەتتە يالغان گەپ قىلماي مەشىق قىلىش كېرەك ، ھەتتا ناھايىتى ئەرزىمەس ئىش بولغان تەقدىردىمۇ يالغان گەپ قىلماسلىق

كېرەك .

بىز باشقىلارغا يالغان گەپ قىلىشقا ئادەتلىنىپ قالغانغا قەدەر يالغان گەپ قىلمىز ، شۇنىڭدىن ئېتىبارەن ئۆزىمىزگە يالغانچىلىق قىلمىز .

— لاربىشېفوكاۋلد

راست گەپ قىلىغانلىق بىلەنلا بىر ئادەم ئاق كۆڭۈل ئادەمگە ئايلىنىپ قالمايدۇ ھەم ئۆزىگە زىيادە ئىشىنىدىغان بىر ئادەمگە ئايلىنىپمۇ قالمايدۇ ، كەمتەرلىك بىلەن ئاددىي ـ سادىقلىق راست گەپ قىلغانلىقنىڭ نامايەندىسىدۇر .

2 ـ ئاينىڭ 25 ـ كۈنى مۇقەددەس روھقا دىل ئىزھار قىلىڭ

ئىبادەت قىلىشتىن ئىلگىرى ، زېھنىڭىزنى قاچان يىغقانلىقىڭىزنى ئۆزىڭىزدىن سوراپ بېقىڭ .ئەينى چاغدا زېھنىڭىزنى يىغىشقا ئامالسىز قالسىڭىز ، ئۇنداقتا ئىبادەت قىلماي قويۇڭ .

ئىبادەت قىلىۋېتىپ كۆڭلىنى بىر يەرگە يىغالمىغان ئادەم زادىلا چىن قەلبىدىن ئىبادەت قىلمايدۇ .

— «تالمۇد» دىن

خۇدانىڭ قوللىشىنى ئىستىسىڭىز ، ئۇنى قانداق قىلىپ ئۆزۈڭىزدىن تېپىشنى ئۆگىنىڭ . خۇدا بىزنى ئۆزگەرتەلمەيدۇ . خۇداغا يېقىنلىشىش ئارقىلىق ئۆزىمىزنى ئۆزگەرتىمىز . كىشىلەر خۇدانىڭ يار ـ يۆلەك بولۇشىنى ياخشى كۆرىدۇ . گويا ئۇ بىزگە ياردەم قىلىسا بولمايدىغاندەك ، لېكىن ئەڭ ئاخىرىدا ئۆزىمىز ئېھتىياجلىق بولغان ياردەمنى بىز ئۆزىمىزدىن ئالىمىز .

— روسسو

قەدىمدىن تارتىپ ، كىشىلەر ئىبادەتنىڭ كەم بولسا بولمايدىغانلىقىنى تونۇپ كەلگەن . كىشىلەرنىڭ ئىبادەت قىلغان چاغدىكى ئۇسۇللىرى ئوخشاشمايدۇ . پەۋقۇلئاددە ئەھۋال ۋە پەۋقۇلئاددە سورۇندا ، كىشىلەر پەۋقۇلئاددە ئىبادەت كەلىمىلىرىنى ئوقۇپ ، ئۆز ئۇچۇرىنى مۇۋاپىق شەكىل بىلەن خۇداغا يەتكۈزۈپ ، ئۆزىنى خۇدانىڭ ھىمايىسىگە ئېرىشتۈرىدۇ .

ئىبادەت قىلىۋاتقان ۋاقتىڭىزدا شۇنداق قىلالىشىڭىزغا تىلەكداشىمەن : پانىي دۇنيادىكى بارلىق باتىنىي نەرسىلەرنى ئۇنتۇپ كېتىڭ ، روھىڭىزدىكى ئاشۇ مۇقەددەسلىككە دۇئا قىلىڭ .

ئىبادەت خۇدانىڭ ئەھكامىنى قوبۇل قىلدۇرىدۇ ۋە ئەستە ساقلىتىدۇ . يەنە ئىلگىرىكى ، ھازىرقى ۋە كەلگۈسىدىكى بارلىق ھەرىكەتلىرىڭىزنى ئۇنىڭ تارازىسى بىلەن ئۆلچەيسىز .

2 ـ ئايىنىڭ 26 ـ كۈنى ئالدى بىلەن ئويلاپ ئاندىن ئېغىز ئېچىڭ

سىز بىر ئادەم بىلەن ئۇزۇن پاراڭلاشقاندىن كېيىن ، ئۆزىڭىزنى بىرئاز بېسىۋېلىپ ، بايىاتىن نېمە دېيىشكەنلىكىڭلارنى ئەسلەپ بېقىڭ . ناۋادا سىلەر مۇھاكىمە قىلغان نۇرغۇن ئىشلارنىڭ ، ھەتتا ھەربىر ئىشنىڭ قىلچىلىك ئەھمىيەتسىز ، قۇرۇق ، ئەرزىمەس ، بەزىدە ھەتتا ھېچقانداق پايدىسى يوقلۇقىنى بايقىسىڭىز ، بۇنىڭدىن ئەجەبلىنىپ كەتمىسىڭىزمۇ بولىدۇ .

گالۋاڭلار سۆكۈت قىلىشى كېرەك . ناۋادا ئۇ بۇ نۇقتىنى تونۇپ يېتەلمىسە ، ئۇ گالۋاڭ ھېسابلانمايدۇ .

— سەئىدى

ئېغىز ئېچىش سۆكۈت قىلغاندىن ياخشى بولغاندىلا ، ئاندىن ئېغىز يېرىپ گەپ قىلىڭ .

— ئەرەب خەلق ماقالى

ئېغىز يېرىپ گەپ قىلمىغانلىقىڭىز ژەجىدىن قىلغان ھەربىر پۇشايمىنىڭىز ئۇچۇن ، سۇكۇتىڭىزنى سۇكۇت قىلىپ جىم تۇرماڭ. ئەمەن دەپ يۇز قېتىملاپ پۇشايمان قىلمىسىز .

ئاق كۆڭۈل كىشىلەر دەتالاشلارغا ئارىلىشىپ قالمايدۇ . باش. قىلار بىلەن دەتالاش قىلىشقا خۇشتار ئادەم ھەرگىزمۇ ئاق كۆڭۈل بولمايدۇ . راست گەپ ئاڭلىماقتا راستىنلا قۇلاقتا ياقمايدۇ ، قۇلا. قتا ياقىدىغان گەپلەرنىڭ ھەممىسىلا راست گەپ بولۇۋەرمەيدۇ .
— لاۋزى

ئەگەر ئەقىللىق ئادەم بولاي دېسىڭىز ، سىز چوقۇم قانداق ئاقىلانىلىك بىلەن سوراشنى ، قانداق زېھىن قويۇپ ئاڭلاشنى ، قانداق قىلىپ تىنچ ھالەتتە ئىنكاس قايتۇرۇشنى ، دەيدىغان نۇرغۇن گەپلەرنى دېيىشكۇدەك ۋاقىت قالمىغاندا پاراڭنى قانداق ئاخىرلاش. تۇرۇشنى ئۆگىنىۋېلىشىڭىز كېرەك .

نۇرغۇن ئەخمىقانە خەۋەرلەرنىڭ ھەممىسىنى تۇنجى بولۇپ گەپ تارقىتىشنى ياخشى كۆرىدىغان كىشىلەر تارقاتقان بولىدۇ .
— ۋولتېر

ئەگەر ئېغىز ئېچىشتىن بۇرۇن ئويلىنىۋالغۇدەك ۋاقىت بولسا ، بۇ گەپنى دېيىشىم زۆرۈرمۇ؟ دېيىشىم زۆرۈر بولـ. غان گەپلىرىم باشقىلارغا زىيان يەتكۈزەرمۇ؟ دېگەنلەرنى ئەستايىدىل ئويلىنىۋېلىشىڭىز كېرەك .

2 ـ ئاينىڭ 27 ـ كۈنى **ئاچ كۆزلۈك ۋە تاش يۈرەكلىك**

خەير ـ ساخاۋەت ئادەم ئۆزىنى قۇربان قىلغان ۋاقىتتىلا ئاندىن ھەقىقىي خەير ـ ساخاۋەت ھېسابلىنالايدۇ .
— جامۇس

پۇلغا ، پۇلغا ئېرىشىش ۋە پۇلنى ئىگىلەش داۋامىدىكى ئىش ـ ھەربىرىكەتلەردە بەزى ئەخلاقسىزلىقلارغا چېتىلىپ قالىدىغان ئىش بار .

ئاق كۆڭۈللەر باي بولمايدۇ ، بايلار ئاق كۆڭۈل بولمايدۇ .

— جۇڭگو ماقالى

ھەربىر ئادەمنىڭ ئۆزى قەدىرلەيدىغان نەرسىسى بولىدۇ ، پەقەت ئۇ باشقىلارغا بەك مەپتۇن بولۇپ كەتكەچكە بۇنى بايقىمايدۇ .

2 ـ ئاينىڭ 28 ـ كۈنى **ھەقىقىي سەنئەت**

ئەگەر ئېسىل سەنئەت كىشىلەرنى ئىنتىپاقلاشتۇرىدىغان ئەخلاقي ئېتىقادنى ئىپادىلىمىسە ، ئۇ ھەقىقىي سەنئەت ھېسابلانمايدۇ ، ئۇ پەقەت ئىچ پۈشۈقىدىن باشقا نەرسە ئەمەس . كىشىلەر تۇرمۇشتىكى بارلىق كۆڭۈلسىزلىكلەردىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن ئىچ پۈشۈقىنى چىقىرىدىغان بەزى كۆڭۈل ئېچىش پائالىيەتلىرىگە قاتنىشىشقا مەجبۇر بولىدۇ .

— ئىمانۇئىل كانت

كىشىلەر سەنئەت يوقىلىدۇ دەپ تەسەۋۋۇر قىلىشى مۇمكىن ، بىراق شۇنىسى تەسەۋۋۇرغا سىغمايدۇكى ، ھەقىقىي سەنئەت كەمبەغەللەرنى مەسخىرە قىلىدىغان ، بايلارغا بېقىندى بولۇپ قالىدىغان قۇلغا ئايلىنىپ قالسا ، ئۇ يەنە مەۋجۇت بولۇپ تۇرالامدۇ ؟

ياخشى ـ يامان ئىشلارنىڭ ھەممىسى كىشىلەرگە سەنئەت ۋاستىسى بىلەن تەشۋىق قىلىنمىغانلا بولسا ، كىشىلەر زادىلا ئىشەنمەيدۇ . بۇنىڭدىن كۆرۈۋېلىش تەس ئەمەسكى ، سەنئەت ئەڭ قورقۇنچلۇق قايىل قىلىش ۋاستىلىرىنىڭ بىرىدۇر . شۇڭا ئۇنىڭدىن ئېھتىيات بىلەن پايدىلىنىشىڭىز كېرەك .

سەنئەتكار كىشىلەرگە ياخشىلىق قىلىشنى تەۋسىيە قىلىدىغان دىندارلارنىڭ رولىنى ئېلىشى يا ئويۇن قويۇپ كىشىلەرگە خۇشالىق بېغىشلايدىغان ئارتىسلارنىڭ رولىنى ئېلىشى كېرەك .

— مادزىنى

سەنئەتنى چۆرىدىگەن ئوي - پىكىرلەر ۋە مۇھاكىمىلەر ئەڭ ئەسقاتمايدىغان ئىچ پۇشۇقىنى چىقىرىش ئۈسۈلىدۇر . سەنئەتنى ھەقىقىي چۈشىنىدىغان كىشىلەرگە ئايانكى ، سەنئەت ئۆزلۈكنى ئۆز تىلى بىلەن ناھايىتى ياخشى ئىپادىلەيدۇ . بىزنىڭ سۆز - ئىبارىلەر بىلەن ئۇنى مۇھاكىمە قىلغىنىمىزنىڭ پايدىسى يوق . ھە دېسىلا ئېغىزى «سەنئەت» دېگەن ئاشۇ ئىبارىگىلا يۈگۈرەيدىغان نۇرغۇن كىشىلەر ئەمەلىيەتتە سەنئەتنى ھەقىقىي چۈشەنمەيدۇ ھەم ھەقىقىي سەنئەتنىمۇ باشتىن كەچۈرمەيدۇ .

سەنئەت كىشىلەرنى ئىتتىپاقلاشتۇرىدىغان ۋاسىتىلەرنىڭ بىرى .

2 — ئاينىڭ 29 — كۈنى **غايە ئۆزىگىزدە**

ھەرىكەتلىنىشتىن ئىلگىرى نەگە بارىدىغانلىقىڭىزنى بىلىڭ . بۇ قائىدە سىزنىڭ كۈندىلىك ھەرىكىتىڭىزگە ھەم پۈتكۈل ھاياتىڭىزغا ئۈيغۇن كېلىدۇ .

گۈزەل تۇرمۇشقا ئېرىشىش ئۈچۈن ، ياشاش نىشانىڭىزنى بەلگىلىگىز كېرەك .

— ھيوتى

خۇدانىڭ بىزگە ھاياتلىق ئاتا قىلىشى بىزنى خىزمەت قىلمەسۇن ، ھۇرۇنلۇق ، يالقاۋلىق بىلەن ياشىسۇن دېگىنى ئەمەس ، ھەرگىز ئۇنداق ئەمەس . ئەمەلىيەتتە بىزنىڭ ھاياتىمىز بىر مەيدان كۈرەش ۋە بىر قېتىملىق مۇساپە . ياخشىلىق يامانلىق بىلەن ئېلىشىش ، ھەقىقەت بىمەنىلىك بىلەن ئېلىشىش ، ئەركىنلىك مەكۇلۇق بىلەن ئېلىشىش ، مۇھەببەت ئاداۋەت بىلەن ئېلىشىش

كېرەك . هاياتلىق ئىلگىرىلەش سەپىرى ، بىزنىڭ توغرا هاياتلىق يولىنى بويلاپ ، مۇقەددەسلىك نۇرىنىڭ يورۇتۇشىدا ئۆزىمىزنىڭ ئۇلۇغۋار غايىمىزنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشىمىزغا توغرا كېلىدۇ .

— مادزىنى

غايە ئۆز ۋۇجۇدىڭىزدا ، بۇ غايىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشتا دۇچ كېلىدىغان قىيىنچىلىقمۇ ئۆز ۋۇجۇدىڭىزدا . سىز بارلىق ماددىي شەرتلەرگە ئاللىبۇرۇن ئىگە بولغان ، ئۇلارغا تايىنىپ غايىڭىزنى ئەمەلگە ئاشۇرالايسىز .

— توماس كارلىل

شۇنىڭغا ئىشىنىشىمىز كېرەككى ، بىزدە ۋە مۇشۇ دۇنيادا مەۋجۇت ئاق كۆڭۈللۈك جەزمەن نامايان بولۇشى كېرەك . بۇ بىز چوقۇم تىرىشىپ بەجا كەلتۈرىدىغان كاتتا ئىش .

3 ـ ئاينىڭ 1 ـ كۈنى **گۈزەل تۇرمۇش**

كىشىلەر ئۆز گۈناھىنى چۈشەنگەندىن كېيىن ئۆلۈمدىن قورقۇشقا باشلايدۇ .

بىر ئادەمنىڭ تۇرمۇشتىن ئېرىشكەن مەنىۋى ھاسىلاتلىرى كۆپ بولغانسېرى ، ئۇنىڭ ئۆلۈمگە بولغان قورقۇنچىسى شۇنچە ئاز بولىدۇ . يۈكسەك مەنىۋى مۇقامدا ياشاۋاتقان ئادەم ئۈچۈن ، ئۆلۈم روھنىڭ تەندىن ئايرىلىشىدىن ، ئەركىنلىكتىن دالالەت بېرىدۇ . بۇنداق كىشىلەر مەنىۋى تۇرمۇشنىڭ مەڭگۈ بىتچىت بولمايدىغانلىقىنى بىلىدۇ .

خۇددى سوقرات ئېيتقاندەك ، ئۆلۈم بەجايىكى بىر ئۇزۇن ئۇيقۇلۇق ھالەت دېيىلسە ، ئۇنداقتا بۇ خىل ھالەتنىڭ قانداقلىقىنى بىز بىلمىز ، يەنە كېلىپ بۇ خىل ھالەتتە ھېچقانداق قورقۇنچلۇق نەرسىنىڭ مەۋجۇت ئەمەسلىكى چۈشىنىشلىك . ناۋادا نۇرغۇنلىغان كىشىلەر ئويلىغاندەكلا ئوخشاش ، ئۆلۈم ھاياتلىقنىڭ تېخىمۇ ياخشى تەرەپكە بۇرۇلۇشى بولسا ، ئۇنداقتا ئۆلۈم يامانلىق ئەمەس ، بەلكى ياخشىلىقتۇر .

بىز ئۆلۈمگە بىمالال يۈزلىنىشىمىز كېرەك ، چۈنكى ئۇ ھامان كېلىدۇ . قولىمىزدىن كېلىدىغان ئەڭ ياخشى ئىش ھاياتتىكى ئەڭ گۈزەل نەرسىلەرنى قوبۇل قىلىش . ئەگەر ھاياتتىكى ئەڭ گۈزەل نەرسىلەرنى قوبۇل قىلالمىساڭ ، ئۇنداقتا سىز ئۆلۈمدىن قورقمايسىز .

ماددىيلىققا بېقىنماي ياشايدىغان كىشىلەرلا ئۆلۈمدىن قورقمايدۇ .

3 ـ ئايىنىڭ 2 ـ كۈنى ئارتۇقچە ئۇمىدلىنىپ كەتمەڭ

قاراقچىلار بېسىقمايدىغان بىر يولغا قەدەم باسقان يولۇچى ھەرگىزمۇ يالغۇز يولغا چىقمايدۇ . ئۇ دوستىنى ياكى ھەمراھ بولۇپ ماڭىدىغان باشقا كىشىلەرنى ساقلايدۇ . شۇنداق قىلغاندىلا ئۇ قاراقچىنىڭ تالان ـ تاراج قىلىشىغا دۇچار بولمايدۇ . ئاقىللارمۇ ئۆزىنىڭ ھاياتلىق سەپىرىدە مۇشۇنداق قىلىدۇ . بۇ دۇنيا نۇرغۇنلىغان ئاپەت ۋە ئاۋارىگەرچىلىكلەر بىلەن تولغان . بىز ئۇلاردىن قانداق داجىشىمىز كېرەك؟ ئۆزىمىزنىڭ ھاياتلىق مۇساپىمىزنى ئەم ـ ئەندىشىسىز بېسىپ ئۆتۈش ئۈچۈن قانداق كىشىلەرگە دوست بولۇشىمىز ۋە ھەمراھ بولۇشىمىز كېرەك . جاۋابنى ئۆزىمىز تېپىشىمىزغا توغرا كېلىدۇ .

بەك كۆپ ئېرىشىشنى ئويلاپ كەتمەڭ ، ئېرىشىدىغان نەرسىگىز ئۇستىدە ئارتۇقچە چوت سوقۇپ كەتمەڭ . سىز پەقەت خۇدا بۇيرۇغان نەرسىلەرنى ئارزۇلىشىڭىز كېرەك .

— ھېنرى ئېمىل

ھاياتلىقتىكى دۇرۇس يول تولىمۇ تار بولىدۇ . لېكىن بۇ يولنى تېپىش ئىنتايىن مۇھىم . بىز بۇ يولنىڭ سازلىق ئۇستىدە تاختاي بىلەن يېپىپ چىقىلغان بىر چوغىر يول ئىكەنلىكىنى چۈشىنىشىمىز كېرەك . ئەگەر سىز بۇ چوغىر يولدىن بىر قەدەم تېيىلىپ كەتسىڭىز ، شۇئان گۈمرانلىق ۋە رەزىللىك سازلىقىغا چۈشۈپ كېتىسىز . ئاقىل ئادەم دۇرۇس يولغا دەرھال قايتىپ كېلەلەيدۇ . قورقۇنچاق ئادەم سازلىققا بارغانسېرى پېتىپ كېتىدۇ . ئۇ ئۆمىلەپ چىقىشقا تىرىشقانسېرى شۇنچە قىيىنچىلىق ھېس قىلىدۇ .

ئادەم ئۆز ئىرادىسىنى قانچە چېنىقتۇرغانسېرى ، شۇنـ
چە قەتئىيلىشىپ كېتىدۇ .

3 ـ ئاينىڭ 3 ـ كۈنى **ياخشىلىق**

ياخشىلىقتىن قانداق جاۋابقا ئېرىشمەكچىسىز ؟ ياخشىلىقنىڭ جاۋابى ياخشىلىق قىلىش جەريانىدىكى خۇشاللىق . باشقا ھەرقانداق جاۋاب سىزنىڭ بۇ خىل شادىمانلىقىڭىزنى ئاجىزلاشتۇرۇۋېتىدۇ .

باشقىلار ئۈچۈن ياخشىلىق ئىزدەپ يۈرىدىغان ئادەم ئۆزى ئۈچۈن كاتتا سوۋغا تەييارلاۋاتقان بولىدۇ .

— سېنىكا

بىر ئەۋلىيا خۇداغا مۇنداق شەكىلده يالۋۇرۇپتۇ : ئېھ خۇدا ، ياخشىلارغا ياخشى مۇئامىله قىلغانغا ئوخشاش يامانلارغىمۇ ياخشى مۇئامىله قىلغايسەن . ياخشىلار ياخشىلىقنى ئاللىبۇرۇن ھېس قىلـ دى . چۈنكى ئۇلار ياخشى بولغاچقا .

— سەئىدى

ئەگەر سەن ياخشى ئىش قىلىۋېتىپ يەنە ئۇنىڭدىن جاۋاب ئېلىشنى ئويلىساڭ ، ئۇ چاغدا ئۆزۈڭنىڭ ياخشى ئىش قىلىش كۈچىڭنى ئاجىزلىتىپ قويىسەن .

— «مۇقەددەس پىكىرلەر» دىن

ئوڭ قولۇڭ قىلغاننى سول قولۇڭ كۆرمىسۇن .

— «ئىنجىل مەتتا» دىن

ياخشى قىلىنغان بىر ئىشنىڭ كىشىلەرگە بېرىدىغان خۇشاللىـ قى نېمىدېگەن زور ـ ھە ! ئەگەر سېنىڭ ياخشىلىق قىلغىنىڭنى كىشىلەر بىلمىسە ، بۇنىڭ خۇشاللىقى تېخىمۇ كۈچلۈك بولىدۇ .

3 ـ ئاينىڭ 4 ـ كۈنى زىيادە تاماقلىنىش بىر خىل گۇناھ

زىيادە تويۇپ تاماقلىنىش بىر خىل يامان ئادەت . ئۇنىڭ باشقىلارغا ئەكىلىدىغان زىيىنى باشقا يامانلىقلارغا ئوخشاش ئېغىر بولىدۇ . نۇرغۇنلىرىمىز زىيادە تويۇپ تاماقلىنىشتەك يامان ئادەتنى يۇقتۇرۇۋالغانلىقىمىز ئۈچۈن ، نۇرغۇن ۋاقىتلاردا ئۇنى ئادەتتىكى ئىشتەك ئۆتكۈزۈۋېتىمىز .

بىر ئادەم ئۆتكۈزگەن جىنايەت بەزىدە باشقىلارغا زىيان يەتكۈزۈشى مۇمكىن . بەزىدە ئۆزىگە زىيان يەتكۈزۈشى مۇمكىن . ئەگەر سەن باشقىلارغا ھۆرمەت قىلمىساڭ ، باشقىلارغا زىيان سېلىش جىنايىتى ئۆتكۈزىسەن . ئەگەر سەن ئۆزۈڭگە ھۆرمەت قىلمىساڭ ، ئۆزۈڭگە زىيان سېلىش جىنايىتى ئۆتكۈزىسەن ، زىيادە تويۇپ تاماقلىنىش سەن دائىم سادىر قىلىدىغان ئۆزۈڭگە زىيان يەتكۈزىدىغان جىنايەتلەرنىڭ بىرى .

زىيادە تويۇپ تاماق يېگۈچىلەر ھۇرۇنلۇق بىلەن كۆرەش قىلىشقا ئامالسىز ؛ ھۇرۇنلار بولسا جىنسىي شاللاقلىق بىلەن كۆرەش قىلىشقا ئامالسىز . بارلىق مەنىۋى پەند ـ نەسىھەتلەرنىڭ ھەممىسى نەپسى خاھىشىنى بېسۋېلىشنى چىقىش قىلغان .

خۇدا كىشىلەرگە نېمەت ئاتا قىلىدۇ ، يامانلىق كىشىلەرنى زىيادە تويۇپ تاماقلىنىشقا رىغبەتلەندۈرىدۇ .

سوقرات ئەقىل ـ پاراسەتلىك بىر ئادەم ئىدى . ئۇ ئۆز نەپسىنى بېسۋالاتتى . زۆرۈرىيىتى يوق نەرسىلەرگە شۆلگىيىنى ئېغىتمايتتى . ئۇ : يېمەكلىك ئاچلىققا قارشى تۇرۇش ئۈچۈن ئىشلىتىلىشى كېرەككى ، ھەرگىزمۇ ئادەمنىڭ تويماس نەپسىنى يېتىشتۇ-

رۇشكە ئىشلىتىلمەسلىكى كېرەك ، دەيتتى . يەنە كېلىپ ئۇ شا-گىرتلىرىدىنمۇ مۇشۇ قائىدىگە ھۆرمەت قىلىشنى تەلەپ قىلاتتى . سوقرات شاگىرتلىرىغا : يۇنانلىق ئايال پېرىخون سېرىسى يامانلىق-نىڭ نامايەندىسى . ئۇ ھەمىشە سېھىر ئىشلىتىپ كىشىلەرگە زىيان-كەشلىك قىلىدۇ . بىراق ئەقىللىق ئۇدىپۇس ئەزەلدىن يېمەك - ئىچمەككە ئۆزىنى ئۇرمايتتى . شۇڭا ئۇ سېرىسنىڭ زىيانكەشلىكى-دىن ئامان قالغان . لېكىن ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن دوستلىرى شۇنچىۋالا كۆپ يېمەكلىكنىڭ ئېزىقتۇرۇشىغا بەرداشلىق بېرەل-مەي ، تويماي يەۋېرىدۇ . نەتىجىدە ئايال جادۇگەر سېرىسنىڭ سېھ-رى - ئارۇزىغا كېتىپ بىر توپ چوشقىغا ئايلىنىپ قالغان ، دەيتتى .

ھەددىدىن زىيادە تويۇپ تاماقلىنىشنى كىشىلەر شۇنىڭ ئۈچۈن گۇناھ ھېسابلىمايتتىكى ، تويۇپ تاماقلىنىشنىڭ زىيىنى روشەن ئىپادىلەنمەيتتى . لېكىن ئادەمنىڭ ئىززەت - ئابرۇيىغا زىيان يەتكۈزىدىغان بەزى گۇناھلارمۇ بار ، ئۇ بولسىمۇ دەل ھەددىدىن زىيادە تويۇپ تاماقلىنىش .

ئېغىزىڭىزغا قاراپ بېقىڭ ، زىيادە تويۇپ تاماق-لىنىۋاتقان ۋاقتىڭىزدا ، كېسەللىك ئېغىزىڭىز ئارقا-لىق بەدىنىڭىزگە كىرىدۇ . ئۇنىڭ ئىپادىلىنىش شەكلى سىزنىڭ مەززە قىلىپ تاماق يەۋېتىپ يەنە يېمەكچى بولغانلىقىڭىزدا .

3 - ئاينىڭ 5 - كۈنى ئۆزىڭىزنى زىيادە ماختاپ كەتمەڭ

ئاسمانغا پىچاق ئېتىش ئەخمىقانىلىك بولغانغا ئوخشاش ، ئۆزىنى كۆپتۈرۈشمۇ ئىنتايىن ئەخمىقانىلىكتۇر . ئۆزىڭىزنى زىيادە ئاشۇرۇپ ماختا-غان ۋاقتىڭىزدا ، باشقىلارنى بىزار قىلىسىز ، يەنە كېلىپ باشقىلارنىڭ نەزەرىدە تولىمۇ ئەرزىمەس ئادەمگە ئايلىنىپ قالىسىز .

ئەگەر باشقىلارنىڭ يامان ئەمەس باھاسىغا ئېرىشىشنى ئارزۇ قىلسىڭىز ، ئۇنداقتا ئۆزىڭىزنى زىيادە ماختاپ كەتمەڭ .

— پاسكال

ھەمىشە ئۆزىنىلا ماختايدىغان ئادەمنىڭ نەزەردە باشقا ئادەم بولمايدۇ . پەقەت ئۆزىلا بولىدۇ . ئەگەر بىر ئادەمنىڭ نەزەردە ئۆزىدىن باشقا ئادەم بولمىسا ، قارىغۇ ئۇنىڭدىن ئۇستۇنراق بولىدۇ .

— سەئدى

بىر ئادەم ئەتىگەندىن - كەچكىچە باشقىلارنىڭ ئۆزى ھەققىدە- كى باھاسىنى تىڭتىكلاپ يۈرسە ، ئۇنداقتا ئۇ مەڭگۇ ئىچكى خاتىر- جەملىككە ئېرىشەلمەيدۇ .

خۇشامەتچىلەر ھەمىشە خۇشامەت سۆزلىرىنى ئېغىزدىن چۈ- شۈرمەيدۇ ، چۈنكى ئۆزىنىمۇ ، باشقىلارنىمۇ تۆۋەن كۆرىدۇ .

ئەگەر ياخشى نام - ئاتاقنى ساقلاپ قالمەن دەيدىكەن- سەن ، ئەڭ ياخشىسى ئۆزۈڭنى ئۆچۈرما ، شۇنداقلا باشقە- لارنىڭ سېنى زىيادە ماختىشىغا يول قويما .

3 - ئايىنىڭ 6 - كۈنى ئۆز رولىڭىزنى ياخشى ئېلىڭ

بۈگۈن سىزنىڭ كۈنىڭىز ، شۇنداقلا مېنىڭ كۈنۈم ، بىزگە تالىق بىردىنبىر كۈن ، ئۆز رولىمىزنى ياخشى ئالىدىغان كۈن . مۇشۇ ئوتتۇرىدا بىز نېمىدىن دېرەك بېرىمىز ، بەلكىم چۈشەنمەس- لىكىمىز مۇمكىن . لېكىن بىز بۇ يەردە ، بۇ رولنى ياخشى ئېلىش- ىمىز كېرەك . ھازىر بىزنىڭ ئويۇن كۆرسىتىدىغان ۋاقتىمىز . بىزگە ئايان بىر نۇقتا بارکى ، ئۇ بىز ھەرىكەتلىنىدىغان رول ، يىغلاپ ئولتۇرىدىغان رول ئەمەس . ئۇ بىر دوستانە رول ، ئويناي- دۇ

غان ، نەپرەتلىنىدىغان رول ئەمەس . ئۇ بىزنىڭ باشقىلارغا يارىدەم بېرىش شەكلى بىلەن ئۆز مېھىر - مۇھەببىتىمىزنى ئىپادىلەيدىغان رول .

ئەگەر قايتىدىن يەنە بىر قېتىم ياشاش مۇمكىن بولسا ، مەن شۇنداق بىر بەلگىلىمە تۈزەتتىم . ئاز دېگەندىمۇ ھەر ھەپتىدە بىر قېتىم شېئىر ئوقۇپ ، مۇزىكا ئاڭلايتتىم ؛ چۈنكى مېڭەمنىڭ يېگە- لەشكە باشلىغان ئاشۇ بىر قىسمى دائىم ئىشلىتىش ئارقىلىق ھاياتىي كۈچىنى ساقلاپ قېلىشى مۇمكىن . بۇ كاتتا مۇقاملاردىن مەھرۇم بولۇش ، بىر خىل بەختىسىن مەھرۇم بولۇشتۇر . چۈنكى ئۇ بىزنىڭ تۇغمىلىقىمىزدىكى ھېسسىي قىسىملار ئارقىلىق ئاجىز- لاپ كېتىشى ، نەتىجىدە زېھنىمىزنى زىيانغا ئۇچرىتىشى ، بىزنىڭ ئەخلاقىي پەزىلىتىمىزنىڭ بېجىرىم ، دۇرۇسلۇقىنى زىيانغا ئۇچرە- تىشى مۇمكىن .

— دارۋىن

بىز ھەر مىنۇت ، ھەر ۋاقىت كىشىلىك ھايات كومې- دىيەسىنى ئويناپ تۇرىمىز ، بۇ كومېدىيەنىڭ باش رولچە- لىرى بىز ئۆزىمىز .

3 - ئاينىڭ 7 - كۈنى رەھمەت - ھەشقاللىنىڭ قۇلى بولۇپ قالماڭ

بەدىنىڭىز ئۇچۇن ئېيتقاندا ، جىسمانىي ئەمگەك بىلەن بەدەن چېنىقتۇرۇش تۇرمۇشنىڭ مۇھىم شەرتلىرىنىڭ بىرى . بىر ئادەم باشقىلارنى ئۆزىنىڭ ئىشىنى قىلىپ بېرىشكە مەجبۇرلىيالايدۇ . لېكىن ئۇ ئۆزىنىڭ ئەمگەك قىلمىسا بولمايدىغان مەجبۇرىيىتىنى يوقىتىۋېتەلمەيدۇ . ئەگەر بىر ئادەم زۆرۈر ، گۈزەل ئىشلار ئۇچۇن تىرىشچانلىق كۆرسەتمىسە ، ئۇنداقتا ئۇ زۆرۈر بولمىغان ، ئەخمىقا-

نە ئىشلار ئۈچۈن پايپىتەك بولۇپ يۈرۈيدۇ .

ئەمگەكنىڭ ، ئەمگەك جەريانىنىڭ ئۆزى بىز ئۈچۈن ئىنتايىن مۇھىم ، لېكىن ئۇنىڭ رەھمىتى ئىككىنچى ئورۇندا تۇرىدۇ . ئەگەر سىز بۇ نۇقتىنى بەجا قىلالىسىڭىز ، سىز ياراتقان ئىگىڭىزنى ، خۇدانى خۇش قىلالايسىز . ئەگەر سىز ئەمگەكتىن كېلىدىغان رەھمەت - ھەشقاللىنى مۇھىم ئورۇنغا قويۇۋېلىپ ، ئەمگەكنىڭ ئۆزىنى ئىككىنچى ئورۇنغا قويسىڭىز ، ئۇنداقتا سىز رەھمەت - ھەشقاللىنىڭ قۇلى بولۇپ قالىسىز ، رەزىللىكنىڭ ، يامانلىقنىڭ قۇلى بولۇپ قالىسىز .

— جون روسكىن

بىر ياۋروپالىق بىر جۈڭگولۇققا پو ئېتىپ : «بىز ماشىنىنى كەشپ قىلغاندىن كېيىن ، ئادەملەر جىسمانىي ئەمگەك بىلەن قايتا شۇغۇللانمايدىغان بولدى» دەپتۇ . بىراق ھېلىقى جۈڭگولۇق رەددىيە بېرىپ : «جىسمانىي ئەمگەك بىلەن شۇغۇللىنىش گۈزەل ئىش . ئەگەر كىشىلەر جىسمانىي ئەمگەكتىن پۈتۈنلەي قۇتۇلۇپ چىقسا ، ئاپەت ياغىدۇ» دەپتۇ .

ھەربىر جىسمانىي ئەمگەك ، ئادەمنى تېخىمۇ ئالىيجانابلاشتۇرىدۇ .ئەگەر سىز بالىلىرىڭىزغا ئەمگەك ماھارىتى ئۆگەتمىسىڭىز ، ئۇنداقتا ئۇنىڭغا باشقىلارنى بۇلاشنى ئۆگىتىسىڭ .

— «تالمۇد»دىن

بۇلجۇڭلار چېنىقتۇرۇلمىسا ، ئادەملەر ياكى ھايۋانلار مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇشقا ئامالسىز قالىدۇ . بۇنداق چېنىقىش سىزگە خۇشاللىق ۋە قانائەت بەخش ئەتكەنىكەن ، ئۇنداقتا سىز بەزى جىسمانىي ئەمگەكلەرگە پائال قاتنىشىشىڭىز كېرەك . بۇمۇ باشقىلارغا مۇلازىمەت قىلىشنىڭ ئەڭ ياخشى شەكىللىرىدىن بىرى .

3 ـ ئاينىڭ 8 ـ كۈنى **ئىخلاس بىلەن ئىبادەت قىلىڭ**

ئىبادەت قىممەتلىك مىنۇتلاردۇر . سىز بۇ چاغلىرىڭىزدىن پايدىلىنىپ چەكسىز شەيئىلەرگە قانداق مۇئامىلە قىلىشتىكى پوزىتسىيەلىرىڭىزنى ، خۇداغا قانداق مۇئامىلە قىلىشتىكى پوزىتسىيەڭىزنى توغرىلىۋالالايسىز .

ئەڭ ياخشىسى ھەر كۈنى ئوخشاش بىر ۋاقىتتا ئىبادەت قىلىڭ . ناۋادا قەلبىڭىز زادىلا تىنچلانمىسا ، ئەڭ ياخشىسى ئىبادەت قىلمايلا قويۇڭ . ئىخلاس بىلەن ئىبادەت قىلىڭ ، ئاشۇ كەلىمىلەرنى ئاددىيغىنا تەكرارلاپ قويۇش بىلەنلا كۇپايىلەنمەڭ .

ئىبادەت قىلساملا خۇدانىڭ رازىلىقىنى ئالالايمەن دەپ يېڭىلىشماڭ . نىيەت ـ ئىقبالىڭىز بىلەن تېۋىنغاندىلا ئاندىن خۇدانىڭ رازىلىقىغا ئېرىشەلەيسىز . ئىبادەت بىر خىل ئەسكەرتىش شەكلى ، سىز ئۇ ئارقىلىق «سىز كىم» ھەمدە «ياشاش ئىستىكىڭىز نېمە» دەپ ئۆزىڭىزنى ئەسكەرتىپ تۇرىسىز .

> يالغۇز ئىبادەت قىلىش ئەلۋەتتە ياخشى ، يەنە كېلىپ بەزىدە ئىنتايىن زۆرۈر ، ئەمما جامائەت بىلەن بىللە تۇرغىنىڭىزدا ، كەيپىڭىز بەك ھاياجانلىق ياكى بەك پەرىشان بولسىڭىز ، روھىڭىزنى ئويلاڭ ، خۇدانى ئويلاڭ ـ دە ، ئاستا ـ ئاستا تىنچلىنىپ ئىبادەت قىلىڭ ، بۇمۇ بىر ياخشى چارە .

3 ـ ئاينىڭ 9 ـ كۈنى **بۈيرۇقلا بويسۇنۇۋەرمەڭ**

بۇ دۇنيادا ، بىز ھەربىي تەشكىلاتلارغا تايىنىش ئارقىلىق

ئۇرۇشنىڭ ئالدىنى ئالالمايمىز ، بىز پەقەت ئۇرۇشنىڭ زىيانكەشـ لىكىگە چوڭقۇر ئۇچرىغان ئاشۇ كىشىلەر ئارقىلىقلا ئۇرۇش پارتلاـ ش خەۋپىنىڭ ئالدىنى ئالالايمىز . ئۇلارنىڭ قولىدىن كېلىدىغان ئەڭ تەبىئىي ئىش شۇكى ، بۇيرۇقتا بويسۇنۇۋەرمەسلىك .

توپ ـ زەمبىرەكلەر بىلەن قوراللانغان دۇنيا ۋە ئۇ باشلىغان ئۇرۇش هامان ئاخىرلىشىدۇ . بىراق ئۇنى ئاخىرلاشتۇرغۇچى پادىـ شاھ ياكى بۇ دۇنيادىكى ئاللىقانداق بىرەر ھۆكۈمران ئەمەس ، چۈنكى ئۇرۇش ئۇلارنى نەپكە ئېرىشتۈرىدۇ . پەقەت ئۇرۇشنىڭ زىيانكەشلىكىگە چوڭقۇر ئۇچرىغان ئاددىي پۇقرالارلا ئۇرۇشنىڭ رەزىللىكىنى چۈشەنگەندىلا ، ئۇرۇش ئاندىن مەڭگۈلۈك تارىخقا ئايـ لىنىدۇ .

ئۇرۇش بۇ دۇنيادىكى ئەڭ ئوسال ، ئەڭ قورقۇنچلۇق ئىشلارنىڭ بىرى .

3 ـ ئاينىڭ 10 ـ كۈنى **هاياتلىقنىڭ ماهىيىتى**

بارلىق هاياتلىقنىڭ ماهىيىتى ئوخشاش .

هايات جانلىقلارنىڭ هەممىسى ئازاب ۋە ئۆلۈمدىن قورقىدۇ . سىز ۋە باشقا بارلىق جانلىقلارنىڭ ماهىيىتى ئوخشاش ئىكەنلىكىنى تىرىشىپ ئاڭقىرىشىڭىز كېرەك . شۇنداق بولغاندا ، سىز جانلىقلارنى زەـ هەرلىمەيسىز ، قايتا ئازابلانمايسىز ، ئۆلۈمدىن قورقمىسىز . بارلىق جانلىقلارـ نىڭ هەممىسى سىز ئويلىغاندەك ئويلايدۇ ، بارلىق جانلىقلارنىڭ هەمـ مىسى ئۆز تۇرمۇشىغا تەھسىن ـ ئاپىرىن ئېيتىدۇ .

— «بۇددا هېكايەتلىرى»دىن

بارلىق جانلىقلارنىڭ مەنبەسى ئوخشاشلا مۇقەددەس ، بارلىق

جانلىقلارنىڭ ھەممىسى ئوخشاش بىر گەۋدە ، بىز ھەممىمىز بىر ئۇلۇغ گەۋدىنىڭ ئەزالىرى .

تەبىئەت ئوخشاش ماتېرىيال ، ئوخشاش مەقسەت بىلەن ئۆزئارا باغلىنىپ مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدىغان بىزنى يارالقان . دەل مۇشۇنداق بولغانلىقتىن ، بارلىق كىشىلەر ئارىسىدا ئۆزئارا كۆيۈنىدىغان مۇ- ھەببەت مەۋجۇت .

— سېنىكا

ئىنسانىيەتكە خاس توغرا يول پەقەت بىرلا . بىز بۇ يولدا يا بالدۇر ، يا كېيىن ئۇچرىشىمىز . بۇخىل ئەستىلىك قەلبىمىزگە نەقىش بولۇپ ئويۇلغان ، يەنە كېلىپ ئۇنى ناھايىتى ئاسانلا تاپقىلى بولىدۇ . خۇدا بۇ يولنىڭ تۇگەنچىسىدە تۇرىدۇ ، ئۇ بىزنى يېنىغا كېلىشكە چاقىرىدۇ . ئادەمنى ئازابلايدىغىنى شۇكى ، بەزىلەرنىڭ بۇ توغرا ھاياتلىق يولىدىن ئېزىپ ، تۇيۇق يول بىلەن مېڭىپ ، ئەڭ ئاخىرىدا ھالاكەتكە يۇزلىنىشىگە كۆزىمىزنى پارقىرىتىپ قاراپ تۇرۇشتۇر .

— گوگىل

قەلبىڭىزدىكى بارلىق جانلىقلار ئوتتۇرىسىدا مەۋجۇت بولىدىغان پەۋقۇلئادده باغلىنىشنى بايقىشىڭىزغا توسالغۇ بولىدىغان ھەرقانداق نەرسىنى چىقىرىپ تاشلاڭ .

3 ـ ئاينىڭ 11 ـ كۈنى **نىكاھ قەسىرى**

يېمەكلىك يەككە جانلىقلارنىڭ مۇقەررەر ئېھتىياجى ، نىكاھ ئىنسانىيەت تۇرمۇشىنىڭ مۇقەررەر ئېھتىياجى . يېمەك ـ ئىچمەكتە چەك قويماسلىق شەخس ئۈچۈن بىر خىل جىنايەت ھېسابلىنىدىغان بولسا ، نىكاھ ۋە جىنسىي تۇرمۇشقا چەك قويماسلىق ، مەيلى شەخس ئۈچۈن بولسۇن ياكى جەمئىيەت ئۈچۈن بولسۇن ئوخشاشلا جىنايەتتۇر .

ئەر - ئايال نىكاھ قەسرىگە كىرگەندىن كېيىن ، ئىككىيلەن بىر - بىرىگە ھەمدەم بولىدۇ ، خىزمەتتە بىر - بىرىنى قوللايدۇ ، مەيلى مۇۋەپپەقىيەت يولىدا ماڭسۇن ياكى بەختسىزلىك گىردابىدا بولسۇن ، ئىككىيلەن قول تۇتۇشۇپ ، ئۆزۈن ھاياتلىق مۇساپىسىنى بېسىپ تۈگىتىشى كېرەك .

— گېئورگى ئېلىيوت

يەھۇدىيلارنىڭ پارسىي مەزھىپىدىكى بىر مۇخلىس نەگىلا بارسا ، ئۇنى ۋەسۋەسىگە سېلىش ھەمدە سىناپ بېقىش مەقسىتىدە : «بىر ئەر ئاللىقانداق بىرەر سەۋەب تۈپەيلى خوتۇنىنى تاشلىۋەتسە ، بۇ ئۇسۇل شەپئەتكە ئۇيغۇنمۇ ؟» دەپ سورايدىكەن . ئۇ ناھايىتى تەۋەززۇ بىلەن بۇ مۇخلىسلارغا شۇنداق جاۋاب بېرىدىكەن : «خۇدا ئەر ۋە ئايالنى بىللە بولسۇن دەپ ياراتقان ، مانا مۇشۇلا ئەڭ مۇكەممەل گەۋدە ، بىر ئەر ھەرقانداق سەۋەبنى باھانە قىلىپ ئايالىنى تاشلىۋەتسە بولمايدۇ» دەپ جاۋاب بېرىدىكەن .

— «ئىنجىل مەتتا» دىن

ئەر بىلەن ئايالنىڭ نىكاھىي قوشۇلۇشى ، ھەربىر ئادەم ھەمدە پۈتكۈل ئىنسانىيەت ئۈچۈن ، بۈيۈك ھەم مۇھىم بىر ئىش . سىز نوقۇل شەخسنىڭ ياخشى - يامانلىقىغا تايىنىپلا بۇ ئىشنى بىر تەرەپ قىلالمايسىز . سىز بۇنى ئەقىل بويىچە بەلكى ئالدىنقىلار ئويلىغان ۋە تەشەببۇس قىلغان مۇقەددەس شەكىل بويىچە بىر تەرەپ قىلىسىز .

نىكاھ ئەر بىلەن ئايال ئوتتۇرىسىدىكى بىرخىل پەۋقۇلئاددە مەجبۇرىيەت ، بالا نىكاھىي مۇناسىۋەت ئورنىتىقان ئىككى تەرەپتىن تۇغۇلۇشى كېرەك . بۇ- نىڭغا مۇخالىپ قىلمىشلارنىڭ ھەممىسى كاززاپلىق ، ئالدامچىلىق ، گۇناھتۇر .

3 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى ياخشى ئىشلارنى كۆپ قىلىڭ

بىر ئادەمنىڭ بارلىق ئىش ـ ھەرىكىتى ئۇنىڭ تەقدىرىگە ئايلىنىدۇ . مانا بۇ بىزنىڭ كىشىلىك ھايات مىزانىمىزدۇر .

پارسلار ئارىسىدا مۇنداق بىر مەسەل تارقالغان : بىر ئادەم ئۆلگەندىن كېيىن روھى ئاسمانغا ئۇچۇپ چىقىپتۇ ، ئاسماندا ، روھ كىيىملىرى جەندە ـ جەندە ، مەينەت ، ياداڭغۇ بىر ئايالغا ئۇچرىشىپتۇ ، بۇ ئايال ئۇنىڭ بىلەن قارشى يۈنىلىشتە كېلىۋاتقانىكەن .

ـــ سەن بۇ يەردە نېمە ئىش قىلىۋاتىسەن ؟ ـــ دەپ سوراپتۇ ئۇ ئەرۋاھ .

ـــ سەن كىم ؟ ـــ دەپتۇ بىچارە ئايال جاۋابەن ، ـــ مەن سېنىڭ قىلمىش ـ ئەتمىشلىرىڭمەن .

بىز گۈزەل تۇرمۇش توغرۇلۇق پىكىر يۈرگۈزۈپلا قالماستىن ، ئەڭ مۇھىمى ياخشى ئىشلارنى كۆپرەك قىلىشىمىز كېرەك .

ـــ «تالمۇد» تىن

ھازىر قىلمىدىغان ياخشى ئىشنى كېيىنگە قالدۇرماڭ ، چۈنكى ئۆلۈم سىزنى قىلمىدىغان ئىشلىرىنى قىلىپ بولدىممۇ ، يوق ، دەپ ئويلىنىپ ئولتۇرمايلا يېنىڭىزغا بارىدىغان پەيتنى تاللاپ ئولتۇرمايدۇ ، ئۆلۈم ھەرقانداق ئادەمنى ساقلاپ تۇرمايدۇ ، ھەرقانداق ئىشنىمۇ ساقلاپ تۇرمايدۇ ، ئۇنىڭ دۇشمىنىمۇ يوق ، دوستىمۇ يوق .

ـــ «ھىندى ئەقلىيەلىرى»دىن

سىز بۇ دۇنياغا تۇغۇلغاندا يىغلاپ توختىمايسىز ، ئەتراپىڭىزدىكى كىشىلەر بولسا تۇغۇلغانلىقىڭىزدىن خۇش بولۇپ قىنى ـ قىنىغا پاتماي قالمىدۇ . ھاياتىڭىز شۇنداق بىر تەرزدە ئۆتسۇنكى ، سىز بۇ دۇنيا بىلەن خوشلاشقاندىن كېيىن ، ئۆكۈنمەي ، پۇشايمان

قىلماي جەننەتكە داخىل بولغايسىز ، لېكىن ئەتراپتىكى كىشىلەر ئۆلۈمىڭىزدىن ھەسرەت كەمسىنى باغلىغاي .

— «ھىندى ئەقلىيەلىرى»دىن

ئىلگىرىكى ئىش - ھەرىكىتىڭىز كەلگۈسىڭىزگە غايە زور تەسىر كۆرسىتىدۇ ، لېكىن بەزىدە سىز ئۆز روھىڭىزنى پاكلاشتۇرۇش ئارقىلىق ناتوغرا ھاياتلىق يۈزلىنىشىڭىزنى توغرا يولغا سېلىۋالالايسىز .

3 - ئاينىڭ 13 - كۈنى **قەلبىڭىزنى پاكلاڭ**

ئەقلگە ئىگە بولۇشنىڭ ئالدىنقى شەرتى قەلبنى پاكلاشتۇر ، ئەقلگە ئىگە بولۇشنىڭ نەتىجىسى قەلب خاتىرجەملىكىدۇر .

ئۆز ئۇمىدىنىڭ رايىغا باققان ئادەم ۋاقىتنىڭ ئۆتۈشىگە ئەگىشىپ پوزىتسىيەسىنى ئۆزگەرتىدۇ ، ئۆزى قىلغان ئىشلاردىن زادىلا قانائەت ھېس قىلمايدۇ .

قولدىن بېرىپ قويغۇدەك ھېچنېمىسى يوق ئادەم ئىنتايىن باي ئادەمدۇر .

— جۇڭگو ماقالى

ئەقىللىق ئادەملەر مەڭگۈ مەمەدانلىق قىلمايدۇ . ئەگەر بىر ئادەمنىڭ كۆز ئالدىدا ھەمىشە خۇدانىڭ سىيماسى ئايان بولسا ، ئۇ ئۆزىنى مەڭگۈ ئەقىللىق ھېسابلىمايدۇ .

ئەقىل چەكسىز بولىدۇ ، سەن ئۇنىڭغا قانچە يېقىن بولساڭ ، ئۇ سېنىڭ ھاياتىڭنى شۇنچە مۇھىم قىلىۋېتىدۇ .

3 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى ئەقىل نۇرىڭىزنى پارلىتىڭ

ئەتراپىڭىزغا قاراپ بېقىڭ ، بۇ دۇنيادىكى كىشىلەر زادى نېمىنى ئويلايدىغاندۇ ؟ ئەڭ مۇھىم بىر ئىشنى ئويلىمىغاندىن باشقا ھەممىنى ئويلايدۇ . ئۇلارنىڭ ئۇسسۇل ئوينىغۇسى ، ناخشا ـ مۇزىكا ئاڭلىغۇسى كېلىدۇ ؛ ئۇلار ئۆي بىساتىنى ، بايلىق ۋە ھوقۇق ـ مەنپەئەتىنى ئويلايدۇ . ئۇلار بايلارغا ۋە پادىشاھلارنىڭ ئىلكىدىكى مال ـ دۇنيالارغا ھەسەت قىلىدۇ ؛ لېكىن ئۇلار ئادەم بولۇشنىڭ نېمىدىن دېرەك بېرىدىغانلىقىنى ئەسلا ئويلىمايدۇ .

— پاسكال

بىر ئادەمنىڭ ئاساسلىق مەسئۇلىيىتىنىڭ بىرى ئەقىل ئۆچەقۇنلىرىنى پارلىتىپ بۇ دۇنيانى يورۇتۇشتۇر .

— جۇڭگو ماقالى

بۇ دۇنيادىكى بارچە مەۋجۇدات مۇقەددەس ئەقىلنىڭ نامايەندىسىدۇر . بىز ئەقىلنىڭ قۇدرىتىنىڭ هممىتىدە بۇ دۇنيانى بىر ـ بىرلەپ چۈشىنىمىز . بەزىلەر بۇ قائىدىگە ئىشەنمەيدۇ . ساڭا ئەقىلىگە بويسۇنما دەپ نەسىھەت قىلىدۇ . ئۇلارنىڭ قىلمىش ـ ئەتمىشلىرى باشقىلارنىڭ بالىلىرىنىڭ ئىستىقبالىغا زامىن بولىدىغان ئاشۇ كىشىلەرنى ئەسلىتىدۇ ، ئۇلار ساڭا قاراڭغۇلۇقتا ئىلگىرىلەش يولۇڭنى يورۇتۇۋاتقان ئاشۇ بىرگىنە چىراغنى چۆرۈۋېتىشكە ئۇنىدەيدۇ .

مۇھەببەت كىشىلەرنى بىرلىككە يۈزلەندۈرىدۇ ، هالبۇكى ھەممە ئادەمگە ئورتاق ئالەملىك ئەقىل بىرلىكىنى كاپالەتلەندۈرۈپ تۇرىدۇ .

3 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى دۈشمىنىڭىزگە غەمخورلۇق قىلىڭ

قەلبىڭىز باشقىلارغا ھەتتا سىزدىن بىزار ياكى سىزگە دۈشمەنلىك غەرەزدىكى كىشىلەرگە بولغان مېھىر ـ مۇھەببەت بىلەن تولغاي . دۈشمىنىڭىزگە غەمخورلۇق قىلىش ـ قىلالماسلىقىڭىز ، مۇھەببەتلىك قەلبگە ئىگە بولغان ـ بولمىغانلىقىڭىزنى سىنايدىغان سىناقتۇر .

كۆڭچىلىك ئارىسىدىكى ئەڭ مۇكەممەل ئادەم باشقىلارنىڭ ياخشى ـ ياماڭلىقىنى ئويلاشماي قارشى تەرەپكە سىلى ـ رەھىم قىلىدىغان ئادەمدۇر .

ـــ مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام

كەمتەر بولۇڭ ، يەڭگىلتەكلىكتىن ساقلىنىڭ . ھەتتا ئۆتكۈر شەمشەرمۇ يۇمشاق يىپەكنى كېسەلمەيدۇ . ناۋادا سىز مۇلايىم سۆز ۋە ئاق كۆڭۈللۈككە تايانسىڭىز ، بىر تال چاچ بىلەن بىر پىلنى يېتىلىيەلەيسىز .

ـــ سەئىدى

ئەگەر دۈشمىنىڭىزگە كۆيۈنسىڭىز ، ھېچقانداق دۈشمىنىڭىز قالمايدۇ .

3 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى زۆرۈر بىلىملەرنى تاللىۋېلىڭ

ھەقىقىي پاراسەت ھەممىنى بىلىدىغانلىقتا ئەمەس ، بەلكى تۇرمۇشتا نېمىنى بىلىشنىڭ زۆرۈر ، نېمىنى بىلىشنىڭ ئانچە زۆرۈر ئەمەسلىكىنى ، نېمىنى بىلىشنىڭ تۈپتىن زۆرۈرىيىتى يوقلۇقىنى چۈشىنىشتە .

ئەڭ زۆرۈر بىلىم ئۆزىنىڭ كىشىلىك هايات يولىنى قانداق مېڭىشنى بىلىشتە ئىپادىلىنىدۇ ، يەنى هاياتىدا قانداق قىلغاندا خاتا ئىشلارنى ئاز سادىر قىلغىلى بولىدىغانلىقىنى هەمدە ئىمكانقەدەر ياخشى ئىشلارنى كۆپ قىلىش كېرەكلىكىنى بىلىشتە . هازىر نۇر-غۇن كىشىلەر كۆن بويى قىلچە ئەسقاتمايدىغان نەرسىلەرنى تەتقىق قىلىپ يۈرىدۇ - يۇ ، ئەڭ مۇهىم بولغان بۇ بىلىملەرنى تەهسىل قىلىشقا سەل قارايدۇ .

بىلىمى يېتەرسىز ئادەم ئۆزىنى كۆز - كۆز قىلىشقا ئامراق كېلىدۇ ، هالبۇكى بىلىمى مول ئادەم هەمىشە سۈكۈت قىلىدۇ .

بىلىمى كەمچىل ئادەم ئۆزى بىلگەن هەممە نەرسىنى ئىنتايىن مۇهىم دەپ بىلىدۇ هەمدە ئۇنى هەممىلا ئادەمگە جار سالغۇسى كېلىدۇ ؛ لېكىن بىلىمى مول بىر ئادەم ئۆزىنىڭ يەنە نۇرغۇن نەرسىنى بىلمەيدىغانلىقىنى ئېنىق چۈشىنىدۇ . شۇڭا ئۇ گەپ قە-لىش زۆرۈر بولغان ۋاقىتتا ئاندىن ئېغىز ئاچىدۇ ؛ ناۋادا باشقىلار ئۇنىڭدىن سورىمىسىلا ، ئۇ سۈكۈتنى ساقلايدۇ .

— ژان .ژاك .روسسو

ناۋادا بارلىق بىلىملەرنىڭ هەممىسىلا پايدىلىق بولـ-دىغان بولسا ، ئۇ هالدا قانداقلىكى بىلىمنى ئۆگەنسە پاي-دىلىق بولۇۋېرىدۇ . ۋاهالەنكى ، رېئاللىقتا نۇرغۇنلىغان خاتا نەرسىلەر پايدىلىقتەك ، پايدىلىق بىلىمدەك تۇسكە كىرىۋالىدۇ . شۇڭا ، سىز ئۆزىڭىز ئېرىشمەكچى بولغان بىلىملەرنى ئوبدان تاسقىشىڭىز كېرەك .

3 - ئاينىڭ 17 - كۈنى ئۆزىڭىزنى تەربىيەپ يۈكسەلدۈرۈڭ

ئەقىدە - ئېتىقاد ۋە ئۈمىد - ئىستەكلەردىن مۇستەسنا بىر

جەمئىيەتنىڭ تەرەققىياتىدىن سۆز ئاچقىلى بولمايدۇ . بارلىق ئىجتىمائىي پائالىيەتلەر ئەقىدە ـ ئېتىقاد ۋە ئۇمىد ـ ئىستەكلەر ماقۇل تاپقان ئاساس ئۇستىگە قۇرۇلمىسا ، ئۇنداقتا ئۇ بىزنىڭ ئىجتىمائىي تۇرمۇشىمىزنى ھەقىقىي تۇردە يۇكسەلدۇرەلمەيدۇ .

— مادزىنى

ئەگەر سىز ئۆزىڭىز ياشاۋاتقان جەمئىيەتتىكى بەزى ئوسال تەرەپلەرنى كۆرۈپ ، ئۇنى ئۆزگەرتمەكچى بولسىڭىز ، ئۇ ھالدا سىز ماڭىدىغان يەقەت بىرلا يول بار : سىز جەزمەن كىشىلەرنى يۇكسەلدۇرۇشىڭىز كېرەك . كىشىلەرنى يۇكسەلدۇرۇش ئۈچۈن ، ئىشنى ئۆزىڭىزنى يۇكسەلدۇرۇشتىن باشلىشىڭىز كېرەك .

بىز يەقەت كىشىلەرگە توغرا ئەقىدە ـ ئېتىقاد يەتكۈزۈش ئارقىلىقلا ، ئاندىن بۇ دۇنيانىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرەلەيمىز .

3 ـ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى **باشقىلارنى مەڭگۈ ئەيىبلىمەك**

باشقىلارنى ئەيىبلەش شۇنىڭ ئۈچۈنمۇ ھەمىشە خاتا بولۇپ چىقىدۇكى ، چۈنكى باشقىلار روھىنىڭ ئىچكى قىسمىدا قانداق ئۆزگىرىشلەرنىڭ يۈز بەرگەنلىكىنى ھەمدە يۈز بېرىۋاتقانلىقىنى ھېچكىم بىلمەيدۇ .

بىز ھەمىشە باشقىلارغا باھا بېرىمىز ، بەزىلەرنى ناھايىتى ياخشى ، بەزىلەرنى ناھايىتى دۆت ، بەزىلەرنى ناھايىتى قەبىھ ، بەزىلەرنى ناھايىتى ئەقىللىق دەپ ئاتايمىز . لېكىن ئەمەلىيەتتە بىز ئۇنداق قىلمايمىز . ئادەم ئۇزلۇكسىز ئۆزگىرىپ تۇرىدۇ . ئۇ دەريا سۈيىگە ئوخشاش بىر ئىزىدا تۇرمايدۇ ، ھەمىشە ئىلگىرىكى ھالىتى بىلەن ئوخشاشمايدۇ . ئىلگىرى ئۇ دۆت بولۇشى مۇمكىن ، لېكىن

يېڭى بىر كۆندە ئەقىللىقلىشىپ قالغان بولۇشى مۇمكىن ؛ ئىلگىرى ئۇ يامان غەرەزلىك بولۇشى مۇمكىن ، لېكىن ھازىر ئاق كۆڭۈللە-شىپ قالغان بولۇشى مۇمكىن . بۇنداق ئىشلار ھەددى - ھېسابـ-سىز . سىز بىر ئادەمگە باھا بېرىشكە ئامالسىز . سىز بىر ئادەمنى ئەيىبلەۋاتقان ئاشۇ دەقىقىدە ، ئۇ ئاللىبۇرۇنلا ئىلگىرىكىدىن تاما-مەن باشقىچە بىر ئادەمگە ئايلىنىپ قالغان بولۇشى مۇمكىن .

ئۆزىڭىزنى باشقىلارنىڭ ئورنىغا قويۇپ ، باشقىلارنى ئويلاپ قويۇڭ ، باشقىلارنى مەڭگۈ ئەيىبلىمەڭ .

— «تالمۇد»دىن

سىز بەلكىم نۇرغۇن ئىشلاردا باشقىلارنى كەچۈرۈۋېتىشىڭىز مۇمكىن ، لېكىن ھەرقانداق بىر ئىشتا ئۆزىڭىزنى كەچۈرۈۋەتمەڭ .

— شىرازى

يامانلىق قىلىشنى ئويلىمايدىغانلىقىمنى بىلىمەن ، ئەگەر يامان ئىش قىلسام ، ئۆزۈمنى تۇتۇۋالالمىغانلىقىمدىن قىلىمەن . باشقىلارمۇ مۇ-شۇنداق قىلىدۇ : ئۇلارنىڭ ھەممىسە يامان ئىشلارنى قىلىپ سېلىشى ئۆزىنى ئوبدان جوڭقۇرالمىغانلىقىدىن بولغان . شۇڭا قانداقسىگە باشقىلاردىن يامانلاي ، قانداقسىگە ئۇلارنى ئەيىبلەي ؟

ئەگەر ئۆزىڭىزنىڭ يېتەرسىزلىكىنى ئۆزگەرتمەكچى بولسىڭىز ، ۋاقتىڭىزنى باشقىلارنى ئەيىبلەش بىلەن ئىسـ-راپ قىلىۋەتمەڭ .

3 - ئاينىڭ 19 - كۈنى بايلار ۋە نامراتلار

ئەگەر بايلار ئۆزلىرىنى نامراتلارنىڭ ئەمگەك مېۋىسىدىن بەھـ-رىلىنىشكە ھەقلىق ھېس قىلسا ، يەنە كېلىپ ئۆزلىرى خەير - ساخا-

ۋەتچىمىز دەپ قارىسا ، ئۇنداقتا بۇ ـــ دۇنيانىڭ ھەسرىتىدۇر .

بىر پارچە تاشنىڭ كوزىنى چېقىۋېتىشى كوزىنىڭ بەختسىزلىكىدۇر ؛ بىر كوزىنىڭ بىر تاشنىڭ ئۈستىگە چۈشۈشىمۇ كوزىنىڭ بەختسىزلىكىدۇر . مەيلى قايسى خىل ئەھۋال بولسۇن ، ھەممىسى كوزىنىڭ ھەسرىتىدۇر .

ـــ «تالمۇد» دىن

بايلىقنى ئىنسانىيەتنىڭ ئورتاق ئەمگىكى ياراتقان ، ئادەتتىكى ئەھۋالدا ، بىر قىسىم كىشىلەر بىۋاستە ئەمگەك بىلەن شۇغۇللىنىدۇ ، باشقىلار بولسا ئۇلارنى جۇغلايدۇ ، بۇنى زامانىمىزدىكى ئەقىللىقلار «ئەمگەك تەقسىماتى» دەپ ئاتايدۇ .

بۇ دۇنيادا بەزى ئىشلار ئاسىتىن ـ ئۈستۈن بولۇپ كەتكەن ، چۈنكى بۇ بايلارنىڭ ئۆزلىرىنى نامراتلارغا ئېھتىياجلىق ساخاۋەتچىلەر دەپ قارىۋالغانلىقىدىندۇر .

بايلارنىڭ خۇشاللىقى ھەمىشە نامراتلارنىڭ كۆز يېشى ئۈستىگە قۇرۇلىدۇ .

3 ـ ئاينىڭ 20 ـ كۈنى **ھالال ، ۋىجدانلىق ياشاڭ**

خۇدانىڭ ئىستىكى بويىچە ياشايدىغانلار باشقىلارنىڭ تەنقىدىگە بەك سەزگۈر بولمايدۇ .

سىز مۇنداق بىر خىل شەكىلدە پىكىر يۈرگۈزۈشىڭىز كېرەك : ھەربىر ئادەم روھىڭىزنى كۆرەلەيدىغان بولسۇن ، ئۇنىڭدا نېمىنىڭ ھازىرلىنىۋاتقانلىقىنى ئېنىق كۆرسۇن .

ـــ سېنىكا

ھالال ، مەردانە ، ۋىجدانلىق ياشاڭ .

— كانت

ئوسال قىلىقلىرىڭىزنى يوشۇرغىنىڭىز ياخشى ئەمەس ، ئۇنى ئاشكارا سورۇنلاردا نامايان قىلىڭ ھەمدە بۇنىڭدىن نومۇس ھېس قىلماڭ ، بەلكى شەرەپ دەپ بىلىڭ .

باشقىلار بار ئەھۋالدا ، ئۆزىڭىزنىڭ خاتا قىلمىشلىرىدىن نومۇس ھېس قىلسىڭىز ، ئەلۋەتتە ياخشى ؛ لېكىن تېخىمۇ ياخشىسى ، تەنھا ئۆزىڭىز بار ئەھۋالدىمۇ ، قىلىپ سالغان خاتا ئىشلىرىڭىزدىن ئۇيىتىڭ .

باشقىلار ھال ـ ئەھۋالىڭىزنى سورىغاندا ، ئۇلاردىن ھەرقانداق ئىشنى يوشۇرماڭ ، لېكىن ئۇلار قىلغان يامانلىقلىرىڭىزنى تىلغا ئالمىغان ۋاقىتتا ، ھەرگىز ماختىنىپ داۋراڭ سالماڭ .

باشقىلاردىن بەزى ئىشلارنى سىر تۇتسىڭىز بولىدۇ ، لېكىن خۇدادىن ھەرقانداق ئىشنى يوشۇرالمايسىز .

سىز قىلغان ھەرقانداق ئىش خۇدانىڭ ئالدىدا سىر ئەمەس .

— «ئىنجىل لۇقا»دىن

ھاياتىڭىزنى مۇنداق تەرىزدە ئۆتكۈزۈڭ : باشقىلارـ دىن تۇرمۇشىڭىزنى يوشۇرماڭ ھەم باشقىلارغا تۇرمۇشىڭىزنى كۆز ـ كۆز قىلماڭ .

3 ـ ئاينىڭ 21 ـ كۈنى **ھايات مەجبۇرىيىتى**

بىز ھاياتىمىزنى پەقەت مۇشۇ دۇنيادىلا مەۋجۇت بولىدۇ ، دەپ

ھېس قىلىمىز ؛ شۇڭا ھاياتىمىزنىڭ بىرەر مەنىسى بار دېيىلسە ، ئۇمۇ مۇشۇ دۇنيادىلا ئۆز ئەھمىيىتىنى نامايان قىلىشى كېرەك .

ھاياتلىقتىكى ئانچىكىم جەبىر - مۇشەققەتلەرنى دەپ ئۆلۈم خىيالى تۇغۇلسا بولمايدۇ . زىممىڭىزدىكى بارلىق مەجبۇرىيەتلەر بۇرچىڭىزنى ئادا قىلىشىڭىزغا يارىدەم بېرىدۇ . ئېغىر يۈكتىن قۇتۇلۇشنىڭ بىردىنبىر يولى ئۆز مەجبۇرىيىتىڭىزنى ئادا قىلىشقا قۇربىڭىز يېتىدىغان شەكىل بىلەن تۇرمۇش كەچۈرۈش .

— ئېمېرسون

ھەقىقىي ھاياتلىقنى پەقەت مۇشۇ ماكان ، مۇشۇ زاماندىلا تاپقىلى بولىدۇ ، ناۋادا بىرى سىزگە ئۇ دۇنيالىق ھاياتىڭىزنى پىلانلاپ ياشاڭ دېسە ، ئىشەنمەڭ . بىز مۇشۇ ماكان ، مۇشۇ زاماندا ياشاۋاتىمىز ، بىزنىڭ چۈشىنەلەيدىغانلىرىمىز پەقەت مۇشۇ دۇنيا . شۇڭا بىزنىڭ بارلىق تىرىشچانلىقلىرىمىزنىڭ ھەممىسى مۇشۇ جەھەتتىكى تۇرمۇشىمىزنى ياخشىلاشقا سەرپ قىلىنىشى كېرەك . سىزمۇ بۇ دۇنيادىكى دەتىقىلىرىڭىزنى ئۆزىڭىز چۈشەنگەن ئېسىل شەكىلدە ئۆتكۈزۈشىڭىز كېرەك .

كىشىلىك ھايات جەبىر - جاپامۇ ئەمەس ، ھۇزۇر - ھالاۋەتمۇ ئەمەس ، بەلكى بىز جەزمەن تاماملايدىغان ئىش ، بەلكى بىز ھاياتلىقتىكى ئۇلۇغۋار نىشانىمىزنى ئەملگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن پۈختا قەدەم بىلەن ئادا قىلىدىغان ئىش .

— ئالبېكىس . د . توكۋېر

بۇ دۇنيا ، پەقەت مۇشۇ دۇنيالا بىزنىڭ خىزمەت قىلىدىغان جايىمىز . بىزنىڭ بارلىق كۈچىمىز ، بارلىق تىرىشچانلىقىمىز بۇ دۇنيادا كەم - كوتىسز ئىشلىتىلىشى كېرەك .

3 ـ ئاينىڭ 22 ـ كۈنى ھەقىقەت ئىزدەپ بوشاشماڭ

ناۋادا ھەقىقەت ھاياتلىق يولىمىزنىڭ تېخىمۇ راۋان بولۇشىغا ئىمكان بەرسە ، ھەقىقەتنى قوبۇل قىلىش ھەقىقەتتىن ئۆزىنى قاچۇرغاندىنمۇ ئەۋزەل . ھاياتىمىزنى ئۆزگەرتكىلى بولىدۇ ، لېكىن ھەقىقەتنى ئۆزگەرتكىلى بولمايدۇ . ئۇ ئۆز خىسلىتىنى مەڭگۈ ساقلايدۇ ، ئۆڭمەيدۇ ، ئالغا بېسىش يولىمىزنى مەڭگۈ يورۇتۇپ تۇرىدۇ .

گويا كۆپچىلىك ھەر ۋاقىت ، ھەر مىنۇت بىزنى كۆرۈپ تۇرغاندەك ، گويا روھىمىزنىڭ ئەڭ پىنھان بۇلۇڭ ـ پۇچقاقلىرىنمۇ باشقىلار ئۈچۈچۈق كۆرۈپ تۇرىدىغاندەك ، بىز ئوچۇق ـ ئاشكارا ، ھالال ياشىشىمىز كېرەك . نېمىلەرنىدۇر-يوشۇرۇشىمىزنىڭ نېمە ھاجىتى؟ ئەمەلىيەتتە ، سىز يارانقۇچىدىن ھېچنېمىنى يوشۇرالمايسىز . بارلىق مۇقەددەس ئىلىملەر ۋە ئىنسانىيەتنىڭ بىلىملىرىنى بىرلا ھەقىقەتكە يىغىنچاقلاش مۇمكىن : بىز ھەممىمىز بىر چوڭ ئائىلىنىڭ ئەزالىرى . تەبىئەت بىزنى بىر چوڭ ئائىلە قىلىپ بىرلەشتۈرگەن . بىز جەزمەن ئېجىل ـ ئىناق ياشىشىمىز ، ئۆزئارا يار ـ يۆلەكتە بولۇشىمىز كېرەك .

3 ـ ئاينىڭ 23 ـ كۈنى بىز ھەممىمىز بۇ دۇنياغا كەلگەن مېھمان

يەر شارى ، ھاۋا ۋە قۇياش ھەممىمىزگە ئورتاق مەنسۇپ ، ئۇلارنىڭ مەلۇم كىشىلەرگە خاس بولۇپ قېلىشى مۇمكىن ئەمەس .

بىز ھەممىمىز بۇ دۇنياغا كەلگەن مېھمان . بۇ دۇنيادا ، مەيلى سىز نەگىلا بېرىڭ ، شەرقە بېرىڭ ، غەربكە بېرىڭ ، جەنۇبقا بېرىڭ ، شىمالغا بېرىڭ ، ھەمىشە بىر ئادەم كېلىشىڭىزنى كۈتۈپ

تۇرغان بولىدۇ ھەمدە سىزگە : «بۇ مېنىڭ روزغارىم ، بۇ يەردىن كېتىڭ» دەپ سەمىمىزگە سالىدۇ . سىز بۇ دۇنيادىكى نۇرغۇن ئەللەرنى زىيارەت قىلىسىز ھەمدە ئۆز يۇرتىڭىزغا قايتقاندىن كېيىن دۇنيانىڭ چوڭلۇقىنى ، خوتۇن ـ بالىلىرىڭىز روزغار تۇتقۇ-دەك شاپىلاقتەك بىر پارچە يەرنىڭمۇ يوقلۇقىنى ، پۇتىڭىز سىغقۇ-دەك ۋە خىزمەت قىلغۇدەك ، بالىلىرىڭىز سىز ۋاپات بولغاندىن كېيىن سىزنى دەپنە قىلغۇدەك بىر پارچە جايمۇ تاپالمايدىغانلىقىنى بايقايسىز .

— روببرت دې رامېنىز

ئەگەر سىز بىر جايدا يالغۇز قېپقالسىڭىز ، ۋەھالەنكى بۇ يەر باشقا بىر كىشىنىڭ روزغارى بولۇپ ، ئۇنىڭغا سىز تامامەن ئەركىن ئادەمسىز ، ئۆزىڭىز ئۈچۈن خالىغانچە خىزمەت قىلسىڭىز بولىدۇ دېسىڭىز ، بۇ خۇددى سىز ئۇنى تىنچ ئوكيانغا چۆرۈۋېتىپ ، قىر-غاقتا ئەركىن ئۇزۇپ بارالايسىز دېگەندەك بىر ئىش بولىدۇ .

— ھېنرى گېئورگى

ئىگىلىگەن زېمىنى ئائىلىسىنى قامداش ئۈچۈن ئېھتىياجلىق بولغان زېمىندىن كۆپ ئارتۇق بولغان كىشىلەر نامراتلىق گىردابىغا چۈشۈپ قالغان كىشىلەر ئالدىدا باش تارتىپ بولمايدىغان مەسئۇلىيەتكە ئىگە .

3 ـ ئايىنىڭ 24 ـ كۈنى چىن دىلىڭىز بىلەن ئىزدىنىڭ

دۇنيادا خۇداغا ئېتىقاد قىلمىغان كىشىلەر بەزىدە خۇدانىڭ مەۋجۇتلۇقى توغرۇلۇق تېڭىرقاپ قالىدۇ . لېكىن بۇنداق تېڭىر-قاشنىڭ زىيىنى يوق . ئەكسىچە ، بۇ بىزنى خۇدانى تېخىمۇ ياخشى چۈشىنىش يولىغا باشلايدۇ .

چىن قەلبى بىلەن خۇدانى ئىزدەش بىر ئۇزۇن مەنزىل .

مۇسا ئەلەيھىسسالام خۇداغا : «مەن ئۇ يەردە سېنى تاپالايمەن-مۇ ؟» دەيدۇ . خۇدا جاۋابەن : «ئەگەر سەن مېنى ئىزدەۋاتقان بولساڭ ، ئۇنداقتا مېنى ئاللىقاچان تېپىپسەن» دەيدۇ .

بەزىلەر بىر ئاقىلدىن : «سىز خۇدانىڭ بارلىقىنى قانداق بىلدىڭىز ؟» دەپ سوراپتۇ . ئاقىل جاۋابەن : «قۇياشنى كۆرۈشكە ئوتقاشنىڭ نە كېرىكى» دەپ جاۋاب بېرىپتۇ . بىز ھەرقانچە كۆپ تىل ئىشلەتسەكمۇ خۇدانىڭ نېمىلىكىنى مۇكەممەل ئىزاھلاشقا ئاجىزلىق قىلىمىز ، لېكىن ھەرقانداق بىر خىل تىلغا مۇراجىئەت قىلمايمۇ ئۇنىڭ مەۋجۇتلۇقىنى چۈشىنىسىز .

— «ئەرەب ئەقلىيەلىرى»دىن

يەھۇدىيلار خۇدانىڭ ئىسمىنى جار سېلىپ چاقىرىشنى بىر خىل گۇناھ دەپ قارايدۇ . بۇ توغرا : خۇدا روھ ، ھالبۇكى ھەربىر ئىنسان ماددا ئەمەس ، روھ .

3 ـ ئاينىڭ 25 ـ كۈنى **ياردەم ئۆزئارا بولىدۇ**

بىز بۇ ھاياتىمىزدا ئۆزئارا ياردەم بېرىشىمىز كېرەك . بەزىدە بىز باشقىلارغا ياردەم بېرىمىز ، بەزىدە باشقىلار بىزگە ياردەم بېرىدۇ . شۇنىڭ ئۈچۈنمۇ بىزنىڭ بىر دۇنيا بولۇپ تەشكىللىنىشىمىزگە توغرا كېلىدۇ ، ئادەتتىكى ئەھۋالدا ، بەزىلەر ھەمىشە باشقىلارغا ياردەم بېرىدۇ ، ھالبۇكى بەزىلەر ھەمىشە باشقىلارنىڭ ياردىمىگە موھتاج بولىدۇ .

سىز بەزى نەرسىلەرگە ئېرىشىپ ئۇلاردىن پايدىلانغان ۋاقتىڭىزدا ، ئۇلار باشقىلارنىڭ تىرىشىپ خىزمەت قىلىش بەدىلىگە كەلگەنلىكىنى مەھكەم ئېسىڭىزدە ساقلىشىڭىز كېرەك . سىز بۇ نەرسىلەرنى بۇزۇپ قويغان ياكى زىيان سالغان چېغىڭىزدا ، باشقىلارنىڭ ئەمگەك مېۋىسىنى بۇزغان ۋە زىيان سالغان بولىسىز .

قەيسەر ھەم ئەقىللىق ئادەم ئۆز ئىلكىدىكى بۇ ھەدىيەلەردىن پايدىلىنىپ باشقىلارغا ياردەم بېرىدۇ .

— جون رۇسكىن

ياردەم ئۆزئارا بولۇشى كېرەك . بۇنىڭدىن باشقا باشقىلار يار-دەمنى ئالغان ئادەم قارشى تەرەپكە پۇل - مال بىلەن ياردەم قىلىپلا قالماستىن ، يەنە كۆيۈنۈش ، ھۆرمەت ۋە مىننەتدارلىق بىلەنمۇ باشقىلارغا جاۋاب قايتۇرۇشى لازىم .

ئىگىلىگەن بارلىق بىلىملىرىڭىزنى بىر خىل ئېھ-سان ، باشقىلارغا ياردەم بېرىشتىكى بىر خىل قورال دەپ بىلىڭ .

3 - ئاينىڭ 26 - كۈنى **ئېتىقاد ۋە تۇرمۇش**

ھەممە ئادەم ئۆلىدۇ ، لېكىن ئۇلارنىڭ ھاياتىدا ئېرىشكەن ئەقىل - پاراسىتى ئۇلارنىڭ ئۆلۈمى بىلەن يوقىلىپ كەتمەيدۇ . ئىنسانىيەت بارلىق ئەقىللەرنى ساقلاپ قالىدۇ ، بۈگۈنكى كۈندە ياشاۋاتقان كىشىلەر ئىلگىرىكىلەرنىڭ ئەقىل - پاراسىتىدىن پايدا-لىنىدۇ . ئىنسانىيەتنىڭ مەرپىەتى ماڭا قەدىمكى زاماندا سېلىنغان پىرامىدانى ئېسىمگە سالىدۇ . ھايات ياشاۋاتقان ھەربىر ئادەم ئىن-سانىيەت مەرپىەتىنىڭ پىرامىداسىغا بىر خىش قويىدۇ .

بىز بۇ دۇنياغا كەلگەن ۋاقىتلىق مېھمان ، تەربىيە ئالغاندىن كېيىن ، بۇ دۇنيا بىلەن خوشلىشىپ ، ئوخشاشمىغان جايلارغا چاقى-رىلىپ كېتىمىز . ھالبۇكى ، ئىنسانىيەتنىڭ ئومۇمىي مەرپىەتى يەنىلا داۋاملىشىدۇ . گەرچە قەدىمى ئاستا بولسىمۇ ، لېكىن زادىلا توختاپ قالمايدۇ .

— مادزىنى

ئەگەر بەزىلەر ئېتىقاد تاشقى دۇنيانىڭ تەسىرىگە ئۇچرىمايدۇ ، دەپ قارىسا ، ئەۋلادتىن ـ ئەۋلادقىچە ئۆزگەرمەيدىغان بولسا ، ئۇنداقتا ئۇ قانتسق يېڭىلىشقان بولىدۇ . ئىنسانىيەتنىڭ مەۋجۇت بولۇش ۋاقتى قانچە ئۇزارغانسېرى ، ئېتىقادى شۇنچە مۇستەھكەملىشىپ بارىدۇ . ئېتىقادىـ مىزنىڭ تېخىمۇ ئاددىيلىشىشى ۋە مۇستەھكەملىشىشىگە ئەگـ شىپ ، تۇرمۇشىمىزمۇ شۇنچە گۈزەللىشىدۇ .

ئەگەر سىز ھەرقانداق ۋاقىتتا ئېتىقاد ھامان ئوخشاش بولـ دۇ ، ئۆزگەرمەيدۇ دەپ قارىسىڭىز ، ئۇنداقتا سىز تېخى بالىلىق چاغلىرىڭىزدا مومىڭىز ئېيتىپ بەرگەن چۆچەك ، ھېكايىلەرنى راست دەپ قارايسىز ، ئۆمۈر بويى ئۇلارغا ئىشىنىشىڭىزگە توغرا كېلىدۇ .

بىر ئادەمنىڭ ھاياتىدا يۈز بېرىدىغان ئەڭ مۇھىم ئۆزگىرىش ئۇنىڭ ئېتىقادىنىڭ ئۆزگىرىشىدۇر .

3 ـ ئاينىڭ 27 ـ كۈنى شەيئىنىڭ يادروسىنى تۇتۇۋېلىڭ

ئۇمىدسىزلەنمەڭ ، ئەگەر سىز مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشنى ئۈـ مىد قىلغان ئىشلىرىڭىزدا مۇۋەپپەقىيەت قازىنالمايدىغانلىقىڭىزنى بايقىسىڭىز ، روھىڭىزنى چۈشۈرمەڭ . ئەگەر يېقىلىپ كەتسىڭىز ، ئامال قىلىپ ئورنىڭىزدىن تۇرۇڭ ، ئالغا ئىلگىرىلەش يولىڭىزدىـ كى قىيىنچىلىقنى ئامال قىلىپ يېڭىڭ . شەيئىنىڭ يادروسىنى تۇتۇڭ ، ماھىيىتىنى ئاڭقىرىڭ .

— ماركۇس ئاۋرىلىيو

ھەققانىيەت ئىشلىرى ئۈچۈن ھېچنېمىدىن قورقماي ، خۇشالـ لىق بىلەن ئۆز ھاياتىنى تەقدىم قىلىدىغانلار باشقىلارنى قورقۇتىدىـ غان ھەم باشقىلارنىڭ تەقدىرىنى قولىدا تۇتۇپ تۇرىدىغان كىشىلەرـ گە قارىغاندا تېخىمۇ قۇدرەتلىك بولىدۇ .

قىلىشىم زۆرۈر دەپ قارىغان ئىشلارنى قىلىڭ ، يەنە كېلىپ ھېچقانداق جاۋاب كۈتمەڭ . شۇنىسى ھەر ۋاقىت سەمىگزدە بولـ سۇنكى ، ئەخمەقلەر ئاقىلانە ئۇسۇللارغا ھامان ناچار باھا بېرىدۇ .

مۇنەۋۋەر كىشىلەرنى كەمستىلگەن كىشىلەر ئارىسـ دىن ئىزدەڭ .

3 ـ ئاينىڭ 28 ـ كۈنى **باشقىلارنى ئەينەك قىلىڭ**

ئەقىل مەنىۋى مېھنەت شاراپىتىدە ئۆزىگزنىڭ خاس ئىچكى پىكىر تەلقىنلىرىگزدىن تۇغۇلىدۇ ؛ سىز باشقىلار بىلەن پىكىر ئالماشتۇرغان ۋە روھىيىتىگزنى چېقىشتۇرغان چاغلاردىمۇ ئەقىلـ گە ئىگە بولالايسىز .

باشقىلارنىڭ پارىگغا پۇتۇن ۋۇجۇدىگز بىلەن قۇلاق سېلىڭ ، كۆپ سۆزلىمەڭ . باشقىلار سىزدىن سوئال سورىغان چاغدا ، قىسـ قا ، ئىخچام جاۋاب بېرىڭ . بەزىدە باشقىلارنىڭ سوئالىغا قانداق جاۋاب بېرىشنى بىلەلمەي قېلىشىگز مۇمكىن ، ئۇنداق چاغلاردا سوراشتىن خىجىل بولماڭ ، باشقىلاردىن تىرىشىپ جاۋاب تېپىڭ . باشقىلار بىلەن ئۇستۇن ـ تۆۋەنلىك تالىشىپلا مۇنازىرىلەشمەڭ ، ئۆزىگزنى ئاتتۇرماڭ .

— «ئىسلام ئەقلىيەلىرى»دىن

باشقىلارنى ئەينەك قىلىپ ، پايدا ـ زىيانىنى ئېنىق دەڭسەڭ .

— جۇڭگو ھېكمىتى

ئوقۇتقۇچىمدىن نۇرغۇن نەرسىلەرنى ئۆگىنىۋالدىم ، دوستلىـ رىمدىنمۇ نۇرغۇن نەرسىلەرنى ئۆگىنىۋالدىم ، ھالبۇكى شاگىرتلىـ

ىرىمدىن بولسا تېخىمۇ كۆپ نەرسىلەرنى ئۆگىنىۋالدىم .

ئەگەر بىر ئەۋلىيانى ئۇچراتسىڭىز ، قانداق قىلسام ئاشۇنىڭغا ئوخشاش ئادەم بولۇرمەن دەپ ، ئەستايىدىل ئويلىنىپ بېقىڭ . ئەگەر بىر شاللاق ئادەمنى ئۇچراتسىڭىز ، مېنىڭ ۋۇجۇدۇمدىمۇ ئاشۇنداق ئىللەتلەر بارمىدۇ ، دەپ ئەستايىدىل ئويلىنىپ بېقىڭ .

— «جۇڭگو ئەقلىيەلىرى»دىن

ھەقىقىي مۇھەببەت ئېغىزدا ئەمەس ، بەلكى ھەربىرىتە ئىپادىلىنىدۇ . ھالبۇكى مۇھەببەت بولغاندىلا ئاندىن سىزگە ھەقىقىي ئەقىل بەخش ئەتكىلى بولىدۇ .

باشقىلار بىلەن ئۇچراشقان چېغىڭىزدا ، تەنھا ئويلىنىشلار ئارقىلىق ھېس قىلغان قائىدىلەرنى ئۇنتۇماڭ ؛ سىز ئۆزىڭىز چوڭقۇر پىكىرلەر قاينىمىغا چۆككەن چېغىڭىزدا ، باشقىلار بىلەن پىكىر ئالماشتۇرۇش جەريانىدا چۈشكەن قائىدىلەرنى ئويلاپ بېقىڭ .

3 ـ ئاينىڭ 29 ـ كۈنى **ئۆزىڭىزنى يېڭىڭ**

ئەگەر سىز ئۆزىڭىزنى يېڭىش ئىستىكىدە قىلغان ئارزۇلىرىڭىزنىڭ ئاقىۋىتىتە ئۆزىڭىزنى يېڭىپ قويۇۋاتقانلىقىنى بايقىسىڭىز ، سىز ھەرگىزمۇ ئۇلارنى يېڭىشكە مەڭگۈ ئامالسىزمەن دەپ يېڭىلىشىپ قالماڭ . سىز پەقەت مۇشۇ بىر قېتىملا يېڭىلگەنلىكىڭىزنى ئىسپاتلايسىز . بىر ياخشى چەۋەندار بىر ياخشى چۇلۇۋرنى ئۇچراتسا ، ئات دەرھال توختىمىغان چاغدا ، ئۇ چۇلۇۋرنى ئەسلا تاشلىۋەتمەيدۇ ، بەلكى چۇلۇۋرنى داۋاملىق تارتىپ ئاتنى ئاخىر توختىتىدۇ . شۇڭا ، ئەگەر سىز بىرىنچى قېتىم ۋەسۋەسىلەرنىڭ ئېزىقتۇرۇشىنى يېڭەلمىسىڭىز ، ئۇنى داۋاملىق توسۇش ئۈچۈن تاكى ۋەسۋەسىلەرنى يېڭىپ ، غەلىبىنى قولغا كەلتۈرگەنگە قەدەر تىرىشىڭ .

تالايلىغان ئۇرۇشلاردا نەچچەمىڭلىغان كىشىلەر ئۇستىدىن قانۇنغا غەلىبە بىلەن سېلىشتۇرغاندا ، سىزنىڭ ئۆزىڭىز ئۇستىدىن قازانغان غەلىبىڭىز تېخىمۇ بۈيۈك ، تېخىمۇ ئەھمىيەتلىك . باشقىلارنى يېڭىش ئارقىلىق غەلىبە قازانغان كىشىلەر كەلگۈسىدىكى ئۇرۇشلاردا مەغلۇپ بولۇشى مۇمكىن . بىراق ئۆزىنى يېڭىپ غەلىبە قازانغان كىشىلەر بولسا ئەبەدىلئەبەد غالىبلاردىن بولۇپ قالىدۇ .

— «بۇددا ئەقلىيەلىرى»دىن

بىر ئادەمنىڭ ئىچكى ئارزۇسى خۇددى ئۆمۈچۈك تورىغا ئوخشىشىدۇ . دەسلىپىدە ، ئۇ بىر يوچۇن مېھمان ، كېيىن ئۇ دائىملىق مېھمانغا ئايلىنىدۇ ، ۋاقىتتىنىڭ ئۆزىرىشىغا ئەگىشىپ ئۇ بۇ ئۆينىڭ خوجايىنىغا ئايلىنىدۇ .

— «تالمۇد» تىن

ئۆزىنى يەڭگەن ئادەم ھەقىقىي قۇدرەتلىكتۇر .

— شەرق پاراسىتىدىن

نەپسىگۈرلۈكنى ، ھۆرۈنلۈقنى ، شەھۋەتپەرەسلىكنى ۋە غەزەپنى تىرىشىپ يېڭىلار .

3 ـ ئاينىڭ 30 ـ كۈنى **ئەپۇچانلىقنى ئۆگىنىۋېلىڭ**

ھەقىقەت ئادەمنى خۇشاللىق ھېس قىلدۇرۇپلا قالماستىن ، بەلكى بىر خىل كۈچ ـ قۇدرەت سۈپىتىدە ، ھەيۋەتلى قۇدرەتلىك قورالاردىنمۇ بەك كىشىلەر تەرىپىدىن پايدىلىنىلىدۇ .

پېتىر ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ سەممىيلىك بىلەن : «ئېھ رەببىم ، قېرىنداشلىرىم ماڭا نەچچە قېتىملاپ دەخلىـ تەرۈز قىلغاندىن كېيىن ، مەن ئاندىن ئۇلارنى كەچۈرمەيدىغان بولدۇم ، يەتتە قېتىمغۇ دەيمەن» دەپتۇ .

— سەن ئۇلارنى داۋاملىق كەچۈرگىن ، — دەپتۇ ھەزرىتى

ئەيسا .

— «ئىنجىل مەتتا»دىن

ئەگەر ئاڭلىغۇچىلارغا بەزىبىر ھەقىقەتنى شەرھلىمەكچى بولـ سىڭىز ، مەيلى قانداق ئەھۋالغا يولۇقۇڭ ، ھەرگىز پەرىشان بولـ ماڭ ، دوستانىلىككە يات گەپ ـ سۆزلەرنى قىلماڭ ، يامان گەپـ سۆزلەر بىلەن باشقىلارغا ئازار بەرمەڭ .

— ئېپىكتېت

ئەگەر باشقىلارنىڭ خاتا قىلغانلىقىنى بايقىسىڭىز ، كەمتەرـ لىك بىلەن خاتالىقىنى كۆرسىتىپ بېرىڭ ، ئەگەر گېپىڭىزنى ئەـ لىك ئالمىسا ، ئۇنداقتا ئۆزىڭىزنىلا ئەيىبلەڭ ، سىز ھەتتا تېخىمۇ ياخشى ئۇسۇل بىلەن ئىش كۆرۈشىڭىز مۇمكىن ، ئۇ بولسىمۇ ھېچكىمنىمۇ ئەيىبلىمەسلىك ، داۋاملىق كەمتىرانە ئىش قىلىش ئادىتىنى ساقلاڭ .

— ماركۇس ئاۋرېلىيۇ

ئەگەر سىز باشقىلار بىلەن ئوخشاشمايدىغان يولغا ماڭسىڭىز ، يەنە كېلىپ ئۇ سىزدىن رازى بولمىسا ياكى مۇنداقچە ئېيتقاندا ، ئۇ سىزنىڭ پىكرىڭىزگە دېگەندەك قوشۇلۇپ كەتمىسە ، ئۇنداقتا ئۇ ئەيىبلەنمەسلىكى كېرەك . بەلكىم ئەيىبلىنىدىغىنى ئۆزىڭىزدۇرسىز ، چۈنكى سىزـ نىڭ ئۇنىڭغا بولغان ياخشىلىقىڭىز يېتەرلىك بولمىغان .

3 ـ ئاينىڭ 31 ـ كۈنى **ئۆزىڭىزنى ئەيىبلەشنى بىلىڭ**

توۋا قىلغانلىقىڭىز ئۆز خاتالىقىڭىز بىلەن كەمچىلىكىڭىزنى كۆپچىلىككە ئاشكارىلاشقا جۈرئەت قىلغانلىقىڭىزنىڭ ئىپادىسى .

توۋا قىلماسلىق ئۆز خاتالىقلىرىنىڭ مەسئۇلىيىتىنى باتۇرلۇق

بىلەن ئۇستىگە ئالماسلىقتىن دېرەك بېرىدۇ ، ئۆز روھىنى پاكلاشقا جۈرئەت قىلىش ، ياخشى شەيئىلەرنى خۇشاللىق بىلەن قوبۇل قىلىشتىن دېرەك بېرىدۇ .

ئەگەر ئاق كۆڭۈل بىر ئادەم ئۆز خاتالىقىنى قوبۇل قىلماي ، كۆچىنىڭ بارچە ئۆزىنى ئاقلاشقا بېرىلىپ كەتسە ، ئۇ ئاق كۆڭۈللۈكە يات بىر ئادەمگە ئايلىنىپ قالىدۇ .

سىزدە تەنقىدلىنىشكە ھەم يۈكسىلىدۇرۇشكە تېگىشلىك ناچار سۈپەتلەر بارمۇ ؟ بار بولسا سەمىمىيلىك بىلەن ئېتىراپ قىلىشىڭىز كېرەك ھەمدە ئۇلارنى ئۆزىڭىزگە تايىنىپ رەتكە سېلىپ چىقىشىڭىز كېرەك .

ئۆزىنى ئەيىبلەشنى بىلىشتىنمۇ بەك ئادەمنى كىشىلەرگە يېقىنلاشتۇرىدىغان نەرسە يوق ، ئۆزىنىڭكىنى توغرا قىلىشنى ئىسپاتلاشقا ئۇرۇنۇشتىنمۇ بەك ئادەمنى كىشىلەردىن چەتلەشتۇرىدىغان نەرسە يوق .

— «تالمۇد»تىن

بەزىلەر بۇگۈنكى ياخشىلىقلىرى بىلەن ئۆتمۈشتىكى جىنايەتلىرىنى يېپىشنى ياخشى كۆرىدۇ . بۇنداق كىشىلەر ماڭا قارا بۇلۇتلار بىلەن قاپلانغان كېچىدە زۇلمەتنى يورۇتۇپ قۇرغان ئاي نۇرىنى ئەسلىتىدۇ .

— «بۇددا ئەقلىيەلىرى»دىن

چەكلىمىسى يوق مۇشۇنداق بىر دۇنيادا ، ئادەم ئۆزى سادىر قىلغان خاتالىقلارنى ھەمدە ئۆز ۋۇجۇدىدىكى نۇقسانلارنى ھېس قىلىپ تۇرىدۇ .

4 ـ ئاينىك 1 ـ كۈنى خاتا بىلىملەردىن ھەزەر ئەيلەك

ئىلىم ـ پەن سانسىز تۈرلەرگە بۆلۈنىدۇ . ھالبۇكى ، ھەربىر تۈرلۈك ئىلىمدىن ئالىدىغان بىلىملەرنىڭ ھەددى ـ ھېسابى يوق . بىراق ، ئەڭ ھالقىلىقى ، بىز نېمىنىڭ ئىگىلىمىسە بولمايدىغان ، نېمىنىڭ ئىگىلىمىسىمۇ بولىدىغان بىلىم ئىكەنلىكىنى ئايرىۋېلىشىمىز كېرەك .

نۆۋەتتە ، ناھايىتى زور مىقداردا بىلىم جۈغلانمىسى بار . بۇ بىلىملەرنى ئۆگىنىپ بولۇشقا ئىقتىدارىمىز زىيادە ئاجىزلىق قىلىدۇ . ھاياتىمىزمۇ تولىمۇ قىسقا ، بىز پايدىلانساق بولىدىغان ناھايىتى كۆپ بىلىم بايلىقىمىز بار . لېكىن بىز ئۇلارنى تەنقىق قىلىپ كۆرگەندىن كېيىن ئۇلارنى ئىشلەتمەي بېسىپ قويدۇق . شۇڭا ، بىز ئەڭ ياخشىسى بۇ مەجبۇرىيەت (يۈك) نى كۆتۈرۈپ يۈرۈۋېرىشىمىز كېرەك . بولمىسىمۇ بولىدىغان ، ئەمەلىيەتتە بىز ئېھتىياجلىق بولمىغان بۇنداق بىلىملەرنى ئىگىلىمەسلىكىمىز كېرەك .

— ئىمانۇئىل كانت

زىيادە ئاچ كۆزلۈك بىلەن ئوقۇش ، بولۇپمۇ ناھايىتى گۆدەك چاغدىلا ئوقۇش مېڭىمىزنى ھەزىم بولمىغان ماتېرىياللار بىلەن توشقۇزۇۋېتىدۇ . خاتىرىمىز بىزنىڭ ھېسسىياتىمىز ۋە تەقدىرىمىزنىڭ خوجايىنى بولۇۋالىدۇ . ھالبۇكى ، ئۇ راستتىنلا شۇنداق بولىدىغان بولسا ، بىز ئەقلىمىز ۋە ئەڭ ئىپتىدائىي ساددىلىقىمىز بىلەن ھېسسىياتىمىزنى كونترول قىلىشىمىز كېرەك . شەيئىلەرنى مۇستەقىل چۈشىنىشىمىز — شۇنداق دېيىشكە رازىمەنكى ، مۇس-

تەقدىر تۇرمۇش كەچۈرۈشىمىزگە ئاسان بولسۇن ئۈچۈن ، دۆڭە - دۆڭە ، چاڭ - توزانلار بېسىپ كەتكەن سىرتقى ئىدىيەلەر ۋە نۇقتە-ئىتىبارلار ئىچىدە ئۆزىمىزنى تېپىشىمىز كېرەك .

— گېئورگى لىختېنبېرگېر

بىلىم چەكسىز . شۇڭا بىلىمى كۆپلەر بىلەن بىلىمى ئازلار ئوتتۇرىسىدىكى پەرق ھېچنېمىگە ئەرزىمەيدۇ .

خاتا بىلىملەردىن ھەزەر ئەيلەڭ ، چۈنكى بارلىق گۇ-ناھ ۋە جىنايەتلەر مۇشۇنىڭدىن تۇغۇلىدۇ .

4 - ئايرىم 2 - كۈنى قىلىۋاتقان ئىشىڭىزغا زېھنىڭىزنى يىغىڭ

— ھەقىقىي ياخشى ئىش تىرىشچانلىق ئارقىلىقلا تاماملىنىدۇ .

ئادەت ئەسلىدىنلا ياخشى نەرسە ئەمەس ، ھەتتا ياخشى ئادەتمۇ شۇنداق . ياخشى ئىش قىلىش ئادەتكە ئايلىنىپ قالغان ھامان ئۇ ياخشى ئىش ھېسابلانمايدۇ .

— ئېممانۇئېل كانت

زېمىنىڭىزدە ئېغىر يۈك بولسا ، ھىر ياخشى ئىش دەپ بىلىڭ . سىز بۇ يۈكتىن تولۇق پايدىلىنىشىڭىز كېرەك ، ئۇنىڭدىن مەنىۋى مەئىشەتلىرىڭىزگە كېرەكلىك بولغان بارلىق نەرسىلەرنى قوبۇل قىلىۋالالايسىز ، خۇددى ئاشقازىنىڭىز بارلىق يېمەكلىكلەردىن بۇل-جۇڭلارغا ئېھتىياجلىق بارلىق ئوزۇقلارنى سۈمۈرۈۋالغانغا ئوخ-شاش ياكى ئۇلۇغ ئوت ئوتۇن سالغاندىن كېيىن تېخىمۇ ئۇلغىيىپ كەتكەنگە ئوخشاش .

— ماركۇس ئاۋرىلىيۇ

زېھنىڭىزنى قىلىۋاتقان ئىشىڭىزغا قارىتىڭ ، كۆڭۈل بۆلۈڭ. شىڭىزگە ئەرزىمەيدىغان ھەرقانداق ئىشقا پىكىر يۈرگۈزمەڭ .
— كۆڭزى

مەنىۋى پائالىيەتلەر تۇرمۇشنى چۈشىنىشتىن تۇغۇلىدىغان خۇشاللىقلار بىلەن قوشكېزەك ، ئۇلار خۇددى جىسمانىي تىرىشچانلىق بىلەن ئارام بىر - بىرىگە تايانغانغا ئوخشاش ، جىسمانىي تىرىشچانلىق بولمىسا ، ئارام شادلىقى تۇغۇلمايدۇ . مەنىۋى پائالىيەتلەر بولمىسا ، تۇرمۇشنىڭ لەززىتىدىن ھۇزۇرلانغىلى بولمايدۇ .

4 - ئاينىڭ 3 - كۈنى ھەممە شەيئىنىڭ باش - ئاخىرى بولىدۇ

مەن ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن ، پەقەت ئىككى خىل نەتىجىلا كېلىپ چىقىدۇ : يا مەن ئۆزۈمنىڭ يەنە بىر ئادەمگە ئايلىنىش ئۈمىدىمنى ئەمەلگە ئاشۇرىمەن ، يا يەككە - يېگانە بىر ئادەم بولمايمەن ، بەلكى خۇدانىڭ ۋىسالىغا يېتىمەن ، بۇ ئىككى خىل نەتىجەنىڭ ھەر ئىككىلىسىلا ئىنتايىن گۈزەل .

ئۆلۈم بۇ دۇنيانى چۈشەنگەن تېنىمنى گۈمران قىلىدۇ ، خۇددى مەن بىلەن دۇنيا ئوتتۇرىسىدىكى ئاشۇ ئەينەكنى چېقىۋەتكەنىدەك . بىز ئاشۇ ئەينەكنىڭ ئورنىغا يەنە بىر ئەينەكنى دەسسەتكىلى بولامدۇ ، يوق ، بىلمەيمىز ؛ دېرىزىدىن سىرتقا باققان ئاشۇ روھنىڭ دۇنيا بىلەن بىر گەۋدىلىشىپ كەتكەن كەتمىگەنلىكىنى بىلمەيمىز . بىز نەتىجىنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى بىلىشكە ئامالسىزمىز .

بۇ دۇنيادا ھەرقانداق ۋاقىتنىڭ ئۇزۇنلۇقى چەكلىك بولىدۇ . خۇددى مېۋە بىلەن كۆكتات بىر يىل ئىچىدە ھەرقايسى پەسىللەر-

نىڭ چەكلىمىسىگە ئۇچرىغانغا ئوخشاش ، بارچە جان - جانىۋارلار دۇنيادىن كېتىشتىن بۇرۇن بىر يېڭى باشلىنىشنى ـــ ماماتلىق ۋە هاياتلىقنىڭ جەريانىنى باشتىن كەچۈرىدۇ . ئەقىللىق ئادەم بۇ قانۇنىيەتكە ئۆزلۈكىدىن بويسۇنىدۇ .

ـــ ستىسرۇ

بىزنىڭ خۇداغا بولغان چۈشىنىشىمىز بىزنى مۇنداق بىر يەكۈنگە كەلتۈرىدۇ : ئۇنىڭ بىز ئۈچۈن قىلغان بارچە ئىشلىرىنىڭ هەممىسى ئىنتايىن گۈزەل .

ـــ رلف ۋالدۇ ئېمېرسۇن

سىز تۇرمۇشتا ئۆلۈمدىن قورقماڭ ، ئۆلۈمنىمۇ ئارزۇ قىلماڭ .

4 ـ ئاينىڭ 4 ـ كۈنى **تۇرمۇشتىكى خۇشاللىقلار**

سىز تۇرمۇشتىن چەكسىز هۇزۇر هېس قىلالايسىز هەم هېس قىلىشىڭىز كېرەك .

بۇ دۇنيادا ، تۇرمۇش كۆز ياش بىلەن تولغان بىر جىلغا ئەمەس ، شۇنداقلا بىر سىناقمۇ ئەمەس ، ئۇ بىزنىڭ تەسەۋۋۇرىمىز-دىن هالقىپ كەتكەن . بىز پەقەت تۇرمۇشقا چىن قەلبىمىز بىلەن يۈزلەنسەكلا ، تۇرمۇش بىزگە چەكسىز هۇزۇر بەخش ئېتىدۇ .

بىر ئادەمنىڭ باشقىلارغا بولغان دۇشمەنلىشىش پوزىتسىيەسى تۇرمۇشنى بەختسىزلىككە گىرىپتار قىلىدۇ . مەيلى ئۇ ئادەم ئۈچۈن بولسۇن ، ياكى ئەتراپىدىكى باشقا ئادەملەر ئۈچۈن بولسۇن ، دوستانە كەيپىيات ۋە رەهىمدىل پوزىتسىيە تۇرمۇش چاقىنى سىلىقلىغانغا ئوخشاش ، ئۇلارنى يەڭگىل ئايلاندۇرىدىغان سىلىقلاش مېيىدۇر .

تۇرمۇشىڭىزنى تىرىشىپ ئۆتكۈزۈڭ ھەمدە تەقدىرىڭىز ئۇچۇن خۇشال بولۇڭ ، مېھىر ـ مۇھەببەت ۋە ياخشىلىق بىلەن ئىچكى خاتىرجەملىككە ئېرىشىڭ .

ـــ ماركۇس ئاۋرېلىيۇ

بەختىڭ سىرىنى سورامسىز ؟ ئۇنداقتا كىچىككىنە ھۇزۇر ـ ھالاۋەتتىن باشلاڭ .

ـــ سامۇئىل سمىلىس

ھەممىلا يەردە خۇشاللىق ئىزدەپ يۈرمەڭ ، لېكىن خۇشاللىقنى تېپىشقا ھەرۋاقىت تەق تۇرۇڭ .

ـــ جون رۇسكىن

تۇرمۇشىڭ خۇشاللىقغا ئېرىشىمەن دەيدىكەنسىز ، ئەڭ ياخشى ئۇسۇل : ئادەمنىڭ خۇشاللىق ئۇچۇن ياشايدىغانلىقىغا ئىشىنىڭ . ناۋادا تۇرمۇشتىن خۇشاللىق تاپالمىسىڭىز ، ئۆزىڭىزنىڭ نېمىنى خاتا قىلغانلىقىنى چۈشىنىشىڭىز كېرەك .

ھەقىقىي ئاقىل مەڭگۈ خۇشال يۈرىدۇ .

4 ـ ئاينىڭ 5 ـ كۈنى **ھېسداشلىق تەلەپ قىلماڭ**

تۇرمۇش ۋە خىزمەتتە ، جىنايەت سادىر قىلماسلىق ، زوراۋانلىق قىلىدىغان ۋە زوراۋانلىققا چېتىلىپ قالىدىغان كىشىلەرگە ھەم زوراۋانلارغا ئېگىلمەسلىك ۋە ياخشىچاق بولماسلىق ئىنتايىن قىيىن بىر ئىش .

تۇرمۇشتا چىرىكلەشكەندىن ۋە بايلارغا يېلىنىپ ياشىغاندىن كۆرە ، ئۆزىنىڭ نامرات كۈنىنى ئۆتكۈزگەن تۇزۇك . ئەگەر يۇزئابرۇيلۇقراق تۇرمۇش كەچۈرمەن دەيدىكەنسىز ، بايلارنىڭ ئىشىكىدە يېلىنىپ يۈرمەڭ .

نامرات ياشىسىڭىز ياشاڭكى ، چىرىكلەشمەڭ ۋە بايلارغا يېلىنماڭ . ئەگەر ھەقىقىي ياشايمەن دېسىڭىز ، بايلارنىڭ ئىشىكىدە تىلەپ يۈرمەڭ .

— ھىندى ماقالى

پادىشاھ ھەدىيە قىلغان كىيىم بەلكىم ئىنتايىن گۈزەلدۇر ، لېكىن ھەرقانچە ياخشى بولسىمۇ ئۆزۈڭنىڭ جەندەڭدىن ئېسىل ئەمەس ؛ بايلارنىڭ داستىخىنىدىكى نازۇنېمەتلەر بەلكىم بەك يېيىشلىكتۇر ، لېكىن ھەرقانچە يېيىشلىك بولسىمۇ ئۆز داستىخىنىڭدىكى بىر بۇردا نېنىڭچىلىك ئەمەس .

— ئىسلام ھېكمىتى

تۇپراق ئېتىزلىقتا ئىشلىمەيدىغان كىشىلەرگە مۇنداق دەپتۇ : ئەگەر سەن ماڭا ياخشى مۇئامىلە قىلمىساڭ ، مېنىڭ يېرىمدە ئىككى قولۇڭ بىلەن مېھنەت قىلمىساڭ ، ئۇنداقتا سەن باشقىلارنىڭ ئىشىكىدە يېلىنىپ ـ يالۋۇرىسەن ، جەزمەن بايلارنىڭ داستىخىنىدىن ئاشقان ـ تاشقان كۇن بىلەن ئۆتكۈزىسەن .

— ئارزورو ئاستېر

شۇنى جەزمەن بايقايسەنكى ، خىزمەت قىلىشنى خالىمايدىغانلار يا باشقىلاردىن پايدىلىنىدۇ ، يا باشقىلارنىڭ ھاقارىتىگە ئۇچرايدۇ .

4 ـ ئابزاس 6 ـ كۇنى روھىڭىزنى پاكلاڭ

كىشىلەر ھەمىشە ئۆزلىرى مۇھىم دەپ بىلگەن ھەددى ـ ھېسابسىز ئىشلار ئىچىدە ئالدىراپ يۈرىدۇ ـ يۇ ، ئەڭ مۇھىم ، ئەڭ زۆرۈر بىر ئىشنى ، يەنى روھىنى پاكلاشنى ئۇنتۇپ قالىدۇ . مۇشۇ ئىشنى ئۆز ئىچىگە ئالمايدىغان بىرمۇ ئىش يوق .

ئەڭ زور بەخت : يىل ئاخىرىدا ئۆزىڭىزنى يىلنىڭ بېشىدىكىدىن كۆپ ياخشى ھېس قىلىش .

— ھېنرى داۋىد زورو

ئۆزىڭىزنى ئۆزگەرتمەكچى بولىدىكەنسىز ، بىزگە نۇرغۇن تەلەپ قويىدىغان «مۇكەممەللىك» دېگەن بۇ نىشانغا قاراپ يۈرۈش قىلىڭ . بىز ئوڭچە بولۇشىمىز ، كۈندىلىك تۇرمۇشتىكى ئۇششاق - چۈششەك ئىشلارنى ئويلىنىپ يۈرمەسلىكىمىز كېرەك . ھالبۇكى ، دائىم ئوڭچە يۈرۈش ئۆزىنى ئۆزگەرتىشنى ئەھمىيەتسىز ھەم مۇمكىنسىز بىر ئىشقا ئايلاندۇرۇپ قويىدۇ .

مۇكەممەل بولماقچىمۇ ، بۇ سىزنىڭ ئىچىڭىزدىكى مۇقەددەس روھنى تىرىشىپ بايقىشىڭىزنى تەلەپ قىلىدۇ .

4 - ئاينىڭ 7 - كۈنى يامانلىققا ياخشىلىق بىلەن جاۋاب قايتۇرۇڭ

يامانلىققا ياخشىلىق بىلەن جاۋاب قايتۇرۇش ئاسان ھەم ئاقىلانىلىك بولۇپ ، يامانلىققا يامانلىق بىلەن جاۋاب قايتۇرغانغا قارىغاندا ئەقىلگە تېخىمۇ مۇۋاپىق كېلىدۇ .

— «تالمۇد»دىن

بىر جايغا بارغاندا ، ناسانىل دېگەن جايغا بارغاندا ، ئەيسا كرېستقا مىخلىنىدۇ . يەنە ئىككىيلەنمۇ كرېستقا مىخلىنىدۇ ، بىرى ئوڭ تەرەپتە ، يەنە بىرى سول تەرەپتە . شۇ ۋاقىتتا ئەيسا : «رەببىم ، ئۇلارنى كەچۈرگىن ! چۈنكى ئۇلار ئۆز قىلمىشىنى ئۇقمايدۇ» دەيدۇ .

— «ئىنجىل»دىن

كەمتەرلىك بىلەن ئەسەبىيلىكنى يېڭىڭ ، ئاق كۆڭۈللۈك بە-
لەن رەزىللىكنى يېڭىڭ ، مەردانىلىك بىلەن ئاچ كۆزلۈكنى يې-
ڭىڭ ، ھەققانىيەت بىلەن يالغانچىلىقنى يېڭىڭ .

— بۇددا ئۇزۇندىلىرى «بۇددا شەرئىيىتى»دىن

ئەگەر قوشنىلارغا قوشنىلارنىڭ كۆتكىنىدەك مۇئامىلە قىلـ
غانغا ئوخشاش مۇئامىلە قىلسا ، قوشنىلار تېخىمۇ ئوساللىشىپ
كېتىدۇ ؛ ئەگەر بىز قوشنىلارغا ئۇلاردىن ئارزۇ قىلغىنىمىز بويـ
چە مۇئامىلە قىلساق ، بىز ئۇلارنى تېخىمۇ ياخشىلىيالايمىز .

— جون ۋولفانگ ۋون گيوتى

ئومۇمەن يامانلىققا ياخشىلىق قىلىشتىن خۇشال بو-
لىدىغان ئادەم بۇنداق خۇشاللىقتىن كۆچىنىڭ بارىچە يەنە
بەھرىمەن بولىدۇ .

4 ـ ئايىنىڭ 8 ـ كۈنى قاتىللىق بىر خىل جىنايەت

باشقا بىر مىللەتكە قارىتا قوزغالغان ئۇرۇش مۇقەددەس بول-
ماسلىقى مۇمكىن ، زېمىننىڭ قىزىل قانغا موھتاج بولۇشى مۇم-
كىن ئەمەس . زېمىن كۆكلەرنىڭ ئۆزىگە زىلال سۇ بەخش ئېتىشىگە
موھتاج ، رەڭدار بۇلۇتلارنىڭ ئابىزەمزەم بولۇپ چۈشۈشىگە موھ-
تاجكى ، ھەرگىزمۇ قىزىل قانغا موھتاج ئەمەس .

ئۇرۇشمۇ جەڭگە قاتناشقان ئاشۇ ئادەملەرگە ئوخشاش خۇدانىڭ
لەنىتىدىن كەلگەن .

— ئالفرىد دې ۋىنى

قانۇنسىز ئادەم ۋە ھادىسىلەر كۆپىيىپ كەتكۈچكە ، نۇرغۇن
كىشىلەرنىڭ مۇھەببەتلىك قەلبى سوۋۇپ كەتكەن .

گۈناھسىزلار سىلەر بىلەن خۇدانى ئايرىۋەتكەن ، جىنايىتىڭلار ئۈنى گېپىڭلارغا قۇلاق سالمايدىغان قىلىپ قويغان . چۈنكى قولۇڭ-لار قانلار بىلەن بويالغان ، بارماقلىرىڭلار گۈناھلاردا بۇلغانغان ؛ لەۋلىرىڭلاردىن يالغانلار تۆكۈلىدۇ ، تىللىرىڭلاردىن قەبىھ سۆزلەر چىقىدۇ .

— «ئىنجىل ئىشتىيا»دىن

قاتىللىق بىر خىل جىنايەتتۇر ، ئۇلتۇرۇلگەن ئادەم-نىڭ كىم بولۇشىدىن قەتئىينەزەر ، مەيلى بۇ خىل قاتىل-لىق قانداق ئاقلىنىشىدىن قەتئىينەزەر .

4 ـ ئاينىڭ 9 ـ كۈنى ئاق كۆڭۈللۈك ۋە ئەبەدىيلىك

ئاق كۆڭۈللۈكنى ياقتۇرۇش بىلەن ئەبەدىيلىككە ئىشىنىش زىچ مۇناسىۋەتلىك .

ئاخىرەتنىڭ قانداقلىقىنى بىلمەن دەيدىغان ئادەم بولمىسا كېرەك . بىزنىڭ ئېتىقادىمىز مەنتىقىيلىق دەللىلەرنى ئەمەس ، بەلكى ئەخلاقىي دەللىلەرنى ئاساس قىلىدۇ . شۇڭا مەن خۇدانى مەۋجۇت دېيەلمەيمەن . شۇ سەۋەبتىن ئۆزۈمنى ئەبەدىيلىك دېيەل-مەيمەن . لېكىن خۇدانى مەۋجۇت دېيىش بىلەن «ئۆزلۈكۈم»نى ئەبەدىيلىككە ئىگە قىلىمەن . دېمەك ، مېنىڭ خۇداغا بولغان ئېتىقا-دىم بىلەن ماھىيىتىم شۇ قەدەر زىچ مۇناسىۋەتلىككى ، ھەتتاكى بۇنداق ئېتىقادنى مەندىن جۇدا قىلىش ئەسلا مۇمكىن ئەمەس .

— ئىمانۇئىل كانت

مەخلۇقاتلارنىڭ مەنبەسىنى تاپقىلى بولمىدى ، گۈگۈم پەردە-سى ئۇ يەردىن چېكىندى ، قاراڭغۇلۇق يېپىلدى ؛ دەل مۇشۇ چاغ-دا ، بىز ئۆزىمىزنىڭ ئەبەدىيلىك باقىيلىقىمىزنى ھېس قىلىپ قالدۇق .

— ھەزرىتى مارتىن

بىز بۇ دۇنيادا ياشايمىز ، خۇددى كىچىك بالا ھەكىم سۆزلە-ۋاتقان بىر ئۆيگە كىرىپ قالغاندەك . بالا سۆزنىڭ باش قىسمىنى ئاڭلىمىدى ، يەنە كېلىپ گەپ ئاخىرلىشاي دېگەندە ئۇ ئۆيدىن ئايرىلدى ؛ بەزى گەپلەرنىلا ئاڭلىدى . لېكىن مەنىسىنىڭ نېمىلە-كىنى چۈشەنمىدى . شۇنىڭغا ئوخشاش ، بىز تېخى ئۆگىنىشكە كە-رىشمەستىلا ، خۇدا تالاي ئەسىر ئىلگىرىلا ئاجايىپ نۇقتىنى باشلە-ۋەتكەندى . يەنە كېلىپ بىز تۇپراقتا ئايلىنىپ نۇرغۇن ئەسىر ئۆتكەندىن كېيىن ، بۇ نۇقتۇق يەنىلا داۋاملىشۇاتاتتى . بىز پەقەت ئۇنىڭ ئاز بىر قىسىم مەزمۇنىنىلا ئاڭلىدۇق ، ھالبۇكى بۇ مەزمۇ-نلارنىڭ مۇتلەق كۆپ قىسمىنى چۈشەنگىلى بولمايتتى . گەرچە شۇنداق بولسىمۇ ، بىز بەزى زور مەسىلىلەرنى ئاندا ـ ساندا چۈشە-نىپ قالدۇق .

ئەگەر سىز رەھىمدىللىكنى راستىنلا ياخشى كۆرسە-كىز ، ئۆزىڭىزنىڭ مەڭگۈلۈكلىكىڭىزدىن گۇمانلانماڭ .

4 ـ ئاينىڭ 10 ـ كۈنى **ھەقىقىي ئىلىم**

كىشىلەرنىڭ قەلبىدىكى مۇقەددەس روھ بارغانسېرى ئەركىن بولماقتا ، بۇ بىزنىڭ ھازىرقى دۇنيا تەرتىپىمىزدە ئۆزگىرىش پەيدا قىلىدۇ .

ھەقىقىي ئىلىم ـ پەن بىزگە دىنىي ئېتىقادنى رېئال تۇرمۇشقا قانداق تەتبىقلاشنى ئېيتىپ بەرسە ، سەنئەت ئۇنى ھېسسىياتىمىزغا قانداق تەتبىقلاشنى ئۆگىتىدۇ .

نىشان يىراق بولغانسېرى ، بىز ئۇنىڭغا قاراپ شۇنچە تېز سۈرئەت بىلەن ئىلگىرىلىشىمىز كېرەك .

ـــ مادزىنى

بىز ئۆزىمىزنىڭ ئىلاھىيلىقىنى قانچىكى ئېنىق چۈ-
شەنگەنسېرى ، ئۆنىڭ قانۇنىيىتى ھەرىكىتىمىزدە شۇنچە
گەۋدىلىنىدۇ .

4 ـ ئاينىڭ 11 ـ كۈنى **يامانلىقتىن يىراق تۇرۇڭ**

ھەرقانداق شەيئىنىڭ مەنىۋى دۇنيا بىلەن بولغان ئالاقىسى ماددىي دۇنيا بىلەن بولغان ئالاقىسىدىن كۆپ بولىدۇ . ھەرقانداق بىر يالغانچىلىق نۇرغۇن يالغانچىلىقنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ ، ھەر-قانداق بىر رەھىمسىزلىك تېخىمۇ كۆپ رەھىمسىزلىكنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ .

كىشىلەر ھەمىشە ئۆز ۋىجدانىنىڭ پاكلىقىدىن ئىپتىخارلىق ھېس قىلىشىدۇ . ئەمەلىيەتتە بۇ ئۇلارنىڭ ئەسته تۇتۇش ئىقتىدار-ىنىڭ تولىمۇ يېتەرسىزلىكىدىن بولىدۇ .

— زانىگىندا لافۇزېسكي

سۇ بىر تامچە ـ بىر تامچىدىن تامچىلاپ قاچىنى تولدۇرىدۇ . شۇنىڭغا ئوخشاش ياخشى ئادەم بولۇشنى ئويلىغۇچىلار رەھىمدىل-لىك بىلەن بارا ـ بارا مەقسىتىگە يېتىدۇ .

— «بۇددا دىنى ئەقلىيەلىرى»دىن

نۇرغۇن يامان ئادەتلىرىمىز باشقا نۇرغۇن يامان ئادەتلەرنىڭ ھەمدەمدە بولۇشى تۈپەيلىدىن مەۋجۇت بولىدۇ . شۇڭا بىز ئۆزىمىز-دىكى ئاساسلىق يامان ئادەتنى يوقاتساق ، باشقا نۇرغۇن يامان ئادەت-لەر ئۆزلۈكىدىن يوقىلىدۇ . بەجايىكى سىز دەرەخنىڭ غولىنى ئۇزۇۋەتسىڭىز ، شاخلىرى ئۆزلۈكىدىن چۈشكەنگە ئوخشاش .

— بلايىز پاسكال

رەزىل تاشقى كۆرۈنۈشتىن پەخەس بولۇڭ . روھىڭىز-نىڭ چوڭقۇرلۇقىدا ھەمىشە يامانلىقتىن قېچىڭ دەپ سە-

مەكتىزگە سېلىپ تۇرىدىغان بىر ئاۋاز بار . بۇ ئاۋازنى ئاڭلىسىڭىز ، خۇشال بولالمايسىز ، خىجىل بولىسىز . بەراق ، سىز بۇ ئاۋازغا ئىشىنىشىڭىز كېرەك ، يامانلىققا قاراپ تاشلىغان قەدىمىڭىزنى توختىتىڭ ، ئۆزىڭىزنى تەرىشىپ ياخشىلاڭ ، شۇنداق قىلسىڭىز يامانلىقتىن غەلبە قىلالايسىز .

4 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى ئۆزلۈكسىزنى يۈكسەلدۈرۈڭ

ئادەمنىڭ ئۆزلۈك ئېڭى مۇئەييەن دەرىجىگە يەتكەندە ، ئۇ ئۆز ۋۇجۇدىدىكى مەلۇم تەبىئەتتىن تاشقىرى نەرسىنى چۈشىنەلەيدۇ .

خۇدا بىز مەۋجۇت بولغاچقا مەۋجۇت بولىدۇ ، سىز ئۇنى باشقا ھەرقانداق نام بىلەن ئاتاپ باقسىڭىز بولىدۇ ، لېكىن شۇنىسى شەك ـ شۈبھىسىزكى ، بىزنى يارالتقان ئاشۇ ئەڭ ئالىي ھاياتلىق دەرۋەقە مەۋجۇت . سىز بۇ ھاياتلىق بۇلىقىنى خۇدا دەپ ئاتىسىڭىز بولىدۇ ، باشقا ھەرقانداق ئىسىمنى ئاتا قىلسىڭىزمۇ بولىدۇ .

ـــ مادزىنى

خۇدا ئۆزىنى ئىزدىگەن ئاشۇ كىشىلەر ئۇچۇنلا مەۋجۇت بولىدۇ . ئۇنى ئىزدەڭلار ، تاكى ئۇنى ئۆز ۋۇجۇدۇڭلاردىن بايقىغىچە ھەمدە ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدىن ئۆزۈڭلارنى بايقىغىچە ئىزدەڭلار .

خۇدانى ئىزدەش خۇددى سۇدا تور يايغانغا ئوخشايدۇ ، تورنى كۆتۈرگەن ۋاقىتىڭىزدا ئىنتايىن ئېغىر تۇيۇلىدۇ ھەمدە سۇ بىلەن تولغان بولىدۇ ، ۋەھالەنكى تورنى سۇ يۈزىگە تارتىپ چىقارغىنىڭىزدا ، ئۇنىڭدا ھېچنېمە بولمايدۇ . سىز ئەقلىڭىز ۋە ھەرىكىتىڭىز بىلەن خۇدانى ئىستىگەن ۋاقىتىڭىزدا ، خۇدا قەلبىڭىزدە ئولـ

تۇرغان بولىدۇ ، بىراق سىز خۇدانى تېپىۋالدىم دەپ ھۆكۈم قىلىغان ھەمدە توختاپ شۈكرى ـ قانائەت ھېس قىلغان ۋاقتىڭىزدا ، سىز خۇدادىن مەھرۇم بولۇپ قالىسىز .

— تېئودور ستروخوۋ

قىزىق ئىش ، تولىمۇ ئاددىي بىر قائىدىنى چۈشىنىشكە ئامالسىز قالدىم : بۇ دۇنيادا ھاياتىمىزدىن تاشقىرى كىشىلەر بىلىدىغان بۇ دۇنيا يەنە نېمىشقا مەۋجۇت بولىدىغاندۇ ھەمدە بىز بۇ دۇنيادا نېمىشقا مەۋجۇت بولىدىغاندىمىز . ھاياتىمىز خۇددى قاينىۋاتقان سۇنىڭ كۆپۈكىگە ئوخشاش سۇنىڭ يۈزىگە چىقىپ ، پارتلاپ ، ئاندىن غايىب بولىدىكەن .

بارلىق جانلىقلار بارچە ئادەم ، بارچە مەخلۇقات خۇدانىڭ ئۇن ـ تۈنۈشسىز جىمجىت ئىزدەيدىغان بۇ دۇنيادا مەۋجۇت بولىدۇ ، پەقەت دىنغا ئىشەنمەيدىغان ئاتېئىزمچىلارلا مەڭگۈلۈك سۈكۈتنى كۆرىدۇ .

— ژان .ژاك .روسسو

بىر ئادەم خۇدانى چۈشەنمىگەنلىكتىن ، خۇدا مەۋجۇت ئەمەس دەيدىغان سەپسەتىنى چىقىرىشقا ھەقلىق ئەمەس .

4 ـ ئاينىڭ 13 ـ كۈنى **رەھىمدىللىك ۋە مېھىر ـ مۇھەببەت**

ھاياتىمىزنىڭ مۇقەددەس مەنبەسىنى ھەم ئەقىل بىلەن ، ھەم مۇھەببەت بىلەن چۈشىنىشىمىز لازىم .

تۆۋەندىكى ئۇچ ئىشنى ئورۇندىيالىغان ئادەم ئەقىللىق دەپ ئاتىلىشقا مۇناسىپتۇر : ئالدى بىلەن ، ئۇ باشقىلارنى قىلىشقا دەۋەت

قىلغان ئىشلارنى ئۆزى مۇستەقىل قىلالىشى كېرەك ؛ ئۇنىڭدىن قالسا ھەقىقەتكە مۇخالىپ كېلىدىغان ھەرقانداق ئىشنى قىلماسلىقى كېرەك ؛ ئۇچىنچىدىن ، ئۇ ئەتراپىدىكى كىشىلەرنىڭ كەمچىلىكلىرىگە سەۋر قىلالىشى كېرەك .

بارلىق ئىشلارنى ئەستايىدىل تەتقىق قىلىش كېرەك : ئەقىلگە مۇۋاپىق كېلىدىغان ئىشلارغىلا ئىشىنىشكە بولىدۇ .

ئەقىللىق ئادەم يامانلىق قىلمايدۇ ، رەھىمدىل ئادەم ھەمىشە ئەقىللىق بولىدۇ . سىز زېھنىڭىز بىلەن رەھىمدىللىكىڭىزنى ئاشۇرسىڭىز بولىدۇ ، رەھىمدىللىكىڭىز ۋە مېھىر - مۇھەببىتىڭىز بىلەنمۇ زېھنىڭىزنى يۇكسەلدۇرسىڭىز بولىدۇ .

بۇيۇك ئىدىيە قەلبتىن كېلىدۇ .

4 - ئاينىڭ 14 - كۈنى زىيادە بايلىق نامراتلىقتىنمۇ يامان

ئەگەر بىر جەمئىيەت بۇ دۇنياغا ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان بايلار ۋە ئۇلارنىڭ بۇيرۇقىغا بويسۇنىدىغان نامراتلاردىن ئىبارەت ئىككى قىسىمغا بۆلۈنىدىغان بولسا ، ھەرقانداق رەۋىشتىكى مۇكەممەللىكنى ئەملگە ئاشۇرۇشتىن ئۈمىد كۈتمىسەكمۇ بولىدۇ .

بىز بۇ دۇنيادىن تولىمۇ بىمەنە يەكۈننى چىقاردۇق : بىر جەھەتتىن ، بىز جەمئىيەتتە ياشاۋاتىمىز دەيمىز ، لېكىن يەنە بىر جەھەتتىن بىز تولىمۇ غېرىبانە تۇرمۇش كەچۈرمەكتىمىز .

— توماس كارلىل

ناۋادا مىليونېرلار مەۋجۇت بولسا ، ئۇنداقتا جەزمەن تىلەمچى-

لەرمۇ مەۋجۇت بولىدۇ .

— ھېنرى گېئورگى

ئەگەر مېھنەت سەرپ قىلمايلا ئېرىشسەكمۇ ، ئۇنداقتا مېھنەت سەرپ قىلىپمۇ ئېرىشەلمىگەنلەر بولىدۇ .

— مېرسېي مايمۇند

بىر رەھىمسىز خوجايىن بولغاندىن بىر مۆمىن قۇل بولغانغا يەتمەيدۇ ، زىيادە بايلىق ئادەمنى نامراتلىقتىنمۇ بەك ئوسال قىلىۋېتىدۇ .

4 ـ ئاينىڭ 15 ـ كۈنى **مەنىۋى تۇرمۇشقا بويسۇنۇڭ**

نۇقتىئىنەزەرىمىزدىن كېلىپ چىقىدىغان نەتىجىنى بىلىشكە ئالماسلىمىز . چۈنكى ئۇلار مەيىن سۇ دولقۇنچىسىغا ئوخشاش پايانى يوق بىر دۇنيادا تاشقىرىغا قاراپ چەكسىز كېڭىيىپ كېتىدۇ .

خۇدانىڭ سىرىنى بىلىشكە ئۇرۇنۇشتەك ھەرقانداق تىرىشچانلىق بىھۇدىدۇر . پەقەت مۇقەددەس قانۇنىيەتكە بويسۇنۇشلا كۇپايە قىلىدۇ .

— «تالمۇد»دىن

ئەۋلىيالار مەنىۋى تۇرمۇشقا بويسۇنىدۇ ، ماددىي تۇرمۇشنى رەت قىلىدۇ .

— لاۋزى

مۇھىم ھەربىرىمىز بىز مەڭگۇ كۆرەلمەيدىغان نەتىجىلەرنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ . ئۇلۇغ ھەربىرىمىز چوڭقۇر مەنىلەرنى تەۋەللۇت قىلىدۇ .

— جون رۇسكىن

ئەگەر ئۆز ھەرىكىتىڭىزنىڭ ئاقىۋىتىنى ئالدىن كۆ-
رۈشكە مۇۋاپىق بولالىسىڭىز ، ھەرىكىتىڭىزنىڭ ئەھمە-
يىتىدىن قىلچە سۆز ئاچقىلى بولمايدۇ .

4 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى **كەمتەرلىك**

بىر ئادەمنىڭ ئىززەت ـ ئابرۇيىغا ھۆرمەت قىلىش بىر پە-
رىنسىپ . ئۇنىڭ باشقىلارنى بويسۇندۇرۇش ، قوللاش ياكى رە-
ھىم- شەپقەت قىلىشى بىلەن ھېچقانداق ئالاقىسى يوق .

ھەرقانچە ئەرزىمەس ئىش بولغان تەقدىردىمۇ ، ئۇ ئادەمنىڭ
خاراكتېرىنى كۆچەيتىشكە پايدىلىق بولىدۇ . ئەرزىمەس ئىش دەپ
ئېتىبارسىز قارىماسلىق كېرەك . پەقەت ئەخلاقىي سەۋىيەسى يۇقە-
رى ئادەملەرلا ئۇنىڭ مۇھىملىقىنى كۆرەلەيدۇ .

روسىيەدە دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان بەزى ئادەملەرنىڭ ئىنتايىن
قىزىقارلىق بىرئادىتى بار : تۇنجى قېتىم بىر ئادەمگە تونۇشتۇرۇلـ
غاندا چوڭقۇر تەزىم قىلىدۇ . ئۇلار بۇنداق قىلىشىمىز بەربىر
ئادەمنىڭ ۋۇجۇدىدا مۇقەددەس روھنىڭ بارلىقىنى ئېتىراپ قىلغاذ-
لىقىمىز دېيىشىدۇ . بۇ ئانچە كەڭ تارقالغان ئەنئەنە بولمىسىمۇ ،
لېكىن ئىنتايىن چوڭقۇر يىلتىزى بار .

ئادەم كەمتەر بولۇشى كېرەك ، ئۇ ھەتتا مەن مەۋجۇت بولغاچقا
مەن پىكىر يۈرگۈزىمەن دېمەسلىكى كېرەك .
— رالف ۋالدو ئېمېرسون

ئادەم شۇنى بىلىشى كېرەككى ، ئۇ خۇدانىڭ قـانـۇنـى ئال ـ
دىدا ـــ باشقىلارنىڭ ئالدىدا ئەمەس ـــ ھەقىقىي مېھرىبانلىقنى
يەتكۈزۈشى كېرەك .

4 ـ ئاينىڭ 17 ـ كۈنى **باشقىلارنى ياخشى كۆرۈڭ ، خۇددى ئۆزىڭىزنى ياخشى كۆرگەندەك**

دىنىي تەرغىباتنىڭ قائىدىسى تولىمۇ ئاددىي : باشقىلارنى ياخشى كۆرۈڭ ، خۇددى ئۆزىڭىزنى ياخشى كۆرگەندەك .

خۇدانىڭ روھى بىلەن ياشاش ئەڭ ياخشى مەقسەت ئۈچۈن ؛ ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە ئەڭ ياخشى شەكىلدە ئەڭ ئېسىل ئىشلارنى قىلىش كېرەك . بىر گۆزەك بالا بولغان تەقدىردىمۇ بۇ قائىدىنى چۈشىنەلەيدۇ ، لېكىن ھەرقانچە كاتتا ئەرباب بولغان تەقدىردىمۇ ئۇلاردىن ياخشى قىلالمايدۇ .

— تېئودور پاك

بىر ئادەم تۇرمۇشنىڭ مەنىسىنى ئۇزۇل ـ كېسىل چۈشىنىشكە ئامالسىز ، پەقەت ئۇنىڭ يۆنىلىشىنىلا بىلەلەيدۇ .

بارلىق دىنىي ئەقىدىلەرنىڭ ماھىيىتى رەھىمدىللىك ، خىرىستىيان دىنىنىڭ ئۆزگىچىلىكىمۇ ئۇنىڭ رەھىمدىللىك بىلەن مۇناسىۋەتلىك ئەقىدىلىرىدە ، يەنى رەھىمدىللىكنىڭ ئاساسلىق شەرتلىرىنى ئېنىق ھەم مۇپەسسەل بايان قىلغانلىقىدا : يامانلىق ۋە زوراۋانلىق بىلەن ئېلىشماسلىق .

ئەگەر سەن ئەركىن ھەم قۇدرەتلىك بولماقچى بولساڭ ، ئۇنداقتا ئېتىقادىڭنى تىرىشىپ ئۆزگەرتكىن .

ئەگەر بىر ئادەم تۇرمۇشنىڭ مەنىسىنى ئېنىق چۈشىنەلمىسە ، ئىشەنچ ، ئېتىقادى بولمىسا ، ئۇنداقتا ئۇ ھەر ۋاقىت رەھىمدىللىكنى رەت قىلىشى ھەمدە رەزىللىككە

ياش قويۇشى مۇمكىن .

4 ـ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى **ھەقىقىي بىلىم**

مۇھىمى بىلىمىڭىز نىڭ سان ـ مىقدارى ئەمەس ، بەلكى ئۇنىڭ سۈپىتى . نۇرغۇن نەرسىنى بىلىشىڭىز مۇمكىن ، لېكىن نېمىنىڭ مۇھىملىقىنى بىلمەيسىز .

بىلىمسىزلىك تېگىدىن نومۇسسىزلىقمۇ ئەمەس ، ھەم ئۇنىڭ زىيىنىمۇ يوق ، ھەرقانداق ئادەمنىڭ بىلمەيدىغىنى يوق بولۇشى مۇمكىن ئەمەس . لېكىن ، ئەگەر سىز بىلمەيدىغان نەرسىڭىزنى بىلىدىغان قىياپەتكە كىرىۋالسىڭىز ، ئۇنداقتا بۇ نومۇسسىزلىق بولۇپلا قالماستىن ھەم زىيانلىقتۇر .

بىلىمسىزلىك ئىككى خىلغا بۆلۈنىدۇ . بىر خىلى ، ھەربىر ئادەم تەبىئىيتىدىن نۇقسانسىز ، تەبىئىي بىلىمسىزلىككە ئىگە بولىدۇ . يەنە بىر خىلى بولسا ، ئاقىلانىلىك بىلەن قارىمۇقارشى بولغان بىلىمسىزلىكتۇر . جەزمەن شۇنى بايقايسىزكى ، ئۆزىنىڭ ئالىم ـ ئۆلىما دەپ ئاتىۋالغان نۇرغۇن كىشى ھەقىقىي تۇرمۇشنى ئەسلا بىلمەيدۇ ، يەنە كېلىپ ئۇلار ئاددىي كىشىلەرنى ۋە نەرسىلەرنى كۆزگە ئىلمايدۇ .

ـــ بلايىز پاسكال

ھەقىقەت ھەددى ـ ھېسابسىز توسالغۇلارنى سۈپۈرۈپ تاشلىيالايدۇ ، تاكى ئۆزىنىڭ قوبۇل قىلغانغا قەدەر .

ـــ گېئورگى لىختېنبېرگېر

پىكىر يۈرگۈزۈشىنىلا بىلىپ ئىجاد قىلىشنى بىلمەيدىغان ئالىم يامغۇرى يوق بۇلۇتقا ئوخشايدۇ .

ـــ شەرق ئەقلىيەسى

مۇجمەل ھەم مۇرەككەپ ئاتالغۇلارنى ساختا ئۆلىمالار ئىجاد قىلغان . ھەقىقىي ، چىن بىلىملەر مۇجمەل تېرمىنلارغا ئېھتىجات .

4 ـ ئايىنىڭ 19 ـ كۈنى ريازەتنىڭ پايدىسى

جاپانىڭ ھالاۋىتىنى بىلمىگەن ئادەم بەختلىك ۋە ھەقىقىي تۇرمۇش كەچۈرەلمەيدۇ .

ئىنسانىيەت قازانغان بۈيۈك مۇۋەپپەقىيەتلەرنىڭ بىرىمۇ جاپا تارتىش بەدىلىگە كەلمىگەن ئەمەس .

— ف . روبېر دې لامېرنى

ريازەت چەكمىگەن ئادەم روھىي جەھەتتىن ئىلگىرى - يەلمەيدۇ . ريازەت ھەمىشە ئۆلۈمگە ئۇلىپەت بولۇپ تۇرى - دۇ ، لېكىن ريازەت تۇرمۇش ئۇچۇن ئېيتقاندا پايدىلىق ھەم ئەھمىيەتلىك بىر ئىشتۇر . ئېيتىلىشچە ، خۇدا جەبىر - جاپا ۋە كۈلپەت تارتقان ئادەملەرنى ياخشى كۆرەرمىش .

دىن بىر ئادەمگە ئۇنىڭ مەۋجۇت بولۇشتىكى ئەھمىيىتىنى ۋە مەنزىلىنى بىلدۇرىدۇ .

— ئاناتولې فرانسې

مەنىۋى تۇرمۇشى تۆۋەنغان بىر ئادەم شۇنى بايقايدۇ - كى ، ريازەت ئۇنىڭ بەخت بىلەن ئارىلىقىنى قىس - قارتىدۇ . مۇشۇ نۇقتىدىن ئېيتقاندا ، ريازەت ئۆزىنىڭ ئازابلىق تەرىپىنى جۇدا قىلىپ ، ناھايىتى زور بەختكە ئايلىنىدۇ .

4 ـ ئايىنىڭ 20 ـ كۈنى باشقىلارغا پايدىلىق ئىشلارنى قىلىڭ

مەنىۋى تۇرمۇشى تۆۋەنغان بىر ئادەم ئۇچۇن ئېيتقاندا ، ئۆزى - نى قۇربان قىلىشتىن كەلگەن بەخت ھايۋانىي ئارزۇ ـ ھەۋەس بىلەن تولغان ۋە ئۆزىنى تاشلىۋېتىدىغان شاللاق بىر ئادەم ئېرىشى - دىغان شادلىقتىن كۆپ يۇقىرى بولىدۇ .

ئاق كۆڭۈل كىشىلەر ھەمىشە باشقىلارغا پايدىلىق ئىشلارنى قىلىدۇ . ئەگەر بىر ئادەم ياخشى ئىش قىلىش جەريانىدا جەبىر - جاپا تارتسا ، ئۇ تېخىمۇ ئالىيجاناب بىر ئادەمگە ئايلىنىدۇ .

— ژان دېلابۇيېر

باشقىلارنىڭ پايدىسى ۋە بەختى ئۈچۈن ساخاۋەتلىك ئىشلارنى قىلىشتىنمۇ بەك ئادەمنى بەختلىك ھېس قىلدۇرىدىغان نەرسە يوق .

— لۇتسى مالورى

قۇياش نۇرى ئۇستىمىزگە چۈشكەندىن كېيىن ، ۋۇجۇدىمىزدا ئەكس ئەتكەن قارا داغ ئادىمىيلىك خاراكتېرىمىزنىڭ سايىسىدۇر . پەقەت باشقىلار ئۈچۈنلا ياشىغان ۋاقتىمىزدا ، بىز ئاندىن ئۆزىمىز ئۈچۈن ياشىغان بولىمىز . بۇ گەپ غەلىتىرەك ئاڭلانغان بىلەن ، سىز مۇشۇنداق قىلىپ كۆرۈپ بېقىڭ . سىز ئۆز كەچۈرمىشىڭىز ئارقىلىق بۇ قائىدىنى ئىسپاتلايسىز .

ئوت شامنى ئېرىتىپ تۈگىتىۋەتكەنگە ئوخشاش ، باشقىلارنىڭ مەنپەئىتى ئۈچۈن ياخشى ئىش قىلىش ئۇ ئادەمنى خۇسۇسىي تۈرمۈشتىن پۈتۈنلەي ۋاز كەچتۈرىدۇ .

4 - ئاينىڭ 21 - كۈنى **مۇھەببەتلىك قەلب**

كەلگۈسى جەمئىيەتنىڭ تۈرمۇش تەرتىپى زوراۋانلىق بىلەن تېررورلۇقنىڭ ئورنىنى مۇھەببەت بىلەن بەخت ئالغانلىقى سەۋەبلىك ئۆزگىرىدۇ . سىلەرگە شۇنداق جېكىلەيمەنكى ، سىلەر ئۆزئارا بىر - بىرىڭلارنى سۆيۈڭلار .

— «ئىنجىل يۇھاننا»دىن

ئەگەر سىز گېزى كەلگەندە باشقىلار بىلەن خاتىرجەم ئالاقە قىلسام بولىدۇ ، ھېچقانداق مېھىر - مۇھەببەت قويمىسامۇ بولىدۇ دەپ ئويلىسىڭىز ، يېڭىلىشقان بولىسىز . سىز ئاشۇ جانسىز شەيئىلەر بىلەن مېھىر - مۇھەببىتىڭىزنى ئاتا قىلمايمۇ دادىل مۇئامىلە

قىلىسىڭىز بولىدۇ ، يەنى ياغاچ كەسسىڭىز ، خىش پىشۇرسىڭىز ، تۆمۈرچىلىك قىلىسىڭىز بولىدۇ ، لېكىن كىشىلەر بىلەن ئارىلاشقاندا مېھىر - مۇھەببىتىڭىزنى ئايىسىڭىز بولمايدۇ . خۇددى ھەسەل ھەرىسى باققان ۋاقتىڭىزدا ئېھتىيات قىلمىسىڭىز بولمىغانغا ئوخشاش ، سىز كىشىلەر بىلەن ئارىلاشقان چېغىڭىزدا ئۇلارنىڭ ئادەمىيلىكىگە دىققەت قىلمىسىڭىز بولمايدۇ . بۇنداق ئادەمىيلىكتە ھەسەل ھەرىسىنىڭ خۇسۇسىيىتىمۇ ، ئادەمىيلىك خۇسۇسىيەتمۇ بولغان بولىدۇ . ئەگەر ئۇلاردىن ئېھتىيات قىلمىسىڭىز ، سىز ئۇلارنى ۋە ئۆزىڭىزنى زەخىملەندۈرۈپ قويىسىز . بۇنىڭدىن باشقا نەتىجە چىقمايدۇ ، چۈنكى ئۆزئارا كۆيۈنۈش بىز مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇشتا جەزمەن رىئايە قىلىدىغان ئاساسلىق پىرىنسىپتۇر .

— گوتخولد ئېفرايىم لىسسىنگ

ئىنسانىيەتنىڭ بۇ دۇنيادا ئۆتكۈزگەن ئەڭ چوڭ جىنايىتى سىياسىي بىلەن ئېتىكىنى ئايرىۋەتكەنلىكىدۇر .

— بوش بېشي شېللېي

يەر شارىدا جەننەت بەرپا قىلىشىڭىز ئۈچۈن ياشىشىڭىز كېرەك . تۈرمۈشىڭىز زوراۋانلىق ئاساسىغا قۇرۇلماسلىقى ، بەلكى سۆيگۈ - مۇھەببەتنى ئۇل قىلىشى كېرەك .

4 - ئاينىڭ 22 - كۈنى روھىڭىزنى پاك تۇتۇڭ

روھىڭىز پاك بولمىسا ، قانداقمۇ خۇداغا ھەمدۇ - سانا ئېيتىمەن ، دېيەلەيسىز ؟ ھەر بىرىمىزنىڭ قەلبىدە بىر خىل مەۋجۇدىيەت بار . ئۇ سۈبھى يۇلتۇزىغا ئوخشاش بىزنىڭ نىجاتكارىمىزدۇر .

— ھىندى ئەقلىيەسى

بىر ئادەم ئۆز خاسلىقىنى ، يەنى ئىچكى ئۆزلۈكىنى

رىيازەت ۋە ئاسارەت پادىشاھلىقىدىن ھەمىشە مۇقىم ۋە شادىمان پادىشاھلىققا ، يەنى ئۆزىنىڭ مۇقەددەس مەنسۇى ماھىيىتىنى چۈشىنىشىگە پايدىلىق پادىشاھلىققا ئايلاندۇ-رۇش كېرەك .

4 ـ ئاينىڭ 23 ـ كۈنى **ھەقىقىي ئاق كۆڭۈللۈك**

ھەقىقىي ئاق كۆڭۈللۈك ھەمىشە ئاددىي بولىدۇ .

ئاددىي ـ سادىدىلىق شۇ قەدەر جەزبىلىك ، شۇ قەدەر پايدىلىق-كى ، ھەقىقىي ئاددىي ـ سادىدا تۇرمۇش كەچۈرىدىغانلار ئىنتايىن ئازدۇر .

ھەممىلا يەردە بەخت ئىزدەپ يۈرمەك ، خۇداغا شۈكرى ئېيتمىسا ، ئۇ بىز ئۈچۈن زۆرۈر بولغان نەرسىلەرنى ئاددىيلاشتۇرۇپ بەرگەن ، مۇرەككەپ نەرسىلەرنى ئېھتىياجىمىزدىن خالىي قىلغان .

— گېرگورئىي سكوۋوردا

بىزنىڭ ئاساسلىق سەرپىياتىمىز باشقىلارنى تەقلىد قىلىشقىلا قارىتىلغان .

— رالف ۋالدو ئېمېرسون

ئۇلۇغۋار ئىشلارنىڭ ھەرقاندىقى تىنچ ، كەتتىرىنلەرچە ۋە ئاددىي شەكىلدە تاماملىنىدۇ . يەر ھەيدەش ، ئۆي سېلىش ، چارۋا ماللارنى بېقىش ، ھەتتا پىكىر يۈرگۈزۈش قاتارلىق ھەرقانداق بىر ئىشنى چاقماق چېقىپ ھاۋا گۈلدۈرلىگەن چاغدا ۋۇجۇدقا چىقىرال-مايسىز . پەۋقۇلئاددە ھەم چىن ئىشلارنىڭ ھەممىسى ئاددىي ھەم پېقىرانە ھالەتتە ئېلىپ بېرىلىدۇ .

ھەرقانداق ئادەم ياسالما ھەم ئۆزىنى ئاددىي كۆرسە-

تىشكە ئۆرۈنىدىغان ئادەمدىن ئاددىي بولىدۇ . بارلىق سۈنئىي ئىشلاردا ، ياسالما ئاددىيلىق ئادەمنى تولىمۇ ھېزار قىلىدۇ .

4 ـ ئاينىڭ 24 ـ كۈنى **چىن باتۇر**

ھەرقانداق كۈرەشتە ، خۇدانىڭ ئۆزىگە يار ـ يۆلەك بولۇۋاتقاد. لىقىنى چۈشىنىدىغان كىشىلەر ھەقىقىي باتۇرلاردۇر .

مەيلى قانداق ئىش يۈز بەرسۇن ، ئىشەنچىنى قەتئىي يوقاتماس. لىق كېرەك . پەقەت ياخشى ئادەم بولغاندىلا ، بېشىڭىزغا بەختسىز. لىك چۈشمەيدۇ .

سىلەرگە شۇنى ئېيتماقچىمەن ، سىلەرنى ئىچكى خاتىرجەم. لىككە ئېرىشسە دەيمەن ، دۇنيادا جاپا چېكىۋاتىسىلەر ، بىراق خا. تىرجەم بولۇڭلارکى ، مەن دۇنيانى يەڭدىم .

— «ئىنجىل يۇھاننا»دىن

شەيئىلەر مۇقىم بولمايدۇ ، خىرە ـ شىرە كۆرۈنۈپ ھەش ـ پەش دېگۈچە ئۆتۈپ كېتىدۇ ؛ پەقەت گۈزەل ئەخلاقلا روشەن مەۋ. جۇت بولۇپ تۇرىدۇ ، ئۇنى ھەرقانداق كۈچ يىمىرىۋېتەلمەيدۇ .

— سىتىسېرو

ئىلگىرى ، رىم ئىمپېراتورىيەسىنىڭ بىر خانىشى گۆھىرىنى يوقىتىپ قويۇپتۇ . ئۇ مەملىكەتنىڭ ھەرقايسى جايلىرىغا : پەقەت ئوتتۇز كۈن ئىچىدە گۆھەرنى تېپىۋېلىپ ئەكېلىپ بەرگەنلەر كاتتا مۇكاپاتلىنىدۇ ، لېكىن ئوتتۇز كۈندىن كېيىن گۆھەرنى ئەكەلگەد. لەر ئۆلتۈرۈلىدۇ ، دەپ ئېلان چىقارغۇزۇپتۇ . يەھۇدىي ئۆلىما سامۇيېل ئۇ گۆھەرنى تېپىۋېلىپ ئوتتۇز كۈندىن كېيىن ئەكېلىپ

بېرىپتۇ .

— سەن چەت ئەلگە چىققانمىدىڭ؟ — دەپ سوراپتۇ خانىش ئۇنىڭدىن .

— ياق ، ئۆيۈمدە تۇردۇم .

— بەلكىم مەن چىقارغان ئېلاننىڭ مەزمۇنىنى بىلمىسەڭ كېرەك؟

— بىلىمەن ، — دەپتۇ سامۇيىل .

— ئەمىسە ، نېمىشقا ئوتتۇز كۈنلۈك مۆھلەت ئۆتۈپ كەتكەندىن كېيىن ئاندىن گۆھەرنى ئەكېلىسەن ، ئەمدى سېنى جەزمەن ئۆلتۈرىمەن .

— چۈنكى مېنىڭ گۆھەرنى سىلىگە قايتۇرۇپ بېرىشىم ، سىلىنىڭ جازالىرىدىن قورققانلىقىمدىن ئەمەس ، بەلكى خۇدادىن قورققانلىقىمدىنىدۇر .

ئۆز خاسلىقىدىن ھەقىقىي ۋاز كېچەلىگەن ئادەملا ھەقىقىي قەيسەر ئادەمگە ئايلىنىدۇ .

4 — ئاينىڭ 25 — كۈنى مۇقەددەس كۈچ ھەممىلا شەيئىدە مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ

بىر ئادەم ئۆزىنى بىر خىل جىسمانىي مەۋجۇدىيەت دەپ قارىدى مۇمكىن ، بىر خىل مەنىۋى مەۋجۇدىيەت دەپ قارىشىمۇ مۇمكىن . ئۆزىڭىزنى بىر خىل مەنىۋى مەۋجۇدىيەت دەپ قارىغان ۋاقتىڭىزدا ، سىز ئەركىن ئادەمگە ئايلىنىسىز .

«خۇدانىڭ مۇھەببىتى» سىزنى بۇ دۇنيادىكى ئەڭ ئالىي ئىجادچان كۈچلەر ئېقىمىغا قوشۇۋېتەلمىسە ، ئۇنداقتا ئۇ زادى نېمە؟ مۇقەددەسلىك ھەممىلا شەيئىدە مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ . لېكىن ئۇ بۇ دۇنيادا ئىنسان تەبىئىيتىدە ئەڭ روشەن ئەكس ئېتىدۇ . بۇ

كۆچتىن پايدىلىنىش ئۈچۈن ، بىز ئۇنى چۈشىنىشىمىز ، ئۇنى قوبۇل قىلىشىمىز كېرەك .

بىلىمەن ، خۇدا ھەممىنى چۈشىنىدۇ ، ئۇنىڭ قانۇنىيىتى باشقىچە ـ ئاخىر بىرەك بولىدۇ . بىلىمەن ، ئۇ ھەممىنى بىلىدۇ . ھەممىگە چوڭقۇر سىڭىدۇ ھەمدە ھەممىدە مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ . خۇدا قۇياش نۇرى قاراڭغۇ ئۆيلەرنى يورۇتۇپ تۇرغانغا ئوخشاش ، ھەممىلا ئادەمنىڭ قەلبىگە چوڭقۇر چۆكىدۇ . بىز بۇ مۇقەددەس نۇرنى تىرىشىپ ئەكس ئەتتۈرۈشىمىز كېرەك .

— جۇڭگو ئەقلىيەسى

ئەگەر بىر ئادەم ئۆزىنىڭ بۇ دۇنيادا ئەڭ ياخشى ئىشلارنى قىلالايدىغانلىقىغا ئىشەنمىسە ، ئۇنداقتا ئۇ ئەڭ ئوسال ئىشلارنى قىلىدۇ .

4 ـ ئاينىڭ 26 ـ كۈنى **ئەڭ كىچىك نەرسە**

خىزمەت ۋاقتىدا ناخشا ئېيتىپ ئىشلەيدىغانلارنى ئاتا قىلغىن ، ئېھ رەببىم ! ئۇنىڭ قانداق خىزمەتنى قىلىشىدىن قەتئىينەزەر ، ئۇ دېمى ئىچىگە چۈشۈپ كەتكەن ، خاپىغان خىزمەتچىلەر ئىچىدىكى ھەرقانداق ئادەمدىن ئۈستۈن تۇرىدۇ ، يەنە كېلىپ ئۇ ئوخشاش ۋاقىت ئىچىدە ئىشىنى ئەڭ كۆپ ، ئەڭ ياخشى قىلالايدۇ ھەم ئۇزاققىچە داۋاملاشتۇرالايدۇ .

بىر ئادەم مۇزىكىغا جور بولغان ۋاقتىدا ئەسلا چارچاش ھېس قىلمايدۇ . ئاسماندىكى ئاشۇ يۇلتۇزلارمۇ ئۇلارنىڭ ئۈستىگە كەلگەندە ناخشا ئېيتىپ جىرلاپ كېتىدۇ .

— توماس كارلىل

بىھۇدە ئاۋارىگەرچىلىكلەر — بەزىدە راستىنلا ئەرزىمەيدۇ —

ھەمىشە ئادەمنى بىئارام قىلىدۇ . ئەڭ كىچىك ، ئەڭ ئەرزىمەس توسالغۇلارمۇ ئادەمنىڭ بېشىنى ئاغرىتىدۇ ؟ دەل شۇنىڭغا ئوخشاش ، ئەڭ كىچىك يېزىلغان خەتلەر ئادەمنىڭ كۆزىنى تالدۇرۇۋېتىدۇ . ئەڭ ئەرزىمەس ئىشلار ھەمىشە ئادەمنى بىزەۋتە قىلىدۇ . — مونتەينى

تۇرمۇش نازۇك بىر نەرسىدۇر ، ناھايىتى ئاسانلا تەسىرگە ئۇچرايدۇ . تۇرمۇشتا ھامان بەزى يېڭىلىنىشلار بولۇپ تۇرىدۇ .

4 ـ ئاينىڭ 27 ـ كۈنى باشقىلارنى مەڭگۈ ئەيىبلىمەك

ئوسال كەيپىيات ھەمىشە باشقىلارنى ئەيىبلەشكە سەۋەب بولۇپ قالىدۇ . لېكىن ، باشقىلارنى ئەيىبلەش ھەمىشە بىزدە بىزارلىق تۇيغۇسى پەيدا قىلىدۇ : باشقىلارنى قانچە كۆپ ئەيىبلىگەنسېرى ، بىز ئۆزىمىزنى شۇنچە ئوسال ھېس قىلىمىز .

بىز دائىم ئۇچرىشىپ تۇرىدىغان ئومۇمىيۈزلۈك بىر قاراش شۇكى ، ھەربىر ئادەمدە مۇقىم ۋە باشقىلارنىڭكىگە ئوخشاشمايدىغان خۇسۇسىيەت بولىدۇ . ئاق كۆڭۈل ئادەملەرمۇ ، رەزىل ئادەملەرمۇ بولىدۇ ؛ ئەقىللىق ئادەملەرمۇ ، دۆت ئادەملەرمۇ بولىدۇ ؛ سوغۇققان ئادەملەرمۇ ، ئالدىراڭغۇ ئادەملەرمۇ بولىدۇ . لېكىن كىشىلەر ئۇنداق ئەمەس ، بىز ھەمىشە ئاللىكىملەرنى رەزىل ئەمەس ، ئاق كۆڭۈل ، كالۋا ئەمەس ئەقىللىق ؛ ئالدىراڭغۇ ئەمەس ئېغىر ـ بېسىق دەيمىز . بىز ھەمىشە كىشىلەرنى مۇشۇنداق ئايرىيمىز ، لېكىن بۇنداق ئايرىش ئۇسۇلى خاتادۇر .

ئەگەر ئىككى ئادەم ئوتتۇرىسىدا ئۆچمەنلىك بولسا ، ئۇنداقتا بۇ ئىككىيلەن ئوخشاشلا ئەيىبلىنىشى كېرەك . سىز ھەرقانداق بىر

سانىنى نۆلگە كۆپەيتسەڭىز ، مەيلى ئۇ سان قانچىلىك چوڭ بولسۇن ، نەتىجىسى نۆل بولىدۇ . ناۋادا ئۆچمەنلىك مەۋجۇت بولسا ، ئۇنداقتا بۇ ئۆچمەنلىك ئىككىيلەننى بىر - بىرىگە تېخىمۇ ئۆچ قىلىدۇ ، يەنە كېلىپ ئىككىيلەن ئوتتۇرىسىدا ساقلىنىدۇ .

شۇنى جەزمەن چۈشىنىشىڭىز ۋە ئېسىڭىزدە مەھكەم ساقلىشىڭىز كېرەككى ، بىر ئادەم ھەمىشە ئۆز مەنپەئەتىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان ئىشنى قىلىشقا كۈچەيدۇ . ئۆزىگە ئەڭ پايدىلىق ئىشلارنى قىلغان ۋاقتىدا ، ئەگەر ئۇنىڭ يوللۇق بولسا ، قىلغان ئىشلىرى ياخشى نەتىجە بېرىدۇ ؛ لېكىن ، ئۇنىڭ خاتا بولسا ، قىلغان ئىشلىرى يامان نەتىجە بېرىدۇ . چۈنكى ئازاب مۇشۇنداق خاتالىقنىڭ كەينىدىن تاپ باستۇرۇپلا كېلىدۇ .

ئەگەر سىز بۇ نۇقتىنى ئېسىڭىزدە چىڭ تۇتسىڭىز ، ئۇنداقتا سىزنى باشقىلار مەڭگۈ پەرىشان قىلالمايدۇ . سىزمۇ باشقىلارنى مەڭگۈ ئەيىبلىمەيسىز ، باشقىلار بىلەن مەڭگۈ دۇشمەنلەشمەيسىز .

— ئېپىكتېت

ئەگەر يەنە بىر ئادەم بىلەن بىللە تۇرسىڭىز ، ئۇنىڭ بىلەن شۇنداق كېلىشىڭ : ئىككىڭلاردىن بىرىڭلار يەنە بىرىڭلارنى ئەيىبلەشكە باشلىغاندا ، تالاش - تارتىشنى دەرھال توختىتىڭلار

4 - ئاينىڭ 28 - كۈنى **خىزمەت قىلىش ئىنتايىن زوۋرۇر**

خىزمەت بەختىنىڭ زوۋرۇر شەرتى ، ئالدى بىلەن سىز ئەركىن خىزمەتنى پەۋقۇلئاددە ياخشى كۆرىسىز ؛ ئاندىن قالسا تۇرمۇشۇڭىزنى قامدىيالىغۇدەك ھەم سىزنى خاتىرجەم قىلىدىغان ۋە سىزنى خاتىرجەم شېرىن ئۇيقۇغا سالىدىغان جىسمانىي ئەمگەكنى ياخشى كۆرىسىز .

جىسمانىي ئەمگەك ئەقلىي پائالىيەتنى چەتكە قاقمايدۇ . بەلكى ئۇنىڭ سۈپىتىنى كۆتۈرىدۇ ، ھەتتا ئۇنىڭغا ياردەم بېرىدۇ .

دائىملىق ھۇرۇنلۇقنى دوزاخ ئازابى دەپ قاراشقا بولىدۇ ، لېكىن دەل بۇنىڭ ئەكسىچە ئۇ جەننەت كەبى خۇشاللىنارلىق ئىش دەپ قارىلىدۇ .

— چارلىز مونتېسكيۇ

بىر ئادەم خىزمەتنى باشلىغاندا ، دەسلەپتە ئەڭ ياقمايدىغان ، ئەڭ ئېپتىدائىي ۋە ئەڭ ئاددىي خىزمەت بولغان تەقدىردىمۇ ، ئۇنىڭ روھى خاتىرجەم بولىدۇ . بىر ئادەم خىزمەتنى باشلىغان ھامان ، بارلىق جىن ـ ئالۋاستىلارنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭدىن قېچىشقا باشلايدۇ ، ئۇنىڭغا يېقىنلىشالمايدۇ ، ئادەممۇ ئادەم بولالايدۇ .

— توماس كارلىل

خىزمەت زۆرۈر . ئەگەر ئەڭ ياخشى روھىي ھالەتكە ئىگە بولاي دېسىڭىز ، خىزمەت قىلىڭ ، تاكى ھارغىنلىق ھېس قىلغانغا قەدەر خىزمەت قىلىڭ . لېكىن زىيادە چارـچاپ كەتمەڭ . ماغدۇرسىزلىق ھېس قىلغان ۋاقتىڭىزدا خىزمەتنى توختاتماڭ ، ياخشى روھىي ھالەت زىيادە خىزـمەت تۈپەيلى بۇزۇلۇشى ، بەلكىم بىكار تەلەپلىك تۈپەيلـ ـمۇ بۇزۇلۇشى مۇمكىن .

4 ـ ئاينىڭ 29 ـ كۈنى كېسەللىكنىڭ ئىككى ياقلىمىلىقى

ئەگەر بىز ئۆلگەندىن كېيىنكى ھاياتلىقنىڭ مەۋجۇت بولۇش مەسىلىسى ئۈستىدە پىكىر يۈرگۈزسەك ، ئۇ ھالدا بارلىق كېسەلـ ـلىكلەر بىزنى بىر خىل ھاياتلىق پائالىيىتىدىن يەنە بىر خىل ھاياتلىق پائالىيىتىگە يېقىنلاشتۇرىدۇ . يەنە ئادەمنى تەلپۈندۈرىدىـ ـغان بىر خىل بۇرۇلۇشقا ئىگە قىلىدۇ . بۇ ئازابلارنى باشتىن كەچۈرۈۋاتقان مەزگىلدە ، بىرنېمە قىلىش كېرەكلىكىنى چۈشىنىـ

مىز ۋە كاللىمىزدىن ئۆتكۈزەلەيمىز ھەمدە كېيىنكى بىر خىل مەۋجۇتلۇق ھالىتىمىز ئۈچۈن تەييارلىق قىلىۋالالايمىز .

ئادەتتە ، كىشىلەر ساغلام ۋاقىتتىلا ئىنسانىيەت ئۈچۈن خىزمەت قىلالايمىز دەپ قارىشىدۇ . بۇنداق قاراش خاتا . ئەمەلىي ئەھۋال دەل بۇنىڭ ئەكسىچە ، ئەيسا چارىسىق ئۇستىدە رىيازەت چېكىۋاتقىنىمۇ خۇدا ۋە ئىنسانىيەت ئۈچۈن خىزمەت قىلغان . ئاشۇنداق ھالەتتىمۇ ، ئۇ ئۆزىنى قەتلى قىلغان ئاشۇ ئادەملەرنى كەچۈرۈۋېتەلىگەن .

ئۆزىنىلا ئويلاش ھەمدە پەقەت ئۆزىنىڭلا غېمىنى قىلىش ، ساغلاملىق ۋە كۈچكە ئىگە بولۇش ــ ئەلۋەتتە زۆرۈر . لېكىن خۇدانىڭ خىزمىتىدىن ئېلىپ ئېيتقاندا ، زۆرۈرىيىتى يوق ، بەزىدە بۇنىڭ ئەكسى زۆرۈر بولۇپ قالىدۇ .

ئادەتتە ، ساقىيىشتىن ئاللىبۇرۇن ئۇمىد ئۈزگەن بىمارلار بىلەن ئالاقە قىلغان چېغىمىزدا ، ئەڭ مۇھىمى كېسەلدىن ئۆلۈمنىڭ پات ئارىدا يېتىپ كېلىدىغانلىقىدەك پاكىتنى يوشۇرۇش بولماستىن ، بەلكى دەل بۇنىڭ ئەكسىچە ، ئۇنىڭغا مۇقەددەس مەنىۋى خاسلىقىنى چۈشەندۈرۈش كېرەك . بۇ خىل خاسلىق ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدا تەرەققىي قىلىدۇ ھەمدە ئۆلۈم تۇيۇلۇپ كەتمەيدۇ .

كېسەللىك بىر ئادەمنىڭ تېنىنى بۇزۇۋېتەلەيدۇ ھەمدە بىر ئادەمنىڭ مەنىۋى كۈچىنى قويۇۋېتىدۇ . زېھنىنى ۋە ئېڭىنى مەنىۋى ساھەگە يېغالىغان بىر ئادەمگە نىسبەتەن ، كېسەللىك ئۇنىڭ ئاق كۆڭۈل خۇسۇسىيىتىنى ئاجىزلىتالمايدۇ ، ئەكسىچە بۇ خىل خاسلىقنى كۈچەيتىۋېتىدۇ .

4 ـ ئابزاس 30 ـ كۈنى تۇرمۇشنىڭ مەقسىتى

بۇ دۇنيادا ئۆزىنىڭ تۇرمۇش مەقسىتىنى بىلمەي ياشاش ئادەمنىڭ ئەقلىگە سىغمايدۇ. ھالبۇكى، ئۆزىنى تەربىيە كۆرگەنمەن دەپ ھېسابلايدىغان نۇرغۇن كىشىلەر بىلىمسىز ئاللىبۇرۇن مۇشۇنداق يۇقىرى سەۋىيەگە يەتتى، شۇڭا تۇرمۇشنىڭ مەنىسى توغرۇلۇق باش قاتۇرمىساقمۇ بولىدۇ دەپ قارىشىدۇ.

بىر ئادەم ياشاشتىكى مەقسىتىنى بىلمىسىمۇ بولىدۇ، لېكىن ئۇ قانداق ياشاش كېرەكلىكىنى بىلمىسە بولمايدۇ.

چوڭ زاۋۇتتا ئىشلەيدىغان بىر ئادەم ئۆز ئەمگىكىنىڭ مەقسىتىنى بىلمىسىمۇ بولىدۇ. لېكىن ئۇ بىر ياخشى ئىشچى بولسا، ئۆزى قىلىشقا تېگىشلىك ئىشنى قانداق قىلسا ياخشى قىلالايدىغانلىقىنى بىلىشى كېرەك.

ھەربىر خىل جانلىقنىڭ بۇ دۇنيادىكى ئورنىنى ئۇنىڭغا بىلدۈرىدىغان سەزگۈ ئەزاسى بولىدۇ. ئىنسانىيەت ئۇچۇن ئېيتقاندا، ئەڭ مۇھىم سەزگۈ ئەزا ئۇنىڭ ئەقىل كۈچىدۇر.

ناۋادا، سىز بۇ دۇنيادىكى ئورنىڭىزنى ۋە تۇرمۇشنىڭ ئەھمىيىتىنى بىلمىسىڭىز، بۇنىڭ مۇنداق بىر سەۋەبكە يىغىنچاقلىنىدىغانلىقىنى بىلىشىڭىز كېرەك: بۇ سەۋەب ئىجتىمائىي تۇزۇمىمۇ ئەمەس، ئەقىل قۇۋۋىتىڭىزمۇ ئەمەس، بەلكى سىزنىڭ ئەقلىنى تەتبىقلاش شەكلىڭىزدە.

بىزنىڭ تۇرمۇشتىكى ھەقىقىي مەقسىتىمىز، بۇ دۇنيادا مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇۋاتقان بۇ خىل چەكسىز تۇرمۇشنىڭ زادى نېمە ئىكەنلىكىنى ئېنىقلاش.

5 ـ ئاينىڭ 1 ـ كۈنى ھەقىقىي جاسارەت

ئەبۇجانى قىدىرىيە ئەقىدىلىرىنى رەت قىلغانلىقى ئۈچۈن باغداد. تىكى بىر زىندانغا تاشلىنىدۇ ھەمدە زىندانداۋ ئۆلۈپ كېتىدۇ . ئۆلۈشتىن ئىلگىرى ، بۇ مەشھۇر دىن تارقاتقۇچى گۈندىپايىنىڭ قاتتىق خورلى. شىغا ئۇچرايدۇ . ئۇ گۈندىپايغا : «سەن مېنى زەخمىلەندۈرگەندىن كېيىن مەنمۇ سېنى زەخمىلەندۈرسەم بولاتتى . ئەسلىدە خەلىپىگە شىكايەت قىلسام بولاتتى ، بىراق مەن شىكايەت قىلمايمەن . دۇئالى. رىمدا سېنىڭ زوراۋانلىقلىرىڭنى خۇداغا ئېيتىسام بولاتتى ، لېكىن مەن سەۋر قىلىمەن . مەھشەرگاھدا سەندىن قىساس ئالسام بولاتتى ، گەرچە بۇ كۈنى بۇگۈن كەلگەن تەقدىردىمۇ ، دۇئالىرىم ئاللاغا يەتكەن تەقدىردىمۇ ، ئاشۇ پەيتلەر يېتىپ كەلگەن تەقدىردىمۇ ، مەن يەنىلا سەن بىلەن بىللە جەننەتكە كىرىمەن» دەيدۇ .

— پارس ئەقلىيەسى

باتۇرلۇق جۇرئەت ۋە كۈچ ـ قۇدرەتتىلا مەۋجۇت بولىدۇ دەپ ئويلاپ قالماڭ . ئەمەلىيەتتە ، قەھر ـ غەزەپنى بېسىپ سېنى ھاقارەتلىگەن بىر ئادەمنى سۆيۈش ئەڭ چوڭ باتۇرلۇق ھېسابلىنى. دۇ .

— پارس ئەقلىيەسى

ئۆزۈڭنى قاتتىق تەكشۈر ۋە تەنقىدلە ، لېكىن مەيۈسلەنمە .

— ئېپىكتېت

بىر ئادەم ھاياتىنى مەنىۋى مۇكەممەللىكنى ئىشقا ئا. شۇرۇش جەريانى دەپ قارىسا ، تاشقى ھادىسىلەردىن ئەسلا قورقمايدىغان بولىدۇ .

5 ـ ئاينىڭ 2 ـ كۈنى **تالاش ـ تارتىشتىن ساقلىنىڭ**

كىشىلەر ئادەتتە ھەقىقەتنى قوبۇل قىلىشنى خالىمايدۇ . چۈنكى ئۇلار ھەقىقەتنىڭ ئايان بولۇش شەكلىنى ياقتۇرمايدۇ .

تالاش ـ تارتىشنىڭ باشلىنىشى يار ئېلىپ تاشقان كەلكۈنگە ئوخشايدۇ . توسما يېرىلغان ھامان ، ئۇنى ئاسانلىقچە توسۇۋالغىلى بولمايدۇ .

— «تالمۇد»دىن

ھەقىقەتنى بىلىسىڭىز ياكى ھەقىقەتنى بىلمەن دەپ قارىسىڭىز ، ئۇنداقتا ئۇنى قەلبىڭىز بىلەن بىللە ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان ئادىمىڭىزگە ئەڭ ئاددىي ۋە پاك شەكىلدە ئۇقتۇرۇپ بېرىڭ .

مەلۇم بىر مەسىلە ئۈستىدە تالاش ـ تارتىش قىلغاندا ، سۆز ـ ئىبارىلىرىڭىز ئىنتايىن يۇمشاق ، روھىي دۇنياىڭىز ئىنتايىن قەتئىي بولسۇن . قارشى تەرەپنى يەكسان قىلىۋېتىشنى ئويلىماڭ ، بەلكى چىن كۆڭلىدىن قايىل قىلىڭ .

— گېئورگى ۋىرگىنىس

ئادەم تالاش ـ تارتىشتىن ساقلىنىشى كېرەك ، ئوت ئۇلغىيىپ كەتكەندە ، ئۇنى ئۆچۈرۈش تەسكە توختايدۇ .

5 ـ ئاينىڭ 3 ـ كۈنى **ياخشىلىق ، گۈزەللىك**

ئەقىللىق كىشىلەر تېخىمۇ كۆپ نەرسىلەرنى بىلىش ئۈچۈن ئۆگىنىدۇ ، ئىلگىرى كەلمەيدىغان كىشىلەر تېخىمۇ بەك نام چىقىرىش ئۈچۈن ئۆگىنىدۇ .

— شەرق ئەقلىيەسى

مۇكەممەل روھىي مەنزىلگە يېتىمەن دەيدىكەنسىز ، ئالدى بىلەن روھىڭىزنىڭ پاكلىقىغا كاپالەتلىك قىلىشىڭىز كېرەك . قەلبىڭىز ھەقىقەتكە تەلپۈنگەندە ، مۇكەممەللىكنى تىرىشىپ قولغا كەلتۈرگەن ۋە ھەقىقىي بىلىمگە مۇراجىئەت قىلغان چېغىڭىزدا ، بۇ مەقسەتكە يېتەلەيسىز .

— كۆڭزى

ئەگەر بىر پەيغەمبەرنى قانداق پەرق ئېتىشنى بىلمەكچى بولساڭىز ، ئۇنداقتا كىمنىڭ ئۆز قەلبىنى سىزگە بەكرەك چۈشەندۈرەلەيدىغانلىقىغا دىققەت قىلىڭ .

— پارس ئەقلىيەسى

ھەربىر ئادەمنىڭ بىرلا مەقسىتى بولىدۇ ، ئۇ بولسىمۇ ياخشىلىق ، گۈزەللىكنى ئىشقا ئاشۇرۇش . شۇڭا ، بىزنى مۇشۇ مەقسەتكە يەتكۈزەلەيدىغان بىلىملا زۆرۈر بىلىملەردۇر .

5 ـ ئايلىنىڭ 4 ـ كۈنى **ئىدىيەنىڭ قۇدرىتى**

ھەربىر خىل تىلدا ئىپادىلەنگەن ئىدىيەنىڭ ھەممىسى بىر خىل كۈچ ـ قۇدرەتتۇر ، ھالبۇكى بۇنداق قۇدرەت چەكسىز بولمىدۇ .

ئادەمنىڭ يۈرەك قېتىدىن ئۇرغۇپ چىققان ئىلغار ئىدىيە ياخشى نەمۇنىلەرگە ئوخشاشلا كېرەكلىكتۇر .

— سېنېكا

كۆچلۈك ئىدىيە ئۇنۇملۇك شەكىلدە ئىپادىلىنىپ چىققاندا ، بىر ئادەمنىڭ ھاياتىنى ئۆزگەرتىشكە يارىدەم بېرىدۇ .

— ستىسىرو

ئىدىيە ئەقىلگە مۇناسىۋەتلىك بىر خىل قۇدرەتلىك ھاياتىي كۈچ ، ئۇ ئادەمگە ئاپەتمۇ ئەكېلىدۇ ، بەختمۇ ئەكېلىدۇ ، بۇ ئۇنىڭ خۇسۇسىيىتىگە باغلىق .

— لۇتسى مالورى

تىل بىلەن ئىپادىلەنگەن ھەقىقەت كىشىلىك تۇرمۇشتىكى ئەڭ قۇدرەتلىك كۈچتۇر . بۇنداق كۈچنى ئۇزۇل ـ كېسىل چۈشىنىشكە ئامالسىزمىز ، چۈنكى ئۇنىڭ نەتىجىسىنى كىشىلەر ئاسان كۆرەلـمەيدۇ .

دانىشمەنلەرنىڭ ئىلغار ئىدىيەسىدىن پايدىلىنىڭ ، ناۋادا ئوخشاش ئەقىل ۋە ئىدىيەنى بارلىققا كەلتۈرەلمىسـەڭىز ، ئۇ ھالدا سىز ھېچبولمىغاندىمۇ ئۆزىڭىز ۋە باشقـىلارنىڭ خاتا ئوي ـ پىكرى ۋە ئىدىيەلىرىنى تارقاتماڭ .

5 ـ ئايىنىڭ 5 ـ كۈنى راست گەپ قىلىڭ

كىشىلەر بالىلارغا خاتا گەپ قىلسا خاتا بولمايدۇ ، دەپ قارىـشىدۇ ؛ بالىلارغا خاتا ئېيتىش ئېغىر خاتالىق بولۇپلا قالماستىن ، بەزىدە تېخى ئىنتايىن زۆرۈر . شۇنىسى ئىنتايىن تەبىئىيكى ، بالىـلار بىلەن مۇئامىلە قىلغاندا ، دېگەن گەپلىرىڭىزگە دىققەت قىلـمىسىڭىز كېرەك ھەمدە ئۇلارغا دېيىلگەن گەپلەرنىڭ راست بولۇشىغا ھۆددە قىلالمىسىڭىز كېرەك .

— «تالمۇد»

تەبىئەت ئادەمنىڭ ئۇستازى ، شۇڭا ئادەم ئاللىقانداق بىرەر ئۆلىمانىڭ يۈكسەك ئوبرازىنى ئويىدىغان شام تاختىسى بولۇپ قالـماسلىقى كېرەك .

— گېئورگى لىختىنبېرگېر

بىرەر نەرسىگە تولۇق ئىشىنەلمەسلىك ياكى مۇنداق-چە ئېيتقاندا ، كاللىڭىزدا يېشىلمەي قالغان بەزى چىگىش مەسىلىلەر بولسا ، باللىرىڭىزغا ھەقىقەت توغرۇلۇق مۇتلەق گەپ ئاچماڭ ، چۈنكى بۇنداق قىلىش ئىنتايىن ئېغىر گۇناھتۇر .

5 ـ ئاينىڭ 6 ـ كۈنى ھايۋانلارغا ھېسداشلىق قىلىش بىر خىل ئاق كۆڭۈللۈك

ھايۋانلارغا ھېسداشلىق قىلىش بىلەن ئاق كۆڭۈللۈك ئوتتۇ-رىسىدا شۇنداق زىچ مۇناسىۋەت بارکى ، ھەتتا بىر ئادەم ھايۋانلارغا رەھىمسىزلىك قىلسا ، ئۇ ئادەمنى ئاق كۆڭۈل ئادەم بولۇشى مۇم-كىن ئەمەس دەپ كېسىپ ئېيتالايمىز . ھايۋانلارغا ھېسداشلىق قىلىش بىلەن ئادەملەرگە ھېسداشلىق قىلىش ئوخشاشلىققا ئىگە .

— ئارتۇر شوپېنھاۋار

ھايۋانلارنى قىينىماڭلار ، ئۇلاردىن پايدىلىنىڭلار ، لېكىن ئۇ-لار ھېرىپ ـ چارچىغاندا ، ئۇلارنى ئارام ئالدۇرۇڭلار ؛ گەپ قىلال-مايدىغان ئاشۇ ھايۋانلارنى يېتەرلىك ئوزۇق ـ تۇلۇك بىلەن تەمىن-لەڭلار .

— مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام

ئىنسانىيەت ياشقا ھايۋانلاردىن ئۇستۇن ئەمەس . لېكىن ئۇلار ھەمىشە ھايۋانلارنى ئازابلايدۇ . چۈنكى ئۇلار ئۆزلىرىچە ھايۋانلارغا ھېسداشلىق قىلدۇق دەپ قارىشىدۇ .

— بۇددا ئەقلىيەسى

باللىرىڭلارنىڭ قۇرت ـ قوڭغۇزلارنى ئۆلتۈرۈشىگە يول قوي-ماڭلار ، بۇ رەھىمسىزلىككە قاراپ ماڭغان تۇنجى قەدەمدۇر .

— پىفاگور

هايۋانلارغا بولغان هېسداشلىق بىز ئۈچۈن شۇنداق تەبىئىي بىر هالكى ، بىز ئەنئەنىۋى ياكى گىپنوزلۇق ماهـ رىتىگە تايىنىپ ، ئۇلارنىڭ ئازابلىنىۋاتقانلىقىنى ياكى ئۆـ لۈۋاتقانلىقىنى هېس قىلالمايمىز .

5 ـ ئاينىڭ 7 ـ كۈنى **تەقدىرىڭىز ئۆز قولىڭىزدا**

ئومۇمەن ماددىي بەخت ئىزدەشكە ئۇرۇنغان ئادەم خاتالاشماي قالمايدۇ .

پۈتۈن دۇنيانى كېزىپ چىقىپ ، نىشانلىق كۆرسىتىپ بېرىدىـ غان يورۇقلۇقنى ئىزدىدىم . كېچەيۇ كۈندۈز ئىزدىدىم ، بىرەەمۇ ئارام ئالمىدىم . كېيىن بىر دانىشمەن ماڭا هەقىقەتنى كۆرسىتىپ بەردى . ئۇ ماڭا ئۆزۈم ئىزدەۋاتقان جاۋابنىڭ روهمدا ئىكەنلىكىنى ئېيتىپ بەردى . مەن دۇنيانىڭ هەممىلا يېرىدە ئىزدىگەن يورۇقلۇق ئۆز قەلبىمدە ئىكەن .

ـــ شەرق ئەقلىيەسى

مەيلى تۇرمۇشتا ياكى تەقدىرده ماس كېلىپ قالمىغان ئىش بولمايدۇ ، ئادەم تەقدىرىنى ئۆزى يارىتىدۇ .

ـــ فرانسوس ئابېل ۋىللىمان

سەن يا ئۆزۈڭنى گۇناهكار قىلىسەن ، يا گۇناهدىن خالىي بولۇپ ئۆزۈڭنى پاكلايسەن ؛ سەن يا ئەخلاقسىزلىق قىلىسەن ، يا رەزىللىشىسەن ، يا پاك ـ بىغۇبار ياشايسەن ، ئۆزۈڭدىن باشقا سېنى هېچكىم قۇتۇلدۇرالمايدۇ .

ـــ «بۇددا ئەمىر ـ مەرۇلىرى»دىن

بەدىنىڭ بەجايىكى ياخشىلىق ۋە يامانلىق بىلەن تولغان بىر شەهەردۇر ، سەن بۇ شەهەرنىڭ پادىشاهىسەن ، ئەقلىڭ سېنىڭ ئەڭ

ياخشى مەسلىھەتچىلىك .

— «ئىنجىل لۇقا»دىن

بىر ئادەمنىڭ بەختلىك ياكى بەختسىزلىكى ئۇنىڭ قانچىلىك ئالتۇن ۋە بايلىققا ئىگە بولغانلىقىغا باغلىق ئەمەس ، بەخت بىلەن ئازاب بىر ئادەمنىڭ روھىدا مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ . ئەقىللىق ئادەملەر ھەرقانداق دىيارىدا ئۆزىنى ئۆز ئۆيىدە تۇرغاندەك ھېس قىلىدۇ . پۈتكۈل ئالەم ھەممىلا يەردە يۈكسەك روھ ئىگىلىرىگە ماكان ھازىرلايدۇ .

— دېموكرىت

بىر ئادەم ئۆز روھىدىن نىجاتلىق سورىغاندا ، ئۇنىڭغا ئۆز تىرىشچانلىقىدىن باشقا ھەرقانداق نەرسە يارىدەم بېرەلمەيدۇ .

5 ـ ئاينىڭ 8 ـ كۈنى **ئۆزىڭىزگە باھا بەرمەڭ**

سىلى رەھىم ۋە كەمتەرلىككە ئوخشاش ئادەمنى خۇشال قىلىدىغان نەرسە يوق . ھالبۇكى ئۆزىنى كۆز ـ كۆز قىلىدىغان سىلى — رەھىمدىللىكنى قوغلاشماسلىق كېرەك .

ئەقىللىق ئادەم ئۆزىنى قوغلىشىدىغان يەنە بىر ئادەمگە مۇنداق دەپتۇ : «ناۋادا ماڭا قارىتا قانداق نارازىلىقىڭ بولسا ، بىز شەھەرگە كىرىشتىن بۇرۇن ئېيتقىن ، بولمىسا باشقىلار ئاڭلاپ قالىدۇ ، ئاندىن ئۇلار ساڭا ھۇجۇم قىلىدۇ .»

— مىسىر ئەقلىيەسى

دەريا ـ دېڭىزلارنىڭ يۇزلىگەن ئېرىق ـ ئۆستەڭلەرنى سىغدۇرۇپ كېتەلىشى ئۇلارنىڭ تۆۋەن ئورۇندا تۇرۇشقا ماھىر بولغانلىقىدا . شۇڭا ئۇلار ئېقىنلار شاھى دەپ ئاتالغان . ئالىيجانابلار

ئاۋامدىن ئۈستۈن بولۇشتەك ئورنىنى ساقلاپ قالىمەن دېسە ، گەپ- سۆزدە كەمتەر ۋە مۇلايىم بولۇش بىلەن باشقىلاردىن ئۈستۈن تۇرۇش كېرەك ؛ ئاۋامنىڭ ئالدىدا تۇرۇشتەك ئورنىنى قوغداپ قالىمەن دېسە ، ھەربىرىدە ئىپادىسى باشقىلارنىڭ كەينىدە بولۇشى كېرەك .

بىر ئەقىللىق ئادەمگە بەزىلەرنىڭ ئۇنى يامان ئادەم دەپ قارايدىغانلىقى ئۇقتۇرۇلۇپتۇ . ئۇ جاۋابىدا : «ئۇلار مېنى زادىلا چۈشەنمەيدۇ ، بۇمۇ ياخشى بولغىنى ، بولمىسا ئۇلار مېنى تېخىمۇ ئەسكى دېيىشى مۇمكىن ئىدى» دەپتۇ .

ئىمكانقەدەر ئۆزىڭىزگە باھا بەرمەڭ ، بولۇپمۇ ئۆزىڭىزنى باشقىلار بىلەن سېلىشتۇرماڭ ، پەقەت تاكامۇللۇق بىلەنلا سېلىشتۇرۇڭ .

5 ـ ئايىنىڭ 9 ـ كۈنى ھەقىقىي گۈزەل ئەخلاق

ھاياتلىق ئۇزلۇكسىز ئۆزگىرىش جەريانىدۇر . بۇ جەريان ئىكىكى تەرەپنى ئۆز ئىچىگە ئېلىشى كېرەك ، يەنى بىزنىڭ ماددىي تەرىپىمىزنى ئاجىزلاشتۇرۇشى ۋە مەنىۋى تەرىپىمىزنى كۈچەيتىشى كېرەك .

ياش ۋاقتىمىزدا ئۆزلۇكسىز تىرىشىپ ئۆگىنىشىمىز كېرەككى ، چوڭ بولغاندا تەبىئىي ھالدا ئەقلىمىز ئاشىدۇ دەپ كۈتۈپ تۇرماسلىقىمىز كېرەك .

— ژان .ژاك .روسسو

گۈزەل ئەخلاق باشقا خىسلەتلەرگە قارىغاندا تېخىمۇ ئۈزۈن بولىدۇ ، ھالبۇكى ئۇ ھەمىشە يېڭىدىن باشلايدۇ .

— ئېممانۇئېل كانت

كەپتەرنىڭ رەھىمدىللىكى گۈزەل ئەخلاق ھېسابلانمايدۇ ، كەپتەرنىڭ خىسلىتىمۇ بۇركۈتنىڭكىدىن ئۈستۈن تۇرمايدۇ . ھەقىقىي گۈزەل ئەخلاق تىرىشچانلىق ئارقىلىقلا نامايان بولىدۇ .

مەيلى نەگىلا بېرىڭلار ، مەيلى قانداق يەردە بولۇڭلار ، ئەڭ زور تىرىشچانلىق بىلەن ئاق كۆڭۈل كىشىلەردىن بولۇشقا ، گۈزەل ئەخلاقلىق كىشىلەردىن بولۇشقا تىرىشىڭلار . شۇندىلا ، ئاللا كۆللى ئىنسانلارنى ئىتتىپاقلاشتۇرىدىغان ئاشۇ كۈن يېتىپ كېلىدۇ .

— «قۇرئانى كەرىم»دىن

مۇكەممەللىككە ئاپىرىدىغان ئاشۇ يولدا توختاپ قالماسلىق كېرەك . تاشقى دۇنياغا بولغان قىزىقىشىڭنىڭ ئىچكى دۇنيايىڭىزغا بولغان قىزىقىشىڭىزدىن ئېشىپ كەتكەنلىكىنى بايقىغان ھامان دۇنيانىڭ ئارقىڭىزغا ئۆتۈۋالغانلىقىنى بايقايسىز .

رېئاللىقتا مەنىۋى ئەرسىلەرلا مەۋجۇت ، ماددىي دۇنيا بىر خىل خىيالىي تۇيغۇدىن باشقا نەرسە ئەمەس .

روھىڭلارنى قۇتۇلدۇرماقچى بولساڭلار ، راھەت - پاراغەتلىرىڭلارنى ئۇنتۇپ كېتىڭلار .

5 - ئاينىڭ 10 - كۈنى روھىيەتلا چىن بولىدۇ

دەرۋەقە ، پەقەت روھىيەتكە تەۋە نەرسىلەرلا چىن بولىدۇ ، ھالبۇكى كۆرگىلى ۋە سەزگىلى بولىدىغان ئاشۇ نەرسىلەر پەقەت بىر خىل خىيالىي تۇيغۇدۇر .

ھاياتنىڭ بىزگە بەرگەن ئېھسانلىرى پەقەت بەھرىمەنلىكلا ئەمەس .

— گوگېل

بىر ئادەم ئىككى خوجايىنغا خىزمەت قىلالمايدۇ ، ئۇنىڭدىن يىرگىنىمەن ، بۇنى ياقتۇرمەن دېيەلمەيدۇ ، پەقەت ئۇنىڭغا ئېتىبار قىلىپ بۇنىڭغا سەل قارايدۇ . سىلەر ھەم خۇداغا بەيئەت قىلىپ ، ھەم بايلىققا بېرىلسەڭلار بولمايدۇ .

— «ئىنجىل مەتتا»دىن

يىراق كەلگۈسىدىن قارىغاندا ، بىرلا نەرسىنى ئۆگىنىشكە ئەرزىيدۇ ، بۇ دەل ئادەم روھىنىڭ ئايلىنىشىدىكى ئوخشاشمىغان شەكىلدۇر . باشقا بارلىق ئىلىملەر بۇ ئاساسىي نەرسىگە يېغىنچاقلىنىدۇ .

— ھېنرى ئامىيېل

ئەگەر مۇھەببەت كۈچى ۋە ئەقىل - پاراسەتلا بولىدىكەن ، مەن ئىدىيەمنى بىرلا قېتىمدا نۇرغۇن كىشىلەرگە تەقدىم قىلالايمەن ، ئۇلار دەريا - دېڭىزلاردىن ھالقىپ ئوخشاشمىغان زېمىنلارغا يېتىپ بارالايدۇ . ئىدىيەمنىڭ ئۆزىلا بىر خىل مەنىۋى كۈچتۇر ، ئۇ نۇرغۇن جايلاردا بىرلا ۋاقىتتا مەۋجۇت بولۇپ تۇرالايدۇ . ۋاھالەنكى ، مېنىڭ جىسمىم بىر قېتىمدا پەقەت بىرلا جايدا مەۋجۇت بولالايدۇ .

— لۇتسى مالورى

بىزنىڭ قارىشىمىزچە ، ئەڭ ئېنىق ، ئەڭ ئاسان چۈشىنىلىدىغان ۋە ئەڭ ئوچۇق مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدىغان نەرسە يوق . باشقا نەرسىلەر ، يەنى ئوچۇق بولمىغان ، بىلىگىلى بولمايدىغان ، زىددىيەتلىك ۋە مەۋجۇت بولمايدىغان نەرسىلەر ئەكسىچە مەۋجۇت بولىدۇ .

5 - ئاينىڭ 11 - كۈنى **مۇكەممەللىك**

بارلىق مۇكەممەل ھەربىكەتلەندۇرگۈچ كۈچلەر مەيلى شەخسلەر ئۈچۈن بولسۇن ، ياكى پۈتكۈل مىللەت ئۈچۈن بولسۇن ، بۇ دۇنيادا

نېمىنىڭ مەۋجۇتلۇقىنى ئېنىقلاش ئۈچۈن ئەمەس ، بەلكى نېمىگە ئېرىشكىلى بولىدىغانلىقىنى ئېنىقلاش ئۈچۈندۇر .

قوللىرىم قانچىكى ئاجىز بولغانسېرى ، مۇكەممەللىكنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن شۇنچىكى تىرىشچانلىق كۆرسىتىشىم كېرەك .

جەننەتكە ئوخشاش مۇكەممەل بولۇڭ ، ياخشىلىق ۋە گۈزەللىك پۈتكۈل ئىنسانىيەت تىرىشىپ ئىشقا ئاشۇرىدىغان نىشان بولۇشى كېرەك .

قىرغاقتىن ئۈزاپ كەتكەن بىر ئادەم دېڭىزدىكى ئوچۇق سۇ- زىقنى ۋە قىيا تاشلارنىلا كۆرەلەيدۇ . لېكىن ماتروسلار قىرغاقتىن ھەقىقەتەنمۇ بەك يىراقلاپ كەتكەن بولسا ، ئۇلار ئېگىز ئاسماندىكى يۇلتۇزلار ۋە كومپاسقا تايىنىپلا يۆنىلىشىنى بەلگىلەيدۇ ، ھېلىمۇ ياخشى بىزگە بۇ ئىككى خىل قورال نېسىپ قىلىنغانكەن .

مەيلى بىر ئادەم قانچىلىك تۆۋەن ئورۇنغا چۈشۈپ قالسۇن ، ئۇ ئۆزى يېتىپ باردىغان مۇكەممەل پەللىنى ئېغىشماي كۆرۈپ تۇرۇشى كېرەك .

5 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى **تۇرمۇش بىلەن ھەر ۋاقىت «خەيرلىشىپ» تۇرۇڭ**

ھاياتلىق ـــ ئۆلۈمگە قاراپ ئۇزلۇكسىز يېقىنلىشىشتۇر ، ئۆلۈم گۇناھ دەپ قارالمىغان چاغدىلا ، ھاياتلىق ئاندىن بەخت دەپ ئاتىلالايدۇ .

بىز بەزىدە ، بۇ يەردە ، مەن يامغۇر پەسلىدە ياشاۋاتىمەن ، ئۇ يەردە ياز قوينىدا ياشاۋاتىمەن دەيمىز . ئەسەبىي كىشىلەرلا ئاشۇنداق ئويلايدۇ ، چۈنكى ئۇلار ئۆلۈمنى خىيالىغا كەلتۈرمەيدۇ .

لېكىن ئۆلۈم يېتىپ كەلگەندە بولسا ، ئۇ بارلىق كىشىلەرنى : ئالدىراشلارنى ، مەلۇم ئىش ئۈستىدىكىلەرنى ، نەپسانىيەتچىلەرنى ھەمدە دېلىغۇللارنى ئۆز دەرگاھىغا ئەكىتىدۇ . ئۆلۈم يېتىپ كەلگەندە ، مەيلى ئاتا ـ ئانىڭىز بولسۇن ، ئائىلىڭىزدىكىلەر بولسۇن ياكى يېقىن ـ يورۇقلىرىڭىز بولسۇن ، ھېچقايسىسى سىزگە يارىدەم بېرەلمەيدۇ . بۇ قائىدىنى چۈشىنىدىغان ئەقىللىق ئادەم ھەمىشە تىنچلىق يوللىرىنى ئىزدەيدۇ .

ـــ بۇددا ئەقلىيەسى

ئادەم ھەمىشە ئىككى مۇشتۇمىنى تۈگۈپ دۇنياغا چۈشىدۇ ، گويا : «دۇنيا مېنىڭ» دېمەكچىدەك بولىدۇ . ئادەم ھەمىشە ئىككى قولىنى كېرىپ بۇ دۇنيادىن ئايرىلىدۇ ، گويا : «قاراڭلار ، مەن ھېچنېمىنى ئەكەتمىدىم» دېمەكچىدەك بولىدۇ .

ـــ «تالمۇد»دىن

تۇرمۇشقا ھەر ۋاقىت «خوش» دېيەلەيدىغان بولۇشىڭىز كېرەك ، خۇددى ئۇنىڭ سىزگە ئاتا قىلغان ۋاقتى كۈتۈلمىگەن خۇشاللىققا ئوخشاش .

ـــ ماركۇس ئاۋرىلىيۇ

هاياتىڭىز چەكسىز ۋاقىتنىڭ كىچىككىنە بىر بۆلىكىلا خالاس . شۇڭا ، سىز جەزمەن دەققەت قىلىشىڭىز كېرەك ھەم ئۇنىڭدىن تولۇق پايدىلىنىشىڭىز كېرەك .

ـــ سەئد بىننى ھامىدىن

سەمىڭىزدە بولسۇنكى ، سىز بۇ دۇنياغا ماكانلاشمىدىڭىز ، بەلكى ئۇنىڭ ئۈستىدىن ئەگىپ ئۆتۈپ كەتتىڭىز .

5 ـ ئاينىك 13 ـ كۈنى ھەقىقەتكە قانداق ئېرىشىش كېرەك

ئاقىللار ھەمىشە ئۆزىگە سوئال قويىدۇ ، گالۋاڭلار ھەمىشە باشقىلارغا سوئال قويىدۇ .

— جۇڭگو ئەقلىيەسى

روھ ئۆگەنمەيدۇ ، پەقەت بىلگەنلىرىنىڭ ھەممىسىنى ئېسىدە چىڭ ساقلايدۇ .

— دوۋد يېلدىنگ كاففېر

ئاقىللار ھەرقانداق ئىشتىن ئۆزىگە تىيەك ئىزدەيدۇ ، چۈنكى ئۇنىڭ نېمىتى بارلىق ئىشلاردىن پايدىغا ئېرىشىشتە .

— جون رۇسكىن

ئۆزۈڭدىن باشقا ھېچنېمە ساڭا تىنچلىق بەخش ئېتەلمەيدۇ .

— رالف ۋالدو ئېمېرسون

پەقەت ئۆزىڭىزنىڭ تەپەككۇرى ۋە ئۆزىڭىزنىڭ ئەقلىي پائالىيىتى ئارقىلىق ئېرىشكەن ھەقىقەتلا ۋۇجۇدىڭىزنىڭ بىر قىسمىغا ئايلىنالايدۇ ، ھالبۇكى پەقەت مۇشۇنداق ھەقىقەتلا بىزگە ھەقىقىي مەنسۇپ بولىدۇ .

— ئارتۇر شوپېنھاۋار

ئۆلۈش ۋە تۇغۇلۇش مەسىلىسىنى ھەربىر ئادەم ئۆزى ھەل قىلىشى كېرەك .

5 ـ ئاينىك 14 ـ كۈنى دۇنيا بىر تۇخۇم شاكىلى

روھنىڭ بىلمەيدىغىنى يوق ، ئۇنى ھەيران قالدۇرغۇدەك ھېچ ـ

قانداق يېڭى شەيئى يوق . ئۇنىڭدىن بۇيۇك ھېچنېمە يوق . باشقا نەرسىلەر قورقۇنچ ھېس قىلىدۇ ، لېكىن روھ ھېچقانداق نەرسىدىن قورقمايدۇ . ئۇ ئۆزىنىڭ پىرىنسىپى بويىچە ياشايدۇ . ئۇ ئالەمدىنمۇ چوڭ ، ۋاقىتتىنمۇ قېرى . ئۇ تۇرمۇشتىكى ئاپەتلەرگە تاقابىل تۇرالمىغۇدەك جاسارەتكە ئىگە .

— رالف ۋالدو ئېمېرسون

سىز ئاللىكىملەرنى روھىڭىزنى نابۇت قىلالايدۇ دەپ قارامسىز ؟ ئۇنداقتا ، نېمىگە گاڭگىرايسىز ؟ مەن مېنىڭ روھىمنى نابۇت قىلىۋېتەلەيمىز دەپ قارايدىغان ئاشۇ كىشىلەرنى تولىمۇ كۈلكىلىك ھېس قىلىمەن . ئۇلار مېنىڭ كىملىكىمنى بىلمەيدۇ ، نېمىنى ئويلاۋاتقانلىقىنىمۇ بىلمەيدۇ ، ھەتتا مەن تىرىكچىلىكتە تاياندىغان ، ماڭا ھەقىقىي مەنسۇپ بولغان نەرسىلەرنىڭ تېگىگە يېتەلمەيدۇ .

— ئېپېكتېت

بۇ دۇنيادىكى بارلىق نەرسىلەر ماڭا مەنسۇپ . يارىتىش ۋە بۇزۇش مېنىڭ خاھىشىم بويىچە يۈز بېرىدۇ . نۆۋەتتىكى بۇ دۇنيا پەقەت بىر تۈخۈم شاكىللا ، خالاس ، لېكىن مەن بولسام تۈخۈمنىڭ سىرىقىدۇرمەن .

— پارس ئەقلىيەسى

«قانداق» ۋە «نېمە ئۈچۈن» دېگەن بۇ ئىككى ئەقلىي مەسىلىنى كەپتەرلەر ئەسلا سورىمايدۇ ، بەلكى مەن مۇھەببەتكە ۋەكىللىك قىلىمەن دەيدۇ . ئۇ قارشى تەرەپنى مەمنۇن قىلىدۇيۇ ، سوئال قويمايدۇ .

ھەرقانداق ئادەم ۋە ھەرقانداق ئىشتىن ۋايسىم يېمەسلىكى ، ۋۇجۇدۇڭلاردىكى ئەڭ قىممەتلىك نەرسىنى يوقىتىۋېتەلەيدىغان ئاللىقانداق ئادەم ۋە ئاللىقانداق نەرسە يوق .

5 ـ ئاينىك 15 ـ كۈنى **سەممىي ئادەم بولۇڭ**

ھەقىقەت ـــ گۈزەل ئەخلاق ئەمەس ، بەلكى گۈناھسىزلىق .

دائىم كۆرۈلۈپ تۇرىدىغان ۋە كەڭ قوللىنىلىدىغان ئالدامچىلىق قىلمىشى باشقىلارنى ئالداش ئۈمىدى ئەمەس ، بەلكى ئۆزىنى ئالداشتۇر . بۇنداق تۇرمۇش ئەڭ زىيانلىقتۇر .

ئالدامچىلىققا ئاپىرىدىغان يول نۇرغۇن ، ھالبۇكى ھەقىقەتكە ئاپىرىدىغان يول پەقەت بىرلا .

ـــ ژان .ژاك .روسسو

ئادەم دەتالاشسىز ھەقىقەتكىلا ئېتىقاد قىلىش كېرەك .

ـــ كۈڭزى

سەممىيلىك ھەممىلا يەردە ئۆتىدىغان بىردىنبىر ئاقچىدۇر .

ـــ جۇڭگو ماقالى

بىز چوقۇم سەممىي ئادەم بولۇشىمىز كېرەك . سەممىيلىك ئىستىلىستىكا بىلەن گۈزەل ئەخلاقنىڭ سىرى ، يەنە كېلىپ ئەڭ چوڭ سىرى ، سەنئەتتىكى ئەڭ يۇكسەك مۇئەپپەقىيەت ۋە تۇرمۇشتىكى ئاساسلىق مىزان .

ـــ ھېنرى ئامىيېل

سىز دائىم ئۇچرىتىپ تۇرىدىغان خاتالىقنىڭ بىرى ـــ ھەقىقەت بولمىسمۇ ئوخشاشلا ياشاۋېرىمەن دەپ قارىشىڭىزدۇر . ئەڭ ئەرزىمەس يالغانچىلىق بولغان تەقدىردىمۇ ، ئۇ پەيدا قىلىدىغان ئىچكى ـ تاشقى ئاقىۋەتلەر راست گەپنى بىۋاسىتە ئېيتىش تۇيغۇسىنى كېلىپ چىقىدىغان كۆڭۈلسىز ئاقىۋەتلەردىن كۆپ زىيانلىق بولىدۇ .

5 ـ ئاينىڭ 16 ـ كۈنى **ئېتىقادسىزلىق**

ئېتىقاد بولمىسا ، ئىنسانىيەت مەۋجۇت بولۇپ تۇرالمايدۇ ، مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇشمۇ مۇمكىن ئەمەس .

ئېتىقاد بىلىملىك بىر ئادەمنىڭ دۇنيادا مەۋجۇت بولۇپ تۇ-رۇشتىكى زۆرۈر ئېھتىياجى ۋە ئالدىنقى شەرتى .

بىر ئادەمنىڭ دىنىي ئېتىقاد ھېسسىياتى قانچىكى كۈچلۈك بولغانسېرى ، بارلىق ئىش ـ ھەرىكىتىگە نېمىنىڭ يېتەكچىلىك قىلىدىغانلىقىنى ۋە نېمىنىڭ يېتەكچىلىك قىلسا بولىدىغانلىقىنى چۈشىنىپ يېتەلەيدۇ .

پۈتۈنلەي ئۇسسۇلچىلار بىلەن تولغان بىر زالدا ، ئىككى قۇل-قىڭىزنى ئېتىۋېلىش ئىنتايىن تەس ؛ شۇ تاپتا سىزنى بىر دالدىگاھ-تا دەپ تەسەۋۋۇر قىلايلى . ئۆزىنىڭ دىنىي ئەخلاقىنى بۇزغان بىر ئادەم ئۇچۇن ئېيتقاندا ، باشقىلارنىڭ بارلىق دىنىي ھەرىكىتى ئوخ-شاش بىر خىل تەسىراتنى شەكىللەندۈرىدۇ . بىراق ، ئۆزىڭىزنى مۇتلەق كۆپ ساندىكى دىنىي ئېتىقادلىق كىشىلەردىن ئەقىللىق چاغلىشىڭىز ئىنتايىن خەتەرلىكتۇر .

— ھېنرى ئامىيېل

دىن ئىنسانىيەت دۇنياسىدىكى تەسىر كۈچىنى يوقاتتى دەپ قارايدىغانلار دائىم بار . بۇنداق قاراش توغرا ئەمەس ، توغرا بولۇ-شىمۇ مۇمكىن ئەمەس . بۇنداق قاراشلار شۇنىڭ ئۈچۇن پەيدا بولە-دۇكى ، بۇنداق تونۇشتىكى كىشىلەر ئاز بىر قىسىم كىشىلەرنىلا كۆرگەن ، ھالبۇكى جەمئىيەتتە دىنىي ئېتىقادى يوق كىشىلەر ھەمىشە ئۇچراپ تۇرىدۇ .

ئەگەر بىر ئادەمدە مەسىلە بولسا ، ئۇنىڭ پەقەت بىرلا سەۋەبى بولىدۇ : ئېتىقادسىزلىق . بۇ سەۋەب پۈتكۈل ئىنسانىيەت جەمئىيىتىگە مۇۋاپىق كېلىدۇ .

5 ـ ئاينىڭ 17 ـ كۈنى گۈزەل ئەخلاق يېتىلدۈرىدىغان مەكتەپ

ھاياتتىكى ئەڭ زور خۇشاللىق فرانسىس ئاتىسىنىڭ ئەسەرلىرى ، يەنى ھەممىگە سەۋر قىلىشتۇر ، ھەتتا تۆھمەت ۋە جىسمانىي ئازابقىمۇ سەۋرى قىلىشتۇر ، ئاخىرىدا سىز بۇ ئازابلاردىن يىرگىنىدىغان ، ھەتتا خۇشاللىق ھېس قىلىدىغان بولىسىز ، چۈنكى سىز ئاللىبۇرۇنلا ئېتىقادقا ئىگە بولغانسىز ، مەيلى قەبىھ كىشىلەر ياكى ئۆزىڭىزنىڭ ئازابى بولسۇن ، بۇنداق خۇشاللىقنى ئەسلا يوقىتىۋېتەلمەيدۇ .

پەزىلىتى ھەققىتەن يۇقىرى ئادەم ، يا خىسلىتىنى باشقىلارغا بىلدۈرمەيدۇ ، يا كىشىلەر تەرىپىدىن خاتا چۈشىنىلىدۇ ، لېكىن ئۇ بۇنىڭغا بىلەن ھەرگىز ئۈمىدسىزلەنمەيدۇ .

— جۇڭگو ئەقلىيەسى

ئۇلار سېنى ئەيىبلىگەن ، تىللىغان ۋە ساڭا باھا بەرگەن چاغدا ، خۇشال بولۇشۇڭ كېرەك ؛ ئۇلار سېنى ماختىغان ۋە سەندىن زوقلانغان چاغدا ھەسرەتلىنىشىڭ كېرەك .

تۆھمەت ۋە يالغان نام ـ ئاتاقنى سەن بىتچىت قىلىۋېتەلەيسەن ، بىراق ئۇلار گۈزەل ئەخلاق يېتىلدۈرىدىغان ئەڭ ئاخىرقى مەكتەپتۇر .

باشقىلارنىڭ ئەيىبلىشىدىن ۋە تەنقىدىدىن بىئارامىلىق

هېس قىلىشىڭىز مۇمكىن. بىراق ئۇلار تەربىيەلىنىش ئەھۋالىڭىزنى تەكشۈرىدىغان بىردىنبىر قورالدۇر، شۇ سەۋەبتىن ئۇلارنى چۈشىنىشكە بولىدۇ، بۇ ھەم بەك قىمەتلىكتۇر.

5 ـ ئايىنىڭ 18 ـ كۈنى **مۇقەددەس سۆيگۈ**

خاسلىقىڭىزنى تاشلاڭ، باشقا بىر ئادەمنىڭ كۆزلىرى بىلەن كۆرۈڭ، باشقا بىر ئادەمنىڭ قۇلىقى بىلەن ئاڭلاڭ، ئىككى ئادەم بولسىمۇ يەنىلا بىر ئادەم دەپ بىلىڭ، شۇنداق يۇغۇرۇلۇپ كېتىڭىكى، ھەتتا ئۆزىڭىزنىڭ كىملىكىنى ياكى باشقا بىر ئادەم ئىكەنلىكىنى بىلمەي قېلىڭ، توختىماي نەپەس ئېلىڭ، توختىماي ېغىشلاڭ؛ زېمىن، دېڭىز، ئاسمان ۋە ئۇلاردىكى بارچىكى نەرسىلەر بىر يەككە جانلىقلا ئايلانسۇن. ئۆزىڭىزنى ئاشۇ جانلىقلا ئايىماي ېغىشلاڭ، ھېچنېمىنى ئېلىپ قالماڭ، ھەر ۋاقىت ئۆزىڭىزنى تەسەددۇق ئەيلەشكە رازى بولۇڭ، ئادەمىيلىكىڭىزنى ئۇنىڭغا بەخشەندە قىلىڭ ـــ مانا بۇ سۆيگۈ ـ مۇھەببەتتۇر.

ـــ گاۋدىيې

ئىختىرا ـــ كەسكىنرەك قىلىپ ئېيتقاندا، پەقەت ئىلگىرى توپلانغان ۋە ساقلانغان خاتىرىلەردىكى ئوبرازلارنىڭ يېڭىدىن بىرىكتۈرۈلۈشىدۇر. ھەرقانداق شەيئى قۇرۇقتىن ـ قۇرۇق بارلىققا كەلمەيدۇ. ھېچقانداق ماتېرىيال يېغمغان ئادەم ھېچنېمىنى بىرىكتۈرەلمەيدۇ. شۇڭا، ئاشۇ مۇنەۋۋەر شەخسلەرنىڭ ئەسەرلىرىگە بولغان تونۇش دائىرىڭىز قانچىكى كەڭ بولسا، سىزنىڭ ئىختىرا-چىلىق ئىقتىدارىڭىزنىڭ دائىرىسى شۇنچە كەڭ بولىدۇ، يەنە كېلىپ تەپەككۇرىڭىزمۇ شۇنچە بەك ئىجادچانلىققا ئىگە بولىدۇ.

ـــ جشۇا رېينولد

پاكىتنى مۇنازىرە قىلغىلى بولمايدۇ، ھەربىر ئادەم

ھاياتىدىكى مۇتلەق كۆپ قىسىم ۋاقتىنى ئۆز تالانتىنى جارى قىلدۇرغان ماتېرىياللارنى توپلاشقا سەرپ قىلىشى كېرەك .

5 ـ ئاينىڭ 19 ـ كۈنى ئۆزئارا نەپ يەتكۈزۈش پىرىنسىپى

بارچە ئەقىدە ئوخشاش ئاساس ئۈستىگە قۇرۇلغان .

كىشىلەر گويا سودا ، كېلىشىم ، سۆھبەت ، ئۇرۇش ، ئىلىم-پەن ۋە سەنئەت ئىشلىرى بىلەن تولىمۇ ئالدىراشتەك قىلىدۇ . لېكىن ، ئەمەلىيەتتە كىشىلەر قىلمىسا بولمايدىغان ئىش پەقەت بىرلا : يەنى ئۆلار تۇرمۇشتا رېئايە قىلىدىغان ئەخلاقىي پىرىنسىپلا-رنى ئەستايىدىل چۈشىنىش . بۇ خىل چۈشەنچە پۈتكۈل ئىنسانىيەت-نىڭ دىققەت ـ ئېتىبارىغا تېگىشلىك بولۇپلا قالماي ، بەلكى ئۆلار-نىڭ ئەھمىيەت بېرىشىگە ئەرزىيدىغان مەسىلىدۇر .

بىر ئادەم بىر ئاقىلدىن : «ھاياتىڭىزدا ئەقىدە قىلىدىغان بىرەر سۆز بارمۇ ؟» دەپ سوراپتۇ . ئاقىل : «بىر سۆز بار ، يەنى «يىغىلماق» دەپ جاۋاب بېرىپتۇ . بۇ سۆزنىڭ مەنىسى شۇكى ، ئەگەر بىز باشقىلارنىڭ بىزگە يامانلىق قىلىشىنى ئۈمىد قىلمايدى-غان بولساق ، ئۇنداقتا بىز ئۆلارنى ئۇنداق قىلدۇرماسلىقىمىز كېرەك .

— جۇڭگو ئەقلىيەسى

سىز ئۆزىڭىزنىڭ ھەربىر شەكلىڭىز بىلەن ھەرقانداق ئادەم-گە : «ماڭا ئوخشاش قىلىڭ» دېيەلىشىڭىز كېرەك .

— ئىممانۇئىل كانت

ھەقىقىي ئىشەنچىلىك ۋە ئۆزگەرمەس پىرىنسىپ بىزنى توغرا يولغا يېتەكلەيدىغان ۋە بىزنىڭ يامان ئىش قىلىشىمىزنى چەكلەيدى-

غان پىرىنسىپتۇر . بۇ دەل بىر ئالىي ئىنسانىنىڭ ئەقىدۇر .
— سىتسىرو

باشقىلار بىلەن توقۇنۇشۇپ قالغاندا ، ئۆزئارا نەپ يەتكۈزۈش پىرىنسىپىنى يادىڭىزغا ئېلىڭ . سىز باشقىلار - نى ئۆزىڭىزگە نىمە قىلدۇرماقچى بولسىڭىز ، سىزمۇ باش - قىلارغا شۇنى قىلىپ بېرىشىڭىز كېرەك . بۇ سىزنىڭ تۆر - مۇش شەكلىڭىزگە ئايلانغاي .

5 ـ ئاينىڭ 20 ـ كۈنى **روھى ئەركىن ئادەم بولۇڭ**

بىر ئادەم ئۇچۇن ئېيتقاندا ، بىر ھايۋان ئۇچۇن ئېيتقاندا ، ئەمەلىيەتتە ھەرقانداق بىر جانلىق ئۇچۇن ئېيتقاندا ، «ئەركىن - لىك» دېگەن بۇ سۆز ھەم مەنتىقسىز ، ھەم مەنىسىز تۇيۇلىدۇ ، چۇنكى بارلىق جانلىقنىڭ ھاياتى نۇرغۇنلىغان چەكلىمىلەرگە ئۇچ - رايدۇ . لېكىن ، بىر ئادەم ئۆزىنى بىر خىل مەنىۋى مەۋجۇدىيەت دەپ چۈشەنسە ، ئۇنداقتا ئۇنىڭ ئۆزىنى ئەركىن ئەمەس دەپ جاكار - لىشى مۇمكىن ئەمەس : «ئەركىنسىز» لىك دېگەن بۇ ئۇقۇمنى ۋۇجـ - دان ، ئىنساپ ۋە مۇھەببەتكە تەتبىقلىغىلى بولمايدۇ .

سەمىڭىزدە بولسۇنكى ، سىزنىڭ ئۆزىڭىزگە بولغان ئوبيېكـ - تىپ چۈشەنچىڭىز ھاياتىڭىزنىڭ ئەھمىيىتىنى بەلگىلەيدۇ . ئەگەر سىز ئۇنى جىسمانىيىتىڭىز ئۇچۇن پايپېتەك بولۇشقا مەجبۇرلىمـ - سىڭىز ، ئۇ سىزنى ئەركىنلەشتۇرۇۋېتىدۇ . ئادەمنىڭ روھى كـ - شىلەرنىڭ چۈشىنىش ئىقتىدارى ئارقىلىق رىغبەتلەندۇرۇلۇپ ، ھېسسىياتتىن خالىي بولۇپ چىقىدۇ ـ دە ، مۇستەھكەم ئاساسقا ئىگە بولىدۇ .

ھەقىقەتنى بىلىشىڭلار كېرەك ، ھەقىقەت سىلەرنى جەزمەن

ئەركىن قىلىدۇ .

— «ئىنجىل يوھەننا»دىن

ياماناڭلىق ئەمەلىي شەكىل بىلەن مۇستەقىل مەۋجۇت بولۇپ تۇرمايدۇ . لېكىن ئۇ ئاق كۆڭۈللۈكنى چۈشىنىدۇ ھەمدە ياخشىلىق بىلەن ياماناڭلىق ئارىسىدا ئەركىن تاللايدىغان ئادەمنىڭ مەۋجۇت بولۇپ تۇرالايدىغانلىقىنى چۈشىنىدۇ .

— ماركۇس ئاۋرېلىيۇ

ئالىي پەزىلەتلىك ئادەم بولسا ، روھى ئەركىن ئادەم بولغىلى بولىدىغانلىقىنى بىز ناھايىتى ئېنىق چۈشىنىمىز . ئۇمىدسىزلىك ، تىت ـ تىتلىق ۋە قورقۇنچ ھېس قىلىپ ياشايدىغان ئاشۇ كىشىلەر ياكى ھېس ـ ھاياجىنىغا قامىلىپ قالغان ئاشۇ كىشىلەر روھىنى ئەركىن قويۇۋېتەلمەيدۇ .

— كۆڭزى

ئەركىنلىكنى ئىنكار قىلغان كىشىلەر ماڭا رەڭنى ئىنكار قىلىدىغان ئەمالارنى ئەسلىتىدۇ . ئۇلار ئەركىنـلىكنىڭ ماھىيىتىنى چۈشەنمەيدۇ .

5 ـ ئاينىڭ 21 ـ كۈنى ياخشى ئىش قىلىدىغان پۈرسەتنى ئۆتكۈزۈۋەتمەڭ

بەختلىك تۇرمۇش كەچۈرمەن دېسەڭىز ، بەختكە ئىنتىلىپ بېقىڭ .

سىز ئاكتىپ ۋە گۈزەل ھەرىكىتىڭىز بىلەن يېتىپ كەلگەن ھەربىر يېڭى كۈننى قۇتلۇقلىشىڭىز كېرەك . بۇ يېڭى بىر كۈننى باشلاشنىڭ ئەڭ ياخشى شەكلى .

ئۆز ئەھۋالىيىتىدە يولغا قويمىغۇچە ، ياخشىلىقنىڭ نېمىلىكىنى بىلمىدىغان ھېچقانداق ئادەم بولمايدۇ .

— خارىيوت مارتىنو

خۇدا نامراتلارغا خەير - ساخاۋەت قىلغان كىشىلەرگە جەننەت ، مۇھەببىتىنى يەتكۈزىدۇ . شۇنداق قىلىپلا قالماي ، نامراتلار بىلەن كۆرۈشۈپ ئۇلارغا سەمىمىيلىك بىلەن «خەير - خوش» دېگەن كىشىلەرگە ھەسسىلەپ بەخت ياغدۇرىدۇ .

— «تالمۇد»دىن

ياخشى ئىش قىلغان ۋاقتىڭىزدا ، مۇشۇنداق قىلىش نېسىپ بولغانلىقى ئۈچۈن مىننەتدار بولۇشىڭىز كېرەك .

ھەر كۈنى دوستلىرىڭىز ۋە ھەقەمسايىلىرىڭىز ئۈچۈن ياخشى ئىش قىلىش كېرەكلىكىنى ، كۈچىڭىزنى ئايىماسلىقىڭىز لازىملىقىنى ھېس قىلىشىڭىز ۋە قەتئىي شۇنداق قىلىشىڭىز كېرەك . شۇنداق قىلسىڭىزلا بولىدۇ ، لېكىن ئۇ ھەقتە گەپ قىلىشقا بولمايدۇ .

— جون رۇسكىن

ياخشى ئىش قىلىش ئىمكانىيىتى تېپىشنى بىلمىسىڭىز ، ئىمكانىيەت يار بەرگەن ھەربىر سورۇندا ياخشى ئىش قىلىشنى بىلمىسىڭىز ، ئۇنداقتا ياخشى ئىش قىلىدىغان پۇرسەتنى ئۆتكۈزۈۋەتمەك .

5 - ئاينىڭ 22 - كۈنى هاياتلىق جەريانى

دۇنياۋى بۇيۇك ئۆزگىرىشلەر ئاستا ۋە تەدرىجىي يۈز بېرىدۇ ، ھەرگىزمۇ تاسادىپىي ۋە ئىنقىلاب شەكلىدە يۈز بەرمەيدۇ . ئادەم-

ىنىڭ مەنىۋى ئۆزگىرىشىمۇ مۇشۇنداق بولىدۇ .

بارلىق بۇيۇك ئىدىيەلەرنىڭ ھەممىسى ھاياتلىق ھەققىدىكى ئىدىيەلەردۇر ، ئۇلار ئۆسۈپ يېتىلىدۇ ، ئۆزگىرىدۇ ، خۇددى دەرەخكە ئوخشاش چوڭ بولىدۇ ۋە ئۆزگىرىدۇ ، ھەرگىزمۇ بۇلۇتقا ئوخشاشمايدۇ .

— جون رۇسكىن

ھاياتلىق جەريانى روھنىڭ ئاپىرىدە بولۇش جەريانىدۇر . بۇ ئەڭ ئالىي دەرىجىدىكى كىمىياگەرلىك بولۇپ ، بىزنىڭ يەر شارىدىكى مەۋجۇتلوقىمىز ئۇچۇن ھەققانىي سەۋەب تەييارلايدۇ . مانا بۇ بىزنىڭ كەسپىمىز ۋە گۇزەل ئەخلاقىمىزدۇر .

— ھېنرى ئامىيل

ھاياتىمىز بىر خىل ئۇزۇلمەس مۇجىزىدۇر ، بىر خىل ئۆسۈپ يېتىلىش ۋە تەرەققىيات جەريانىدۇر .

— لۇسىي مالورى

ئۆز تاكامۇللۇقىڭىز ئۇچۇن ئېيتقاندا ، ناھايىتى ياخشى قىلىپ بولدۇم دەپ قاراشتىنمۇ ئارتۇق زىيانلىق نەرسە يوق . بەختكە ئاپىرىدىغان يول ۋە ھەقىقىي ئەخلاقىي تەرەققىيات يولى شۇ قەدەر يوشۇرۇن ، پەرق ئېتىش شۇ قەدەر تەسكى ، ئادەم ناھايىتى ئۇزۇن ۋاقىتتىن كېيىنلا ئۆز مۇۋەپپەقىيىتىنى ئاندىن كۆرەلەيدۇ .

ئەگەر سىز ئۆزىڭىزنى تاكامۇللىشىۋاتىمەن دەپ قارىسىڭىز ھەمدە بۇ نۇقتىغا دىققەت ـ ئېتىبارىڭىزنى ئاغدۇرسىڭىز ، ئۇ ھالدا ئاللىقاچان يېڭىلىشقانلىقىڭىزنى ، ئالغا ئىلگىرىلىمەي چېكىنىشكە باشلىغانلىقىڭىزنى بىلىشىڭىز كېرەك .

پەۋقۇلئاددە ئىشلارنىڭ ھەممىسى ئاستا ۋە پەرق ئەتـ
كۈسىز تەرزدە يۈز بېرىدۇ .

5 ـ ئاينىڭ 23 ـ كۈنى **مۇۋاپىقلىقنى ساقلاڭ**

تۇرمۇشتا ، بىز كىچىككىنە ھاسىلاتلىرىمىز ئۈچۈن شۈكرى ـ قانائەت قىلىشىمىز كېرەك . ئېھتىياجىمىز كىچىك بولغانسېرى ئاۋارىگەرچىلىكلىرىمىزمۇ شۇنچە ئاز بولىدۇ .

ئارزۇ قىلغان نەرسىسىگە ئېرىشىش ئەڭ زور بەختتۇر ؛ لېـ
كىن ئېرىشكەندىن كېيىن تېخىمۇ كۆپ ئېرىشىش تەمەسىدە بولـ
ماسلىق تېخىمۇ زور بەختتۇر .

ـــ مونىدېمۇس

ئەقىللىق ئادەم كىم ؟ ـــ ئۆگىنىشنى ھەر ۋاقىت ئۇنتۇمـ
غان ئادەم .
كۆچلۈك ئادەم كىم ؟ ـــ ئۆزىنى يېڭالىغان ئادەم .
باي ئادەم كىم ؟ ـــ ئېرىشكەنلىرىدىن خۇشاللىق ھېس قىلا ـ
لىغان ئادەم .

ـــ «تالمۇد»دىن

ئون كۈلكىنىڭ بىر يېغىسى بار ، گۈلنىڭ تىكىنى بار .
مۇۋاپىق خۇشاللىقنى ساقلىيالىغان ئادەم خەۋپسىرىمەيدۇ ھەم
ھەسرەتلەنمەيدۇ .

ـــ بۇددا ئەقلىيەسى

ئەركىنلىككە ئېرىشكەندىن كېيىنكى خۇشال كەيپىيات پادە ـ
شاھدىنمۇ ئەۋزەلدۇر ؛ جەننەتتىنمۇ گۈزەلدۇر ، پۈتكۈل دۇنياغا
ئىگە بولۇشتىنمۇ مۇھىمدۇر .

ـــ بۇددا ئەقلىيەسى

ئارزۇ ـ ھەۋەسنىڭ كۈچىيىشى مۇكەممەللىكنى ئىشقا ئاشۇ-رۇشتىكى چارە ئەمەس ، گەرچە نۇرغۇن كىشىلەر شۇنداق قارىسە-مۇ . ئەكسىچە بىر ئادەم ئۆزىنى قانچە يىغالىسا ، ئۆز قەدىر ـ قىممىتىنى شۇنچە بەك چۈشىنەلەيدۇ ، شۇنچە ئەركىن بولالايدۇ ، ئىش ـ ھەرىكەتتە شۇنچە باتۇرلۇق قىلالايدۇ .

تەبىئىي ئېھتىياجنىڭ ئەسلىدە بەك ئاز ، لېكىن قەلب ئېھتىياجنىڭ بەك كۆپ .

5 ـ ئاينىڭ 24 ـ كۈنى مۇھەببەت بولۇش كېرەك

ھاياتلىقنىڭ مەۋجۇت بولۇشتىكى مەقسىتى ، بارلىق ئىپادىلە-نىش شەكىللىرى ئارقىلىق سۆيگۈ ـ مۇھەببەتنى ئىزھار قىلىش .

بەختنى ھېس قىلىمەن دەيدىكەنسىز ، سىزدە مۇھەببەت بو-لۇش كېرەك ـــ بارلىق كىشىلەرنى ۋە بارلىق شەيئىلەرنى پىدا-كارلىق بىلەن سۆيۈشىڭىز ، مۇھەببەت تورىڭىزنى ھەممە بۇلۇڭ ـ پۇچقاقلارغا يېيىشىڭىز كېرەك . مەيلى بۇ تورغا كىم چۈشسۇن ، سىز ئۇنى تارتىپ ، مۇھەببىتىڭىزنى تەقدىم قىلىشىڭىز كېرەك .

ھەممە ئادەم مۇستەسناسىز ھالدا بالىلىق دەۋرىنىڭ مەلۇم مەزگىللىرىدە ھەربىر ئادەم ۋە ھەربىر شەيئىنى ، جۇملىدىن ئاتە-سى ، ئانىسى ، قېرىنداشلىرى ، ئەسكى ئادەم ، ئىت ، مۇشۇك ، ئوت ـ چۆپ چاغلىق ھەممە نەرسىنى ياخشى كۆرگەنلىكىنى ، يەنە كېلىپ ھەربىر ئادەمگە كۆڭۈللۈك ھېس قىلدۇرماقچى بولغانلىقـ-نى ، ھەربىر ئادەمگە بەختلىك ھېس قىلدۇرماقچى بولغانلىقىنى ئەسلەپ بېرەلەيدۇ . بۇنىڭدىن باشقا ، سىز يەنە بارلىق كىشىلەرنى

خۇشال قىلماقچى بولۇپ ، باشقىلارنىڭكىگە ئوخشاشمايدىغان ئۆز-گىچە ئىشلارنى قىلماقچى بولىسىز ، ھەممىلا ئادەم بەختلىك ۋە خۇشال بولسۇن دەپ ، ھەتتا ئۆزىڭىزنى قۇربان قىلىسىز ، ھاياتىڭىزنى تەقدىم قىلىسىز . ئۇ چوقۇم ئەجرىنىڭ مېۋىسىنى كۆرىدۇ ، چۈنكى ھەربىر ئادەمنىڭ ھاياتىغا مۇشۇنداق ھېسسىيات يوشۇرۇنغان بولىدۇ .

ھەرقانداق ئىشنى قىلغاندا تولۇپ تاشقان مېھىر - مۇھەببەت بىلەن قىلىڭ .

5 - ئاينىڭ 25 - كۈنى قايتا - قايتا ئويلىنىپ ئاندىن ئېغىز ئېچىڭ

يامانلارنى ھەرگىز دورىماڭ . قولۇم - قوشنىلىرىڭىزنىڭ باشقىلارنى قارىلاۋاتقانلىقىنى ئاڭلىسىڭىز ، كۆچىڭىزنىڭ باريچە ئۇنى توسۇڭ .

— «مۇقەددەس ئىدىيەلەر»دىن

ئىنساپلىق كىشىلەر ھەقەمسايىلىرىنى ئەيىبلەش ۋە مەسخىرە قىلىش يۈزىسىدىن قۇتۇ - نەيرەڭلىك باھالارنى بېرىپ قويىدۇ . ئۇنىڭ ئۈچۈن بۇنداق ۋەسۋەسىدىنمۇ ئۆتەر زىيانلىق نەرسە يوق .

باشقىلارنى كۈلكە دەستىكى قىلىش ھەمدە باشقىلارنى ئەيىبلەش ۋە مەسخىرە قىلىش ، خۇددى مۇردىنى ئېسىل تېتىتقۇلارغا ئوراپ ، ئاندىن ئۇنى بىر خىل ئېسىل تاۋار سۈپىتىدە ئىستېمال قىلغانلىقتۇر . ئەگەر بۇنداق تېتىتقۇ بولمىسا ، سىز بېشىڭىزنى بۇراپلا كېتىپ قېلىشىڭىز مۇمكىن ، لېكىن بۇ خىل تېتىتقۇلار بولغاندا ، سىز ئادەمنىڭ كۆڭلىنى ئىلەشتۇرىدىغان بۇ ئېسىل تاۋانى قىينالمايلا يۇتۇۋەتكەنلىكىڭىزنى بايقايسىز .

گەپ قىلىشتىن بۇرۇن ، جەزمەن قايتا - قايتا ئويلىنىپ ئاندىن ئېغىز ئېچىڭ ، مۇشۇنداق قىلغاندىلا ، ئاندىن تىنچلىنالايسىز ، مۇلايىم ۋە مېھىر - مۇھەببەتلىك بولالايسىز . قانچە تىت-تىت بولسىڭىز ، شۇنچە ئاسان ھاياجانلىنىسىز ، باشقىلارغا ئاھانەت قىلىپ ، كۈپۈرگەپ قىلىپ سېلىشتىن ساقلىنىش ئۈچۈن ، شۇنچە-كى ئېھتىيات قىلىشىڭىزغا توغرا كېلىدۇ .

كىشىلەرنى ئۆزى - بۇنى دەپ ئەيىبلەشكە ئامراق ھەم سىزنى كۆپتۈرۈپ باھا بېرىدىغان كىشىلەرنىڭ گېپىگە ئەسلا قۇلاق سالماڭ .

5 - ئاينىڭ 26 - كۈنى **ئۆلۈمگە توغرا مۇئامىلە قىلىڭ**

مەرھۇملارنىڭ سۆز - ھەرىكىتى تىرىكلەر ئۈچۈن بىر خىل قۇدرەتلىك كۈچتۇر ، شۇنىڭ ئۈچۈن دۇرۇس ياشاش ۋە دۇرۇس ئۆلۈش كېرەك ، بۇنىڭ ھەر ئىككىسى ئىنتايىن مۇھىم .

— ھېنرى ئامىيېل

ئۆلۈم ئالدىدىكى شۇ قىسقىغىنە دەقىقىدە ، ئادەم بىر شامنى كۆرىدۇ ، شام يورۇقىدا ئۇ ئۆمۈرلۈك ھايات كىتابىنى ئوقۇۋاتقان بولىدۇ . بۇ كىتابقا يالغانچىلىق ، گۇناھ ، قازايىقەدەر دېگەندەك تۈرلۈك مەسىلىلەر خاتىرىلەنگەن بولىدۇ . جان تۇمشۇقىغا كەلگەن سەكرات ئالدىدىكى ئاشۇ قىسقا پەيتتە ، بۇ شام ئىنتايىن يورۇق ۋە كۆزنى قاماشتۇرىدىغان دەرىجىدە چاقناپ ، پۈتكۈل دۇنيانى يورۇتىۋېتىدۇ ، بىر ئادەمنىڭ ھاياتىنىڭ ھەممە تەرەپلىرىنى ، ھەتتا ئىزچىل قاراڭغۇلۇق بېسىپ كەلگەن بۇلۇڭ - پۇچقاقلارنىمۇ يورۇتىدۇ ، ئاندىن گۈڭۈرغاندەك بىر خىل ئاجىز ئاۋاز چىقىرىدۇ - دە ، شام نۇرى ئۆچىدۇ ، ئەبەدىلئەبەد ئۆچىدۇ .

بېشىڭىزغا ئۆلۈم كەلگەندە ، ئادەتتىكى ئىشلاردىن ، يەنى تۇرۇلۇك مۇراسىملارغا قاتنىشىش ۋە كۈندىلىك ئىشلاردىن خەۋەر ئېلىش دېگەندەك ئادەتتىكى ئىشلاردىن ۋايىم يېمىسىڭىزمۇ بولىدۇ . سىز ئەڭ ئېسىل شەكىلده دۇنيا بىلەن ۋىدالىشىش تەييارلىقىنى كۆرۈپ قويۇشىڭىز كېرەك .

بىر ئادەمنىڭ مەۋجۇدىيىتى ئۇ دۇنياغا قىسمەن مەنسۇپ بولغاندا ، ئۇ ئۆلۈم ئالدىدىكى ئاشۇ هالقىلىق پەيتته پەيدا بولىدىغان مۇهىم تەسىردىن تولۇق پايدىلىنىشى كېرەك . چۈنكى ئۇنىڭ بۇ چاغدىكى گەپ ـ سۆزلىرى ۋە ئىش ـ هەرىكىتى بۇ دۇنيادا قالغان كىشىلەر ئۈچۈن پەۋقۇلئاددە مۇهىم كۈچ بولۇپ قالىدۇ .

5 ـ ئاينىڭ 27 ـ كۈنى **هەقىقەت ئاددىي بولىدۇ**

ئادەتته ، ئادەم چوڭ مېڭىسىنىڭ بارلىق پائالىيىتى هەقىقەتنى ئېچىشقىلا سەرپ قىلىنمايدۇ ، بەلكى هەقىقەتنى يېپىشقىمۇ ئىشلىتىلىدۇ . ئادەم چوڭ مېڭىسىنىڭ بۇ خىل تەسىرىنى جارى قىلدۇرۇشتىكى يوشۇرۇن ئىقتىدارى بىزنىڭ قايمۇقۇشىمىزدىكى ئاساسلىق سەۋەبتۇر .

سوت زاسپىداتچىلار ئۆمىكىنىڭ ۋەزىپىسى جەمئىيەتنىڭ نۆۋەتتىكى مەۋجۇتلۇق شەكلىنى ساقلاش . شۇڭا ئۇ جەمئىيەتتىكى ئادەتىي تەبىقىلەرنىڭ ئۇستىگە چىقىۋالغان كىشىلەرگە زەربە بېرىدۇ ، ئاددىي تەبىقىلەرنىڭ ئاستىدىكى كىشىلەرنى قوغدايدۇ .

بىر ئادەمنىڭ هەممىلا ئىشنى قىلالىشى مۇمكىن ئەمەس ، لېكىن بۇ ئۇنىڭ يامان ئىش قىلىشىدىكى سەۋەب بولۇپ قالماسلىقى كېرەك .

— هېنرى داۋىد توربىئاۋ

مەن دېھقانلار بىلەن تېرىقچىلارنى ياخشى كۆرىمەن ، ئۇلاردا ئالىملارچە سۆلكەتمۇ يوق ، كۆڭۈل قويۇپ يالغاننى توقۇشنىمۇ ئۆگەنمىگەن .

— مونتېسكيۇ

ئەگەر سىز مۇرەككەپ ئەقلىي خۇلاسە ئارقىلىقلا شەرھلەشكە بولىدىغان بىر خىل ھەرىكەتنى بايقىسىڭىز ، ئۇنداقتا بۇ خىل ھەرىكەتنى ئاقىلانە ئەمەس دەپ ھۆكۈم قىلىڭ . چۈنكى ۋىجدانغا باب ھۆكۈملا ھەمىشە بىۋاستە ھەم ئاددىي بولىدۇ .

5 ـ ئاينىڭ 28 ـ كۈنى **بايلىقىڭىزنى توغرا ئىشلىتىڭ**

كىشىلەر ماددىي مەنپەئەتكە شۇ قەدەر ئېتىبار بېرىدۇكى ، ھەتتا كىشىلەرنىڭ روھى ـ ئەرۋاھىغا ھەمدە كىشىلەر ئوتتۇرىسىدىكى پاك مۇناسىۋەتنىڭ رېئاللىقتىكى ئىپادىلىنىشىگە باھا بەرگەن ۋاقىتتىمۇ ، ھەمىشە ئۆزلىرىنىڭ ماددىي مەنپەئەتىنى قانداق ياخشىلاش مەۋقەسىدە تۇرىدۇ . ئۇلار بىر ئادەمنىڭ ھۆرمەتكە ئەرزىيدىغان ـ ئەرزىمەيدىغانلىقىنى بەلگىلەشتە ، ئادەتتە ئۇلارنىڭ قانچىلىك قىممەتلىك مەنىۋى بايلىققا ئىگە بولغان ـ بولمىغانلىقىنى ئەمەس ، بەلكى قانچىلىك مال ـ دۇنياسى بارلىقىنى ئۆلچەم قىلىدۇ .

— رالف ۋالدو ئېمېرسون

غايەت زور بايلىققا بولغان ئىگىدارچىلىق تەكەببۇرلۇق ، رەھىمسىزلىك ، تەمەننالىق ۋە شاللاقلىقنى بىخىستىپ چىقىرىدىغان ئىللىق چۈشەكتۇر .

بايلاردا سەزگۈرلۈك كەمچىل بولىدۇ دېگەندىن كۆرە ھېسداشلىق كەمچىل بولىدۇ دېگەن تۈزۈك . كىيىنكىسى ئادەمنى تېخىمۇ

ئېچىنىشلىق ھېس قىلدۇرىدۇ .

— ژان .ژاك .روسسو

سىز نامراتلارغا ئانچە ھۆرمەت قىلمىسىڭىزمۇ بولىدۇ ، لېكىن ئۇلارغا ھېسداشلىقىڭىزنى بىلدۈرۈشىڭىز كېرەك . باي ئادەم ئۆز بايلىقىدىن مەغرۇرلانماسلىقى لازىم ، بەلكى بۇ بايلىقلارنى توغرا ئىشلىتىشى كېرەك .

5 ـ ئاينىڭ 29 ـ كۈنى **مۇقەددەس ۋىجدان**

بىردىنبىر ئېنىق ۋە ئاداقلى ھەقىقەت ۋىجدانغا باب ھەقىقەتتۇر .

ئايىغىم ئاستىدا مۇزدەك تۇپراق ؛ ئەتراپىمدا قەد كۆتۈرۈپ تۇرغان دەرەخلەر ؛ باش ئۈستۈمدە بوشلۇققا يېيىلىپ تۇرغان كۆپ-كۆك تۇمان . بەدىنىمنى ھېس قىلالايمەن ، ئوي ـ پىكرىمنىڭ خىلمۇخىل ئىدىيەلەرگە ئىگىلىنىپ كەتكەنلىكىنى ھېس قىلالايمەن . شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا ، ماڭا يەنە شۇنىسىمۇ مەلۇمكى ، بارلىق نەرسىلەر ، يۇقىرىدا زىكرى قىلىنغان مۇزدەك قىرو بىلەن قاپلانغان زېمىن ، دەل ـ دەرەخ ، ئاسمان ، تېنىم ، مەپكۇرەم پۈتۈنلەي تاسادىپىيلا يارىتىلغان ، بۇ پەقەت بىر ۋاقىتلىق دۇنيا ، مېنىڭ بەش خىل سەزگۈ ئەزايىمنىڭ ئىجادىيىتىنىڭ مەھسۇلى . مەن يارانقان بۇ دۇنيا پەقەت ئۇنىڭ بىر قىسمى بولغانلىقى ئۈچۈنلا مەۋجۇت ، شۇڭا مەن ئۆزۈمنى بۇ دۇنيادىن ئايرىۋەتتىم . ئۆلۈپ كېتىدىغانلىقىمنى بىلىمەن ، لېكىن بۇ دۇنيا يوقالمايدۇ .

ئۆلۈم مەندە بەزى ئۆزگىرىشلەرنى پەيدا قىلىدۇ ، لېكىن مەن ئۆزۈل ـ كېسىل ئۆزگىرىپ كەتمەيمەن ، مەن يەنە بىر ئادەمگە ئايلانمەمەن ، بۇ دۇنيا بىلەن ئايرىلمەمەن . ھازىر مەن ئۆزۈمنى چۈشىنىمەن ، ئەمدى ئۆزلۇكسىمدە پۈتۈنلەي ئۆزگىرىش بولىدۇ .

بۇنداق ئۆزلۈكىنىڭ ھەددى ـ ھېسابى يوق ، يەنە كېلىپ مۇشۇ دۇنيادىن مۇستەسنا ھالدا مەۋجۇت بولىدۇ .

ئادەمنىڭ ۋىجدانى بىر خىل مۇقەددەس ۋىجدان .

5 ـ ئاينىڭ 30 ـ كۈنى **تۇغما ھوقۇق ـ مەنپەئەت**

مېنىڭ زېمىنىم خۇددى مېنىڭ خاراكتېرىمگە ئوخشاش سېتىۋېلىش ۋە سېتىش ئوبيېكتى بولالمايدۇ . زېمىن ئېلىپ ـ سېتىشقا كەينىگە ئادەمىيلىكنى ئېلىپ ـ سېتىش جەريانى يوشۇرۇنغان .

زېمىن تەبىئەتنىڭ ئىنسانلارغا تەقدىم قىلغان ئەڭ ياخشى سوۋغىسى . بۇ دۇنياغا تۇغۇلغان ھەربىر ئىنسان بالىسىنىڭ زېمىنگە ئىگە بولۇش ھوقۇقى بار . بۇ خىل ھوقۇق خۇددى بىر ئادەم ئانىسىنىڭ ھمايىسىگە ئېرىشكەندەك تەبىئىي بولىدۇ .

— ژان فرانسوۋا مانونتېل

جەمئىيىتىمىزدە ، بىر ئادەم ئۆزى ئۈخلايدىغان جايغا ھەق تۆلىمىسە ئۈخلىيالمايدۇ . پەقەت پول ماڭغان چاغدىلا ، ئۇ ئاندىن ھاۋاغا ، سۇغا ياكى يورۇقلۇققا ھەقسىز ئېرىشەلەيدۇ . ئۇنىڭ ئىلكىدىكى بىردىنبىر ھوقۇق مۇشۇ يولنى بويلاپ مېڭىش ، ھارغىنلىق يېتىشتىن ياكى ماڭالمايدىغان بولۇپ قېلىشتىن ئىلگىرى مېڭىشنى قەتئىي داۋاملاشتۇرۇش كېرەك .

ئەرلەر بىلەن ئاياللارنىڭ تېنى ، ئەڭ مۇھىمى ئۇلارنىڭ بالىلىرى سېتىلماسلىقى كېرەك . سۇ ، تۇپراق ۋە ھاۋامۇ ئوخشاش ، چۈنكى بۇ نەرسىلەر بىزنىڭ ھاياتلىق مەۋجۇدىيىتىمىزدىكى زۆرۈر

شەرتلەردۇر .

— جون رۇسكىن

كىشىلەرنىڭ بۇ دۇنيادا كۆرەش قىلىشى ھەرگىزمۇ ھەقىقىي گۈزەل نەرسىلەرگە ئېرىشىش ئۈچۈن ئەمەس ، بەلكى خۇسۇسىي مۇلۈك دەپ ئاتالمىغان نۇرغۇن نەرسىلەرگە ئىگە بولۇش .

5 ـ ئاينىڭ 31 ـ كۈنى روھىي خۇشاللىقىڭىزنى ساقلاڭ

زېھنىڭىز ـ زېھنىيىتىڭىزنى ئادەتلەنمىگەن ، لېكىن توساتتىنلا مۇشۇنداق نەرسىلەرگە ئىگە بولۇپ قالغان بىر ئادەم ئۆزىنى باشقىلارنىڭ ئالدىدا تېخىمۇ مۇھىم كۆرسىتىش ئۈچۈن ھەمىشە ھەيران قالمىغان قىياپەتكە كىرىۋالىدۇ ، ھەتتا پەرۋا قىلمىغان بولۇۋالىدۇ . مۇشۇنىڭغا ئوخشاش كىشىلەر ، ئەخمەق ـ گالۋاڭلار ھەمىشە تۇرمۇشتىن بىزار بولۇۋاتقاندەك ، ئاللىقانداق بىرەر قىزىقارلىق نەرسىنى ئىزدەۋاتقاندەك قىياپەتكە كىرىۋالىدۇ .

روھىي خۇشاللىق ـــ كۈچ ۋە قۇدرەتنىڭ نامايەندىسىدۇر .

— رالف ۋالدو ئېمېرسون

مۇقەددەس پىرىنسىپتىن تايمايدىغان بىر ئادەمدىن باشقىلارنىڭ نەزەرىدە پاراغەت ۋە بايلىق دەپ قارالغان نەرسىنى تارتىۋالغان تەقدىردىمۇ ، ئۇ ئادەم يەنىلا خۇشاللىق ھېس قىلىدۇ .

قورسىقىنى نابۇت قىلىۋالغان بىر ئادەم ھەمىشە ئۆزى يېگەن تاماقنى تەنقىدلەيدۇ ، قورۇما ۋە تائاملارنى ياخشى ئەمەس دەيدۇ ؛

ئۆزىنىڭ بۇ دۇنيادىكى تۇرمۇشىدىن نارازى بولىدىغان ئادەممۇ شۇنداق قىلىدۇ .

تۇرمۇشىمىزنى بەختسىز دەپ قاراشقا ھەددىمىز ئەمەس . ئەگەر تۇرمۇشىمىزدىن نارازى بولۇۋاتقانلىقىمىزنى بايقىساق ، بۇنى ئۆزىمىزدىن نارازى بولۇشىمىزدىكى بىر سەۋەب دەپ قارىساق بولىدۇ .

بەختكە ئېرىشمەكچى بولساڭىز ، بەختلىك بولۇش مۇمكىنچىلىكىڭىزنىڭ بارلىقىغا ئىشىنىڭ .

6 ـ ئاينىڭ 1 ـ كۈنى كۆڭۈل ئېچىش ۋە خىزمەت

بىز تۇرمۇشتىكى كۆڭۈل ئېچىش پائالىيەتلىرىگە قاتنىشىشنى ھەمىشە رەت قىلىمىز ، سەۋەب ـــ بىزنىڭ ئورۇندىمىساق بولمايدۇ دەپ قارىغان خىزمەتلەر بىلەن زىيادە ئالدىراش بولۇپ كەتكەنلىكىمىزدىندۇر . ئەمەلىيەتتە ، بىز كۆڭۈل ئېچىش پائالىيەتلىرىنىڭ ئەھمىيىتىنى چۈشىنىشىمىز كېرەك ، چۈنكى ئازادە ، خۇشال ـ خۇرام كۆڭۈل ئېچىش پائالىيىتى بەزىدە باشقا ئىشلارنىمۇ مۇھىم بولۇپ قالىدۇ .

ئادەتتىكى ئەھۋالدا ، ئالدىراشلار پايپېتەك بولۇپ يۇرگەن ئىشلار بىزەمۇ مۇھىم ئەمەس ، ھەتتا بەزىدە ئۇنداق ئىشلارنى قىلماسلىق كېرەك .

رەھىمسىز كىشىلەر ھەمىشە ئالدىراش بولۇپ يۈرىدۇ ، خۇددى ئۆزلىرىنىڭ رەھىمسىزلىكىگە ھەققانىي سەۋەب تاپماقچى بولغاندەك .

ھەمىشە ، بەزىلەر شۇنداق خاتا قاراشتا بولىدۇكى ، ئۇلارچە كۆڭۈل ئېچىش مۇھىم ئەمەس ، بەزىدە ھەتتا گۇناھ بولىدۇ . كۆڭۈل ئېچىش خۇددى خىزمەتكە ئوخشاشلا مۇھىم ، يەنە كېلىپ خىزمەتنىڭ ھەققىدۇر . خىزمەتنى تىنىم تاپماستىن چەكسىز داۋاملاشتۇرۇۋېتىشكە بولمايدۇ . شۇڭا دائىم مۇئەييەن مەزگىللىك كۆڭۈل ئېچىشنى زۆرۈر دەپ ئېلىش ۋاستىسى قىلىش كېرەك .

كۆڭۈل ئېچىش پەقەت مۇناق ئۈچ خىل ئەھۋالدىلا جىنايەت بولۇپ شەكىللىنىدۇ : ئارزۇيىمىزنى مەڭگۈ قاندۇرغىلى بولمايدىغان ھېس قىلىپ ، باشقىلارنى خىزمەتمىزگە سېلىش زۆرۈر بولغاندا ، رىقابەت خاراكتېرلىك ئويۇن لايىھەلەپ ، كىمنىڭ ئەڭ چوڭ ياكى ئەڭ كۆپ كۆڭۈل ئېچىش پۈرسىتىدىن بەھرىمەن بولىدىغانلىقىنى بەلگىلىگەندە ، كۆڭۈل ئېچىش ئايرىم بىر توپ كىشىلەرنىڭ ھۈزۈر ئەرمىكى بولۇپ قالغاندا ، بىراق ئەگەر بۇنداق ناچار خاھىشلاردىن ساقلانغىلى بولغاندا ، كۆڭۈل ئېچىش ، بولۇپمۇ ياشلار ئۈچۈن گۈناھ ھېسابلانمايدۇ ، بەلكى بىر خىل ساغلام ئىستەكە كەلتىلىنىدۇ .

خىزمەت بىلەن كۆڭۈل ئېچىشنى دەملەشتۈرۈپ ئېلىپ بارغاندىلا ، تۇرمۇشىمىز ئاندىن خۇشاللىققا چۆمۈلىدۇ . گەرچە ھەربىر خىزمەت ۋە ھەربىر كۆڭۈل ئېچىش پائالىيىتىدە بۇ مەقسەتكە يەتكىلى بولمىسىمۇ .

ھېچ ئىش قىلمىساق قىلمايلىكى ، ھېچكىمگىمۇ زىيان- زەخمەت يەتكۈزمەيلى .

6 ـ ئاينىڭ 2 ـ كۈنى **ئۆزىڭىزنىلا ئويلىماڭ**

ئۆزىنى ئۇستۇن چاغلىغانلار ، ھامان ئۆزىنى پەس چاغلايدۇ ؛ ئۆزىنى پەس چاغلىغاندىن كېيىن ، يەنە ئۆزىنى ئۇستۇن تۇتۇشقا تىرىشىدۇ .

— «ئىنجىل لۇقا»دىن

تاپاندا دەسسەپ ئۈزۈنغىچە ئۆرە تۇرغىلى بولمايدۇ ، لېكىن ئۆزىچە چانمايدۇ دەپ قارايدۇ .

— لاۋزى

ئەقىل ئىزدەۋاتقان ئادەم ئەقىللىقتۇر ، ئاللىقاچان ئەقىل تاپ-
تىم دەپ قارايدىغانلار ئىنتايىن دۆتتۇر .

— شەرق ئەقلىيەسى

سېنى پەس قىلالايدىغان ھېچقانداق تاشقى كۈچ يوق ،
سېنى پەس قىلىدىغان نەرسە پەقەت بىرلا : ئۆزۈڭنىلا ئويـ
لىما ، بەلكى قانداق قىلغاندا باشقىلارنىڭ خىزمىتىدە بو-
لالايمەن دېگەننى ئويلا .

6 ـ ئايىنىڭ 3 ـ كۈنى شەيئىلەر بىر ـ بىرىگە تايىنىپ مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ

مەيلى ئۇلار بىلسۇن ـ بىلمىسۇن ، بارلىق جانلىقلار ئايرىل-
ماستىن ئۆزئارا باغلىنىپ تۇرىدۇ .

مەن نجات تېپىشنى مەڭگۈ قوغلاشمايمەن ھەم راۋا كۆرمەي-
مەن ، مەن يەككە ـ يېگانە قانائەت تاپقۇم يوق ، مەيلى قاچان ،
قەيەردە خىزمەت قىلاي ، مەن پۈتكۈل ئىنسانىيەتنىڭ ۋە بارچە
جانلىقلارنىڭ نجات تېپىشنى ئارزۇ قىلىمەن . مەن مۇشۇ نىشا-
نىمنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن تىرىشمەن . بارلىق جانلىقلار
نجاتلىققا ئېرىشىشتىن ۋە ئازادلىققا چىقىشتىن ئىلگىرى ، مەن
جىنايەت ، رەھىمسىزلىك ۋە كۆرەش بىلەن تولغان بۇ دۇنيادىن
ھەرگىز ۋاز كەچمەيمەن .

— قەدىمكى جۇڭگو ئەقلىيەسى

سەمىگىزدە بولسۇنكى ، سىز بۈيۈك مەنىۋى بىرلەشمىنىڭ بىر
قىسمىسىز . سىزگە تىنچلىق ، قانائەتلىنەرلىك ئوي ـ پىكىرلەر
يار بولغان ھەم شۇنداقلا خۇشاللىق ۋە ئارامخۇدالىق يار بولغاي .

— ماركۇس ئاۋارىلىيۇ

ئىنسانىيەت بارا - بارا تونۇپ يەتتىكى ، بىز يا بىرلىكتە ئىلگىرىلەيمىز ، يا بىرلىكتە چېكىنىمىز ، بىز بىر - بىرىمىزگە مەھكەم باغلانغان ، خۇددى بىللە تۇرمۇش كەچۈرگەنگە ئوخشاش ، كىشىلەر قەلبىمىزدە شۇنداق دەۋاتقان بىر خىل ئاۋازنى بارغانسېرى ئېنىق ئاڭلىماقتا .

— لۇتسى مالورى

شەخسىي خەير - ساخاۋەت ۋە شەخسىي گۈناھ پۈتكۈل ئالەمدە خەير - ساخاۋەت ۋە گۈناھلا تارقىتىدۇ .

6 - ئاينىڭ 4 - كۈنى **دانا خوجايىن تېپىڭ**

بىر ئادەم ئاددىي بىر چاكار بولۇشى كېرەك ، لېكىن ئۇ كىمنىڭ چاكىرى بولۇشنى تاللىشى كېرەك : ئەگەر ئۇ ئۆز ھېسسىياتىنىڭ قۇلى بولسا ، ئۇ ھالدا ئۇ باشقىلارنىڭ قۇلى بولىدۇ ؛ ئەگەر ئۇ ئۆز روھىنىڭ قۇلى بولسا ، ئۇ خۇدانىڭ قۇلى بولىدۇ .

ئەڭ ياخشىسى دانا بىر خوجايىن تېپىڭ .

كىشىلەرنىڭ پارىغلىق تېپىش - تاپالماسلىقى ئۇلارنىڭ ئۇي - پىكرىنى توغرا يۆنىلىشكە يېتەكلەيدىغان مۇستەقىل مۇتەپەككۇرغا باغلىق .

— رالف ۋالدو ئېمېرسون

ئوخشاشمىغان ئوبيېكت ، ئۆرپ - ئادەت ۋە قانۇن - نىزاملارغا بولغان ھۆرمەت قانچە كۆپ بولغانسېرى ، سىز ئۇلارنىڭ بۇ خىل ئالاھىدە ھۆرمەتكە ئېرىشىشتىكى ئىمتىيازىدىن شۇنچىكى گۇمانلىنىشىڭىز كېرەك .

6 ـ ئاينىڭ 5 ـ كۈنى **هاياتلىق بۇلىقى**

ئەگەر بىز تاشقى دۇنيانى كۆرۈۋاتقىنىمىز بىلەن تامامەن بىردەك دەپ قارىساق ، ئۇنداقتا بىز باشقىچە مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇ-ۋاتقان ، ئېڭى بىزنىڭكى بىلەن ئوخشاشمايدىغان كىشىلەرنى ئىنكار قىلغان بولىمىز .

مەن جىسىملارنى كۆزەتكەن ۋاقتىمدا ، ھەمىشە ئۇلارنىڭ تاش-قى شەكلىنى كاللامدا ئاللىقاچان مەۋجۇت نۇقتىئىنەزەرلەر بىلەن بىرلەشتۇرىمەن . ئەگەر ئۇيۇقتا بىرەر رەڭلىك نەرسە كۆرسەم ، دەرھال يىراقتا ئاپئاق بىر ئىبادەتخانا بولسا كېرەك دەپ ئويلاي-مەن . ئەجەبا بىز ئىلگىرىكى تۇرمۇش كەچۈرمىشلىرىمىزگە ، تە-سەۋۋۇرلىرىمىزغا ئاساسەن ، ھەربىر شەيئىگە ئىلگىرى ئاللىبۇرۇن مەۋجۇت بىر خىل شەكىلنى ئاتا قىلالمامدۇق ؟

بىز شۇنى بايقايمىزكى ، ئەگەر بۇ دۇنيادىكى بارلىق نەرسىلەر-نى خۇدانىڭ سىپاتىدىلا مەۋجۇت بولىدۇ ، دەپ قارىساق ، يەنە كېـ-لىپ بۇ دۇنيادىكى ھەربىر مۇقەددەس شەيئى ھازىرلىغان ئىلاھىيـ-لىق يارىتىلغان بولسا ، ئۇلارنىڭ ئورنى ۋە ۋاقتىغا مۇناسىپ ھالدا ئىككى خىل مەۋجۇدىيەت شەكلى بولغان بولىدۇ .

— ببنبدىكتۇس سپنوزا

ئەمەلىيەتتە ، تاشقى دۇنيا ماھىيىتىدىن ئېلىپ ئېيتـ-قاندا ، بىز كۆرگەندىكىدەك بولمايدۇ . شۇڭا ، بۇ دۇنيادىـ-كى بارلىق ماددىي نەرسىلەر ئانچە مۇھىم ئەمەس . ئۇنـ-داقتا ، مۇھىمى زادى نېمە؟ جاۋاب شۇكى ، ھەر ماكان ، ھەر زاماندا مەۋجۇت بولىدىغان ، ھەرقانداق ئادەم ئۇچۇن مەۋجۇت بولمىسا بولمايدىغان نەرسە — مۇقەددەس ئۇچـ-قۇن ، هاياتىمىزنىڭ مۇقەددەس بۇلىقى .

6 ـ ئاينىڭ 6 ـ كۈنى يامانلىق

يامانلىق بىر ئادەمنىڭ روھىنى نابۇت قىلىپلا قالماي ، بەلكى يامانلىق قىلغۇچىنىڭ ئۆزىنىمۇ جازالايدۇ .

كىشىلىك ھاياتتىكى ئەڭ كاتتا گۇزەل ئەخلاق ھەرقانداق يامانلىقتىن ئۆزىنى تارتماقتۇر ، دۇشمىنىڭىز بولغان تەقدىردىمۇ ، ناۋادا ئۆزىڭىزگە ھۆرمەت قىلسىڭىز ، يامانلىق قىلماڭ ، ئەڭ ئەر-زىمەس گۇناھ بولغان تەقدىردىمۇ .

— ھىندى ئەقلىيەسى

توپنى ئاسمانغا ئاتقان ۋاقتىڭىزدا ، توپ ھاۋادا توختاپ تۇر-ماستىن يەرگە چۈشىدۇ . ئوخشاشلا مەيلى سىز قايسى يولنى تاللە-ماڭ ، سىزنىڭ بارلىق ياخشىلىقىڭىز بىلەن يامانلىقىڭىز ئۆز ئار-زۇيىڭىز بويىچە يەنە بىر خىل شەكىلدە ئۆزىڭىزگە يانىدۇ .

— بۇددا ئەقلىيەسى

يامانلىق قىلغۇچىلار جىنايىتى پىشىپ يېتىلمىگەن چاغدا ئىنا-تايىن خۇش بولۇشى مۇمكىن ، لېكىن ئۇ پىشىپ يېتىلگەندە بول-سا ، ئېمىنىڭ جىنايەت ئىكەنلىكىنى چۈشىنىدۇ . ئۇنىڭ گۇناھى خۇددى تەتۇر شامال ئۇچۇرتۇپ چىقارغان چاڭ ـ توزانلارغا ئوخ-شاش ، ئۇنىڭ ئۆزىگە چۈشىدۇ .

مەيلى ئاسماندا بولسۇن ، ياكى يەردە بولسۇن ، چوڭقۇر تاغ ئارىسىدا بولسۇن ياكى دۇنيانىڭ ھەرقانداق يېرىدە بولسۇن ، ئۆزى قىلغان گۇناھنىڭ جازاسىدىن قېچىپ قۇتۇلغىلى بولمايدۇ .

— «ئەھكاملار»دىن

قىساسىنى ئۇنتۇپ كېتەلمىگەن بىر ئادەم ئۆز جاراھىتىنى

يامانلاشتۇرىدۇ . ئەگەر ئۇ ئۆزىنى تۇتۇۋالالىسا ، ئۇنىڭ ياريسى دەرھاللا پۈتىدۇ .

— فرانسىز باكون

گۈناھ ـ جىنايەت غەزەپلەنگەن يىرتقۇچقا ئوخشاش خەۋپلىك بولىدۇ . بۇ دۇنيادىكى مۇتلەق كۈچ قىسىم ئەھـ ۋاللاردا ، گۈناھ ـ جىنايەت ئەڭ رەھىمسىز ، ئەڭ ئەسەبىي شەكىلدە گۈناھ سادىر قىلغۇچىنىڭ ئۆزىگە ئېتىلىدۇ .

6 ـ ئاينىڭ 7 ـ كۈنى **تەكەببۇرلۇق قىلماڭ**

سوغۇققانلىق ۋە كەمتەرلىك ئادەمنى شادلاندۇرىدۇ ، لېكىن شەخسىيەتچى ۋە تەكەببۇر كىشىلەر بۇ خىل شادلىق بىلەن ئالاقـ سىز بولىدۇ .

بەختلىك تۇرمۇشنىڭ ئالدىنقى شەرتى كىشىلەر بىلەن ئىناق ئۆتۈشتە . ھالبۇكى ، تىنچلىق مەنزىلىدىكى ئەڭ چوڭ توسالغۇ تەكەببۇرلۇقتۇر . كەمتەر ئادەم بولۇش كېرەك ، باشقىلارنىڭ خاتا ئەيىبلەشلىرىدىن قورقماسلىق كېرەك ، ھەممىنى كۆتۈۋېلىشقا ھازىرلىنىپ قويۇش كېرەك ؛ مۇشۇنداق بولغاندىلا ، سىز ئاندىن باشقىلار بىلەن ئىناق مۇناسىۋەتنى ساقلىيالايسىز ، ئاندىن باشقىلارنىڭ ھاياتىغا تىنچلىق بەخش ئېتەلەيسىز .

— «ئىنجىل مەتتا»دىن

تەكەببۇرلۇق ھەمىشە ئۆزىنى ئاقلايدۇ ، ئەمەلىيەتتە ئۇ ئۆزىنى ئاقلاپلا قالماستىن ، يەنە باشقا جىنايەتلەرنىمۇ ئاقلايدۇ . ئۇ كەمتەرلىكتىن نەپرەتلىنىدۇ ، شۇڭا داۋا تېپىشنى رەت قىلىدۇ ھەمدە جىنايەت ۋە گۇناھقا چاپان يېپىدۇ ۋە ئۇنى ئاقلايدۇ . گۇناھنى تونۇش ئادەمگە ئاكتىپ تەسىر كۆرسىتىدۇ ؛ ئۇ ياخشىلىقتىنمۇ بەك كېرەكلىكتۇر . چۈنكى ياخشىلىق بەزىدە تەكەببۇرلۇق كەيپىياتىغا

يان باسىدۇ .

ئىنتىزامدا قاتتىق بولۇپ ، باشقىلارغا كەڭ قورساقلىق بىلەن مۇئامىلە قىلسا ، دۇشمەنلىك بولمايدۇ .

— جۆڭگو ئەقلىيەسى

ئەگەر سىز ھاقارەتنى كەمتەرلىك بىلەن قوبۇل قىلسىڭىز ، ئۇنداقتا ھاقارەتلىنىشتىن قورقماڭ . سىز نەچچە ھەسسە تۆلەمگە ئېرىشىسىز ، يەنە كېلىپ بۇ خىل تۆلەم دەل خۇدا كەمتەرلىكىڭىز ئۈچۈن سىزگە ئاتا قىلغان بەختىتۇر .

6 ـ ئاينىڭ 8 ـ كۈنى ئىشنى كىچىكتىن باشلاڭ

ھەقىقەت بولمىسا ، رەھىمدىللىك بولمايدۇ ؛ رەھىمدىللىك بولمىسا ، ھەقىقەتنى سۆزلەيدىغانلار بولمايدۇ .

ھەمىشە يامانلىققا ياخشىلىق بىلەن جاۋاب قايتۇرۇش كېرەك . قىينىلىق ئاسانلىقتىن شەكىللىنىدۇ ، چوڭلۇق كىچىكلىكتىن باشلىنىدۇ . جاھانىكى قىينىچىلىقلارنى ھەل قىلىشتا ئاساندىن قول سېلىش كېرەك ، كاتتا ئىشلارنى ۋۇجۇدقا چىقىرىش ئۈچۈن ئىشنى كىچىكتىن باشلاش لازىم .

— لاۋزى

گۈزەل ئەخلاق مەنزىلىگە ئاپىرىدىغان يول ئىككى : بىرىنچىسى ، سەمىمىي ۋە ھەققانىي ئادەم بولۇش ؛ ئىككىنچىسى ، ھەرقانداق جانلىققا يامانلىق قىلماسلىق .

— مانى

ياخشى ئادەم قىياپىتىگە كىرىۋالغانلار قىپىالىڭاچ نومۇسسىزلىقتىنمۇ شەرمەندىدۇر .

6 ـ ئاينىڭ 9 ـ كۈنى ئارازچىلىقنى تۈگىتىڭ

ئىنسانىيەتنىڭ بارلىق تىرىشچانلىقلىرى ئەمگەكچىلەرنىڭ يۇ-كىنى يەڭگىللىتىشكە قارىتىلمىدى ، بەلكى بىكار تەلەپ تەبىقىدىكى-لەرنىڭ چېچىلاڭغۇ تۇرمۇشىنى تېخىمۇ شادلاندۇرۇۋەتتى .

ئەگەر بىراۋ يېتەرلىك يىراق جايدىن بىزنىڭ بۇ دۇنيايىمىزنى كۆزىتىدىغان بولسا ، ئۇ بۇ دۇنيادىكى ھەددى ـ ھېسابسىز ئەخمىقا-نىلىكلەرنى ۋە غەزەپلىك كەيپىياتلارنى بايقايدۇ ، بۇ بايقاشلار ئۇنى ھەيران قالدۇرۇشى مۇمكىن . بىز شۇنچىۋالا كۆپ كۈلكىلىك ، ئەخمىقانە ، تېتىقسىز ۋە نەپرەتلىك ئىشلارنى قىلىپتۇق . بەزىلەر ياۋايى ھايۋانلارنى تۇتىدۇ ، بۇنىڭ بىلەن ئۇلارنىڭ ئۆزى ھايۋانغا ئايلىنىدۇ ؛ يەنە بەزىلەر يۇك توشۇيدىغان چارپايلارنى ئوزۇقلۇق قىلىدۇ ، ھالبۇكى ئاچلىقتىن ئۆلۈپ كېتىۋاتقانلارغا نەزەر كۆزى چۈشمەيدۇ . يەنە باشقىلار كۆپلىگەن پۇل ـ پۇچەكلەرنى سەرپ قىلىپ ، كاتتا تۇرالغۇ ـ ئىمارەتلەرنى سالىدۇ ، لېكىن لاماكانلارغا ھېچقانداق يارەم بەرمەيدۇ . بەزىلەر پايدا قوغدىشىنىلا بىلىدۇ ، بەزىلەر شاللاقلىق بىلەن پۇل ـ ئاقچىلارنى سورۇۋېتىدۇ ، يەنە بەزىلەر ئوغرى ، قاراقچىلىق بىلەن تىرىكچىلىك قىلىدۇ .

مۇشۇ ئۆتكۈنچى ئۇسۇللار ۋە شەرمەندىچىلىكلەرنىڭ كەينىدە ، بىزنىڭ كۆرىدىغىنىمىز ئۆزىمىزنىلا ئويلاپ ، بۇ دۇنيادىكى ئەڭ موھتاج كىشىلەرنى خىيالىمىزغا كەلتۈرمەسلىكىمىزدۇر .

— سانت جون كرىسوستو

بالىلارنى چوڭلارغا ھۆكۈمرانلىق قىلدۇرۇش ، ساراڭلارنى ئەقىللىقلارغا يول باشلىتىش تەبىئەت قانۇنىيىتىگە ئۇيغۇن كەلمەي-دۇ . ئوخشاشلا ، زور تۇركۈمدىكى ئاچ ـ زېرىن كىشىلەرنىڭ ئەڭ

ئاساسىي ئېھتىياجى كاپالەتلەندۈرۈلمىگەن ۋاقىتتا ، بىر قىسىم كىشىلەرنىڭ زىيادە يەپ - ئىچىشىمۇ تەبىئەت قانۇنىيىتىگە ئۇيغۇن كەلمەيدۇ .

دۇنيادا ئۆز ھاياتىڭىزنى تەسەددۇق قىلىشقا ئەرزىيدىغان بىرلا ئىش بار : ئۇ بولسىمۇ كىشىلەر ئارىسىدا تېخىمۇ كۆپ مېھىر - مۇھەببەت پەيدا قىلىش ۋە ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى ئارازچىلىقنى تۈگىتىش .

6 - ئاينىڭ 10 - كۈنى **ھەقىقىي ھايات**

باشقىلارنى يېڭەلىگەن ئادەم باتۇر ئادەمدۇر ؛ ئۆزىنى يېڭەلىگەن ئادەمنى ھېچكىممۇ يېڭەلمەيدۇ . ئۆلۈمگە يېقىنلىشىپ قالسىمۇ ئۆزىنىڭ ئۆلمەيدىغانلىقىنى بىلىدىغان ئادەم ئۆمرى ئۇزۇن ئادەمدۇر .

— لاۋزى

كىشىلەر بىر خىل يۈزەكى ئوبراز ياكى خۇدانىڭ بىر قىسمى سۈپىتىدە پانىي دۇنيادا ياشايدۇ . شۇڭا ئۇلار ئۇزۇل - كېسىل ئۆلۈپ كەتمەيدۇ . ئۇلار بىزنىڭ كۆز ئالدىمىزدىن يوقىلىدۇ ، لېكىن ئۆلمەيدۇ .

بىر ئادەمنىڭ سىيماسى نەزەرىمىزدە ئۇزۇنغىچە ساقلىنىدۇ ، يەنە بىر ئادەم بولسا نەزەرىمىزدىن ناھايىتى تېزلا يوقىلىدۇ . لېكىن مەن بىرىنچى ئادەمنىڭ تۇرغان ۋاقتى ئۇزۇن ، ئىككىنچى ئادەمنىڭ تۇرغان ۋاقتى قىسقا دېيىلمەيمەن . بىر ئادەمنىڭ دېرىزەم ئالدىدىن تېز ياكى ئاستا ئۆتۈشى مۇھىم ئەمەس ، شۇنىڭغا ئىشىنىچىم كامىلكى ، بۇ ئادەم نەزەرىمگە چۈشۈشتىن بۇرۇنلا مەۋجۇت ئىدى ، يەنە كېلىپ ئۇ نەزەرىمدىن يىتكەندىن كېيىنمۇ داۋاملىق

مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇۋېرىدۇ .

سىز ئەبەدىيلىك تۇپەيلى ئۆلۈمىدىن قورقمايدىغان ئاشۇ قىسىمەن روھقا ھامىي بولۇشىڭىز كېرەك ، ئاشۇ قىسمەن روھ مۇھەببەتتۇر .

ھەقىقىي ھاياتلىق ، ماكان بىلەن زاماندىن مۇستەسنا ھالدا مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ . شۇڭا ، ئۇلۇم ھاياتلىقنىڭ بۇ دۇنياديكى ئىپادىلىنىش شەكلىنى ئۆزگەرتىۋېتىدۇ ، لېكىن ھاياتلىقنىڭ ئۆزىگە بۇزغۇنچىلىق قىلالمايدۇ .

6 ـ ئاينىڭ 11 ـ كۈنى **گۈناھنىڭ يىلتىزى**

ئادەمنىڭ ھېسسىياتى ۋە ھەرىكىتىدە ئۆزگىرىش بولۇشى مۇمكىن ، ئادەمنىڭ ئىدىيەسى ۋە كۆزقارىشىدىمۇ ئۆزگىرىش بولۇشى مۇمكىن . ئىدىيە بىلەن نۇقتىئىنەزەردە ئۆزگىرىش ھاسىل قىلىش ئۈچۈن ، زېھنىي كۈچىڭىزنى مەنىۋى ئېھتىياجىڭىزغا يىغىشىڭىز كېرەك .

بىر ئادەمنى ئىگىلىگەن ئىدىيە مەيلى ئىپادىلەنسۇن ـ ئىپادىلەنمىسۇن ، يا ئۇنىڭ تۇرمۇشىنى مەغلۇبىيەتكە ئۇچرىتىدۇ ، يا ئۇنىڭ تۇرمۇشىنى ئالغا سىلجىتىدۇ .

ـــ لۇتسى مالورى مالللورلى

گۈناھتىن غالىب كەلمەكچى بولساڭ ، شۇنى ئېتىراپ قىلىشىڭ كېرەككى ، ھەربىر گۈناھنىڭ مەنبەسى مۇئەييەن بىر خىل ئىدىيەگە يىلتىز تارتقان بولىدۇ . بىز پەقەت ئىدىيەنىڭ مېۋىلىرىلا خالاس .

ـــ سىدھارتا

ئاقچا بىلەن لىق تولغان بىر ھەمياننى يىتتۈرۈپ قويغانلىقى. مىزدىن جەزمەن ئۆكۈنىمىز . ھالبۇكى ، مۇئەييەن بىر خىل قىمەتلىك ئىدىيىنى ئاڭلىساق ياكى ئوقۇساق ، ئەسلىدە ئۇنى خاتىرىلىۋېلىشىمىز ياكى ئۇنى تۇرمۇشقا تەتبىقلىشىمىز كېرەك ئىدى ، ئۇ بەلكىم پۈتكۈل ئىنسانىيەتنىڭ تۇرمۇشىنى ياخشىلۇېتىشى مۇمكىن ئىدى . لېكىن بىز ئۇنى يوقىتىپ قويىمىز ، ناھايىتى تېزلا بۇ خىل ئىدىيەنى ئۇنتۇپ كېتىمىز ، ھالبۇكى بىز بۇنىڭدىن ئەسلا ئۆكۈنۈش ھېس قىلمايمىز ، گەرچە ئۇنىڭ قىممىتى ئالەمچە بولسىمۇ .

مەنىۋى تۇرمۇشتىكى ئۆزگىرىشلەرگە سېلىشتۇرغاندا كۈندىلىك تۇرمۇشتىكى بارلىق مۇھىم ئۆزگىرىشلەرنىڭ ھەممىسى تولىمۇ ئەرزىمەستۇر .

6 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى جاپانىڭ ھالاۋىتى

رىيازەت چېكىش ۋە جەبىر ـ جاپا تارتىش روھىي ۋە جىسمانىي تەرەققىياتنىڭ زۆرۈر شەرتى .

تارتقان جاپالىرىمىز بەك كۆپ بولۇپ كەتكەچكە ، ئادەتتە جاپا چېكىشنى خالىمايمىز دەيمىز . لېكىن جاپا مەيلى قانداق جاپا بولسۇن ، بىز ئۇچۇن پايدىلىق . بەزىدە ، بىز جەبىر ـ جاپا تارتىپ رىيازەت چېكىشنىڭ پايدىلىقلىقىنى بايقايمىز ؛ بالىلار ئۆسۈپ يېتىلىش جەريانىدا ياكى كىر ـ توزانلار قاپلاپ كەتكەن جاراھەتلىرىنى يۇيغان ۋاقتىدا قىينىلىپ جاپا تارتىدۇ .

بىز ئەخلاقىي جەھەتتىكى رىيازەتنىڭ ھالاۋىتىنى كۆرۈشكە ئامالسىزمىز ، لېكىن بۇ كۈلپەتلەرمۇ بىزنى ئوخشاشلا ئالغا باستۇرىدۇ .

— لاۋرى ۋالدو ئېمېرسون

سەن كەلگۈسىدە تېرىيدىغان مەنىۋى ئۇرۇقلىرىڭنى كۆلپەتلىرىڭدىن ئىزدىشىڭ كېرەك . بولمىسا ، قىينالغان چاغدىكى ئازابلىرىڭ ئىنتايىن قاتتىق بولىدۇ .

6 ـ ئايىنىڭ 13 ـ كۈنى ئەقىل ۋە قابىلىيەت

ئەقىل بىزنىڭ ھايۋانلاردىن پەرقلىنىپ تۇرۇشتىكى مۇھىم ئالاھىدىلىكىمىز .

بۇددا دەيدۇلەركى : «مەن ئويغا چۆككەندە ، نۇتۇق سۆزلىگەندە ، تۇرمۇشتا ، ئۆگىنىشتە ئەڭ مۇھىم بولغان ئاشۇ ئىشنى ـــ ئەقلىي ئېھتىياجنى ئەسلا ئۇنتۇپ قالمىدىم .»

ئەخلاق بىلەن ئەقىل ھامان بىرلەشكەن .

ئەگەر ئۆزىگە تەمەننا قويىدىغان بىر ئادەم ئەقىللىق بىر ئادەم بىلەن سۆھبەتلىشىپ قالسا ، قوشۇق ئېغىزغا كىرگەندىن كېيىن قائىدىگە دىققەت قىلىپ تۇرمىغانغا ئوخشاش ، نۇرغۇن قائىدىلەرنى ئۆگىنىۋېلىشى مۇمكىن ئەمەس .

ـــ شەرق ئەقلىيەسى

ئىنسانىيەتنىڭ رەھىمدىللىكى ۋە ئاق كۆڭۈللۈكىگە مۇراجىئەت قىلماي تۇرۇپ ، بىز ھېچقانداق بىر ئادەمنى ئالغا ئىلگىرىلىتەلمەيمىز .

ـــ ئىممانۇئىل كانت

ئۆزىنىڭ ئەقىل كۆچىگە سەل قارايدىغان ھەم باشقىلارنى يېتەكلەشكە ئامالسىز دەپ ھېسابلايدىغان كىشىلەرنىڭ تۇرمۇشى پالاكەتكە ئۇچراپ تۇرىدۇ .

ھەممە ئادەمنىڭ ئەقىل كۆچى ئوخشاش بولىدۇ ، ھالـ بۇكى كىشىلەر ئوتتۇرىسىدىكى ئالاقە ئىدراكىي ئاساستا ئېلىپ بېرىلىدۇ . شۇڭا ، ھەربىر ئادەم ئەقىلنىڭ تەلىپىگە ئۇيغۇنلىشىشى كېرەك .

6 ـ ئاينىڭ 14 ـ كۈنى باشقىلارنى ئەيىبلىمەڭ

ئەگەر باشقىلارنى ئەيىبلىمەسلىككە تىرىشسىڭىز ، تۇرمۇشتا كۆپ يەڭگىللىشىپ قالىسىز ، ھالبۇكى نۇرغۇن كىشىلەر مۇشۇنداق كىچىككىنە تىرىشچانلىقنىمۇ قىلمايدۇ .

ئەۋلىيا ـ ئەنبىيالارنىڭ تۇرمۇشى ھەققىدە مۇنداق بىر ھېكايە بار : بىر زاھىت چۈشىدە ناھايىتى بۇرۇنلا ئۆلۈپ كەتكەن ھەمدە تولىمۇ ئاجىز بىر كىشىنى ئۇچرىتىپتۇ . ئۇ كىشى بۇ چاغدا ئۇجـ ماغدىكى ئىنتايىن گۈزەل ۋە كىشىنىڭ ھۆرمىتىنى كەلتۈرىدىغان بىر جايدا تۇرۇۋاتقانىكەن . «شۇنچىۋالا زەئىپ ـ ئاجىز تۇرۇپ قانداقسىگە مۇشۇنداق بىر جايغا ئورۇنلاشتىڭىز ؟» سوراپتۇ زاـ ھىت . «چۈنكى ، ـــ دەپتۇ ئۇ كىشى جاۋابەن ، ـــ ھاياتىمدا ئەزەلدىن بىر ئادەمنى ئەيىبلەپ باقمىغانىدىم .»

مەيلى سىز كىم بولۇڭ ، كىشىلەر ھەققىدىكى بۇ ھۆكۈملىرىـ ڭىزنى ھېچكىمگىمۇ دۆڭگەپ قويالمايسىز ، سىز قايسى ئىشتا باشـ قىلارنى ئۇنى ـ بۇنى دېسىڭىز ، ئۆزىڭىزگە شۇ ئىشنىڭ گۇناھىنى ئارتىسىز . چۈنكى سىزنىڭ كىشىلەر ھەققىدىكى بۇ ھۆكمىڭىزگە يارىشا قىلغان ـ ئەتكەنلىرىڭىزمۇ كەم بولمايدۇ .

ـــ «زەبۇر ، زەملىقلار»دىن

ئۆزىڭىزگە باھا بەرگەن ۋاقىتتا قانچىكى قاتتىق ، رەھىمسىز

بولسىڭىز ، كىشىلەرگە باھا بەرگەندە شۇنچىكى لىللا ، مۇلايىم بولىسىز .

— كۆڭزى

باشقىلارنى ئەيىبلەش ۋە كەمستىشتىن زوقلىنىپ كەتمەڭ . ئاق كۆڭۈل كىشىلەر ھەمىشە باشقىلارنىڭ ئەيىبىنى ياپىدۇ ، ھەتتا ئۆزىگە زىيان - زەخمەت يەتكۈزگەن ئادەم بولغان تەقدىردىمۇ . ئىلگىرىكى گۈناھلىرىغا توۋا قىلغان كىشىلەرنى ھە دېسىلا زىغىرلا- ۋەرمەڭ .

— «تالمۇت»تىن

ئۆزىڭىز مۇتلەق گۈناھسىز بولمىغۇچە ، باشقىلارنىڭ گۈناھى توغرۇلۇق بىر ئېغىزمۇ گەپ قىلماڭ ، جىم تۇرسىڭىز بولدى . باشقىلارنى ئەيىبلىمەي ئادەتلەنسىڭىز ، شۇنى ھېس قىلىسىزكى ، مۇھەببەت ئىقتىدارىڭىز ۋۇجۇدىڭىزدا بارغانسېرى كۈچىيىدۇ . سىز يەنە تۆرمۇشتا ئۆزىڭىزنى بارغانسېرى رەھىمدىللىشىپ كېتىۋاتقانىدەك ھېس قىلىسىز .

6 - ئاينىڭ 15 - كۈنى **ئەركىن ئۆسۈپ يېتىلىڭ**

ئاۋادا بىر ئادەمنىڭ كاللىسى دائىم بېكىۋېتىلسە ھەمدە ھەمىلا يەردە چەكلەنسە ، ئۇ ناھايىتى ئاسانلا تەبىئىي ئەركىنلىككە ئەمەس ، سۈنئىي چەكلىمىلەرگە ھۆرمەت قىلىدىغان بولۇپ قالىدۇ .

ئەگەر سەن ئۇلارنىڭ يىگىلەۋاتقانلىقىنى ، چاكىنا ، پەسكەش ، تەسىر كۈچى يوق ، دوست - بۇرادەرسىز ، ياشلىق بەرقى ۋە ھاياتىي كۈچى يوقلۇقىنى ، خۇددى ياپراقلىرى سولغان ، ۋۇجۇدىدىن ھاياتلىق ئىزنالىرى يىتكەن ، پەقەت قۇرۇق قاقشال شاخلار

ۋە ھالاكەت ئىزنالىرى قالغان ــ ئاللىقاچان ئۆلگەن ، پەقەت تىرىك مۇردا بولۇپ قالغان بىر تۇپ كېسەل دەرەخكە ئوخشاپ قالغانلىقىنى كۆرەلمىسەڭ ، ئۇ چاغدا سېنى چوقۇم ئىنچىكە ، ئەسەتايىدىل بىر كۆزەتكۈچى دېگىلى بولمايدۇ .

ــ رۇدېر بوبانكا

ئەگەر تۇرمۇشقا بەك ئەستايىدىل مۇئامىلە قىلغاندا ، ئۇنىڭ قىممىتى زادى نېمە بولار ؟ ئەگەر ئەتىگەندە بىز ئويغىنىپ يېڭى خۇشاللىق ھېس قىلمىساق ، ئەگەر كېچىلەر بىزگە يېڭى خۇشالىلىقلارغا بولغان تەلپۈنۈشلەرنى بەخش ئېتەلمىسە ، ئۇنداقتا يەنە كېيىنىش ـ يېشىنىشنىڭ نېمە زۆرۈرىيىتى ؟ قۇياشنىڭ بۇگۈن باش ئۇستۇمدە ۋاللىداپ پارلىشى ماڭا تۇنۇگۈننى ئەسلىتىشمۇ ؟ ماڭا پەرەز قىلغىلى ۋە ئىگىلىگىلى بولمايدىغان ئەتىكى تەقدىرنى پەرەز قىلدۇرۇش ۋە ئىگىلىتىش ئۇچۇنمۇ ؟

ــ گىيوتى

شۇنى شەرتسىز چۈشىنىشىمىز زۆرۈركى ، ھەرقانداق ئادەم ئەگەر ھەقىقەتكە بولغان قىزغىن مۇھەببىتى تۈپەيلى ئۆزى ھەقىقەت دەپ قارىغان نەرسىنى قوبۇل قىلىشنى راۋا كۆرمىسە ، ئەمەلىيەتتە ئۆزىنىڭ پىسخىكىلىق مۇكەممەللىكىگە زىيان يەتكۈزىدۇ .

6 ــ ئاينىڭ 16 ــ كۈنى ئەخلاقىي تەرەققىياتقا ئىنتىلىڭ

ئىجتىمائىي تەرەققىيات پەقەت شەخسنىڭ ئەخلاقىي تەرەققىياتى ئارقىلىقلا ئاندىن ئەمەلگە ئاشىدۇ .

ئىنتىزام ، مەدەنىيەت ۋە مەدەنىيلىك دەۋرىمىزنىڭ بەلگىسى ، لېكىن ئەخلاق ئۇنداق ئەمەس . نۆۋەتتىكى ئەھۋاللاردىن كۆرە شۇنداق دېيەلەيمىزكى ، كىشىلەرنىڭ بەختى ئېشىۋاتىدۇ ، ھالبۇكى

بەختسىزلىكىمۇ ئېشىۋاتىدۇ .

ئەگەر كىشىلەر ئالىيجاناب ئەخلاققا ئىگە بولۇشنى بىلمىسە ، بىز ئۇلارنى قانداقمۇ بەختلىك قىلالايمىز ؟ ئۇلار ئەقىللىق بولۇشقا ئامالسىز ؟

— ئىمانۇئىل كانت

تۇرمۇشتىكى بارلىق جىنايەتلەردىن غالىب كېلىدىغان بىرلا ئۇسۇل بار : ئۇ بولسىمۇ ئۆزىڭىزنىڭ خۇسۇسىي تۇرمۇشىدا ئەخلاقىي ، مەنىۋى ۋە ئېتىقاد جەھەتتىكى مۇكەممەللىكنى قوغلىشىش .

6 ـ ئاينىڭ 17 ـ كۈنى **ئۇرۇشنىڭ باھانىسى**

ئۇرۇش پەيدا قىلغان بەختسىزلىكلەر بىلەن ئۇرۇش تەييارلىقى ۋە ئۇرۇش قوزغاش ئامىللىرىنى چۈشەندۈرۈشتە پايدىلىنىلغان سەۋەبلەر قىلچىمۇ مۇناسىۋەتسىز . ھەقىقىي سەۋەب ئادەتتە ئانچە مۇھىم ئەمەس ، ھەتتا تىلغا ئېلىشقىمۇ ئەرزىمەيدۇ ، ئۇرۇش داۋامىدا ئۆلۈپ كەتكەن ئاشۇ كىشىلەر بۇ سەۋەبلەرنى ئەسلا بىلمەيدۇ .

بەزىلەر پادىشاھلىقنىڭ مەنپەئەتى ، ئورتاق مىللىي ئىستەك ، ياۋروپانىڭ تەڭپۇڭلۇقى ياكى يىراق كەلگۈسىدىكى ئۇلۇغۋار ئارمانلىرىنى دەپ دەۋرىمىزدىكى ئەخمىقانە ئۇرۇشلار ئۈچۈن ھەققانىي سەۋەب ئىزدىمەكتە . ئەگەر كىشىلەر قەلبىدە ئۇلۇغۋار ئارزۇ بولىدىغان بولسا ، ئۇنى مۇشۇنداق ئۇسۇل بىلەن ئەمەلگە ئاشۇرماقچى بولۇش ئادەمنى تولىمۇ گاڭگىرىتىپ قويىدۇ . چۈنكى كىشىلەر ئۇرۇش داۋامىدا ھەرخىل ـ ھەرياڭزا خىيىم ـ خەتەرلەرگە ئۇچراپ تۇرىدۇ : يۇرت ـ ماكانلىرى ۋەيران بولىدۇ ، بۇلاڭ ـ تالاڭ ۋە قىرغىنچىلىققا ئۇچرايدۇ .

— ئاناتول فرانسىس

ئەگەر سىز مەندىن مەدەنىيەتلىك كىشىلەرنىڭ ئۇرۇش قوزغىشى زۆرۈرمۇ ؟ دەپ سورىسىڭىز ، مەن سىزگە شۇنداق دەيمەنكى ، «ئاللىبۇرۇنلا» زۆرۈرىيىتى قالمايلا قالماستىن ، بەلكى ئەزەلدىنلا زۆرۈرىيىتى يوق ئىدى ، ئۇرۇش گاھى - گاھىدا ئەمەس ، بەلكى ھەمىشە ئىنسانىيەتنىڭ نورمال تەرەققىياتىغا بۇزغۇنچىلىق قىلىدۇ ، ھەققانىيەتكە بۇزغۇنچىلىق قىلىدۇ ، تەرەققىياتقا توسالغۇ بولىدۇ .

— گالستون خېرنىك

پەقەت ئۇرۇش مەزگىللىرىدىلا ، نەچچە مىليونلىغان كىشىنىڭ باشقىلار تەرىپىدىن ئۆيان - بۆيان قىلىنىدىغانلىقىنى ئېنىق بايقايمىز . مىليونلىغان كىشىلەر ئۆز قىلمىشلىرىنى ئەخمىقانىلىك ، خەۋپلىك ، ئازابلىق ، شەرمەندىلىك دەپ قارىسىمۇ ، لېكىن ئۇلار بۇ ئىشلار بىلەن مەشغۇل بولۇۋاتقان چاغدا ئىپتىخار بىلەن تولغان ھەمدە بۇ ئىشلار بىلەن داۋاملىق شۇغۇللانغان .

ھۆكۈمەتنىڭ ئۇرۇشنى ئاقلاپ كۆرسەتكەن باھانىلىرى ھەمىشە چىمىلدىقلا ئوخشايدۇ ، چىمىلدىقنىڭ كەينىدە پۈتۈنلەي ئوخشاشمايدىغان سەۋەب ۋە مۇددىئا بولىدۇ .

6 - ئاينىڭ 18 - كۈنى **ئەخلاق ۋە بەخت**

مەجبۇرىيىتىمىزنىڭ ئېنىق بولۇشى بىزگە ئۆزىمىزنىڭ مۇقەددەس روھىنى چۈشەندۈرىدۇ . ئوخشاشلا ، مۇقەددەس روھىمىزنى چۈشىنىشىمۇ بىزگە ئۆز مەجبۇرىيىتىمىزنى ئۆزىمىزگە ئېنىق قىلىدۇ .

روھىمىزدا شۇنداق بىر نەرسە بارکى ، ئەگەر بىز ئۇنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىنى كۆرەلىگەن ھەمدە ئۇنىڭغا مۇۋاپىق دەققەت - ئېتىبارىمىزنى بېرەلىگەن بولساق ، ئۇ بىزنى چەكسىز خۇشاللىققا

نائىل قىلغان بولۇر ئىدى ؛ بۇ نەرسە دەل بىزنىڭ تۇغما ئەخلاقىمىز بىلەن ئالاقىدار بولغان مايىللىقىمىز ۋە خىسلىتىمىزدۇر .

— ئىمانۇئىل كانت

كىشىلەر چەكسىز شادلىققا نائىل بولالايدۇ . بىدئەت ، ھەدىگەندىلا گۈزەل تۇرمۇشنى ئارزۇلايدىغان ئاشۇ كىشىلەر جىسمانىي خۇشاللىققىلا ئىگە بولالايدۇ . ئەگەر سىز روھىي ۋە قەلب پاكلىقىنى ساقلىيالمىسىڭىز ، مۇقەددەس جەننەت سىزگە قۇچاق ئاچمىدۇ .

— ھىندى ئەقلىيەسى

ئەگەر قەلبىڭىز گۈزەل ئەخلاق بىلەن تولغان بولسا ، ئۇنداقتا سىز بەخت ۋە گۈزەللىكنى جەزمەن تاپالايسىز .

— رالف ۋالدو ئېمېرسون

ۋىجدانىڭىزدىن چىققان سادالا خۇدانىڭ ساداسىدۇر .

6 ـ ئاينىڭ 19 ـ كۈنى **ۋىجدان ساداسى**

ۋىجدانىڭىز ئۆزىڭىزنىڭ مۇقەددەس كىملىكىڭىزگە بولغان تونۇشىڭىزدۇر . پەقەت مۇشۇنداق ئاڭغا ئىگە بولغان ۋاقتىڭىزدىلا ، ئۇ ئاندىن تۇرمۇشىڭىزنىڭ ھەقىقىي رەھنەماسىغا ئايلىنىدۇ .

ھەربىر ئادەمنىڭ ۋۇجۇدىغا ئوخشاشمىغان ئىككى ھاياتلىق يوشۇرۇنغان بولىدۇ : بىرى ، قارىغۇ ـــ سەزگۈ ئەزالىرىغا تايىنىپ مەۋجۇت بولىدۇ ؛ يەنە بىرى ، كۆرىدۇ ـــ روھقا تايىنىپ مەۋجۇت بولىدۇ .

روھقا تايىنىپ مەۋجۇت بولىدىغان ھاياتلىق ۋىجدان دەپ ئاتىلىدۇ ، بۇنى كومپاس ئىستىرىلكىسىغا تەققاسلاشقا بولىدۇ ، بىر ئۇچى ياخشىلىقنى كۆرسىتىپ تۇرسا ، بىر ئۇچى رەزىللىكنى كۆرسىتىپ تۇرىدۇ . ئاق كۆڭۈللۈك (ياخشىلىق) تىن ئېغىش ئالدىدا ،

بىز بۇ ئىستېرىلكىنى كۆرەلمەيمىز ، بىرەر ياماڭلىق سادىر قىلىپلا سالساق ، بىز بۇ ئىستېرىلكىنىڭ تۇرمۇشتىكى ياخشىلىق يۆنىلىشىدىن ئېغىپ كەتكەنلىكىنى بايقايمىز .

— مادزىنى

ئېھ ۋىجدان ، سەن جەننەتتىڭ پۈتمەس سادالىرىدىن كەلگەن !

— ژان .ژاك .روسسو

ياشلىق مەزگىلى قايناق ھاياجانغا تولغان ۋە ئاسان قايمۇقىدىغان بىر مەزگىلدۇر . ۋەھالەنكى بۇ مەزگىلدە سىز ۋىجدانىڭىزنىڭ سادالىرىغا قۇلاق سالمىسىز ھەمدە ئۇنى ئۆزىڭىزنىڭ ئەڭ ئىشەنچىلىك رەھنەمايىڭىز قىلمۇالمىسىز . ئىش - ئەمەلىم ۋىجدانىمغا مۇۋاپىق كەلدىمۇ ؟ دەپ ئۆزىڭىزدىن سوراشنى ھەر ۋاقىت ئۇنتۇماڭ . يولىڭىزنىڭ باشقىلارنىڭكىگە ئوخشاشماي قېلىشىدىن ئەنسىرىمەڭ .

— تېئودور پاك

ۋىجدانىڭىز راۋا كۆرمىگەن نەرسىنى جەزمەن رەت قىلىڭ !

6 - ئاينىڭ 20 - كۈنى **ھايۋانلارنى ئۆلتۈرۈش جىنايەتتۇر**

مەلۇم بىر مەزگىلگىچە ، كىشىلەر ئادەم گۆشىنى ئوزۇقلۇق قىلىپ كەلگەن ، يەنە كېلىپ بۇنى ھېچقانداق ناموۋاپىقلىق دەپ قارىمىغان ؛ بۈگۈنكى كۈندىمۇ بۇنداق ياۋايىلار ھېلىھەم مەۋجۇت . كىشىلەر ئادەم گۆشى يېيىشنى بارا - بارا توختاتتى ؛ ھازىر ئۇلار ھايۋانلارنىڭ گۆشىنى يېيىشنىمۇ تەدرىجىي توختاتماقتا . ئۇزۇل - كېسىل توختاشقا يەنە بىر مەزگىل بولسىمۇ ، بىراق ھامان بىر كۈنى ، كىشىلەر ئادەم گۆشىگە مۇئامىلە قىلغاندەك ، ھايۋانلارنىڭ گۆشىنى يېمەيدىغان بولىدۇ .

— ۋالفونس لامارتىن

بۇۋاقلارنى يېتىم قىلىپ باشقىلارغا بېرىۋېتىش ، ئۆزئارا ئېلىشىش مۇسابىقىلىرىنى ئورۇنلاشتۇرۇش ، جىنايەتچىلەرنى ئۇرۇپ خورلاش ھەمدە مۇشۇنىڭغا ئوخشاش مەدەنىيەتسىز ئىشلار بىلەن

شۇغۇللىنىش ئىنتايىن قورقۇنچلۇقتۇر . كەلگۈسى هامان بىر كۈنى ، هايۋانلارنى ئۆلتۈرۈش هەمدە ئۇلارنىڭ گۆشىنى يېيىش ئادەم قوبۇل قىلالمايدىغان قىلمىش بولۇپ قالىدۇ .

— جون گېئورگى ۋون زىمبرمان دوكتور

قېرىنداشلىرىڭلارغا قول كۆتۈرۈپ قارشى تۇرماڭلار ، يەر شارىدىكى هەرقانداق جانلىقنىڭ قېنىنى تۆكمەڭلار ، ئىنسانىيەتنىمۇ قىرماڭلار ، ئەرمەك هايۋانلىرىڭلارنى ، ياۋايى هايۋان ۋە قۇشلارنى ئۆلتۈرمەڭلار . قەلبىڭلارنىڭ چوڭقۇر يېرىدە بىر مۇقەددەس ئاۋاز سىلەرنىڭ مۇشۇنداق قانلىق ۋەقە پەيدا قىلىشىڭلارنى توسۇيدۇ . سېنىڭ مۇنداق قىلىشىڭ هاياتلىققا زىيان يەتكۈزگەنلىك ، هالبۇكى بۇ هاياتلىقنى مەڭگۈ ئەسلىگە كەلتۈرەلمەيسەن .

— ئالفونس لامارتىن

بىزنىڭ بۇ دەۋرىمىزدە ، هۆزۈر - هالاۋەت قوغلىشىپ هايۋانلارنى سېتىش ۋە ئۆلتۈرۈش ئاساسەن دېگۈدەك جىنايەت هېسابلىنىدۇ ، هايۋانلارنى ئوۋلاش ۋە هايۋانلارنىڭ گۆشىنى يېيىش ئەسلا كىچىك ئىش ئەمەس ، بەلكى پەسكەشلىك ، بۇ باشقا پەسكەشلىكلەرگە ئوخشاش كىشىلەرنى باشقا قەبىھلىكلەرنى قىلىشقا يېتەكلەيدۇ .

6 — ئاينىڭ 21 — كۈنى تۆرمۇشنى ئاقىلانە ئۆتكۈزۈڭ

ئاقىلانە بولمىغان تۆرمۇش پەيدا قىلغان ئازاب بىزنى ئاقىلانە تۆرمۇشقا ئىنتىزار قىلىدۇ .

بىز ئەقلىنى ئۇچ خىل شەكىل بىلەن چۈشىنىمىز : ئالدى بىلەن ، تەپەككۇر قىلىپ ئويلىنىمىز ، بۇ ئەڭ ئالىي بىر خىلى ؛ ئىككىنچىسى ، مەلۇم كىشىلەرنىڭ تەسىرىنى قوبۇل قىلىمىز ياكى باشقىلارنى تەقلىد قىلىمىز ، بۇ ئەڭ ئاسىنى ؛ ئۈچىنچىسى ، تەجرىبە قىلىمىز ، بۇ ئەڭ قىيىن بىر خىلى .

— كۆڭزى

رىيازەت چەككەندە ، مۇشەققەتتىن قانداق قۇتۇلۇشنى ئويلىماڭ ، بەلكى زېھنىڭنى يېغىپ ، بۇنداق كۈلپەتتىن قانداق ئەخلاق

ۋە مەنىۋى پەللە ئارقىلىق غالىب كەلگىلى بولىدىغانلىقى ھەققىدە پىكىر يۈرگۈزۈڭ .

ئىنسانىيەتنىڭ بەختسىزلىكى — مەيلى كوللېكتىپ بەختسىزلىك ياكى شەخسىي بەختسىزلىك بولسۇن ، پۈتۈن-لەي بىھۇدىمۇ ئەمەس ؛ ئۇلار ئوخشاشمىغان تۈرلۈك شە-كىللەر ئارقىلىق شەخسنى ياكى مىللەتنى ئالدىدىكى ئە-شانغا يېقىنلاشتۇرىدۇ .

6 — ئاينىڭ 22 — كۈنى **سۆيگۈ دۇنياسى**

بىز ئۆزىمىزنىڭ ئەقلىي كۆچى ئارقىلىق چۈشىنىشكە ياكى تىل بىلەن ئىزھار قىلىشقا ئاجىز بولساقمۇ ، بىر خىل ئەرسىنىڭ مەۋجۇتلۇقىغا ئىشىنىمىز ، ئۇنىڭ راستىنلا مەۋجۇت ئىكەنلىكىنى بىلىمىز .

مەيلى سىز قايسى دىنغا ئېتىقاد قىلىڭ ، ئوخشاشمىغان دىنىي ئېتىقادتىكى كىشىلەرگە ھۆرمىتىڭىزنى بىلدۈرۈشىڭىز كېرەك .

ئەگەر مۇھاكىمە - بايانلىرىڭىزدا غەزەپ ، ئاچچىق دېگەنلەر بولمىسا ، يەنە كېلىپ پىكرىڭىزنى ئەركىن ، راۋان داۋاملاشتۇرالمـ-شىڭىز ، بۇ سىزنىڭ خىرامانلىق مەنزىلىگە يەتكەنلىكىڭىزنى چۈ-شەندۈرىدۇ .

ئېيتىلىشچە ، ھەربىر دىنىنىڭ ئېتىقاد ئوبيېكتى ئوخشاش بو-لىدۇ ، ھەربىر ئادەم مۇھەببەت ۋەسلىنى ئىستەيدۇ ، پۈتكۈل دۇنيا سۆيگۈ - مۇھەببەت دەرگاھىغا ئايلىنىشى كېرەك .

— ئىسلام ئەقلىيەسى

دېلىغوللۇقتىن قورقماڭ ، ئوخشاشمىغان ئېتىقاد ۋە دىنىنى ئەقىل بىلەن تەتقىق قىلىڭ .

6 — ئاينىڭ 23 — كۈنى **ھەقىقىي بىلىم**

ئەگەر بىر قۇل ئۆز ھالىغا قانائەت قىلسا ، ئۇنداقتا ئۇنىڭ ھالى قۇللۇقنىڭ ئىككى باراۋىرىچە ئېچىنىشلىق بولىدۇ . چۈنكى

قۇللۇق ئىسكەنجىسىدە ئۇنىڭ جىسمىلا ئەمەس ، يەنە ئۇنىڭ روھىمۇ بولىدۇ .

— ئېپكتېت

تىنچلىقنىڭ نېسىپ بولۇشى ئېيتقۇسىز بەختتۇر . ئەگەر تىنچلىق بىر قۇلغا نېسىپ بولسا ، بۇ بەخت بولماستىن ، بىر خىل بەختسىزلىكتۇر . تىنچلىق — ھەربىر ئادەمنىڭ ھوقۇق - مەنپەئەتى بىردەك ئېتىراپ قىلىنغان ئاساستا ئەركىنلىككە ئېرىشىش-تۇر ؛ قۇللۇق ئادەمنىڭ ھوقۇق - مەنپەئەتى ۋە كىشىلىك قەدىر-قىممىتىنىڭ ئىنكار قىلىنىشى . شۇڭا ، بىز ھەرقانداق بەدەلگە قارىماي تىنچلىقنى قولغا كەلتۈرۈشىمىز ، قۇللۇق تۇزۇمنى يوقىتىشىمىز كېرەك .

— مارك تۇللىئو سىتىسېرو

سەمىگىزدە بولسۇنكى ، ئەگەر سىز پىكرىگىزنى ئۆزگەرتىپ ، خاتالىقىگىزدا جاھىللارچە چىڭ تۇرۇۋالماي ، خاتالىقىگىزنى تۈزەتكەن كىشىگە رىئايە قىلسىگىز ، سىز تېخىمۇ كۆپ ئەركىنلىكتىن بەھرىمەن بولىسىز .

— ماركۇس ئاۋرىلىيۇ

ھەقىقىي بىلىم پەقەت بىرلا : يەنى بىزنىڭ ئەركىنلىككە ئېرى-شىشىمىزگە ياردەم بېرەلەيدىغان بىلىم ، باشقا ھەرقانداق تەرزدىكى بىلىم پەقەت كۆڭۈل خۇشلۇقى ئۈچۈن تەتبىقلانغان .

— ھىندى ئەقلىيەسى

6 - ئاينىڭ 24 - كۈنى مىننەتسىز سۆيگۈ

ئۆلۈم ھەققىدىكى چۈشەنچىلەر ۋە دەققەتچانلىق ئادەمنى ئۆزى رازى بولىدىغان ئىشلارنى تاللاپ قىلىشقا ئۈندەيدۇ ، مانا بۇلار ھەقىقىي مۇھىم ئىشلاردۇر .

بەلكىم ناھايىتى تېزلا ئۆلۈپ كېتەرسىز ، لېكىن ھاياجانلىق ھېس - تۇيغۇلىرىڭىزغا بەرھەم بەرگۈدەك ۋاقتىڭىز بار . بارلىق كىشىلەرگە كەمتەرلىك كۆرسىتىشىڭىز كېرەك .

— ماركۇس ئاۋرىلىيۇ

روھ ئۆلمەيدۇ ، شۇڭا مەنىۋى تۇرمۇشقا ئېتىبار بەرگەن ئادەم ئۆلۈمدىن قورقمايدۇ .

— سىپنوزا

ئۆلۈپ كېتىدىغان ئاشۇ پەيتلەرنىڭ يېتىپ كېلىشىدىن خاۋا-تىرلىنەمسىز ؟ ھاياتىمىز مەڭگۈلۈكتىكى بىر دەقىقە ، خالاس . ئۇي-لىنىپ باقسىڭىزلا ، ئالدى - كەينىڭىزنىڭ مەڭگۈلۈك بىلەن قا-رارلاشقانلىقىنى بايقايسىز . بۇ ئىككى ھالڭ ئارىسىدا ئۇچ كۈن ياكى ئۇچ ئەسىر ياشاشنىڭ نېمە پەرقى بولسۇن ؟

— ماركۇس ئاۋرېلىيۇ

مەيلى قانداق ۋاقىتتا بولسۇن ، ئۇنداق ياكى مۇنداق ئىپادىلەر-دە بولۇشىڭىز كېرەكمۇ ، يوق ؟ ناۋادا بۇگۈن ئاخشاملا ئۆلۈپ كېتىدىغان ئىش بولسا ، يەنە كېلىپ بۇنى ھېچكىم بىلمىسە ، قانداق قىلىش كېرەكلىكىنى ئويلىنىپ باقتىڭىزمۇ ؟ ئۆلۈم ھەمىشە كە-شىلەرنى ئىشلىرىنى تامامـلاپ بـولـۇشقا غىدىقلايدۇ ، بارلىق ئىش - ئەمەللەر ئىچىدە ئەڭ مۇكەممەلى مىننەتسىز سۆيگۈدۇر .

ئەقىللىق ئادەملەر ئۆلۈمگە قارىغاندا ھاياتلىق ھەق-قىدە كۆپرەك ئويلايدۇ .

6 - ئاينىڭ 25 - كۈنى گۈزەل ئەخلاقنى مەشىق قىلىپ يېتىلدۈرگىلى بولىدۇ

تۇرمۇشىمىز بىلەن ھەرىكىتىمىزنىڭ كىشىلەرگە قانداق تە-سىر قالدۇرىدىغانلىقىغا كۆڭۈل بۆلۈش ئىنتايىن مۇھىم .

ئوبدان ياشىشىڭىز كېرەك ، باشقىلار سىزگە يۇقىرى باھا بەرسۇن ، ئۆزىڭىزگىمۇ يۇقىرى باھا بېرەلەيدىغان بولۇڭ .

— لۇتسى مالورى

ئاشۇ كەمچىللىك - نۇقسانلىرىڭىز باشقىلارنى تەڭقىسلىقتا قويسىمۇ ۋە سەۋرسىزلەندۇرسىمۇ ، ئۆزىڭىز ئۇچۇن ھېچ كارايىتى بولمايدۇ ، چۇنكى سىز ئۇ ئىللەتلەرنى كۆرەلمەيسىز . باشقىلارنىڭ ئاشۇنداق نۇقسانلىرىنى كۆرسىتىپ بېرىۋاتقان ۋاقتىڭىزدا ئۆزى-

ئۆزنى تەسۋىرلەۋاتقانلىقىڭىزغا دىققەت قىلمايسىز .
— ژان .دې .بروين

يۈكسەك پەزىلەت بىلەن مەشھۇر بولماقچى بولسىڭىز ، ئەڭ ئاددىي ، ئەڭ تېز ۋە ئەڭ دەل ئۇسۇل ئۆزىڭىزنى ئىسمى ـ جىسمىغا لايىق يۈكسەك پەزىلەتلىك ئادەم قىلىپ چىنىقتۇرۇپ چىقىش . ھەربىر گۈزەل ئەخلاقنى دىققەت بىلەن كۆزەتسىڭىز ، ئۇلارنىڭ قېتىرقىنىپ مەشىق قىلىش ئارقىلىق يېتىلدۈرۈلگەنلىكىنى بايقايسىز .
— سوقرات

بىر ئادەم كەم سۆز بولسا ، كىشىلەر ئۇنى ـ بۇنى دەيدۇ . يەنە بىر ئادەم بىر تالاي گەپ قىلسا ، كىشىلەر يەنە ئۇنى ـ بۇنى دەيدۇ . ئۇچىنچى بىر ئادەم ئانچىكىم سۆز ئېچىپ قالسا ، كىشىلەر يەنىلا بىر نېمە دەيدۇ . قارىغاندا ، بىر ئادەمنىڭ باشقىلارنىڭ ئەيىبلىشى ۋە گەپ ـ سۆزىدىن خالىي بولۇشى بەك تەس ئوخشايدۇ .
— «ئەدەپ ـ ئەركانلار»دىن

ئەگەر بىر ئادەمنىڭ كۆچى ئۆز بالىلىرى ۋە دوستلىرىنىڭ ۋۇجۇدىدا ساقلانسا ياكى باشقا ۋاقىتلىق شەيئىلەردە ساقلانسا ، سىز ئۇنى بەختلىك ئادەم دەپ ئېيتالامسىز ؟ ئۇنىڭ ئېسىلزادە دۆلەتمەنلىكى ھەش ـ پەش دېگۈچە توزۇپ كېتىدۇ . شۇڭا ، باشقا ھېچقانداق يارىدەم كۈتمەك ، بەلكى ئىچكى ئۆزلۈك كۈچىگە تايىنىمىز .
— دىموسىنى

ئىش ـ ھەرىكىتىڭىزنى ئەسلا ئاقلىماڭ .

6 ـ ئاينىڭ 26 ـ كۈنى **ئەقىل ۋە مۇھەببەت**

مۇھەببەت كىشىلەرگە تۇرمۇش نىشانى بەخش ئېتىدۇ ، ئەقىل ئاشۇ نىشانغا يېتىشتىكى ۋاستىنى تەمىنلەيدۇ .

دۇنيا ۋەزىيىتىدە ، بىر ئادەم بەك بولسا بىر تال چىلخوزا ياكى بىر تال دورىلىق ئۆسۈملۈك ۋە ياكى سازلىقتىن ئۇنۇپ چىققان بىر تال گىياھ . ۋاھالەنكى ، ئۇ مۇئەييەن بىر خىل ئەقلىي كۆچكە ئىگە گىياھ .

— بلايز پاسكال

ئىنسانىيەت ئەقلىگە ئىگە بولغانلىق شاراپىتىدىنلا باشقا ھايۋانلاردىن پەرقلىنىدۇ ، بەزىلەر ئۆزىنىڭ ئەقلىنى تىرىشىپ تەرەققىي قىلدۇرىدۇ ، يەنە بەزىلەر بولسا ئەقلىگە پەرۋا قىلمايدۇ ، خۇددى ئۆزلىرىنى ئادەتتىكى ھايۋانلاردىن پەرقلەندۇرۇپ تۇرىدىغان باشقا خىسلەتلىرىنى ئىنكار قىلغانغا ئوخشاش .

— شەرق ئەقلىيەسى

بىر ئادەمنىڭ ئەقلى يېتەرسىز بولسا ، ئۇ ياخشىلىق بىلەن يامانلىقنى پەرق ئېتەلمەيدۇ ، شۇنىڭ بىلەن ، ئۇ ھەقىقىي ياخشىلىققا ھەم ئىنتىلمەيدۇ ، ھەم ئىگىمۇ بولالمايدۇ .

6 ـ ئاينىڭ 27 ـ كۈنى **بەختلىك تۇرمۇش**

بەختلىك تۇرمۇش ئۇنىڭغا تىرىشىپ ئىنتىلگەن كىشىلەرگىلا نىسىپ بولىدۇ .

ئەگەر بەختلىك ياشاي دېسىڭىز ، ياخشى ئىش قىلىشتىن ھەرگىز باش تارتماڭ . كىچىك ئىش دەپ قاراپ ئەجىر قىلماي قالماڭ ، كاتتا ئىش بولغاچقىلا كۆپ ئەجىر قىلماق زۆرۈر .

— لاۋزى

ۋۇجۇدىڭىزدا قىممەتلىك بىر خىسلەت بولسا ، ئۇ سىزنىڭ تۇنجى خىتابىڭىز بىلەنلا زاھىر بولمايدۇ . ئەگەر ھېچقانداق ئەجىر مۇشەققەت ۋە تىرىشچانلىق كۆرسەتمىسىڭىز ، ئۇ ھەرگىز ئايان بولمايدۇ ، ئاساسلىقچە سىزگە ئەسقاتمايدۇ .

— رالف ۋالدو ئېمېرسون

تىلسىزلار تىلىگىنىڭلار بېرىلىدۇ . ئىزدىسىڭلار ئىزدىگىنىڭلار هازىر بولىدۇ . ئىشىكنى چەكسىڭلار ، ئىشىك ئېچىپ بېرىلىدۇ . چۈنكى ئىمىنى تىلىسىڭلار شۇنىڭغا يېتىسىلەر ، ئىمىنى ئىزدىسىڭلار ، شۇنى تاپسىلەر . ئىشىك چېكىلسە ئىشىك ئېچىلىدۇ .
— «ئىنجىل مەتتا»دىن

ياخشىلىقنى ئارمان قىلىسىڭىز ، قەلب قانۇنىيىتىگە بويسۇنۇڭ . هالبۇكى ، قەلب قانۇنىيىتىگە بويسۇنماقچى بولىدىكەنمىز ، چوقۇم تىرىشچانلىق كۆرسىتىش كېرەك . بۇ تىرىشچانلىق سىزگە بەختىيارانە تۇرمۇش ئاتا قىلىپلا قالماي ، بەلكى شۇنىڭ ئۈزلا تۇرمۇشتىكى ئەڭ كاتتا بەختكە هامىلە بولغاندۇر .

ئالدىڭىزدىكى گۈزەل ئەخلاق مىزانى بويىچە ئېسىل ياشاڭ . بۇ بەلكىم ناهايىتى مۇشكۈل بىر ئىشتۇر . لېكىن ۋاقتىنىڭ ئۆتۈشىگە ئەگىشىپ ، ئۇ ئادەمنى بارغانسېرى يايرىتىۋېتىدىغان بولۇپ كېتىدۇ .

6 ـ ئاينىڭ 28 ـ كۈنى **ئائىلە مۇھەببىتى**

ئائىلە نامى پەسكەش ئىش ـ هەربىرىدە ئەڭ كۆپ سۇيىئىستېمال قىلىنىدىغان باھانىلەرنىڭ بىرى . بەزىلەرنىڭ تۇرمۇشىدىكى ئوغرىلىق ، قىمارۋازلىق ، شۇنىڭدەك باشقا ئېغىر ئىش ـ هەربىرىدە بىلەن شۇغۇللىنىشىدىكى قۇۋۇلۇق ـ شۇملۇقلىرىنى چۈشەندۈرگەندە ئائىلە مۇھەببىتىگە مۇراجىئەت قىلمايدىغىنى يوق .

ئېتىكا نۇقتىسىدىن ئېيتقاندا ، ئائىلىۋى مۇھەببەت ياخشى بولسۇن ، يامان بولسۇن ، خۇددى ئۆزىگە بولغان مۇھەببەتكە ئوخشايدۇ . بۇ ئىككى خىل مۇھەببەت ئوخشاشلا ئىنتايىن تەبىئىي بولىدۇ .

مەيلى ئائىلىڭىزگە بولغان مۇھەببەت بولسۇن ياكى ئۆزىڭىزگە

بولغان مۇھەببەت بولسۇن ، تېگىشلىك چەكتىن ھالقىپ كەتكەندە ، جىنايى ھەرىكەتكە ئايلىنىپ قالىدۇ ، لېكىن ئۇلار تەبىئىي ھېسسىيات بولغانلىقى ئۈچۈن ، ئەپەدىلئەبەد گۇزەل ئەخلاق بولۇپ شەكىللىنەلمەيدۇ .

ئائىلىۋى مۇھەببەت بىر خىل شەخسىيەتچىل ھېسسىيات . شۇڭا ئېپلاس ، شەرمەندە ئىش - ھەرىكەتلەرنى ئاقلاشتا پايدىنىلسا بولىدۇ .

6 - ئاينىك 29 - كۈنى **مەيۇسلەنمەك**

مەيۇسلىنىش بىر خىل روھىي ھالەت ، بۇنداق ھالەتتە ، سىز ئۆز تۇرمۇشىڭىز بىلەن پانىي تۇرمۇشنىڭ نېمە ئەھمىيىتى بارلىقىنى ھېس قىلالمايسىز قالىسىز . بۇ خىل ھالەت ئەتراپىڭىزدىكى كىشىلەرنى ئازابلاپلا قالماستىن ، يەنە كېلىپ ئۇلارغا تەسىر كۆرسىتىدۇ .

ھەقىقىي ياخشى ئادەملەر بۇنداق كۆڭۈلسىز كەيپىياتنى يالغۇزلۇق ئارقىلىق تۈگىتىدۇ . روھىي ھالىتىڭىز ياخشى بولمىغان ياكى كەيپىڭىز تۆۋەن ۋە ياكى تېرىكچان قالغان چېغىڭىزدا ، سىز ھېچكىم يوق بىر جايغا كېتىڭ .

ئەگەر سىز ئۈچرىتالمايدىغان ساپلا چۈشىنىكسىز ، خەۋپلىك نەرسىلەر ئىكەنلىكىنى ، كىشىلەرگە پەقەت ناچار ۋە كۆڭۈلسىز ئىشلارنىلا ئېيتقۇڭىز كېلىۋاتقانلىقىنى بايقىسىڭىز ، ئۇنداقتا ئۆز تۇيغۇڭىزغا قەتئىي ئىشەنمەڭ .

مەڭگۈ مەيۇسلۇك ھېس قىلماڭ .

مەيلى جىسمانىي ئازاب بولسۇن ياكى روھىي جەھەتتىكى بەرداشلىق مەيۇسلۇك بولسۇن ، ھەممىسى بىزنىڭ مۇشۇ دۇنيادىكى

تۇرمۇشىمىزنىڭ بىر قىسمىدۇر ، شۇڭا ئۇنىڭ قانداق نەتىجىلىنىشىغا ئىنغانلىقىنى سەۋرچانلىق بىلەن كۈتۈشىمىز كېرەك ، بولمىسا تۇرمۇشىمىز ئاخىرلىشىدۇ .

ئادەم مەيلى قانداق چاغدا بولسۇن ، خۇشال ھېس قىلىشى كېرەك ، ئەگەر بىر ئادەم خۇشاللىق ھېس قىلالمىسا ، ئۇنداقتا بۇ ئۇنىڭ گۇناھكار ئىكەنلىكىنى چۈشەندۈرىدۇ .

6 ـ ئاينىڭ 30 ـ كۈنى ئالدى بىلەن ئۆزىڭىزنى قۇتۇلدۇرۇڭ

بىر ئادەم «مەن قانداق قىلسام ئەڭ ياخشى شەكىلدە ياشىيالايمەن» دېگەن مەسىلىنى ئەستايىدىل ئويلاشقان ھامان ، باشقا قالدى مەسىلىلەرنىڭ جاۋابى ئۆزلۈكىدىن تېپىلىدۇ .

ھەقىقىي تۇرمۇش تاشقى دۇنيانىڭ ئۆزگىرىشى تۈپەيلى بارلىققا كەلمەيدۇ ، بەلكى ئىچكى دۇنيانىڭ ، يەنى مەنىۋى تۇرمۇشنىڭ ئۆزگىرىشى بىلەن بارلىققا كېلىدۇ ، گەرچە كېيىنكى خىل ئۆزگىرىشنى كىشىلەر ئاساسەن دېگۈدەك كۆرەلمەيدىغان بولسىمۇ .

ـــ «ئىنجىل لۇقا»دىن

ھەربىر ئادەم پۈتۈن ئىنسانىيەتنى ئەمەس ، ئالدى بىلەن ئۆزىنى قۇتۇلدۇرۇشى كېرەك .

ـــ ئالېكساندىر گرېتسېن

كىشىلەر باشقىلار تۇرمۇشىمىزنى ياخشىلىيالايدۇ دەپ قانچىكى ئىشەنگەنسېرى ، ياخشىلىنىش شۇنچە ئاستا بارلىققا كېلىدۇ .

图书在版编目(CIP)数据

生活值得过吗？：维吾尔文／(俄罗斯)托尔斯泰(Tolstoy, L.N.)著；徐晓云汉译；艾尔肯·伊布拉音·湃达维译. —乌鲁木齐：新疆美术摄影出版社；新疆电子音像出版社，2010.3
(中外名作欣赏)
ISBN 978-7-80744-967-6

Ⅰ.①生… Ⅱ.①托… ②徐… ③艾… Ⅲ.①托尔斯泰，L.N.(1828~1910)—人生哲学—维吾尔语(中国少数民族语言) Ⅳ.①B821

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2010)第 041845 号

丛 书 名	中外名作欣赏
书　　名	生活值得过吗 (上)
策　　划	艾尔肯·伊布拉音·湃达
作　　者	列夫·托尔斯泰 [俄罗斯]
译　　者	艾尔肯·伊布拉音·湃达
责任编辑	买哈巴·买买提
特约编辑	艾尔肯·努尔
责任校对	迪丽努尔·阿布都热合曼
特约校对	阿布都热依木·阿不里米提
封面设计	豹纳斯艺术创想设计公司
出　　版	新疆美术摄影出版社 新疆电子音像出版社
地　　址	乌鲁木齐市西虹西路 36 号
邮　　编	830000
电　　话	0991-4690106
发　　行	新疆新华书店
印　　刷	乌鲁木齐精彩阳光印刷包装有限公司
开　　本	880mm×1230mm 1/32
印　　张	6.5
版　　次	2010 年 3 月第 1 版
印　　次	2010 年 3 月第 1 次印刷
书　　号	ISBN 978-7-80744-967-6
总 定 价	25.00 元 (全二册)